

VAN DE HOOFDREDACTEUR

Sovjet-leider komt niet op bezoek

Andropov laat Losser bedanken

LOSSER - Wegens drukke omstandigheden is de Russische partijleider Andropov niet in staat naar Losser te komen. Dat staat in een persoonlijk briefje, dat de Russische ambassadeur in ons land, dr. Viktor Beletsky, gistermorgen overhandigde aan burgemeester Peters van die plaats.

DE ambassadeur arriveerde gistermorgen bij het gemeentehuis van Losser in gezelschap van zijn tweede secretaris Lopchinsky, alsmede twee journalisten van Pravda en Tass. Dat laatste duidde volgens ingewijden op een 'belangrijke boodschap', maar dat viel dus tegen. De Rus sprak een uur met het gemeentebestuur dat zoals bekend ook de Amerikaanse president Reagan heeft uitgenodigd om in Losser vakantie te houden en tevens te spreken over de wereldvrede.

DE belangstelling voor het bezoek van de zijde van de pers was erg groot. Tevens was er een demonstrant uit Vlissingen, die aandacht vroeg voor Afghanistan, terwijl een brief van het Comité Afghanistan Vrij werd geweigerd.

DE persattaché van de Amerikaanse ambassade in Den Haag, Sam Wunder, liet gisteren desgevraagd weten dat de Amerikanen de uitnodiging van Losser aan president Reagan erg serieus nemen.

Na incident kinderboerderij

Klacht wegens mishandeling

door jo didden

VAALS - Mathieu Ploumen, eigenaar van de kinderboerderij in Vrijlen, heeft bij de gemeentepolitie van Heerlen een klacht wegens mishandeling ingediend tegen een van de dierenvrienden die zondagmiddag de kinderboerderij opzochten om brood te voeren aan volgens hen hongerende dieren. De heer Ploumen had tevens de rechter willen inschakelen wegens vrijheidsberoving maar dat werd hem door de politie ontraden. Gisteren gaf de eigenaar van de kinderboerderij een demonstratie om aan te tonen dat goed gevoerde dieren nog om brood bedelen, en zelfs voor brood een volle etensbak in de steek laten.

• Zie verder pagina 11.

HONDERDEN DODEN BIJ AARDBEVING

ABIDJAN/DAKAR - Zeker 200 mensen zijn om het leven gekomen bij een aardbeving die zich in het noorden van Guinee heeft voorgedaan. Dit is gisteren uit officiële bron vernomen. Bij de aardbeving raakten ongeveer 300 mensen gewond, van wie verscheidene ernstig. Er werden zestien dorpen verwoest. Aldus een regeringscommuniqué, dat radio-Conakry heeft omgetroepen.

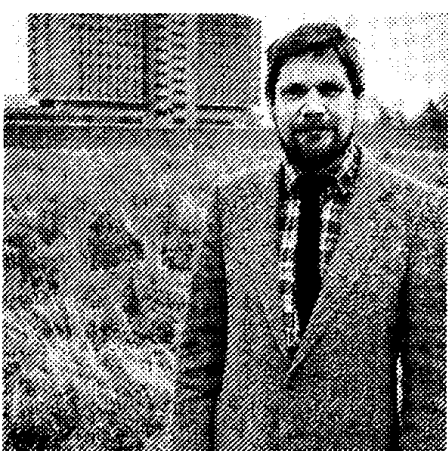
Drie straatrovers gelynch

SAO PAULO - Een woedende menigte heeft in een buitenwijk van de Braziliaanse stad Sao Paulo drie jonge straatrovers met messen en ijzernen pijpen doodgeslagen. Het drieliet, dat gewapend was met revolvers, probeerde een voorbijganger te beroven. Het slachtoffer maakte zo'n herrie, dat buurtbewoners toeschoten en de drie jongens van 13 en 20 jaar lynchten.

• Kerstdiners te kust en te keur pag 2

• Ex-minister Tuijnman over Delta-miljarden pag 4

• MVV doet Georg Kessler aanbod pag 20

Adjunct-directeur Geurts van Kessel, gevangenis Maastricht, "Beter geen bezoek tijdens de kerstdagen"

KERSTBIJLAGE:

• Simon Wiesenthal 75

• Kerstmis in de bajes: dubbele straf

• Oberndorff en Stille Nacht

• Konijnen zijn in.

• De grote kerstpuzzel

• Monumenten en gevallen sterren

• SV Juliana, Piet van Kempen, Christa Kinshofer, Johnny Dusbaba.

• Piet van Kempen (85): „Ik heb een bewogen leven achter de rug.“

FNV-vice-voorzitter Herman Bode waarschuwt:

R.K. Kerk verloedert

AMSTERDAM - „De katholieke kerk is aan het verloederen. Massa's mensen raken vervreemd van de kerk. Ze keren zich af van het geloof.

Rome accepteert geen enkele discussie. Een stuk vernieuwing dat doorbrak na het tweede Vaticaans Concilie wordt niet langer geduld door het gezag in de kerk“.

Dat zegt FNV-vice-voorzitter Herman Bode in de FNV-vakbondskrant. Bode, een der voormannen van de met het NVV gefuseerde voormalige katholieke vakcentrale NKV, ondertekende onlangs een manifest waarin vooraanstaande katholieken hun verontwaardiging uitspreken over de ontwikkelingen binnen de Nederlandse RK-kerk.

In de vakbondskrant zegt Bode dat Rome via bisschopsbenoemingen probeert „het Nederlandse volk weer in zijn gareel te rammen. Ik vind dat niet alleen jammer. In feite gebeurt er iets onherstelbaars. Als er op korte termijn niet iets fundamenteels verandert, denk ik dat grote groepen mensen zich zullen afwenden van deze kerkelijke leiding“.

Bode constateert dat hij en vele anderen „weggroeien“ van de kerk en zich er niet meer in herkennen. De kerk biedt voor veel maatschappelijke vraagstukken geen oplossing en laat mensen die er mee bezig zijn in de kou staan, vindt Bode.

(ADVERTENTIE)

UIT EN THUIS
DRINK JE
NATUURLIJK

PUUR NATUURBIER
LEEUW
een goed glas bier!

(ADVERTENTIE)

2de kerstdag EXCLUSIEVE MEUBELSHOW

in de 2 zaken waar u de mooiste en grootste collectie meubelen vindt in klassiek en modern.

STIJLMEUBELN

RENE PANS

BETER MODERN

Brusselsestraat 10 en 11 Maastricht
(100 m vanaf Vrijthof)

22500

• Kerstmis 1983. Het symbool van vrede op aarde. Elk jaar weer blijkt die vrede zo broos als de gekleurde ballen in de kerstboom. Een somber beeld, dat in de Kerstdagen wordt doorbroken en toch weer hoop op een rustiger toekomst geeft.

John Baan bracht die hoop steervol in beeld: donkere wolken boven een wegkapel doorbroken door opklaringen...

Na drugsdiefstal

Jongeman uit Belfeld dood in douchecel gevonden

van onze verslaggever
BELFELD/TEGELN - De 28-jarige R.K. uit Belfeld is dondermorgen dood in de douchecel van zijn ouderlijke woning aangetroffen. Over de doodsoorzaak kon de politie nog geen mededeling doen, maar alles wijst erop dat de jongeman aan een overdosis verdovende middelen is overleden. De gemeentepolitie van Tegelen en de rijkspolitie van Swalmen waren op het tijdstip dat de ouders de zoon dood in de douchecel aantroffen, reeds onderweg naar de woning in verband met een inbraak in een Tegelse apotheek.

Donderdagmorgen werd in een Tegelse apotheek een inbraak ontdekt. Verdwenen waren medicijnen en opiaten. Aan de hand van de aangevallen situatie kon de politie een werkwijze herleiden die eerder door de 28-jarige R.K. bij andere inbraken in apotheken gebruikt was.

(ADVERTENTIE)

In deze krant vindt u

PERSONEELS-ADVERTENTIES

o.a. op pag. 16, 17 en 18

Limburgs Dagblad
'n fijne krant

(ADVERTENTIE)

ALS TAIWANORDER NIET DOORGAAT

Werf eist honderden miljoenen van overheid

DEN HAAG - Wilton-Fijenoord eist op zeer korte termijn honderden miljoenen van de overheid als niet alsnog een exportvergunning wordt verleend voor de levering van duikboten aan Taiwan. De directie van de Schiedamse werf heeft het parlement gewaarschuwd voor een dergelijke claim in een hoorzitting van de commissies uit de Tweede Kamer die bij de affaire betrokken zijn.

In dezelfde hoorzitting waarschuwde de leiding van het Holec-concern voor al te grote verwachtingen van de handel met de Volksrepubliek China. Juist wegens de verhoudingen met Peking wil de regering de exportvergunning niet aan Wilton-Fijenoord verlenen. Holec heeft enige ervaring in handelscontacten met de Volksrepubliek. Het concern ziet er, zeker op de korte termijn, geen winstgevende projecten van komen.

Vrees voor verlies van haar mogelijkheden in Taiwan klonk ook door in het betoog van de vertegenwoordiging van 'De Schelde' uit Vlissingen. 'De Schelde' heeft enkele grote projecten in en voor Taiwan onder handen en verwacht nieuwe. Directeur Propper schatte de omvang ervan op 40 miljoen gulden per jaar, wat werk zou betekenen voor 200 tot 250 man. De directie van Van der

Giessen-De Noord, die Taiwan een groot aantal mijnenjagers zou leveren, ziet de bui ook hangen, als de exportvergunning inderdaad niet mocht doorgaan.

Half miljard

Hollandse Signaal, fabrikant van elektronische apparatuur (zowel militaire als civiele) vreest door de weigering van de exportvergunning aan Wilton-Fijenoord met inbegrip van (vervolg)orders een strop van een half miljard. Het wegvallen van de orders zou een verlies betekenen van 640 manjaan werk. Volgens de delegatie van Wilton-Fijenoord hebben het kabi-

net, het ministerie van Economische Zaken en bijvoorbeeld ook het CDA voortdurend de indruk gegeven dat de exportvergunning er zou komen.

Een van de bewindvoerders in de surséance van RSV (en dus van Wilton-Fijenoord) bestreed tegenover de kamercommissies trouwens de rechtsgeldigheid van de weigering. Al eerder heeft Wilton-Fijenoord trouwens gedreigd de zaak aan het oordeel van de rechter voor te leggen. Het zou er waarschijnlijk niet toe leiden dat de vergunning dan eventueel alsnog zou moeten worden verleend, maar het zou de staat wel tot schadevergoeding kunnen verplichten.

Volgens werfdirecteur Sluis staat door het weigeren van de vergunning het voortbestaan van het hele bedrijf op het spel. Niet alleen betekent dit, dat de werkgelegenheid van 2100 man bij het bedrijf zelf op het spel staat, maar ook nog eens die van 3300 mensen in ondernemingen die van Wilton-Fijenoord afhankelijk zijn. Deze aantallen opgeteld bij wat verder in de RSV-debacle is gebelevd, zou een totaal ontstaan van 15.000 mensen die de RSV-ramp over zich heen (hebben) zien komen.

(ADVERTENTIE)

Hotel Tummers

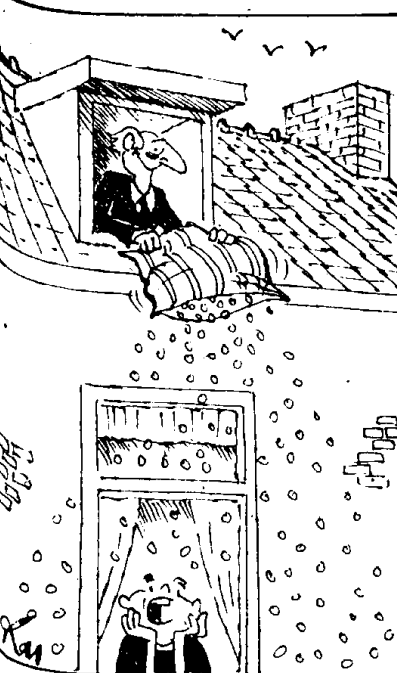
Groot oudejaarsbal, zoals vanouds.
Reservering gewenst.
Aanvang 22 uur

Hotel Tummers

Stationstraat 21 Valkenburg
Tel. 04406 - 13741

• Zie ook pag. 4

Geen Witte Kerst

...mam, opa doet 't weer...

limburgs agblad

2 weken gratis!

24-12
Naam: _____
Adres: _____
Post: + Plaats: _____
Giro Bank: _____
abonneert zich en ontvangt het Limburgs Dagblad 2 weken gratis en wens daarna een abonnement met automatische betaling per maand een kwartaalabonnement
Deze bon in een open envelop (zonder postzegel) zenden aan Limburgs Dagblad, Antwoordnummer 46 6400 VB HEERLEN. Of bel 045-739333

Dringen rond de Kersttafel

door nino tomadesso

Er zal in het komende Kerstweek-einde in Limburg uitgebreid buitenshuis getafeld worden. In eenvoudige en in fameuze restaurants. Recessie, bezuiniging, drukende lasten, aanwezigheid in onze regio van tal van mensen die vallen onder de (landelijk gemeten) vijfhonderdduizend personen die van een minimumuitkering dienen rond te komen: waarheden waar niemand om heen kan. Voor velen is de beurs kleiner geworden. Maar als het effe kan, laten eveneens velen zich de geneugten van een goede (Kerst)tafel toch niet ongaan. Thuis maar zeker ook uit. Overeenkomstig hun bestedingsmogelijkheden. Dit leert een vluchtige enquête onder restaurateurs in zuid- en in midden-Limburg. De ondervraagden, model voor alle restauranthouders in een provincie die culinaire traditie draagt, reageerden bijna zonder uitzondering in termen van „tevreden“ tot „zeer tevreden“.

Stemmen uit de arbeidsintensieve wereld van „mise en place“, van braden, pocheren, grillen en smoren, van trancheren en kruiden. Gastheer J. Peters in „AN D'R PLEI“ (Bocholtz): „Op beide Kerstdagen is het restaurant volgeboekt, vijftig gasten per dag“. Wim Kempener van restaurant „DE BOKKERIEJER“ (Beek) meldt dat hij „zeer tevreden“ is. Hij draait op beide feestdagen, zoals vele restaurateurs, twee „zits“, s'middags en s'avonds. Enkel op tweede Kerstdag werkt hij beperkt à la carte. Hij weet aan de hand van reserveringen dat hij het „erg druk“ zal krijgen. „Ik mag niet klagen“, stelt Nico van Rooijen, die sedert een jaar ongeveer boerderij-restaurant „T. HECKER HOFKE“ (tussen Valkenburg en Klimmen) heeft. „Alleen op eerste Kerstdag zijn nog enkele plaatsen vrij“. Zijn Kerstmenu rust o.m. op gerookte zalm forel, wild zwijnroulade of kalfsmedaillon met kantarellen. „Kastelheer“ Pieter Jansen van CHATEAU NEERCANNE (M. tricht) spreekt, met betrekking tot eerste Kerstdag, van een „overrompeling“. Het is de eerste maal dat hij, sinds zijn komst in Nederlands enige terras-kasteele, met de Kerst de deuren opent. Hij beklagt het zich niet. Zijn, in samenwerking met meesterkok Hans Snijders gecomponeerd „Menu de Noël“, bevat o.m. borstfilet van fazant gepocheerd in truffelbouillon op een bedje van fijn gesneden witlof. Het zescangenmenu kost 125 gulden. Ingekorte lunch, zonder fazant

en moes van Roquefortkaas, 60 gulden. Jansen: „Tweede Kerstdag is erg fijn bezet. Wat de eerste Kerstdag betreft, ben ik werkelijk verrast. Het is dan tjokvol“.

Het kost geen enkele moeite te bedenken dat velen 125 gulden voor een Kerstdiner buitenshuis niet kunnen opbrengen. Zeker, vakmanschap en dus kwaliteit heeft nu eenmaal zijn prijs. Maar als je die prijs niet kunt betalen? Jan van der Veld van „IM RUSTIKA“ (Simpeveld) hanteert een andere bedrijfsvoering dan Château Neercanne, op sterk verschillend maar zeker acceptabel nivo. Onder-scheid moet er nu eenmaal zijn. Hij offert tijdens de feestdagen zes viersangen menu's, in prijs variërend tussen 25 en 37,50 gulden. Hij constateert: „Het is vol. Geen plaats meer onbezet, tweehonderdachtentwintig couverts“. Op normale dagen eet je in bistro „T. WIT PEERT“ (Maastricht) eenvoudige menu's van rond de 15 gulden. „Choucroute garnie“ bijvoorbeeld voor 14,50 gulden. Tijdens de Kerstdagen komen er twee uitgebreidere dus duurdere menu's voor in de plaats. Prijzen: 65 en 75 gulden. „Er is interesse voor“, meldt men vanuit het „T. Wit Peert“. Zelf Cobben in „T. ZOLDERKE“ (Sittard) brengt op normale dagen al menu's voor 9,50 gulden. Op tweede Kerstdag werkt hij à la carte, maar met een half oog naar hen met zeer smalle beurs die buitenshuis, om maar iets te noemen, voor 15 gulden een eenvoudige doch smakelijke maaltijd willen verorberen. „In principe zal dat, met een beetje passen en meten, wel gaan...“. Oh la la, de mening zou kunnen postvatten dat ik met opzet Chinese restaurants bijvoorbeeld voorbij wil gaan. Niets is minder waar. Dat men in deze huizen goedkoop eten kan, is voldoende bekend. Maar ook op dit vlak geldt dat kwaliteit toch ook zijn prijs heeft.

Midden in het Krijtland laat Jan Vallen van „LA BONNE AUBERGE“ (Senaken) weten dat zijn Kerstdiners vrijwel volgeboekt zijn. Het grootste gedeelte van zijn gasten komt van buiten Limburg. Marcel Gubbels van „T. PANHOES“ (Hoensbroek) laat een ander geluid horen. Hij zegt: „Ik ben weliswaar niet teleurgesteld, maar over het algemeen zal het wat minder zijn dan verleden jaar. Ik heb nog tafels vrij“. Restaurant „FRANCOIS“ (Stein) stelt, aan de vooravond van Kerst'83, dat „op beide feestdagen alle tafels bezet zijn. We verwachten meer dan tweehonderd personen“. Ans van Geest van „LE PIERROT“ (Geverik/Beek) geeft, met ietwat spijtige stem, aan dat zij „vele mensen heeft moeten teleurstellen. We zitten propvol“. Zij en Han brengen in twee „zits“ Kerstmenu's voor 67,50 gulden. Henk Bruisten van „KRAANPOORT“ (Roermond) zegt dat hij zeker wat eerste Kerstdag betreft „niet problemen heeft. Na het diner zeggen de gasten: noteer ons maar weer voor de volgende Kerst. In vergelijking met verleden jaar valt tweede Kerstdag erg mee. We hebben dan ook de prijzen aangepast“. Frans Savelkoul van „T. KLAUWES“ (Wahwiller) stelt vast dat hij „zeer tevreden is. Het is beter dan vorig jaar. Vooral op eerste Kerstdag is het erg goed bezet“. Ber Smeets van „LA DILIGENCE“ (Beek) heeft niets te klagen. Hij: „Vooral de avonden zijn zeer goed bezet. Hetzelfde beeld overigens als verleden

jaar“. Camille Oostwegel van KAS-TEEL ERENSTEIN (Kerkrade) zit, bij wijze van spreken, in de wolken. „Meer dan een maand geleden al waren restaurant en hotel helemaal volgeboekt. Sterker nog, ook met oudejaar hang ik het bordje geen plaats meer aan de deur“. Datzelfde geluid laat ook Elly Waghman van „D'R BLOASBALG“ (Wahwiller) horen. Zij: „Met oudejaar zit het helemaal vol. Over de Kerstdagen zijn wij meer dan tevreden. Gasten uit Limburg en uit Duitsland“. Reinier Pepping van „LA TRUIE D'OR“ (Guilpen) constateert dat „het er zeer gezond uitziet. Vooral op eerste Kerstdag“. „Dik tevreden“, zegt Sjo Feron van „ROOSTERHOEVE“ (Roosteren). Hij verwacht driehonderdvijftig à driehonderdveertig gasten. Hij werkt op beide dagen met twee „zits“ en vier Kerstmenu's, variërend in prijs van 50 tot 88 gulden. „Mijn gasten komen uit een straal van circa dertig kilometer, maar er zijn ook mensen uit Maastricht en uit Heerlen bij“. In datzelfde HEERLEN zegt Henk Dirx van „IN GEN THUN“, vooruitblikkend naar de komende feestdagen: „Het loopt prima“. Hij brengt één Kerstmenu à raison van 60 gulden dat hij aan ongeveer honderdveertig gasten zal serveren. Onderdeel van dat menu: kalfsbiefstuk in een heerlijke Escoffiersaus op basis van paprika met o.m. witlof en gegrilde tomaat als garnituur.

Oplossing puzzel nr. 12 Deining

Prijswinnaars

1e prijs
Mevr. J.P. Peters-Hellenbrand
Mgr. Mannensstraat 30;
6447 AD Merkelbeek

2e prijs
Dr. G.J. Smelt
Weertersteeweg 166
3680 Maaseik - België

3e prijs
dhr. M.J.A. Sonnenschein
Heerlerbaan 160
6418 CK Heerlen

4e prijs
Dhr. en mevr. J.P.G. Courage-Rietjens
Schoolstraat 7
6381 GD Ubach over Worms

Het is een feit: buitenshuis eten met de feestdagen neemt in Limburg grote vormen aan. Mensen, met welke beurs dan ook, kiezen prijs- en kwaliteitsbewust restaurant en menu uit. En zij die het zich helemaal niet veroorloven kunnen,

proberen er thuis „lets“ van te maken. Hoe dan ook, er is —met een variatie op het evangelie— nog plaats in de Limburgse herbergen. Maar het is er wel dringen geba-zen...

Kerstspel in Valkenburgse grot

In tegenstelling tot gisteren in de rubriek Tijdje Vrij gemeld, wordt het Kerstspel in de Gemeentegrot van Valkenburg NIET op eerste Kerstdag opgevoerd. Maar wel op tweede Kerstdag en op 27 december a.s.

Gisteren arriveerde in het City Hotel in Heerlen, rechtstreeks uit Finland, het rendier-vees dat vanavond in de vorm van pikant gekruid rendier-narvin tijdens een uitgebreid koud en warm Fins buffet vanaf 19.30 uur geserveerd zal worden. De vreugde over de „bin-kenkomst“ van dat vlees was zo groot dat chef de rang Roger Somers (links) zich in een authentiek Laplands kostuum hees, onder de goedkeurende blikken van chefkok Gerard Franssen, souschef Eric Pieters en chef de partie Henri Crauwel.

● Trots kijkt dochter Yvonne bij de Kerstboom naar haar vader Piet Peters met de duizend pietermannen lastbaar in linkerhand...

Eerste prijs LD-puzzel viel in Merkelbeek

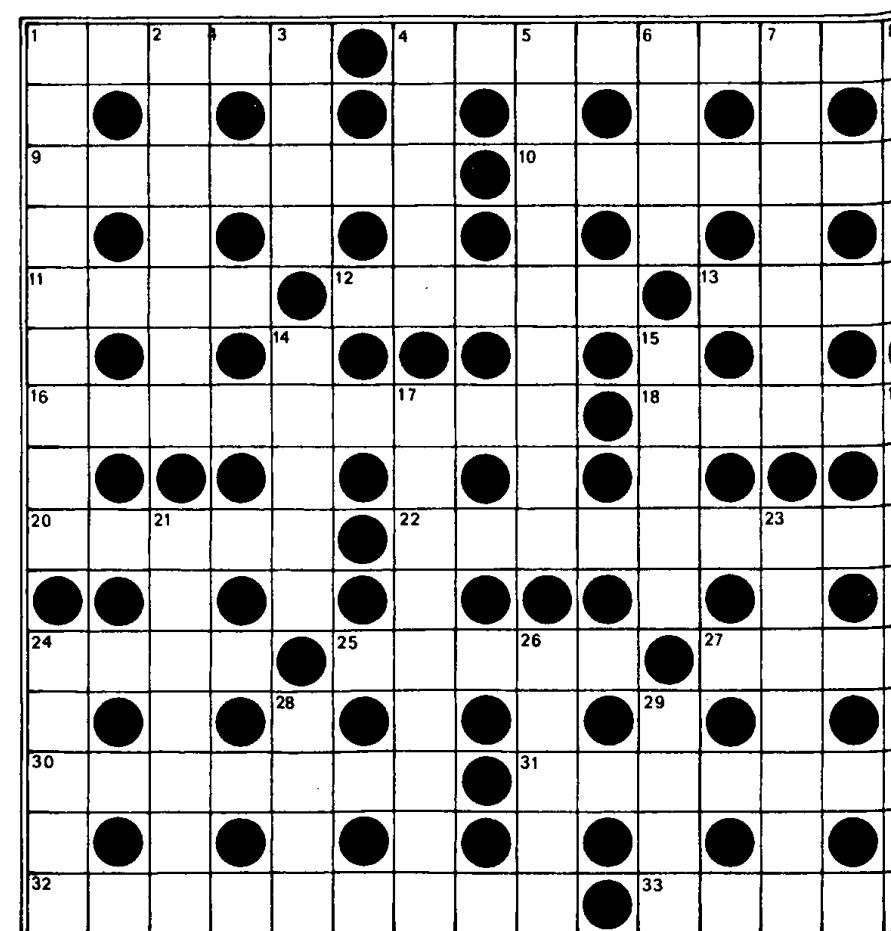
PIET PETERS: „Die komen erg goed van pas. Bedankt!“

MERKELBEEK — Het woord was bijzonder toepasselijk. De oplossing van LIMBURGS DAGBLAD-puzzel nr. 12, een puzzel ten bate van de Lucas-Kliniek in Hoensbroek, luidde namelijk: „deining“. Nou, toen ten huize van de winnaar van de eerste prijs bekend raakte dat vader Piet Peters de gelukkige was geworden, ontstond daar waarachtig enige beweging, enige drukte. Moeder Peters haalde er met rode kleurtjes op de wangen spoorsslags de kinderen (Yvonne, Peter en Léon) bij, vader Piet ging er eens goed voor zitten en bedacht hardop dat „die duizend piek wel erg welkom waren“.

Geen wonder, de storm enkele weken geleden had de televisie-mast op het dak doen knappen. Er moest een nieuwe komen. En om dan maar alles goed te doen, werd er bovendien een nieuw toestel bij besteld. Dat kost centjes, zeg nu zelf. Oud-mijnwerker Piet Peters, die zich bij het oplossen van LD-puzzels laat assisteren door Yvon-

ne (of door Peter?), had er in versterkte niet aan gedacht juist dat oplossen hem een financiële steun zou opleveren. „Ik had dat durven dromen. Ik puzzel al lang, maar heb nog nooit een prijsje gewonnen“, merkte hij. Nu was het dan eindelijk schot in de roos. Niet zo maar een prijsje, maar wis en waarachtig eerste prijs. Met andere woorden: duizend piek! Bij een kopje koffie, vlak onder de Kerstboom, kwam het verleden spoedig om de hoek kijken. Wel, al die jaren dat Piet Peters ondergrond mijnwerker „op Emma en de Hendrik“ gewerkt heeft. Hij heeft er een rugleed aan over gegouden, hij is WAO-nu. Hij zei: „Al die jaren dat ik de pijlers vele uren per dag in stof gestaan heb. Man, kun je voorstellen wat dat betekent. Maar goed dat die mijnen zijn gegaan...“. Van de andere kant, hij kon er nog om grinnikenkende aan die tijd van toen. „Er waren ook mooie momenten bij“. Die niet opwegen tegen de moment waarop een dezer dan Jan Roos, adjunct-directeur van het LIMBURGS DAGBLAD, hem kwam mededelen dat hij de eerste prijswinnaar was geworden.

weekendpuzzel

HORIZONTALAAL

1. Iemand weer op het goede pad brengen, en niet vol drank stoppen. 4. Is vader gene- gen om opgesloten te worden? 9. Die ont- leedt als eerste 'n deel van een molecule. 10. De woede voor het rond voorwerp jaagt door de nokken van het huis. 11. Is t in de wereldtaal hetzelfde? 12. De gang lag er boven op. 13. 't O minder is de aca- demicus genoeg. 16. 'n Aanstelling van het metaal door een neushoof. 18. 't Lichaamsdeel van een zeehond. 20. Is pot- ten niet 'n beetje overdeven, als je iets achter de hand wilt hebben? 22. Hang het sportjasje aan het handvat, en luister naar zijn gelaster. 24. Moet ik voor de bergwei rustig blijven? 25. Ik ga zeer graag tijdens een kleine rizing het water in. 27. Het is erg leuk, en we hebben geen genoeg. 30. Waar de worm om loot, is slim bekeken. 31. Stuurt moeder de eerste jute zak naar Amerika? 32. Als ik 'm nog zie, denk ik aan de bevrijding. 33. Is de oudere een modegeek? Dat vindt geen genade.

VERTICAAL

1. Staat snel in vuur en vlam, als je dat langs wilt vluchten. 2. Hij kent reeds groot aantal kopers. 3. Ambtsheive rond planten. 4. Een Griekse letter zit in het orgaan. 5. Doe 'r een grondsoort in het pot, zodat we bevrijd worden. 6. In tegenzin loof ik erop te sabbelen. 7. In Spaanse rivier mag beslag plaatsvinden. Wat doet de oude maat in Gelderland? 8. In Drenthe thuishoort? 14. Een heu- trap van de bal tegen de niet dragende wand. 15. Had je daardoor geen last van de kou? 17. Het is eveneens erg in de dedans een shagje te draaien. 19. Een spinnweb in de verkorte handtekening om een hoofdstuk te verdelen. 21. Vraa- steeds weer om 50 seinen. 23. Is het mellicham er de schuld van dat hij niet aan de geboden houdt? 24. De eerste plek waar geboden wordt. 26. Ik ga keur- gekleed naar het strand. 28. Zeno gar- vel om niets te doen. 29. Wat zal 'k vol- iokmiddel in de doer doen?

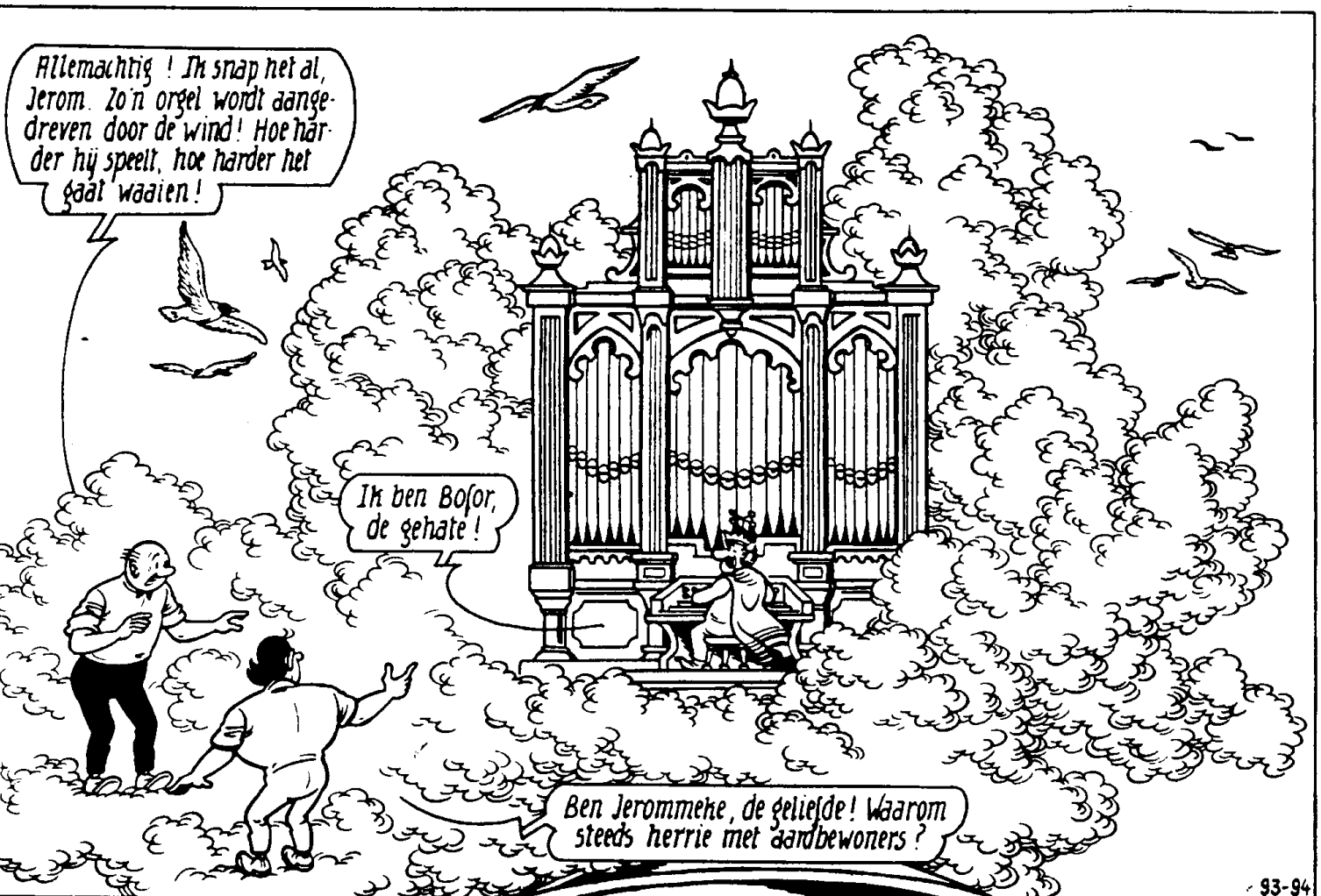
Oplossing van gisteren

- k - s - o - - p
- a - m - e - r - i - k - a
- m - e - l - k - a - a
- r - i - g - a - l - r
- k - a - l - e - e - d
- a - t - t - e - s - t -
- z - o - e - n - e - s
- p - e - n - s - o - n - t

Uitgeversmaatschappij
Limburgs Dagblad

Directie:
J.M.H. Drenthmanns voorzitter
J. Drost
Hoofdredactie:
B.P.M. Ramijn
A.M. de Rouw
Hoofdkantoor:
in de Grot, 37
6411 RS Heerlen
Postbus 3100
6401 DP Heerlen
Bank: Paribas, Reken-
rek. no. 63 36 90 015
Giro 1035100
Telefax: 045 65 12 13
adv. 56 123
Abonnementenafdeling:
Telefoon 045 739881
Advertentieafdeling:
Telefoon 045 739886
Abonnementenprijzen:
Per kwartaal f 61,15
per maand f 20,47

het delta-duel

panda en de meester-monstermaker

recept

Avocadosalade

4 avocado's, 2 tomaten (ontvellen), 2 stengels bleekselderij, 1 komkom- mer, 1 krop ijsbergsla, 2 hardge- kookte eieren. En voor de saus: 3 eetlepels mayonaise, 2 eetlepels zure room, 1/2 eetlepel citroensap of kruidenazijn, 1/2 eetlepel tomaten- ketchup, suiker, zout en peper (uit

de molen), 1 eetlepel fijnggehakte selderij. Halveer de avocado's, verwijder pit en schil en snijd het vruchtvlees in blokjes. Tomaten doorsnijden, even de pijpjes eruit en het vruchtvlees in blokjes snijden. De stengels bleek- selderij in smalle reepjes. Komkom- mer goed schoonboenen, in de leng- te halveren en met een lepeltje even- de zaadjes eruit scheppen. Dan

snijdt u hem in plakjes. De saus is snel klaar. Alle ingrediënten door elkaar, suiker, zout en peper naar smaak en even roeren. Snijd de ijs- bergsla in reepjes en verdeel deze over vier bordjes. Nu de saus erover en even opvrolijken met een partje hardgekookt ei. Tip: met geroosterd brood en een potje boter op tafel is avocado-sala- de weer een fris tussendoortje.

Ex-minister Tuijnman over Rekenkamer-rapport:

„Ik heb de Kamer niet beduveld”

Van onze Haagse redacteur

„We waren er niet op uit de zaak te beduvelen! Ik weet anders goed, na veertien jaar Kamerlidmaatschap, dat je dit soort kunsten niet kunt waarmaken”.

Ex-minister ir. D. S. („Danny”) Tuijnman van verkeer en waterstaat (VVD) is het niet eens met de Algemene Rekenkamer, die in het vorige week verschenen eindrapport over de gang van zaken bij het Oosterscheldeproject, in weliswaar neutrale bewoordingen, allerlei onvriendelijke dingen over hem opmerkt. Tuijnman heeft, om dat rapport even simpel samen te vatten, bijna twee jaar lang financiële tekorten voor zich gehouden zonder ze aan de Tweede Kamer te melden. Hij heeft onvoldoende informatie verstrekt in de periode dat hij minister was, met name over tekorten van honderden miljoenen die bij de uitvoering van het project ontstonden. Daardoor heeft de Tweede Kamer onvoldoende haar taak als „waakhond” van het regeringsbeleid kunnen vervullen.

Daarmee zette Tuijnman, als we het Rekenkamer-rapport verder doornemen, een wat twijfelachtige traditie voort: zijn voorganger Westertop heeft ook al met miljoenen gegoocheld om te blijven binnen de financiële grenzen die de Tweede Kamer het kabinet had gesteld toen gekozen werd voor een afsluitbare stormvloedkering.

Tuijnman, inmiddels gepensioneerd, was wat perplex van wat de Rekenkamer meldde. „Wat heb ik nu aan m'n fiets hangen”, vat hij z'n

eerste reactie samen. Afgelopen zaterdag ontmoette hij z'n hoogste ambtenaar uit de tijd dat hij nog minister was, secretaris-generaal De Man, en beiden hebben zich gezamenlijk afgevraagd wat ze verkeerd hebben gedaan, overigens tegelijk in de overtuiging verkeerd dat hen weinig te verwijten valt.

Tuijnman noemt het overigens niet elegant van de Rekenkamer dat men hem niet heeft gesproken over het door hem gevoerde beleid. Er is eveneens geen gesprek met opvolger Zeevalking geweest. Slechts ex-minister Westertop werd door de Rekenkamer uitgenodigd schriftelijk commentaar te leveren op een onderdeel van het onderzoek.

Schema

Ex-minister Tuijnman verschilt op een essentieel punt met de Rekenkamer van mening. Terwijl de Rekenkamer, zegt hij, achteraf alle cijfertjes optelt en zegt, zo groot was het tekort, was het zijn beleid om Rijkswaterstaat en daarmee de uitvoerende organisatie in Zeeland, de Deltadienst, een taakstellende begroting voor te leggen: zoveel mag het project kosten, en overschrijdingen moeten dus gecompenseerd worden binnen het totaal. „Op die manier wilde ik, want we zaten immers met een strak schema, de druk op de ketel houden”, zegt hij.

Tuijnman: „Tien ik in 1977 aantrad, heb ik me niet afgevraagd: zit dit financieel wel goed, maar: kan dat allemaal technisch wel? De afsluiting is immers waterbouwkundig horlogemakers-werk. Ik heb lange tijd een vaag gevoel van twijfel gehad,

eigenlijk tot op het moment waarop de eerste pijler werd geplaatst”.

„Natuurlijk is er in die tijd ook over financiën gepraat, maar mijn benadering van Rijkswaterstaat was even simpel als duidelijk. Ik heb gezegd: jullie zeggen dat je dit project binnen de voorwaarden kan uitvoeren, nou, maak het dan ook...”

Na uitvoerig dossier-onderzoek heeft de Rekenkamer vastgesteld dat al in 1979 kostenoverschrijdingen gerapporteerd hadden moeten worden. Dat gebeurde niet; achtereenvolgende voortgangsrapportages gaven een niet gunstig beeld van de gang van zaken. Tuijnman karakteriseert nu zijn optreden in gesprekken met de Kamer als „geruststellend”. Hoe zit dat dan? Is er bewust gemanipuleerd en heeft de Kamer een te rooskleurig beeld gekregen?

Normaal

Tuijnman: „Ik heb nooit enige druk uitgeoefend om de financiële cijfers die ik van de hoofddirectie van Rijkswater-

staat kreeg te veranderen, en ik heb eveneens nooit een aanwijzing gegeven dat er naar bepaalde bedragen toe moest worden gewerkt”. Rapporten van de Deltadienst aan de hoofddirectie, waarin eerst voor financiële tegenvallers en later ook voor tijdsoverschrijdingen werd gewaarschuwd, bereikten de minister niet. „Dat is normaal. De uitvoerende diensten rapporteren aan de Hoofddirectie en die levert uiteindelijk de concept-rapportages”.

Volgens de liberale ex-bewindsmen kunnen er gemakkelijk verschillen zitten tussen de beide rapportages, aangezien de Deltadienst overschrijdingen kan rapporteren, die niet door de Hoofddirectie gerapporteerd worden en die resulteren in de opdracht binnen het project compensatie te vinden.

In oktober 1980 maakte de inmiddels overleden directeur-generaal van Rijkswaterstaat, ir. Tops, zijn minister duidelijk dat zowel financieel als qua tijdsplanning de rek uit het project verdwenen was. Voor Tuijnman liet die mededeling over de tijd nog de diepste sporen na; hij achtte zich op z'n minst moreel gebonden aan de via de motie-Schakeel vastgestelde eis dat het werk in '85 klaar moest zijn in Zeeland dan Deltavereiniging zou zijn gegarandeerd. Tuijnman: „Ik heb de Tweede Kamer toen ook gerapporteerd dat die rek eruit was, maar men heeft daar niet lettelijk over gedaan, terwijl toen iedereen wist dat dit muisje wel een staartje zou kunnen hebben”.

Staartje

Dat staartje is eenvoudig te omschrijven: niet alleen was de rek verdwenen,

de gestelde grenzen werden overschreden. Tuijnman karakteriseerde opmerkingen van onder anderen Deltadienst-topman ir. Visser uit februari '81 over die overschrijdingen in de Kamer nog als „indianenverhalen”; in juni '81 echter kwam hij met zijn water voor de dokter”, zoals hij nu zegt, en rapporteerde de Kamer de vertraging. Pas onder zijn opvolger Zeevalking werd duidelijk dat er ook vele honderden miljoenen grote tegenvallers waren. Daar wist Tuijnman – vanzelfsprekend – van.

Hij zegt nu: „Van die financiële tegenvallers hoorde ik voor het eerst in het voorjaar van '81. Men presenteerde mij toen een tekort van een kwart miljard. Ik kan u nu wel vertellen dat het die dagen flink heeft gestormd op het departement”. Hij benadrukt overigens dat hij geen enkele vorm van verantwoordelijkheid op de schouders van ambtenaren wil leggen. „Ik ben en blijf verantwoordelijk, als minister”.

Een kwart miljard ontstaat natuurlijk niet zomaar. Heeft Rijkswaterstaat ook voor de minister een situatie willen scheppen waarin niet anders geconcludeerd kon worden dan dat, ook al was het project te duur geworden, er geen andere mogelijkheid was dan het gewoon te voltooien?

Tuijnman: „Ik heb gezegd: Wisten jullie dat niet eerder? Nu heb ik in de Kamer steeds geruststellende verhalen gehouden, en dat had ik beter niet kunnen doen”.

Hebben zijn eigen ambtenaren hem dan informatie onthouden?

Tuijnman: „Is hier bewust wat wegge laten? Ik moet toegeven dat dat wel even door mijn hoofd heeft gespeeld, maar die mensen kennende geloof ik toch niet dat dat het geval is”. De ex-bewindsmen heeft dat „gat” van een kwart miljard overigens niet aan de Kamer gerapporteerd. Juist vanwege het feit dat ook hij er vrij plotseling mee geconfronteerd werd, heeft hij Rijkswaterstaat de opdracht gegeven de zaak opnieuw te bekijken, in de verwachting dat ook substantiële meevallers niet uitgesloten waren. Vandaar dat hij de Kamer niet heeft ingesend. Dat deed zijn opvolger Zeevalking. Er was echter nog een gat, van rond de 280 miljoen, in 1980 ontstaan, toen het

● Ex-minister ir. D. S. Tuijnman van verkeer en waterstaat

kabinet Van Agt-Wiegel besloot de departementen geen vergoeding te geven voor het totaal van de gestegen prijzen, maar slechts voor de helft ervan. De Rekenkamer verwijt Tuijnman dat hij ook hierover niets heeft meegedeeld, maar hij spreekt van een zuiver boekhoudkundig probleem.

Absurd

Tuijnman: „Ik heb destijds tegen Van de Stee gezegd: die rekening zit onder in de zak. En dat wisten ze bij Financiën natuurlijk ook. Het is volstrekt absurd te veronderstellen dat we dit gat ooit binnen de eigen begroting hadden kunnen dekken”. Rapporteren over dit probleem aan de Kamer noemt Tuijnman niet noodzakelijk; het was een lopende zaak, waarbij de logica volgens hem vereiste dat dit gat in de loop der tijd weer zou worden gedekt. Dat deed het tweede kabinet Van Agt, met Zeevalking. Tuijnman: „Daar had ik natuurlijk ook een deel van het voorbereidend werk voor gedaan. Zo is immers de systematiek”. Tuijnman acht de toonzetting in het

rapport van de Algemene Rekenkamer op gespannen voet staan met het beleid zoals hij dat meende te moeten voeren: druk op de ketel richting Deltadienst, overschrijdingen compenseren binnen het werk, een oplossing vinden voor het prijscompensatie-probleem. „Er ligt hier een fundamenteel verschil tussen wat ik noem de boekhoudkundige optelsom van de Rekenkamer die daar cijfers bij betreft die op het moment dat ze werden gepresenteerd nog ter discussie stonden, en de lichtheid van de taakstellende begroting van de hoofddirectie”.

„De Rekenkamer heeft de beschikking gehad over tal van detailrapporten van de Deltadienst. Die heeft reikten mij niet. Maar de essentie van deze zaak is dat niet de Deltadienst, maar de hoofddirectie van Rijkswaterstaat. De hoofddirectie geeft goedkeuring, wijst af, geeft opdrachten. En dan is de centrale vraag: keurde ik onjuiste of onvoldoende rapporten goed. De Rekenkamer meent van wel, ik meen nadrukkelijk van niet”.

UIT HET ZIEKENFONDS?

KIES HET NOORDEN. OM DE PRIJS VAN GEZOND BLIJVEN.

Het Noorden is niet de grootste, wel een unieke maatschappij waar winst maken niet hoeft en altijd verrassend snel actie wordt ondernomen. Pluspunten: nooit zelf uw rekening betalen en vrijwel voor alles 100% verzekerd, waar ook ter wereld. Met fikse kortingen voor studerende kinderen en na het 3e kind geen premiekosten meer.

Daarbij premie-drukkende keuzemogelijkheden als u huisarts- en apothekerskosten voor lief neemt of een eigen risico wilt. Bekijk de prijzen '84 (de laatste jaren nauwelijks aangepast) en vraag de heldere beknopte documentatie aan.

Het Noorden

GEËN ZORGEN OVER ZIEKTEKOSTEN VAN MORGEN.

In open, ongefrankeerde enveloppe zenden aan Het Noorden, antwoordnummer 1039, 9700 VK Groningen.

NAAM _____

STRAAT _____

POSTCODE _____

PLAATS _____

TELEFOON _____

LEEFTIJD _____

Onderlinge Ziektekostenverzekering

Maatschappij Het Noorden

Hoornediep 131, 9727 GH Groningen

Telefoon 050-262858

Door onze Haagse redacteur
Hans de Bruijn

DEN HAAG – Drie jaar geleden balanceerde het kabinet Van Agt-Wiegel een tijdje op de rand van een crisis, toen het een vergunning wilde verlenen voor de levering van twee onderzeeboten aan Taiwan. Hoewel de meerderheid van de Tweede Kamer er eigenlijk tegen was, kreeg het kabinet – dank zij stevige politieke druk op de CDA-fractie – toch zijn zin.

Deze week heeft het kabinet-Lubbers (en daarmee de CDA-fractie) de omgekeerde beslissing genomen, maar dat betekent niet dat dit besluit gladjes tot stand gekomen is. Er vallen vooral bij de argumentatie van het kabinet nogal wat vraagtekens te zetten. In 1981 zei premier Van Agt, daarin gesteund door het CDA, dat het „eens, maar nooit weer” was. Maar de waarde van zo'n uitspraak is slechts betrekkelijk, zeker als we weten dat zij vooral was bedoeld om de aarzende CDA-fractie over de drempel te trekken. Dat stelt ook de opmerking van premier Lubbers dat levering „woordbreuk” zou zijn in een ander daglicht.

Het kabinet stelt voorts dat China een prominente plaats in de wereld inneemt, daarmee de indruk wekkend dat het minder erg is een klein land voor het hoofd te stoten. Die opvatting opent voor de grote landen weer tal van mogelijkheden in de wereld om hun zin door te drijven.

Het enig zinvolle argument is, dat men het er internationaal over

eens is dat aan Taiwan geen wapens meer geleverd moeten worden. De Verenigde Staten zijn daar dit jaar mee gestopt, de rest van de Westerse wereld (op Nederland na) al in 1980. Rijst dan de vraag waarom dat argument ook al niet in 1980 gold.

Al deze argumenten zijn volgens het kabinet afgewogen tegen die andere: de werkgelegenheid in de Nederlandse scheepsbouw en de niet geringe handelsbelangen met Taiwan. Maar die afweging valt in de argumentatie van het kabinet erg magr uit. De brief aan de Tweede Kamer bevat er zelfs geen letter over. Hij is geschreven door minister Van Aardenne van economische zaken, terwijl hij vol staat met buitenlands-politieke argumenten. Van Aardenne's economische overwegingen blijven onvermeld.

Debat

Ook premier Lubbers ging daar woensdag nauwelijks serieus op in. Hij zei wel dat de Tweede Kamer met heel andere, nog niet door het kabinet bedachte argumenten moet komen, wil het kabinet zijn besluit heroverwegen. Maar op de overwegingen van het kabinet zullen we nog tot het debat van woensdag moeten wachten. Dan moet minister Van Aardenne als voorstander van levering de afwijzende beslissing van het kabinet verdedigen. Het kabinet zal dan ook hevig aan de tand gevoeld worden over de consequenties die zijn beslissing voor de scheepsbouw in Rotterdam in het algemeen en bij Wilton Fijenoord in het bijzonder heeft.

Argumenten kabinet weinig overtuigend inzake Taiwan-order

Premier Lubbers deed hierover alsof zijn neus bloedde. Die kwestie is niet in het kabinet aan de orde geweest; dat is een zaak die op zijn eigen merites beoordeeld moet worden, zei hij. Terwijl dat toch de kern van de problemen in het kabinet was.

Van Aardenne wilde onder het motto „beter een vogel in de hand...” werkgelegenheid en zekere Taiwanese orders, liever dan de vage toespelingen van Chinese zijde op meer handelscontacten. Van Aardenne legde het echter af tegen minister Van den Broek (Buitenlandse Zaken), die daarmee meer succes boekte dan zijn voor-voorganger Van der Klaauw (VVD) die tegenover dezelfde minister van economische zaken het anderspit delfde.

In het kabinet werd Van Aardenne, tot irritatie van de VVD-fractie, overigens niet eens door alle VVD-ministers gesteund. Maar de fractie koos unaniem zijn kant. Dat kon ook moeilijk anders, nadat Ed Nijpels deed alsof de nieuwe orders te danken waren aan zijn huwelijksreis op Taiwan.

Dit levert de opmerkelijke situatie op dat het kabinet wordt gesteund door de oppositie, terwijl de fractie die zich als de grootste steun en toeverlaat van het kabinet ziet, dat kabinet het felst bekritiseert. Daarmee tekent de nederlaag voor de VVD zich duidelijk af.

De VVD wijst daarbij met de beschuldigende vinger naar het CDA dat pas op het allerlaatste moment akkoord ging met het kabinetstandpunt, nadat gebleken was dat ook de PvdA het kabinet steunde. Premier Lubbers

bezocht zelfs oppositieleider Den Uyl om daar de steun veilig te stellen, en dat heeft bij de VVD veel kwaad bloed gezet.

De VVD heeft al tevoren gezegd over deze zaak geen crisis te willen en probeert nu het gezichtsverlies te beperken door op hoge toon steun voor Wilton Fijenoord te eisen. Maar de VVD staat daarin niet alleen. Ook in de PvdA is een aantal leden dat de order liever wel had zien doorgaan. Dat verklaart de wat tweeslachtige reactie van de socialist: steun voor het kabinet, maar ook felle kritiek op het ontbreken van enige economische onderbouwing van het besluit.

Het debat van volgende week lijkt dus uit te lopen op een strijd om wie er het meest voor de werkgelegenheid wil doen. Maar hoe harder

de VVD om steun voor Wilton Fijenoord roept, hoe groter straks de (financiële) problemen worden. Het redden van Wilton Fijenoord kost immers geld, veel geld. Dat is een direct gevolg van de RSV-problematiek. Nadat Taiwan in 1981 de order bij de Schiedamsche werf had geplaatst, hebben de Taiwanese al zo'n 350 miljoen gulden (van de totale 900 miljoen) aan vooruitbetalingen gedaan.

Maar er is nog niets gebeurd. De kiel voor de eerste onderzeeboot moet nog worden gelegd. Dat komt (mede) omdat Wilton Fijenoord het geld niet meer heeft om met de bouw te beginnen. De 200 miljoen zijn namelijk geheel opgegaan in de RSV-deconfiture.

Dat is ook één van de hoofdredenen voor de vervolgorde van Taiwan. Alleen door de werf nog meer onderzeeboten te laten bouwen, konden de Taiwanese zeker stellen dat zij in 1981 bestelde schepen ook echt afgeleverd krijgen. Zonder steun is de kans groot dat Taiwan ze helemaal niet meer krijgt.

Voor het kabinet zou dat misschien niet eens zo'n onwelkome „oplossing” van deze situatie zijn, maar het is de vraag of de toch al wankelende Nederlandse scheepsbouw als geheel daar mee gediend is. Geen van de fracties in de Kamer wil die verantwoording dragen.

Daarom moet het kabinet nu over de brug komen. Het probleem is echter waar 200 miljoen voor de afbouw van de twee onderzeeboten vandaan te halen en de honderden miljoenen die daarna nodig zijn om

de werf in leven te houden, wat zonder de order nauwelijks mogelijk is.

Het hoeft niet te verbazen waarom minister Ruting als enige CDA'er in het kabinet voor de levering was. En daarmee is tevens het probleem voor de VVD helder. Nog afgezien van het politiek aardige feit dat het de VVD was die als eerste riep om beëindiging van de steun aan het noodlijdende RSV, is er het probleem dat de bodem van de schatkist allang leeg is.

Beperkt

De mogelijke oplossingen zijn dus beperkt. Wie weet hoe moeilijk Ruting gedaan heeft over de verlaging van de korting op de ambtenarensalarissen met enkele tienden van procenten (dat kostte ook ruim 200 miljoen) mag verwachten dat hij nu niet zonder slag of stoot bereid zal zijn de tekorten verder te verhogen. En ook de VVD kan nu moeilijk gaan pleiten voor verhoging van het financieringsstekort. Een mogelijkheid lijkt dat de regering de in de Defensienota aangekondigde bestelling van nieuwe onderzeeboten voor de Nederlandse marine bij Wilton Fijenoord plaatst. Waarmee de vererving van de Nederlandse defensie met de Nederlandse industrie steeds groter wordt.

Bovendien blijft ook dan een schepdepot van enkele honderden miljoenen over waar het kabinet voor zou moeten opdraaien. Het besluit levert voor het kabinet de minste politieke problemen op. Maar de gevolgen ervan vallen voorlopig alleen in verliescijfers uit te drukken.

terugkeer van TV-serie „Dynasty” – Ditmaal geen circus Billy Smart

Gevarieerd programma-aanbod op TV tijdens de kerstdagen

VERSUM – Dit jaar met de kerst eens geen circus Billy Smart. Maar wel de terugkeer op eerste kerstavond van de populaire TV-serie „Dynasty” bij Veronica. Ook voor de kijkers in Limburg zorgen de binnen- en buitenlandse TV-stations in dit extra lange kerstweekend voor een gevarieerd programma-aanbod. Veel klassiek, ballet (op zondagmiddag Tsjajkovsky's „Notenkraker” om 13.35 uur bij het ZDF), films en nieuwe series (zoals „Marco Polo” Duitsland I) zijn de vaste ingrediënten op het kerstmenu. Opvallend is verder de nadrukkelijke aanwezigheid van showman Frank Sinatra bij meerdere TV-stations. Zaterdagavond bijvoorbeeld bij TROS om 22.55 uur op Nederland I en op eerste kerstavond om 14.45 uur op Duitsland III (21.45 uur). Speciaal voor de Limburgse kijkers nog even attenderen op het TV-portret van wijlen Charles van de KRO om 21.40 uur via Nederland II op deze zaterdagavond.

TROS begint het kerstweekend op zaterdagavond met de tekenfilm „The Mouse and the Wolf”. In deze film zijn alle Walt Disney-figuren bijeen. Knabbel en Babel hebben ruzie met Mickey Mouse; Oom Donald wordt weer eens gepist door zijn neef Peter Pan vliegt een stukje; Bambi laat van de gladheid; Sneeuwwitje met de zeven dwergen; fragmenten uit „The Lady and the Tramp” en „Robin Hood”. (Nederland I, 19.01 uur).

Op 20 augustus 1982 gaf Frank Sinatra zijn openluchtconcert in de Dominicaanse Republiek. De TROS brengt zoals gebruikelijk een selectie uit dit concert op het scherm. De inmiddels 68-jarige Sinatra krijgt o.m. „I've got the world on a string”, „Kind of town”, het onverwoestbare „Gangsters in the night”, „I've got you under my skin”, „Send in the clowns” en „New York, New York”. (Nederland I, 22.55 uur).

Dit jaar zal, voorafgegaan door een inleidend gesprek met Bernard Haitink, het Concertgebouworkest onder zijn leiding een uitvoering geven van Gustav Mahlers Derde Symfonie in d. kleine terts, in zes delen, voor groot orkest, altso, jongens- en vrouwenkoor.

Aan dit concert werken mee: de alt Carolyn Watkinson, het Noordhollands Jongenskoor en het Groot Omroep Vrouwenkoor. (Nederland I, 13.50 uur en vanaf 14.00 uur ook te beluisteren via Hilversum 4).

Simonskoop extra

In deze extra aflevering van „Simonskoop” brengt Simon van Collen een overzicht van films die in de dagen rond Kerst in de Nederlandse bioscopen in première gaan, of zijn gegaan. O.a. fragmenten uit de door Sylvester Stallone geregisseerde film „Staying Alive” met John Travolta en Cynthia Rhodes; „The curse of the Pink Panther” met Ted Wash; en de nieuwe Walt Disney-film „Robin Hood” waarvan gisteren in „It is kerstfeest bij Walt Disney” ook beelden waren te zien. (Nederland II, 16.35).

Luchtballon

200 jaar geleden (21 november 1783) koos de eerste mens per ballon het lucht-ruim. Met deze heteluchtballon werd wereldgeschiedenis geschreven en een nieuwe ontwikkeling ingezet. Regisseur Ger Roos maakt naar aanleiding van de

200e verjaardag van de eerste ballonvaart een film waarin een beeld wordt geschetst van de ballonvaart van de laatste tijd. O. a. beelden van het wereldkampioenschap ballonvaren, dat dit jaar in Frankrijk werd gehouden en waaraan werd deelgenomen door zo'n 60 ballonnen. (Nederland II, 17.35 uur).

• Het is kerstfeest bij Walt Disney (Zaterdag, Nederland I, 19.01 uur)

Stappen in Rioja

Wandelaar Henk Raaff en schrijver Ger-bin Hellinga gaan ditmaal op stap door de

Eindredactie

Harrie Cremers

tel. 045-739273/739274

• FRANK SINATRA
(Zaterdag, Nederland I, 22.55 uur/Zon-
dag Duitsland III, 21.45 uur).

• LINDA EVANS
als Krystle in „Dynasty”, op eerste
kerstavond terug op TV (Nederland II,
20.10 uur).

Spaanse Rioja-vallei: In dit nog niet door toeristen ontdekt gebied, ter grootte van Brabant, zijn middeleeuwse stadjes, kastelen, Romeinse bruggen en kerken en kloosters te vinden. Een stralend landschap langs de boorden van de rivier de Ebro. Een klein paradijs voor wie, zo zeggen Raaff en Hellinga, zijn longen even schoon wil poetsen en een vroom gemoed wil paren aan een gestreeld geheimelste. (Nederland I, 17.40 uur).

Countdown

Veronica's popprogramma Countdown staat vanavond ook in het teken van de Kerst: O.a. opnamen van de Pretenders, Slade en Nena, de top 3: Yes, Steady Crew en Dolly Parton. Verder video-clips van Elton John (Cold as Christmas) en George Thorogood (Rock 'n Roll Christmas). (Nederland II, 19.30 uur).

Dynasty

Na een korte onderbreking kunnen de liefhebbers van Dynasty vanaf vanavond weer wekelijks genieten van de lotgevalen van de familie Carrington. Om het geheugen even op te frissen: De laatste af-

Tweede Kerstdag

Onder de titel „Cristina's Scala” presenteert operazangeres Cristina Deutekom op tweede kerstavond een feestelijk programma waarin zij diverse nationale en internationale artiesten zal ontvangen. Zo zal zij o.m. een duet zingen met de tenor Alberto Cupido en de zangeres Gerrie van der Klei. Voorts ontvangt Cristina de pianist Rian de Waal (winnaar van het Elisabeth Concours); de harpklas van de West-Friese Muziekschool o.l.v. Titia Tieman; het Gelders Opera- en Operette gezelschap o.l.v. Hans Lamers; het Helmonds Stedelijk Concertkoor o.l.v. Roland de Kroon en het Promenade Orkest o.l.v. Jan Stulen. (Nederland II, 20.15 uur).

Stel uw eigen tv-programma samen

VIJFTIG VIDEOFILMS

door THEO PASING

• Hoewel de diverse televisiekanalen voor de komende feestdagen een hele reeks films in alle mogelijke genres op het programma hebben genomen, willen wij de keuze van de videorecorderbezitter nog ietwat uitbreiden. Uit de vele tientallen titels, die het afgelopen jaar op video zijn uitgebracht, hebben wij er ruim vijftig voor u geselecteerd, waarvan wij de mening zijn toegedaan, dat zij de moeite van het kijken waard zijn. De meeste videotekens beschikken over al deze titels, zodat u daar uw televisiepakket voor de feestdagen en de vrije uurtjes kunt samenstellen.

★HUMOR

L'animal
Met Jean-Paul Belmondo en Raquel Welch.
Belmondo is een dubbelrol. Als ver-
wijde filmacteur moet hij niets heb-
ben van zijn knappe tegenspeeler,
maar als stuntman probeert hij haar
voor zich te winnen.

At war with the army
Met Jerry Lewis en Dean Martin.
Een sergeant in het Amerikaanse le-
ger wil een onnozele soldaat helpen
bij zijn liefdesproblemen.

Flying deuces
Met Laurel en Hardy.
Uit liefdesverdriet gaan Laurel en
Hardy in het Vreemdelingenlegioen.

Life with father
Met William Powell en Elisabeth Tay-
lor.
Een tirannieke vader wil over zijn
vrouw en vier roodharige zonen heer-
sen.

Arthur
Met Dudley Moore en Liza Minelli.
Arthur, de rijkste dronkard van de
wereld, wordt verliefd op een winkel-
diefje.

The Pink Panther
Met Peter Sellers en David Niven.
Inspecteur Clouseau brengt iedereen
aan de rand van de waanzin op zijn
speurtocht naar de verdwenen Pink
Panther.

Private Benjamin
Met Goldie Hawn en Eileen Brennan.
Na de dood van haar tweede man be-
sluit een jonge vrouw soldaat te wor-
den.

Murder by death
Met Peter Falk en Peter Sellers.
Vijf beroemde detectives worden op-
een etentje uitgenodigd. De menu-
kaart vermeldt: moord.

★AVONTUUR

Deliverance
Met Jon Voigt en Burt Reynolds.
Vier mannen komen in een ongeloof-
lijk spannende situatie terecht als zij
over een ogenschijnlijk rustige rivier
peddelen.

The Gauntlet
Met Clint Eastwood en Sondra Locke.
Een politiemann moet een vrouwelijke
getuige naar Phoenix begeleiden. De
vrouw wordt door velen naar het le-
ven gestaan.

Magnum Force
Met Clint Eastwood en Hal Holbrook.
De stad wordt geteisterd door een
golf van bloedige aanslagen. De
slachtoffers zijn onderwereldfiguren.
Inspecteur Harry Calahan lost de
puzzel op.

Bonny & Clyde
Met Faye Dunaway en Warren Beat-
ty.
Een koppeltje trekt rovend en stelend
door Amerika.

Rollerball
Met James Caan en John Houseman.
Een bloedig schaatsspel met een ij-
zeren kogel moet de sensatiezucht
van de mensen in de volgende eeuw
bevestigen.

All the president's men
Met Dustin Hoffman en Robert Red-
ford.
Twee journalisten dwingen president
Nixon tot aftreden.

The towering inferno
Met Steve McQueen en Paul New-
man.
In de hoogste wolvenkrabber ter we-
reld breekt brand uit. Tientallen men-
sen zitten opgesloten.

The China Syndrome
Met Jane Fonda en Jack Lemmon.
Er gaat iets mis in een kerncentrale.
Jane Fonda als tv-journaliste probeert
de ramp in de openbaarheid te
brengen.

The deep
Met Robert Shaw en Jacqueline Bis-
set.
Een diepzeeduikend echtpaar ont-
dekt in een wrak een schat, maar ook
een grote hoeveelheid heroïne. Een

bende zou graag die heroïne willen
hebben.

★MISDAAD

Target
Met Luc Merenda en Gabriella Gior-
gelli.
De leider van een bende drughande-
laren probeert commissaris Keaton
uit de weg te ruimen.

The last change
Met Ursula Andress en Eli Wallach.
Een juwelier wordt overvallen door
een jongeman, die amper uit de ge-
vangenis is ontslagen. Hij wordt ge-
holpen door een vriend. Op hen wordt
een klopjacht geopend.

The thief who came to dinner
Met Ryan O'Neal en Jacqueline Bis-
set.
Een eerzaam computer-analist be-
kwaamt zich in het kraken van brand-
kasten.

Death in Venice
Met Dirk Bogarde en Bjorn Andresen.
Een Duitse componist wordt tijdens
zijn vakantie in Venetië verliefd op
een 14-jarige jongen.

Klute
Met Jane Fonda en Donald Suther-
land.
Sutherland zoekt een verdwenen pro-
fessor en belandt in kringen van call-
girls, die of vermoord worden of zelf-
moord plegen.

The swarm
Met Michael Cain en Katherine Ross.
Levensgevaarlijke bijen staan de
mensen in Texas naar het leven.

Bullitt
Met Steve McQueen en Robert
Vaughn.
Steve McQueen moet de moord op
een kroongetuige binnen 24 uur op-
lossen.

★HORROR

Friday the 13th
Met Sean Cunningham en Betsy Pal-
mer.
In een verlopen vakantiecamp wor-
den de leiders en leidsters een voor
een geliquideerd.

Carrie
Met Sissy Spacek en John Travolta.
Carrie beschikt over telekinetische
gaven en zaait in haar school dood en
verderf.

The shining
Met Jack Nicholson en Shelly Duvall.
Een echtpaar bewaakt een eenzaam
hotel tijdens de winterperiode. De

man wordt krankzinnig.

Halloween
Met Donald Pleasence en Jamie Lee
Curtis.
Vijftien jaar na zijn eerste moord keert
de moordenaar op Halloween (de
avond voor Allerheiligen) terug naar
het stadje.

The Exorcist
Met Ellen Burstyn en Linda Blair.
Een jonge meisje wordt door de duivel
bezeten.

The fog
Met Adrienne Barbeau en Jamie Lee
Curtis.
Mist brengt zeelieden, die honderd
jaar geleden zijn omgekomen tot le-
ven, waarna zij in het stadje vergel-
ding zoeken.

★NEDERLANDSE SPEELFILMS

Pastorale
Met Sylvia Kristel en Rutger Hauer.
Spannende verfilming van de be-
roemde roman van Vestdij over het
falend verzet in Nederland tijdens de
bezettingsjaren.

Turks Fruit
Met Monique van de Ven en Rutger
Hauer.
Het leven van de kunstenaar Erik en
zijn jonge vrouw Olga wordt getekend
door liefde en erotiek tot het een dra-
matische wending krijgt door de on-
geneeslijke ziekte van Olga.

Soldaat van Oranje
Met Jeroen Krabbé en Lex van Del-
den.
Nederland tijdens de bezettingsjaren.
Het verzet bouwt een vluchtijs naar
Engeland.

★MUZIEK

Die geschiedene Frau
Met Marika Rökk en Johannes Hees-
ters.
Een operette van Leo Fall, die de lief-
hebbers van Rökk en Heesters niet
mag ontgaan.

Bob Marley
Met Bob Marley en Peter Tosh.
De hoofdrol van deze muziekfilm is
voor de ongekroonde koning van de
reggae.

Hair
Met John Savage en Treat Williams.
Bijzondere verfilming van de gelijkna-
mige musical door Milos Forman.

Annie
Met Aileen Quinn en Albert Finney.
Een weesmeisje wordt door een mil-
jonair in zijn huis opgenomen.

★ROMANTIEK

Circus World
Met John Wayne en Claudia Cardina-
le.
Een circusdirecteur gaat op zoek
naar de moeder van zijn dochter met
wie hij vijftien jaar geleden een lief-
desrelatie had.

55 Dagen in Peking
Met Charlton Heston en Ava Gardner.
Buitenlanders in Peking sluiten zich
aaneen als zij door Boxers bedreigd
worden. Het beleg duurt 55 dagen.

El Cid
Met Sophia Loren en Charlton Hes-
ton.
Een grote spektakelfilm over de

Spaanse edelman, El Cid, die de ge-
hate Moren uit Spanje verdreef.

★WESTERN

Bad Man's river
Met Lee van Cleef en James Mason.
De King Gang is een gevreesde ben-
de. Op het hoofd van hun leider Roy
King is een prijs van 10.000 dollar uit-
gelooft.

My name is Nobody
Met Terence Hill en Henry Fonda.
Een jongeman, genaamd Nobody,
verhindert pionier Beauregard om
naar Europa terug te keren.

Pancho Villa
Met Telly Savalas en Clint Walker.
Pancho Villa is de leider van de Mexi-
caanse revolutie. Hij wordt bedreigd
door een Amerikaanse wapenhande-
laar. Pancho besluit uit wraak de VS
aan te vallen.

Hannie Caulder
Met Raquel Welch en Robert Culp.
Bandieten bezetten een herberg, die
door een man een vrouw be-
woond wordt. De man wordt ver-

moord en de vrouw neemt wraak.

Halleluja voor een paar vuisten.
Met Terence Hill en Bud Spencer.
Finch en zijn bende hebben het ge-
munt op Cat Stevens. Na dolle ge-
vechten weet hij te ontsnappen, maar
de bende komt hem opnieuw op het
spoor.

For a few dollars more
Met Lee van Cleef en Gian Maria Vol-
onté.
Een duo gaat wraak nemen op de
moordenaar van de zusters van een
van hen.

Men in war
Met Robert Ryan en Aldo Ray.
Oorlog in Zuid-Korea. Een ingesloten
groep soldaten moet zich een uitweg
banen.

SS-Desertion
Met Bud Spencer en Franco Nero.
De film speelt in Nederland, in april
1945. Duitse soldaten worden krijgs-
gevangenen gemaakt. Daarbij twee, die
eerder deserteerden.

★OORLOG

(ADVERTENTIE)

DIVE
Worst iedereen
prettige feestdagen
en een gelukkig en
vooral gezond 1984

ZATERDAG 24 december

televisie

Nederland 1

- 09.30 -09.35 en 13.00 -13.05 Nieuws voor slechthorenden.
- 15.30 De buren zeggen. Aftelvering van vandaag. Alleenstaanden en de feestdagen.
- 16.00 Scrooge. Musical gebaseerd op het beroemde boek 'A Christmas Carol' van Charles Dickens.
- 17.50 KRO Schaakweekkamp.
- 18.25 Werken met Audio-apparaat. Herhaling les 3.
- 18.55 Roscoe. TV-prentenboek.
- 19.01 't Is Kerstfeest bij Walt Disney. Oude en nieuwe tekenfilms met alle bekende figuren.

- 19.45 Het weer de komende dagen. Door Jan Pelleboer.
- 20.00 Journaal.
- 20.28 Herenstraat 10. Nederlandse serie. Vanavond: Louis, directeur van een wijnkoperij, wordt door zijn zoon Peter betrappt wanneer hij met het hoortje Sylvia het huis van een zekere Alex binnengaat.
- 21.30 Falcon Crest. Amerikaanse serie. Aftelvering van vandaag: Irraties. Angie probeert meer invloed te krijgen in het ziekenhuis om het onderzoek van Michael en Chase te stoppen.
- 22.20 TROS Aktua - TROS Sport.
- 22.55 Concert for the America's. Registratie van het openluchtconcert dat Frank Sinatra zomer 1982 gaf in het Altos de Chavon Amphitheater in de Dominicaanse Republiek.
- 23.50 Journaal.
- 23.55 Nieuws voor doven en slechthorenden.

Nederland 2

- 13.00 -13.05 en 18.15 Nieuws voor slechthorenden.
- 18.20 Paspoort voor Marokkanen.
- 18.30 Sesamstraat.
- 18.45 Toeristische tips.
- 19.00 Journaal.
- 19.12 De Frank Kramer Show. Spelprogramma waarin Frank Kramer verschillende bekende Nederlanders ontvangt.
- 20.30 De geboorte van Jezus. Italiaans-Engelse televisiefilm (1978) van Franco Zeffirelli uit de filmcyclus 'Het leven van Jezus'.
- 21.40 Charles Eyck... een legende. Portret van deze Limburgse schilder, beeldhouwer, glazenier, keramist en illustrator die op 2 augustus

- tus jl. op 86-jarige leeftijd in zijn woning in het Ravensbos overleed. Muziek: Jean Lambrechts, advies: Paul Haimon.
- 22.10 De nachtegale van Poznan. Kerstliedjes door dit Poolse jongens en mannenkoor.
- 22.30 Journaal.
- 22.45 Kerstnachtsdienst. Vanuit de Evangelische Lutherse Gemeente te Arnhem.
- 23.42 Een bericht van de Wilde Ganzen.
- 23.45 Kerstviering. Vanuit de parochiekerk 't Heike te Tilburg.

Duitsland 1

- 10.00 Programma-overzicht.
- 10.30 Eine wunderbare Liebe (L'Étrange désir de M. Bard). Franse film (1953) van Geza Radvanyi met Michel Simon en Yves Deniaud. Een buschauffeur in Monte Carlo wordt wegens een hartkwaal vervroegd gepensioneerd. Als hij met roulette plots veel geld wint, stelt hij samen met een vriend een vreemd plan op: voor hij sterft wil hij een kind hebben...
- 12.20 Kinderartenkonzert: Zirkus. Het kinder-symfonie-orkest 'Zirkus'.
- 12.55 Der Prinz vom Central Park (The prince of Central Park). Amerikaanse film (1975). Jay Jay en zijn kleine zuster Laurie hebben weer iets uitgespookt en vluchten voor hun wondende pleegmoeder Ardis, Central Park in.
- 14.10 Peter und der Wolf. Muzikaal sprookje van Sergej Prokofjev.
- 14.40 Wir warten aufs Christkind. Kinderkerstprogramma.
- 16.30 Marco Polo (I). Vierdelige serie met Ken Marshall en Burt Lancaster. Op zeventienjarige leeftijd vertrekt Marco Polo met zijn vader en zijn oom richting China.
- 18.00 Trotz allem: Die Freude.
- 18.45 Das entschundene Land. De Zweedse schrijfter van kinderboeken, Astrid Lindgren, vertelt over haar jeugd.
- 19.30 Nun singet und selb froh. Kerstconcert met o.m. het Domkoor van Berlijn.
- 20.00 Journaal.
- 20.05 Deutschland - heute Abend. Rechtstreeks kerstprogramma.

● AXEL VON AMBESSER en INGE MEYSEL in 'Frau Juliane Winkler' - Duitsland I, 21.00 uur

- 21.00 Frau Juliane Winkler. TV-spel met Inge Meysel en Axel von Ambesser. Na de dood van haar man kreeg Juliane Winkler angst, dat ze op zekere dag ook ziek en hulpbehoevend zou worden en daarom is ze in een bejaardentehuis gegaan. Daar heeft ze het echter niet naar haar zin en ze besluit er weer uit te trekken.
- 22.40 -24.00 Middernachtsmis. Uit het Dominikaanenklooster St.-Paulus in

Duitsland 2

- 09.45 Programma-overzicht.
- 10.30 Johann Sebastian Bach. Cantate BWV 63 'Christen, ätzt diesen Tag'.
- 11.20 Hohenlohe. Reportage.
- 11.50 Nachbarn in Europa.
- 14.05 Journaal.
- 14.10 Die Grossen und die Kleinen. Een elfjarige jongen interviewt de vroegere Duitse wereldkampioen boksen Max Schmeling.
- 14.35 Banjo, die kleine Katze. Tekentfilm.
- 15.00 Taugenichts - der tapfere Ritter. Slovaaks volkssprookje.
- 16.20 Zu Bethlehem geboren. Het Bachkoor van Mainz zingt kerstliederen.
- 16.30 Journaal.
- 16.35 Puma, Luchs und Co (Territory of Others). Amerikaanse dierenfilm (1974).
- 18.00 Reisebilder aus der DDR. Reportage over het Oost-duitse plaatsje Seifen.
- 18.30 Weihnachts in den Bergen. Lieder en verhalen n.a.v. Kerstmis.
- 20.00 Journaal.
- 20.05 Der Waldbauernbub. Kerstverhaal naar Peter Rosegger met Martin Loschberger en Harald Gauster. Bij een adventsfeest in het voornamelijk van Reininghaus wordt aan de gasten een nieuwe attractie voorgesteld: de boerenzoon Peter Rosegger, die in de stad studeert en zijn eerste triomfen oogst als dichter. Hij is evenzeer onder de indruk van de pracht en de praal rondom zich als de gasten onder de indruk zijn van zijn eenvoud.
- 21.35 'Heilige Nacht.' De actrice Christa Berndl leest de bekende kerstlegende van Ludwig Thoma.
- 22.40 -23.40 'Macht hoch die Tür, die Tor macht weit...' Evangelische vespersdienst.

Duitsland 3/WDR

- 16.00 Der Schluckauf.
- 16.50 Was macht der Weihnachtsmann in Juli. Kinderverhaal.
- 17.00 Lieder - Rhythmen - Melodien. Kerstliederen uit diverse landen.
- 17.45 Die Sendung mit der Maus. Kinderprogramma.
- 18.15 Stille Nacht. Heilige Nacht... De Wiener Sängerknaben zingen kerstliederen.
- 22.40 -24.00 Middernachtsmis. Uit het Dominikaanenklooster St.-Paulus in

Duitsland 3/SWF

- 17.00 Licht der Welt.
- 17.45 Winter in Finnland.
- 18.00 Eisener Hochzeit - eiserne Treue? Het geheim van 65-jarige huwelijken.
- 18.45 Erinnerungen an Weihnachtsen. 'Een kerstherinnering' van Truman Capote.
- 19.35 Zu Bethlehem geboren. Meditatie bij de kerstschilderingen in de Münsterkerk van Freiburg.
- 20.00 Lieder-Rhythmen-Melodien zur Weihnachtsen.
- 21.00 Sonnenwende. Amerikaanse televisiefilm van Bill Phillips met Henry Fonda en Myrna Loy, over een echtpaar dat een halve eeuw met en voor elkaar heeft geleefd.
- 21.50 Frédéric Chopin. Het Symphonie-orkest van de Südwestfunk speelt het concert voor piano en orkest nr. 2 f-moll, opus 21.
- 22.20 -23.40 Eglantine. Televisiefilm van Jean-Claude Brialy.

BFBS

- 13.40 Terrahawks. Sf-poppenserie.
- 14.05 Bonanza. Westernserie.
- 14.55 K-9 and Company. Sf-film.
- 15.45 Birthday Time. Aansluitend A Christmas Treat.
- 16.20 Film fun at Christmas. Filmmagazine.
- 17.10 The Dukes of Hazzard. TV-serie.
- 18.00 BBC news.
- 18.10 Some mothers do 'ave 'em Comedyserie. Vandaag: Frank vliegt hoog.
- 18.55 Pop quiz. Speciale aflevering met bekende popsterren.
- 19.30 The Little and Large show. Showprogramma met Sid Little en Eddie Large. Gasten o.m. Chas & Dave.
- 20.10 Agatha Christie: The secret adversary. Thriller.
- 22.05 Only fools and horses. Comedyserie.
- 22.35 Cilla: Black's Christmas Eve. Show van en met Cilla Black en gasten, waaronder The Bee Gees, George Benson en Julio Iglesias.
- 23.35 BBC News.

- 23.45 Carols from Christ Church Oxford. Kerstverhaal.
- 00.15 Thoughts for Christmas.

België/BRT 1

- 14.00 Open school. Technisch en wetenschappelijk Engels.
- 14.30 De geschiedenis van de kleine man.
- 15.00 China acrobaten. Documentaire van Michael Whyte over acrobaten in China.
- 15.50 Een dag te New York (On the Town). Amerikaanse musical (1949) van Gene Kelly en Stanley Donen met Gene Kelly, Frank Sinatra en Jules Munshin. Drie Amerikaanse matrozen brengen een verlof van 24 uur door in New York. Een van hen wordt smoorverlieft op een meisje, dat op de voorpagina van een tijdschrift prijkt. Hij wil haar kost wat kost ontmoeten.
- 17.30 Benji's kerstverhaal. Amerikaanse jeugdfilm van Joe Camp rond het hondje Benji. Ter gelegenheid van Kerstmis brengt de wereldberoemde hond Benji een bezoek aan Zwitserland.
- 18.00 Tik Tak. Kleuterprogramma.
- 18.05 Merlina. Vlaamse jeugdserie.
- 18.30 Groeien. Amerikaanse animatiefilm.
- 18.35 Drinkdagen. Tekentfilmserie.
- 18.50 Weet je nog... Kerstavond met Jan Theys en Anton Peters.
- 19.35 Lotto-trekking en Tiercé.
- 19.45 Journaal.
- 20.00 Kunst-Zaken.

● ROB DE NIJS in 'The sound of musical' -

- 20.05 The sound of musical. 'Het meisje met de dansschoentjes'. Showprogramma met Paul Coddie, Karin Jacobs, Loza Dana Company, Rob de Nijs e.a.
- 20.50 Terloops. Nieuws in de marge.
- 21.35 Sunshine Christmas. Amerikaanse tv-film (1977) van Glenn Jordan met Elisabeth Cheshire en Corey Fischer. Sam Hayden, een muzikant, is wat mistroostig omdat zijn vriendin Nora in het huwelijk getreden is. Hij besluit de kerstdagen met zijn adoptie dochter Jill door te brengen bij zijn ouders.
- 23.10 Hallelujah. Kerstmuziek gepresenteerd door Dave Heather: De Canterbury Choral Society en de Bour-

- nemouth Simfonietta vertolken religieuze muziek in de kathedraal van Canterbury.
- 24.00 Middernachtsmis. Uit de San Giorgiokerk in Morbio Inferiore. Opgedragen door bisschop Franco Biffi.

België/RTBF 1

- 11.30 Interwallonie. Informatie voor Turken.
- 12.00 Fitness dance.
- 12.30 Capital nature. Natuurrubriek.
- 13.00 Interwallonie. Informatie voor Italianen.
- 14.00 Protestantse uitzending.
- 14.30 La pensée et les hommes. Filosofische uitzending.
- 15.00 Un regard s'arrête. Internationale jeugdsérie.
- 15.25 Rockline. Pop- en rockmuziek.
- 16.00 Mariage d'amour (The gift of love). Amerikaanse tv-film van het liefdesverhaal van 'n jong stel in New York anno 1900, geïnspireerd op het theaterstuk van O'Henry.
- 17.35 Holmes et Yoyo. Amerikaanse politierserie.

radio

Hilversum 1

- 7.02 Hallo hier Hilversum! (8.06 Dingen van de dag, 8.50 Geboren en getogen, 9.03 Het Socialistisch Strijdlid, 10.03 De stand van zaken, 11.03 Wie in 't Nederlands wil zingen, 12.03 Tussen Barend en Van Dorp, 13.06 Operetteconcert uit het Casino in Knokke, 14.03 Mixture, 15.03 Muziek uit Studio 1, 16.02 Heuvelaan 33, 18.30 De Vereniging, 20.30 In het Kerstspoor van het Leger des Heils, 21.02 Een luisteroer in het groen, 22.02 Kerstconcert met werken van Haendel en Bach, 00.02 Eucharistieviering, 01.30 En zij brachten... 6.50-7.00 Het levende woord.

Hilversum 2

- 7.10 TROS Nieuwsshow, 9.05 NOS-Sportief, 9.24 Waterstanden, 9.33 TROS Nieuwsshow, 12.26 Mededelingen voor land en tuinbouw, 12.36 Aktua, A13.10 De Kerst met Sietze Dolstra, 13.33 Uit Jan Koopman's kerstdiscotheek, 14.33 Kosmetische tegenover plastische chirurgie, documentaire, 15.10 Bange Mensen, 15.32 EUROditte, 17.00 Toppers van toen, 17.36 AVRO's Radiojournaal, 18.10 AVRO's Radiojournaal, 18.20 Uitzending van de RPT, 18.30 Wetenschap beleid, 18.40 Richting, 18.50 Zaterdagavond-magazine, 19.00 Kerstgroeten uit het Midden-Oosten, 20.03 God maakt zijn naam bekend, 21.26 EO-Metterdaad, 21.30 Latijn, herhaling les 9A, 22.00 Programmeren met Pascal, herhaling les 4, 22.40 EO-Metterdaad, 23.00 Schoner dan de dagen, 00.00 Kerstnacht-dienst, 01.13 Wilde Ganzen.

Hilversum 3

- 7.02 Vroeg op, 7.30 Rabarbara.

- 18.00 Generation 80. Rockgazine.
- 18.55 Mammo. Kindergramma.
- 19.00 Teleroute. Toeristmagazine.
- 19.30 Journaal.
- 20.00 Le jardin extraordinaire. Natuurserie.
- 20.40 Le petit lord Fauntler (Little Lord Fauntler). Brits Victoriaans familiedrama (1980) met Rie Schröder, Alec Guinness, Eric Porter.
- 22.25 Cineclip. Videomagazine.
- 23.20 Concert.
- 24.00 -01.00 Middernachtsmis. Vanuit de San Giorgiokerk in Morbio Inferiore.

België/RTBF 2

- 19.30 Koninklijke boodschap.
- 19.40 Journaal.
- 20.10 Fame. Amerikaanse serie. Vandaag: De auditie.
- 21.00 -22.35 Rolling Stones. Let's spend the night together. Amerikaanse muziekfilm (1981) van Ashby. Beelden en geluid vastgelegd tijdens de concerten van de Rolling Stones in de V.S.

- 8.03 Pop non stop, 9.03 Gosp, rock, 10.03 Popsjop, 12.03 Vast Kerstspecial, 14.03 Tussuur, 15.03 Wereldwijd, 18.04 Avondspits, 19.02 Koploper, Kerst, 20.03 Kirsten op Kerst, 22.02-24.00 Kerstnacht werkt.

Hilversum 4

- 7.02 Septiem, 8.05 Op een kleinstationnetje 's morgens in de vroege, 9.00 In de kaart, 10.15 Concerto Matinee, 11.30 Geestelijke muziek, 12.30 Rauwkost, 13.05 Diskotak, 15.00 Akkoord, 15.30-16.00 Zie muziek (A. Rubr. voor muzikanten, 16.00 Podium voor muziek, 17.00 Radio West, 17.54 Boekenmolen, 18.10 Verweg tocht dichtbij, 19.15 Kiosk, 19.30 In Manus Tuas Domine, 20.00 Domino, 23.30-2.00 Twee Drie, 03.00-06.30 Niet iedereen slaapt, Kerstnachtprogramma.

ROZ

- 12.03-13.00 ROZ-tussen de middag, Limburg musicieer in de sfeer, 18.03 ROZ-Aktueel, 19.00 Het Evenement in kerst, 18.50-19.00 Programma voor T. ken.

BRT 2

- 5.30 Welkom weekend, 8.12 't bed of niet te bed, 10.03 Orgelcital, 10.30 Recht uit de regio, 11.27 Zeg maar Geeraerts, 11.30 Tip 10, Top 30, 14.00 Radio Rijk, 17.05 Radio West, 17.54 Boekenmolen, 18.10 Verweg tocht dichtbij, 19.15 Kiosk, 19.30 In Manus Tuas Domine, 20.00 Domino, 23.30-2.00 Twee Drie, 03.00-06.30 Niet iedereen slaapt, Kerstnachtprogramma.

Luxemburg/RTL

- 5.30 Guten Morgen, Deutschland, 9.00 Unglaubliche Geschichten, 11.00 Gefragt, gespielt, 12.00 Hallo RTL, 14.00-01.00 De grose RTL-Weihnachtsprogramm.

EERSTE KERSTDAG
25 december

televisie

Nederland 1

- 09.30 -09.35 Nieuws voor slechthorenden.
- 11.00 Omroepkerst. De dag van Kerstmis in de St. Franciscus Xaveriuskerk te Amersfoort.
- 11.55 Kersttoespraak en zegen Urbi et Orbi door Paus Johannes Paulus II.
- 12.30 Kribbe kijken. Reportage over een tentoonstelling van kerststallen.
- 13.00 -13.05 Nieuws voor slechthorenden.
- 13.50 Eurovisie Kerstconcert 1983. Gusty Mahlers' Derde Symfonie in Den Haag, uitgevoerd door het Orkestgebouw Orkest o.l.v. Bernard Haitink.
- 15.55 Stoomtreinromantiek uit het Oude India. Reportage over het spoorwegennet van India.
- 16.45 Kerstgala. Internationale wedstrijden kunstrijden op de schaats in Den Haag.
- 17.30 Sprekershoek. Programma waarin kijkers zelf aan het woord komen.
- 17.40 Stappen in Rioja. Reportage over de Rioja-Vallei in Spanje.
- 18.10 Sesamstraat.
- 18.25 Liedjes uit Sesamstraat.
- 18.35 Hier is Garfield. TV-film over de bekende stripfiguur Garfield van de cartoonist Jim Davis.
- 19.00 Vlieg. Jeugdfilm over de geschiedenis van het vliegen.
- 19.25 Joost. TV-film voor de jeugd.
- 19.55 Lottogetallen.
- 20.00 Journaal.
- 20.10 Symfonie in D. Een ballet van Jiri Kylian, gedanst door het Nederlands Dans

- Theater op muziek van Haydn, gespeeld door het Nederlands Balletorkest o.l.v. David Porcelijn.
- 20.40 Vijf minuten bedektijd.
- 20.45 U zij de glorie - Kerst 1983. Het NCRV-Blazersensemble o.l.v. Jan Holtrop, met Jan Bonefaas, orgel en diverse koren.
- 21.25 Ja, natuurlijk. Spelprogramma over natuur en natuurbewoud.
- 22.55 Ander Nieuws. Rubriek over geloof en samenleving. Vandaag een portret van de Engelse gospelzanger Adrian Snell.
- 23.35 Journaal.
- 23.40 Nieuws voor slechthorenden.

Nederland 2

- 12.00 -12.45 Het Capitool. Directe uitzending waarin belangrijk binnen- en buitenlandse nieuws wordt geanalyseerd en toegelicht.
- 13.00 -13.05 Nieuws voor slechthorenden.

● SABINE TRUYEN en MICHEL MARSMAN in 'Er is nog hoop' - Nederland II, 21.55 uur

- 15.50 Weerzien op zaal 7. Tragikomede van Erkki Perkiamaki. Met Tino Rasanen en Martti Pennanen.
- 16.28 Bericht van de Wilde Ganzen.
- 16.30 Journaal.
- 16.35 Simonskoop extra. Filmrubriek gepresenteerd door Simon van Collem.
- 17.35 -18.05 Varen op hoog niveau. Programma over de huidige vorm van de hellelucht-ballonvaart in al zijn facetten.
- 18.25 -18.30 Nieuws voor slechthorenden.
- 19.00 Journaal.
- 19.05 Happy Days. Amerikaanse serie. Met o.a. Henry Winkler en Ron Howard.
- 19.30 Countdown. Popmuziek in beeld en geluid, gepresenteerd door Erik de Zwart.
- 20.10 Dynasty. Amerikaanse serie met o.a. Linda Evans, John Forsythe en Joan Collins. Vanavond: De arrestatie.
- 21.00 Op jacht naar de schat. In Tirol zoekt Lep van der Goot met behulp van een helikopter naar de schat.
- 21.55 Kerstspecial: Er is nog hoop. Documentaire waarin twee scholieren zoeken naar de vredeskansen in onze tijd en naar de maat-

- schappelijke vooruitzichten voor jonge mensen.
- 22.40 RUR. Praatshow rechtstreeks vanuit de Amsterdamse discotheek '36 op de schaal van Richter', gepresenteerd door Jan Lenferink.
- 23.15 Journaal.
- 23.20 Nieuws voor slechthorenden.

Duitsland 1

- 09.30 Programma-overzicht.
- 10.00 Was die Grossmutter noch wusste. Tips en recepten uit de 'goede oude tijd'.
- 11.00 Johannes Brahms. Symfonie nr. 1 opus 68 door het Weens Filharmonisch Orkest.
- 12.45 Journaal. Met 'Weekspiegel'.
- 13.15 Magazin der Woche. Regionaal nieuwsoverzicht.
- 14.15 Neues von der Katze mit Hut. Poppenspel door Der Augsburger Puppenkiste.
- 14.45 Philharmonische Revue. Concert n.a.v. het honderdjarig bestaan van het Berlijns Filharmonisch Orkest. Met werken van Chopin, Lalo en Gershwin.
- 15.45 Der Traumfabrikant Carl Lämmle. 'De filmstad'. Eerste aflevering van deze tweedelige documentaire.
- 16.30 Marco Polo. Tweede aflevering uit de vierdelige avonturenserie met Ken Marshall en Denholm Elliott. Het wordt een lange en vermoeiende reis vol gevaar. Overal heerst oorlog, kruisvaarders roeien in naam van Jezus onschuldige stammen uit. Giulio, de beste vriend van Marco, wordt door een pijl gedood. De twee monniken besluiten de karavaan aan haar lot over te laten.
- 18.00 Glocken lauten zum Fest. De twaalf kerken van het Bodensee meer tot de Main hielden hun klokken ter ere van Kerstmis.
- 18.15 Tanz in der Kathedrale. Documentaire over de zwarten in Brazilië.

- 19.00 Sport 83. Hoogtepunten uit het sportjaar 1983.
- 20.00 Journaal.
- 20.05 Kersttoespraak bonds-president.
- 20.15 Rendezvous in Paris. TV-spel naar Vicki Baum met Claude Jade en Harald Kuhlmann. Berlijn in de periode tussen de twee wereldoorlogen. Evelyn is al zeven jaar getrouwd met de rechter Droste, die alles in het werk stelt om het Evelyn zo makkelijk mogelijk te maken.
- 22.00 'Eine erste Klasse Schriftstellerin zweiter Güte': Vicki Baum. Kort portret.
- 22.20 Journaal.
- 22.25 Hundert Meisterwerke. Bespreking van een schilderij van Raffael.
- 22.35 Brief Encounter. Britse speelfilm (1974) van Alan Bridges met Sophia Loren, Richard Burton en Jack Hedley. Anna Jenson is al vele jaren met de Engelse advocaat Graham Jenson getrouwd en is moeder van twee kinderen. Iedere week reist zij voor haar werk een keer naar Winchester. Tijdens een van haar reizen maakt ze kennis met de arts Alek Harvey. De twee voelen zich tot elkaar aangetrokken...
- 00.15 Journaal.

Duitsland 2

- 08.45 Programma-overzicht.
- 09.15 Mein Leipzig - Ich bin's mir. Dieter Zimmer bezoekt zijn, nu in Oost-Duitsland liggende, geboortestad Leipzig.
- 10.00 Die Geschichte des Blechspielzeugs. Poëtisch film-document van Ivan Steiger over het speelgoed uit de periode 1918-1939.
- 11.00 Eucharistieviering. Vanuit de St. Petersdom te Worms.
- 11.55 Urbi et Orbi. Kerstzegen door paus Johannes Paulus II.
- 12.35 Der Nussknacker. Ballet van Marius Petipa op muziek van Peter Tsjaikovsk-

● Scene uit 'Nesthäkchen' - Duitsland II, 18.05 uur

- ky, opgevoerd door het Corps de ballet van het American Ballet Theatre.
- 13.55 Journaal.
- 14.00 Die kleine Ente. Chinese poppenfilm.
- 14.10 Die drei goldenen Haare des Sonnenkonigs. Tsjechisch sprookje naar de gebroeders Grimm.
- 15.35 Ladakh - ein Wintermärchen. Documentaire over Ladakh, hoog in het Himalayagebied.
- 16.20 Journaal.
- 16.25 Anneliese Rothenberger stelt voor. Gala-avond met jonge artiesten en het Symfonie-orkest van Radio Luxemburg.

- 18.05 Nesthäkchen. Eerste aflevering van de zesdelige serie naar Else Ury met Kathrin Toboll en Christian Wolff. Annemarie is het jongste kind van de arts Ernst Braun en zijn vrouw Elisabeth. Met haar broers kan ze goed opschieten. Bovendien geniet ze als jongste kind bepaalde privileges.
- 19.00 Journaal.
- 19.15 Kersttoespraak bonds-president.

- 19.30 Diese Drombuschs. 'Elk jaar opnieuw'. Zesdelige serie met Grete Wehn en Hans-Peter Korff. Om Drombusch is blij, dat elk jaar tussen Kerst en Nieuwjaar bij haar kinderen in Darmstadt kan logeren. De kinderen denken echter aan een andere manier van vieren, aangezien het vorige kerstfeest zo goed geslaagd was...
- 20.30 Für'n Groschen Braun. TV-spel. Thomas is een jongen uit Leipzig, die met zijn moeder, stiefvader en oma de even trieste als oevindende na-oorlogse jaren in de Oostzone doorgaat.
- 22.10 Journaal.
- 22.15 So fing es an... (2). Documentaire over de beginjaren van de Bondsrepubliek.
- 23.15 -01.15 Murder on the Orient Express. Britse speelfilm (1974) van Sidney Lumet naar Agatha Christie met Albert Finney en Lauren Bacall. Hercule Poirot heeft nog net van zijn trein van Istanboel naar Parijs gehaald. Ergens in Joegoslavië blijft de trein in de sneeuw steken. De volgende ochtend ligt een lijk in een van de coupés. Poirot Wendt al de spoorlijn aan om de dader(s) te ontmaskeren.

Duitsland 3/WDR

- 18.00 Robbi, Tobbi en das Fliewatüüt. Kinderserie. Die Ilse ist weg. Jeugdserie.
- 18.45 Grubenpfad. Nelly. Jeugdfilm over hoe het mijnpaard Nelly een mooie merrie wordt.
- 17.45 Teurer Spass mit kleinen Zügen.
- 18.15 Der Ballon. Documentaire over de ballonvaart van vroeger en nu.
- 19.00 Aktuelle Stunde.
- 19.00 Journaal.
- 19.05 Kerstoespraak bonds-president.
- 19.15 Nanga Parbat 1953-1983. Documentaire. Pas in 1953 slaagde een Duits team erin de 'koning van het gebergte' te overwinnen.
- 19.45 Frank Sinatra. Frank Sinatra's 'Concert voor de Amerikanen'.
- 19.00 Ein Tag in der schönen neuen Welt der Heimcomputer.
- 19.00 Journaal.

Duitsland 3/SWF

- 18.40 Konzert für Bangladesch. Met o.a. George Harrison, Bob Dylan, Eric Clapton.
- 18.15 Von Marabut und Regenbraut. Bij de Berbers in het Atlasgebergte.
- 19.00 Hilfe mir traumen (3). Italiaanse driedelige televisieserie. De professor ligt op sterven.
- 19.00 Ernani. Opera in vier bedrijven van Francesco Maria Piave naar het drama 'Hernani' van Victor Hugo. Muziek Giuseppe Verdi, uitgevoerd door koor en orkest van de Scala van Milaan o.l.v. Riccardo Muti. Solisten: Plácido Domingo, Mirella Freni, Renato Bruson e.a. Registratie van een uitvoering in de Scala van Milaan.

22.20 -22.50 Sport im Dritten Extra.

BFBS

- 12.25 The Journey. Een bijzondere kerstvertelling. Gevoel door Birthday time.
- 13.00 Madabout Christmas special. Kinderprogramma.
- 13.30 Emu's world christmas special. Rod Hull met zijn sprekende Emoe.
- 14.10 The phantastic miss Piggy Show. Show van en met miss Piggy.
- 15.00 The royal tour year. Hoogtepunten van de koninklijke bezoeken in 1983.
- 16.00 The Queen. Toespraak door koning Elisabeth.
- 16.15 Top of the pops 1983. Jaaroverzicht.
- 17.15 A christmas latern. Kerstmis over 80 jaar, met o.m. Cliff Richard.
- 18.05 Punchlines. Quiz met bekende persoonlijkheid.
- 18.35 Jimm'li fix it. Jimmy Saville vervult hartwensen.
- 19.15 Christmas Bonanza Draw. Resultaten van deze wedstrijd.
- 19.25 ITN news.
- 19.35 A royal concert of carols. Het jaarlijkse kerstconcert in aanwezigheid van de prins en prinses van Wales.
- 20.15 The two Ronnies. Show met Ronnie Corbett en Ronnie Barker.
- 21.05 All creatures great and small. Film over de Britse plattelandse-veerats James Harriot.
- 22.35 Jimmy Tarbuck's Christmas All Stars. Showprogramma met o.m.

23.50 Thoughts for Christmas. 23.55 Weerbericht.

België/BRT 1

- 09.30 Nieuwsoverzicht voor slechthorenden.
- 10.00 Protestantse Kerstviering. Televisiebewerking van het middeleeuwse spel 'Drie Koningen', waarvan het manuscript dateert van rond 1500.
- 11.00 Eucharistieviering. Vanuit de St. Franciscus Xaveriuskerk te Amersfoort.
- 11.55 Urbi et Orbi. Kerstzegen vanuit Rome door Paus Johannes-Paulus II.
- 12.30 Brunch. Een feestelijke en licht verteerbare 'Breakfast' en 'Lunch' waarin Mike Verdrigh gasten ontvangt.
- 14.00 Kerstconcert. Rechtstreekse uitzending van de 3e Symfonie van Mahler door het Concertgebouworkest van Amsterdam o.l.v. Bernard Haitink met Carolyn Watkinson, alt.
- 16.00 Er was eens in december. TV-spel. Het jonge koppel John en Ann houdt er een op het eerste gezicht onschuldige rheningsverschil op na: Zij is acht maanden in verwachting en droomt onder meer van een ruime flat, waar het komende kind over wat meer bewegingsvrijheid kan beschikken. Hij wil daar niet over spreken en heeft hiervoor zijn redenen.
- 17.05 I.Q. Kwispogramma onder leiding van Herman van Moll.
- 17.35 Kerststallen in Vlaanderen. Sfeerfilmje.
- 18.00 Tik Tak. Kleuterserie.
- 18.05 Liegebeest. Avonturenserie voor kleuters.

18.20 Leven... en laten leven. 19.45 Journaal. 20.05 Sportweekend. 20.25 Sound of Music. Amerikaanse musical (1965) van Robert Wise met Julie Andrews, Eleanor Parker, Christopher Plummer. Oostenrijk 1938. De lieflijke novice Maria kan zich moeilijk aanpassen aan de kloostersfeer. Om dit te verhelpen besluit de abdis Maria tijdelijk tewerk te stellen als gouvernante in het kasteel van de weduwnaar baron von Trapp, waar ze de opvoeding van zeven moederloze kinderen op zich moet nemen.

23.10 Journaal. Aansluitend Coda.

België/RTBF 1

- 09.30 Ulysse. Uitzending voor slechthorenden.
- 10.00 Protestantse eredienst.
- 11.00 Kerstmis.
- 11.55 Urbi et Orbi. Kerstboodschap door paus Johannes-Paulus II.
- 12.35 Concert. Jehudi Menuhin te gast op het 'Castel Gandolfo'.
- 13.30 Kunstdocumentaire.
- 14.00 Tekenfilm.
- 14.30 Visa pour le monde. Documentaire en kwis.
- 16.20 Flamingo Road (15). Amerikaanse serie.
- 17.15 Palmarès. Liedjeswedstrijd.
- 17.45 Fraggle-Rock. Kinderserie.
- 18.10 Mobiles. Transportmagazine.
- 18.40 Kinderprogramma.
- 19.00 Le Weekend Sportif. Sportmagazine.
- 19.25 Palmarès. Resultaten van de liedjeswedstrijd.
- 19.30 Nieuwsmagazine.

20.10 La bonne étoile. Amusementsprogramma.

21.25 Sherlock Holmes a New York. TV-film.

23.15 Journaal en sport.

België/RTBF 2

- 20.10 Fame. Amerikaanse serie met Debbie Allen. Vandaag: Valse broeders.
- 21.00 -22.00 Fela in concert. Concert van Fela Anikulapo Kuti met zijn 30-man tellende band en acht dansers in 1981 in Parijs.

radio

Hilversum 1

- 7.02 Vroege vogels op lokatie in bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer in Nijverdal. (7.02 Radio Stereos. 7.45 Culturele informatie. 8.15 Natuur en milieu). 10.02 Eucharistieviering. 11.02 De Huts in een zondag pak. 13.00 Kerstoespraak door H.M. Koningin Beatrix. 13.20 AVRO-Magazine. 13.40 Hallo Batavia. Gelukkig Kerstfeest. 14.02 TROS Kinderkerstshow. 15.30 Gerard de Vries draait op verzoek voor militairen. 17.55 Mededelingen. 18.05 Inkt met Inbar. 19.02 NCRV-Zondagavond. In beweging. 19.15 Zondagavond-muziek. 19.45 ...Hem zingend tegemoet. 20.03 God, we geloven het wel. 22.02 Welgelichte Kringen. 23.02 Met het oog op morgen. 0.02 De Nachtwacht. 4.02-7.00 Krieken met Adje.

Hilversum 2

- 8.10 NCRV-Zondagmorgen: U

alleen. U loven wij. 8.40 Barok op zondag. 9.05 Bijbeloverdenking. 9.25 Waterstanden. 9.30 Kroost. 10.02 Verhalen vooraf. 10.12 Kerkdienst. 10.55 Wilde Ganzen. 11.00 De andere wereld van zondagmorgen... 12.00 Kerstprogramma in Antilliaanse, Molukse en Surinaamse sfeer. (13.00 Kerstoespraak door H.M. Koningin Beatrix.) 13.55 Programma voor buitenlandse werknemers. 17.00 Kerkdienst. 17.58 Wilde Ganzen. 18.10 Brood & Spelen. 18.40 Liturgie & kerkmuziek. 19.10 Hobbyscoop. 19.45 Spel met poëzie. 20.03 AVRO-Magazine Buitenland. 20.25 Liedjes van Herman van Veen. (ca. 20.35 't Eerste Mirakel van 't kindeke Jezus, voordracht). 21.40 Kerstmis in New York. 22.10 Milieubeleid in de jaren tachtig. 22.40 Hallo Batavia. Gelukkig Kerstfeest. 23.00-24.00 Klassiek met Caroline.

Hilversum 3

- 8.02 Ko de Boswachtershow. 8.30 AVRO's Sportpanorama Junior. 9.02 Juist op zondag. 10.02 Het zondagse gezicht van de VARA op drie. 11.02 Dubbelijes. 12.02 De Europarade. 13.00-13.15 Kerstoespraak door H.M. Koningin Beatrix. 14.02 Spleen. Kinderkerstshow. 15.30 Gerard de Vries draait op verzoek voor militairen. 17.55 Mededelingen. 18.05 Inkt met Inbar. 19.02 NCRV-Zondagavond. In beweging. 19.15 Zondagavond-muziek. 19.45 ...Hem zingend tegemoet. 20.03 God, we geloven het wel. 22.02 Welgelichte Kringen. 23.02 Met het oog op morgen. 0.02 De Nachtwacht. 4.02-7.00 Krieken met Adje.

Hilversum 4

- 8.05 Er staat een orgel in Utrecht. 8.30 Nederlandse componisten. 9.25 Concertagenda. 9.30 Cascade. 10.30 Musica Religiosa. 11.00

Weihnachtsoratorium. BWV 248 van Bach, uitgevoerd door The Academy of St. Martin-in-the-Fields en het King's College Choir Cambridge, met solisten. 13.00 Kerstoespraak door H.M. Koningin Beatrix. 13.05 Operamining. Fragmenten uit de opera Carmen van Bizet. 14.00 Eurovisie Kerstmatinee: Concertgebouw Orkest, Damesleden van het Groot Omroep Koor en het Noordhollands Jongenskoor, met solisten: Derde symfonie in d kleine terts van Mahler. Aansluitend: 16.00 Musica Nova. 20.00 Specialiteiten à la carte. 22.00 Koren en korpsen. 23.30-23.50 Guitartiteiten.

ROZ

12.30-13.00 ROZ-tussen de middag: Kerstagenda. 18.03-19.00 Kerstmuziek door Agnes Giebel, sopraan.

BRT 2

6.30 Goede morgen, morgen. 8.12 Zondagmuziek. 9.12 Hitrevue. 9.50 De peperbus. 10.00 Er komt geluid uit het behang. 12.00 Zondagmiddag. 13.10 Krikelambiek. 14.00 Vrij Entree. 16.00 De juiste toon. 17.05 Na de koffie. 18.30 Liedjes uit de Lage Landen. 19.10 Melodie is een zondagkind. 20.00 Sportsprokkels. 20.05 Spots. 20.45 Vragen staat vrij. 23.30-2.00 Twee tot twee.

Luxe/RTL

7.00 Wunschkonzert I. 8.00 Heilmelodie. 9.00 Der Kaffee ist fertig. 11.00 Max-Mix. 12.00 Weihnachtswunschkonzert. 14.00 RTL-Hitparade. 16.00 Weihnachtswunschkonzert II. 18.00 Nachgefragt. 19.00 Luxemburg 49 60 61. 22.00-1.00 Musik Non-Stop.

België/RTBF 1

- 15.00 Ecran des vacances. 16.00 Le dernier des Mohicans. TV-film.
- 17.30 Plein Jeu. Gevarieerd jongerenmagazine.
- 19.05 Ce Soir. Regionaal magazine.
- 19.25 Consumententips.
- 19.30 Journaal.
- 20.00 West Side Story. Amerikaanse musical (1961). De opechte liefde tussen twee jonge mensen van verschillend ras verzet zich vergeefs tegen de wederzijdse haat, vooral rassenhaat, die twee rivaliserende bendes beziet.
- 22.20 Journaal.

België/RTBF 2

- 19.00 Tijdsrover. Doe-het-zelf-leidingen voor sanitair.
- 19.15 Tegen de verwachting in. Vandaag: Albert Einstein en Pablo Picasso.
- 19.45 Journaal.
- 20.10 Weerman.
- 20.15 Extra Time. Wekelijks sportmagazine.
- 22.00 Toto-prognose.
- 22.05 -22.40 Elektron. Popmuziek en wetenschap.

AVRO's Radiojournalel

16.03 Ad Visser. (17.30 AVRO's 18.04 Honderd bewonderd. 19.02 Sténnes. 20.03 Folklive. 21.02 Elpeeuw. 22.02 Candlelight. 23.02-24.00 AVRO'Swingtime.

7.02 Aubade. 8.05 Aan woorden

voorbij. 9.00 De pianosonates van Beethoven door Alfred Brendel. 10.15 Ballet De Notenkraker van Tsjajkovsky. 11.45 Op kleine schaal. 12.35 Amadis des Gaules, opera van Joh. Chr. Bach, uitgevoerd door het Radio Kamerorkest en het Klein Omroep Koor-Omroep Kamerkoor, met solisten. 15.00 Wolfgang Manz, piano, 2e prijswinnaar van het Koningin Elizabeth Concours 1983 speelt klassieke muziek. 16.30-17.00 Piccolo, kinderprogramma. 20.00 L'Enfance du Christ, opus 25, oratorium van Berlioz, uitgevoerd door het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroep Koor, met solisten. 21.45-23.00 VARA Jazzconcert 1983 rond saxofonist-componist Gijs Hendriks.

12.30-13.00 ROZ-tussen de middag

18.03-19.00 Sport, sport, Sport, sport.

5.30 De gouden geeuw. 8.12 De

werkbank. 9.03 De vrije teugel. 10.03 's Maandags beter dan zaterdag. 10.57 Spiegelgaten aan de wand. 11.00 Joekebokssouvenir. 11.55 Mediatips. 12.00 Limburg 1983. Informatie en amusement uit de regio. 13.10 Kwistig met muziek. 14.00 De eerste dag. 16.00 Vooruit achteruit. 17.05 Piek-uur. 18.00 Focus. 18.15 Piek-uur plus. 19.10 Relax. 20.00 Popwijzer. 21.00 Tushaven. 22.05 Muziek... hudek. 23.00 Nachtvogels. 23.30-2.00 Twee tot twee.

Luxe/RTL

7.00 Wunschkonzert. 9.00 Ein Tag wie kein anderer. 11.00 Bigg's Lieder-Lotto. 12.00 RTL-Casino-Parade. 14.00 Stunde der Hits. 15.00 Die Blaue Stunde. 16.00 Musikduell. 18.00 Witzhits. 19.00 Luxemburg 49 60 61. 22.00-1.00 Musik Non-Stop.

TWEDE KERSTDAG
26 december

televisie

Nederland 1

- 09.30 -09.35 en 13.00 -13.05 Nieuws voor slechthorenden.
- 16.00 Tineke. Gevarieerd ontmoetingsprogramma met diverse artiesten.
- 17.00 -17.10 Voorlichtingsprogramma over de cursussen in het voorjaar van 1984.
- 18.25 Algemeen voorlichtingsprogramma Teleac voorjaar 1984.
- 18.55 Het leven van Jezus (1). Serie programma's over de tekst van het Evangelie van Lucas.
- 20.00 Journaal.
- 20.18 't Is feest vandaag (Jour de fête). Franse speelfilm. In het Franse dorpje Folainville hebben de mensen een film gezien over de efficiënte Amerikaanse posterijen. Postbode François besluit daarom te laten zien dat ook hij snel kan werken.
- 21.35 Kerstfeest met de Josti-Band. Registratie van een concert van 23 december 1981 door de Josti-Band, een orkest van geestelijk gehandicapten o.l.v. Wim Brussen en Ben Rietvelt.
- 21.55 Martinus Nijhoff, een kleine acteur. Portret van de letterkundige Martinus Nijhoff (1894-1953). Centraal staat de band die hij had met zijn moeder, welke een inspiratiebron was voor veel van zijn gedichten en zijn religieuze spelen. Gedichten worden voorgedragen door Rein Edzard.
- 22.40 Voor wie dit hoort... Mies de Heer en Ken Bathenburgh zingen gedichten van Martinus Nijhoff.
- 23.00 Journaal.
- 23.05 Nieuws voor slechthorenden.

Nederland 2

- 12.00 -13.05 en 18.15-18.20 Nieuws voor slechthorenden.
- 18.30 Sesamstraat.
- 19.00 Journaal.
- 19.12 Kleine Bennie. Tekenfilm. Aflevering van vandaag: Kleine Bennie schept orde. Het Kerstgeschenk (A gift to last). Canadese televisiefilm met Melvyn Douglas. De film vertelt het verhaal van twee kerstfeesten. Het ene heeft plaats in de jaren zeventig, het andere in 1898. Een verbitterde oude man, die bij zijn zoon woont, geeft er de voorkeur aan de kerstdagen alleen in zijn kamer door te brengen. Maar zijn kleinzoon heeft een geschenk voor hem en dat doet de man in zijn herinnering teruggaan naar Kerstmis zoals hij dat als kind beleefde.
- 20.15 Het scala van Christina. Christina Deutekom ontvangt een scala van gasten met wie ze praat en zingt: Alberto Cupido, Gerrie van der Kleij, Rian de Waal, Hans de Bloi, het Gelders Opera- en Operette Gezel-

schap en het Helmonds Stedelijk Concertkoor e.a. Tussen Keulen en Parijs. Programma over geloof, levensbeschouwing en samenleving.

22.30 Journaal.

22.40 Nieuws voor slechthorenden.

Duitsland 1

- 09.30 Ich weiss Dich nicht zu malen.
- 10.00 Baierisches Bilder- und Notenbüchli.
- 11.00 Johannes Brahms. Symfonie nr. 2, opus 73 door de Wiener Philharmoniker o.l.v. Leonard Bernstein.
- 12.00 Wie geht es Ihnen. Aflevering uit de culinaire serie 'A la carte'.
- 12.45 Das Nilferd Hugo. Amerikaanse-Hongaarse tekenfilm (1975).
- 14.15 Rosi und die grosse Stadt. Kindermusical. Het verhaal van de twaalfjarige Rosi, die met haar broer en vader Beieren heeft verlaten om in Berlijn te gaan wonen.
- 15.45 Der Traumfabrikant Carl Laemmle (2). Documentaire over de filmproducent Carl Laemmle, pionier van Hollywood.
- 16.30 Marco Polo. Derde aflevering uit de vierdelige avonturenserie met Ken Marshall en Denholm Elliott. Marco wordt door de keizerin Chabi en Kubiaïes liefdevol opgenomen. Met de jongen sluit hij snel vriendschap, een vriendschap die nog hechter wordt, wanneer hij vernemt dat de prins ongeneeslijk ziek is.
- 18.00 Bruder Nikolaus. Reportage over Broeder Nikolaus die behoort tot de orde der Franciscanen en leeft als een heremiet in een klein dorp in het Zwitserse Wallis.
- 18.30 Expeditionen ins Tierreich.
- 19.15 Ihre Melodie. Muziekwensen gaan in vervulling.
- 20.00 Journaal.
- 20.15 Stars in der Manege. Circusgala in het circus Krone te München. Met o.m. Roberto Blanco, Wencke Myhre en de mimeschool van Zürich.
- 22.05 Journaal.
- 22.10 Hundert Meisterwerke. Bespreking van een schilderij van Benozzo Gozzoli.

derij van Benozzo Gozzoli. 22.20 'Chisum'. Amerikaanse western (1969). Nieuw-Mexico 1878. De rancher John Chisum heeft het in Lincoln County tot rijkdom en aanzien gebracht.

Duitsland 2

- 10.00 Programma-overzicht.
- 10.05 ZDF-Matinee. 'Stimmen zur Musik', poëzie-lezing; 'Ein Maskenball', opera van Giuseppe Verdi met Luciano Pavarotti en Louis Quilico.
- 12.45 Freizeit.
- 13.15 Wir feiern Charlie Brown. 'Peanuts'. Tekenfilm.
- 14.05 Journaal.
- 14.10 Albert der Gute. Documentaire over de gemaal van koningin Victoria van Engeland, de Duitse prins Albert.
- 14.55 Wenn der Nordwind bläst (When the North Wind Blows). Amerikaanse speelfilm (1974). Tijdens een strenge winter rond de eeuwwisseling proberen twee Siberische jagers in het hoge noorden van Alaska de stal van een boerderij binnen te dringen.
- 16.40 Journaal.
- 16.45 Pinocchio. Musical met Danny Kaye en Dandy Duncan. De houtsnijder Gepetto maakt een prachtige pop, Pinocchio. Door een of andere geheimzinnige gebeurtenis komt die pop tot leven.
- 18.05 Nesthäkchen (2). Serie naar Else Ury met Kathrin Toboll en Christian Wolff. Met haar broers en het kindermeisje reist Annemarie naar Beieren, waar ze de vakantie gaan doorbrengen. In de trein gebeurt er heel wat.
- 19.00 Journaal.
- 19.15 Meine Augen haben gesehen. Verhaaltje geïnspireerd op de bijbel.
- 19.30 Jakob und Adele. Drie verhalen over een echtpaar, dat niet wil geloven dat vanaf het vijftiende eeuwse jaar alles voorbij zou zijn.
- 20.15 Death on the Nile. Britse speelfilm (1978) van John Guillermin naar Agatha Christie met Peter Ustinov en Jane Birkin. Linnet Ridgeway, die een groot vermogen erft, gaat met haar kersverse echtgenoot Simon Doyle op huwelijksreis naar Egypte. Daar schepen ze in voor een boottocht op de Nijl. Wanneer Linnet wordt vermoord, tracht speurder Poirot de dader te ontmaskeren.

derij van Benozzo Gozzoli. 22.20 'Chisum'. Amerikaanse western (1969). Nieuw-Mexico 1878. De rancher John Chisum heeft het in Lincoln County tot rijkdom en aanzien gebracht.

● BRIGITTE HORNEY en CARL HEINZ SCHROTH in 'Jakob und Adele' - Duitsland II, 19.30 uur

22.30 Plácido Domingo und Sevilla. Operaprogramma.

23.30 Journaal.

Duitsland 3/WDR

- 16.00 Robbi, Tobbi en das Fliewatüüt. Kinderserie.
- 16.45 Wie man Dornroschen wachküst. Sprookjesfilm.
- 18.15 Zum Verrotten verurteilt. Documentaire over de strijd tegen de aantasting van kunstwerken door het milieu.
- 19.00 Aktuelle Stunde.
- 20.00 Journaal.
- 20.15 Moisselev-Ballett. Optreden van het beroemde Russische folklorensemble vanuit het Congrespaleis te Parijs.
- 21.30 Der Clown Oleg Popov. Portret van de Russische clown Oleg Popov.
- 22.00 Ein Abend im Blauen Salon (3). Een nostalgische terugblik op het leven in de 'salons' van de jaren dertig. Gast: de illusionist Peter Lodyski.
- 22.50 Literatur im Krielenhoop (6). Reportage over de auteur dr. Wilhelm Hengstler.
- 23.15 Journaal.

Duitsland 3/SWF

- 18.15 Let it be. Engelse muziekfilm (1969) van Michael Lindsay-Hogg met de Beatles.
- 19.30 Dalilah Lavi. Jaarringen in muziek. Na zes jaar afwezigheid keert Dalilah Lavi terug als zangeres.
- 20.15 Gershwinfestival. Een componist en zijn stad. Film van Eric Lipmann.
- 21.50 -23.35 Galerie des Jahres. Bij gelegenheid van de zeventigste verjaardag van de toneelspeler Josef Meinrad vanavond de film 'Gaslicht' van Patrick Hamilton. Met Erika Pluhar, Josef Meinrad en Gustav Knuth.
- Londen, rond de eeuwwisseling. Een somber huis in een chiquewijk wordt het schouwtoneel van een zenuw-oorlog tussen twee huwelijkspartners. Jack Manningham heeft het huis pas gekocht en is er met zijn echtgenote Bella gaan wonen. Hij is een zelfbewuste, elegante man. Zij is onzeker, angstig, ziekelijk. Hysterie lijkt de oorzaak te zijn van haar vreemde gedrag, haar vergeetachtigheid en haar neiging alles te verstoppen. Tijdens een gezellige theemiddag komt het weer tot een scène; Jacks geduld lijkt.

Duitsland 3/WDR

- 13.50 Play away. Comedyshow.
- 14.15 Mice cold in Alex. Oorlogsfilm met John Mills.
- 16.20 Birthday time. Gevolgd door Play School.
- 16.55 The Frankies at Christmas. Showprogramma.
- 17.35 The Keith Harris Christmas party. Kerstfeest met o.m. Shakin' Stevens.
- 18.10 BBC news.
- 18.15 Final score. Sportflitsen.
- 18.25 The circus world championships. Wedstrijd tussen circusartisten.
- 19.25 The Paul Daniels magic Christmas show.
- 20.15 The Kenny Everett television show. Met o.m. The Police.
- 20.45 The hunted lady. Televisie-politiefilm.
- 22.20 MASH. Comedyserie.
- 22.45 Forty minutes. Documentaire.
- 23.25 Whistle test on the road. Muziekprogramma.
- 00.10 Weerbericht.

België/BRT 1

- 16.00 Kerstklanken (Christmas Lilies of the Field). Amerikaanse tv-film. Op weg naar El Paso besluit de rondzwervende Homer Smith een bezoek aan het kleine klooster in Arizona te brengen, waar hij 16 jaar geleden een kapel bouwde.
- 17.40 Wasberen op het ijs (Raccoons on Ice). Canadese tekenfilm (1981) van Kevin Gillis met zang van o.a. Rita Coolidge.
- 18.00 Tik Tak. Kleuterserie.
- 18.05 Rondomons. 'Simon en Sarah'.
- 18.30 Juke Box.
- 18.35 Open School.
- 19.05 Uitzending door derden. Programma van Het Vrije Woord.
- 19.40 Belgische Quarté.

radio

Hilversum 1

- 7.02 TROS op 1 - Dag '83. 16 Bekende Nederlanders nemen op eigen wijze afscheid van 1983. Met o.m. 7.02 Hans Kazan. 8.06 Ivo Niehe. 9.03 Carry Tefsen. 10.03 Jan Simon Minekema. 11.03 Berdien Stenberg. 12.03 Herman Emmink. 13.06 Willy Walden en Aase Rasmussen. 14.03 Harm Wiersma. 15.03 Laurens van Rooyen. 16.02 Tineke Verburg. 17.02 Ron Brandsteder. 18.06 Lou van Rees. 19.02 John de Mol Sr. 20.03 Tetske van Ossewaarde. 21.02 Jan Kok. 22.02 Walter Tiemessen. 23.02 Met het oog op morgen. 0.02 Een zilveren nacht met oud goud. 6.02-7.00 Auto in AVRO aan. (6.30 AVRO's Radiojournalel).

Hilversum 2

- 7.10 Het levende Woord. 7.20 De NCRV deze week. 7.35 Hier en Nu. (ca. 7.57 Weerman Hans de Jong.) 8.11 Te Deum Laudamus. 8.59 Moment. 9.05 NOS-Sportief. 9.24 Waterstanden. 9.33 Anders gelukkig. 10.33 Nostalgie op Kerst. 11.00 De wereld zingt Gods lof. 12.00 Boer en tuinder. 12.28 Mededelingen voor land- en tuinbouw. 12.38 Hier en Nu. (12.55 Kunst en Vliegwerk. 13.10 Buitenlands commentaar van Herman Amelink. 13.33 Kerkvandaag. 13.50 Ferdinandjan Kegenapan dan kerstgatenpula. 14.35 Met de ogen van een blinde. 14.53 84 Nederlanders. 18.30 Uitzending van de Zevende Dags Adventisten. 18.45 Bond Zonder Naam. 18.50 Veronica Sport. 19.30 Veronica Nieuwsradio. 21.30 Heeft de jeugd toekomst. 21.30 Innovatie-kreatief ondernemen, les 7. 22.00 Werken met Audio-apparatuur, les 3A. 22.40 Veronica Nieuwsradio. 23.00-24.00 Het zwarte gat.

Hilversum 3

- 7.02 De Karel de Graaf Show (7.30 en 8.30 AVRO's Radiojournalel). 9.03 Juist op Tweede Kerstdag. 11.03 'n Nieuw Geluid (1.30 AVRO's Radiojournalel). 12.03 Kerst-in vanuit AVRO Studio I (1.30 AVRO's Radiojournalel). 14.30 Jan van Veen. (15.30

Mag een bank ook een keer stunts?

Wanneer banken een gebaar naar de konsument maken gaat 't meestal om een half procentje meer of minder.

Spaarbank Limburg breekt met deze traditionele ingetogenheid.

We doen u een brutaal aanbod. Als u nu 5000 gulden* of meer opzij kunt zetten, profiteert u van een spaarrente die procenten

hoger is dan normaal. Vergelijk maar:

Spaardeposito 1 jaar vast, normaal 5¼%. Nú 7% rente (effektief 7%).

Spaardeposito 2 jaar vast, normaal 6%. Nú 8% rente (effektief 8,32%).

De enige voorwaarde is dat u snel beslist. Want dit aanbod is even zeldzaam als tijdelijk.

We kunnen ons voorstellen dat u nog wat meer informatie wenst.

Vooral als u nog geen klant van onze bank bent. Bel dan 043-841222 en vraag naar toestel 500, afdeling spaarvormen.

De overschrijving van uw huidige bank- of postrekening naar de gewenste deposito-rekening kunt u dan eventueel direct

per telefoon regelen.

Vanzelfsprekend kunt u daarvoor ook terecht op het dichtstbijzijnde kantoor. Hoofdkantoor Maastricht en distriktkantoor Venlo zijn bovendien elke zaterdag open. * maximaal f 250.000,-

spaarbank limburg

TIJDELIJK! SPAARDEPOSITO'S VANAF F 5.000,-: 1 OF 2 JAAR VAST NU TEGEN 7 OF 8,32% RENTE.

HOOFDKANTOOR: Markt 17-18, Maastricht. Tel. 043-841222. DISTRIKTSKANTOOR: Prinsenhofstraat 3, Venlo. Tel. 077-11555. BIJKANTOREN: Maastricht (18), Amby, Beek, Berg en Terblijt, Bleiswijk (3), Borgharen, Bunde, Cadier & Keer, Eijsden, Gronsveld, Heer (3), Meerssen, Roermond, Sittard (3), Tegelen, Vaals, Valkenburg, Velden, Venlo (3).

Vragen

Moet je kerst-inn met één 'n' schrijven, of met twee? Je zult 'n' vraag maar ijskoud op de vroege morgen gesteld krijgen. Het woord 'inn' is Engels en betekent zoveel als herberg. Als er een kerstfeest gevierd wordt op de schouwburg in Heerlen en de schouwburg wordt één grote herberg gemaakt, dan moet je spreken van Kerst-inn. Maar je hebt tegenwoordig in de muziekwereld veel play-in's. Dat is een uit Amerika overgenomen term, die niets met een herberg te maken heeft, maar het woordje 'in' wil aangeven dat iedereen zomaar kan meekomen. Dan dus liever één 'n'. Maar al dat Engels wordt de Nederlandse taal er niet makkelijker op.

Pastoor

Een pastoor van een wijk van een grote gemeente hier in de Mijnstreek moest naar Maastricht om daar iemand te bezoeken. Hij ging met de trein. Hij liep het stuk van het station naar het centrum van de Maasstad. Bij de St. Servaasbrug aangekomen ziet hij daar rommen mensen staan. Hij verbaast zich over de toeloop. Hij vraagt één van de lieden: "Vertelt U mij eens wat is hier aan de hand?" De man deed dat met zijn handen in de zakken van zijn jas. "Er is een telefontje uit Luik gekomen, dat hier zo dadelijk een boot langs komt met daarop twee kamelen. In verder allemaal schaarsgeklede vrouwen." De pastoor knikte en zei: "Dan blijf ik ook even staan kijken, want ik heb al lang geen kamelen meer gezien."

Bang

Pastoor Cordewener is bang dat niemand de levensgrote kerststal die hij in zijn kerk op de Langeberg in Brunssum heeft laten bouwen, komt bezoeven. Daarom heeft hij een paar extra "lokkertjes" bedacht. Dat zijn een tentoonstelling van kerststalfiguren en een kerstconcert op Tweede Kerstdag om twee uur. Als daar nu nog niemand naartoe gaat...

Klokken

Voor Merkelbeek hopen we van ganser harte, dat de kerkklokken het vanavond doen. U weet dat de klokken gerepert zijn, althans niet de klokken, maar de steel waar die in hangen. We hebben begrepen, dat de kerkmeesters van Merkelbeek de nieuwe installatie al hebben uitgeprobeerd. Het is nu alleszins te verwachten dat over dorp en omlanden van Merkelbeek vanacht een fraai gebeier te horen zal zijn.

Hoog

Wij moeten wel nog even meer Wetzelaar uit Heerlen een goede kerst bezorgen door hem uit de droom te helpen wat betreft de lengte van de Heerlense kerstboom die nabij de kerstmarkt staat. Vooraf werd door de organisatie aangekondigd, dat de boom ongeveer 18 meter zou zijn. Toen het gevaarte uit de arduinen werd gehaald, bleek de boom langer te zijn, maar de organisatoren ons mededeelden ongeveer vijf meter. Maar omdat de truck waar de boom op moest niet lang genoeg was en er een wet bestaat dat achter auto's aanzwiepende personen niet ongelimiteerd lang mogen zijn, moest er anderhalve tot twee meter weer af. Volgens ons blijft er dan 21 meter over. Maar of de kerstboom nu 20, 21 of 22 meter is; hij is mooi en dat is veel belangrijker.

Actief

Pastors, kapelaans en do-minees hebben het druk met kerst. Er moet dan heel wat ge-prekt worden. Gelukkig is het onderwerp voor de hand lig-gend, maar het is niet eenvou-dig daar een zinvolle uitleg aan te geven. Ja, eigenlijk is het zo eenvoudig dat een uitleg nage-vraagd niet nodig is. Het probleem met dit soort zaken is altijd het enorme verschil tussen theorie en praktijk. 't Kerstfeest is sim-pel genoeg, 't verhaal is voor anderen te begrijpen. De ge-lachte is mooi, de boodschap bekend. Maar daar ook iets mee doen... dat wil nog wel eens ach-terwege blijven. Wij wensen U jaar en ACTIEF in KERSTFEEST... in welk op-zicht dan ook.

KERKRADE - Het komend jaar krijgen alle professionele en niet-professionele instellingen en verenigingen in Kerkrade te maken met een nieuwe subsidieverordening. De inspraak op de concept subsidieverordening leverde voorstellen tot ongeveer dertig tekstuele en twintig meer fundamentele wijzigingen op. Uiteindelijk werden slechts vijf reële wijzigingen onlangs door de gemeenteraad aangebracht.

Een belangrijke wijziging is onder andere dat het niet of in mindere mate verkrijgen van overheidsmiddelen aanleiding kan zijn tot aanpassing van het welzijnsprogramma en de begroting van de gemeente. Het wel-

Rijk decentraliseert verantwoordelijkheid Nieuwe subsidieverordening voor Kerkraadse verenigingen

zijnsbeleid in Kerkrade is hierdoor gedecentraliseerd. De gemeente kiest voor haar eigen verantwoordelijkheid en verschuift zich door deze wijziging niet à priori achter beslissingen van rijksoverheid. Wanneer nu de gemeente na het vaststellen van het welzijnsprogramma en begroting gecon-

fronteerd wordt met een bezuiniging van rijkswege, moet zij deze bezuiniging naar eigen goeddunken hanteren.

Verder is B en W verplicht binnen twee maanden na het vaststellen van het jaarprogramma de instellingen en verenigingen te

informer over de voorschriften verbonden aan de subsidie, het maximaal toegekende subsidiebedrag en voor zover nodig een nadere specificatie te geven van de in het jaarprogramma goedgekeurde kosten.

Tenslotte is er nog een voorziening aan de verordening toegevoegd, namelijk de Gemeente Fondsen. Sport en recreatie verenigingen kunnen bij dit fonds investeringssubsidies aanvragen voor bijvoorbeeld verbouw, uitbreiding en inrichting van accommodaties. Zo'n fonds is ook bestemd voor sociaal-maatschappelijke doeleinden, jeugdwerk en culturele instellingen.

Gemeenteraden niet 'con amore' achter regionale samenwerking

Motie van Onderbanken tegen overwicht Heerlen

HEERLEN - De nieuwe samenwerkingsverbanden in de Oostelijke Mijnstreek zijn nu niet bepaald met gejuich ontvangen door de diverse gemeenteraden. Slechts met pijn en moeite was er meestal een meerderheid te vinden voor de samenwerking tussen de gemeenten. Kritiekuitende raadsleden, schuldbe-wust knikkende burgemeesters en wethouders. Men weet dat de oplossing beslist verre van ideaal is, maar het blijft in de gegeven situatie de meest haalbare. De gemeente Onderbanken is echter de enige, die consequent de boot afhoudt. De gemeenteraad heeft unaniem een motie aangenomen, waarin kritiek wordt geuit op de bestuurssamenstelling van de samenwerkingsverbanden en het overwicht van de gemeente Heerlen daarin.

Motie

De gemeenteraad van Onderbanken heeft dan ook nog geen beslissing genomen over de samenwerkingsverbanden. De motie zal worden toegestuurd aan alle gemeenteraden en individuele raadsleden in het Oostelijk Mijngebied. Onderbanken wil eerst een reactie van de gemeenteraden alvorens een beslissing wordt genomen. Diverse raadsleden drongen er bij burgemeester Vincent Ritzer op aan een felle houding aan te nemen en eventueel te dreigen met het opzeggen van alle samenwerking. De burgemeester vond echter dat met deze motie en de actie van Onderbanken voor eerst voldoende gedaan wordt. "We moeten de diverse gemeenteraden eerst de gelegenheid geven te reageren." De raad Onderbanken vindt het onvoorstelbaar hoe het mogelijk is, dat andere raden in de regio met de samenwerking akkoord zijn gegaan.

Trompetgeschal in de kerstnacht

HEERLEN/BRUNSSUM - In tal van kerken, bij kerststal-tetjes, op straathoeken of op andere punten in de dorpen en steden zullen de komende dagen, maar vooral op kerst-avond liederen ten gehore worden gebracht. De feestmar-sen en concertstukken verdwijnen bij muzikanten voor en-kele dagen in de kast en maken plaats voor de kerstliede-ren. In veel plaatsen en wijken, zoals bijvoorbeeld Wij-nandsrade en Schandelen is het musiceren in de kerstnacht een traditie geworden die een aparte sfeer geeft aan het kerstgebeuren.

In Brunssum nemen Frans Vallino-Ravetta en zijn vriend Frans Clement op kerstavond de kerstpartituren en hun trompet ter hand om her en der in de gemeente het kerst-feest luister bij te zetten. Dit jaar doen zij dat alweer voor de zesendertigste keer. Zij begonnen met een gezelschap be-staande uit acht personen. Beide muzikanten bleven de kerstnachttraditie trouw en zullen ook zaterdagavond weer hun trompetten over Brunssum laten klinken.

Na aanhoudende klachten over overlast

Politie neemt honden in beslag

NIJUEWENHAGEN - De Land-graafse politie heeft gisteren de twee bouwers van friturehouder D. uit de Hoogstraat in Nieuwenhagen in beslag genomen. De po-litie is tot die stap overgegaan nadat reeds lang en aanhoudend klachten over overlast die door de honden werd veroorzaakt, werden ingediend door bure-n van D. Herhaalde malen braken de honden uit de tuin van D. en richtten daarop een slachting on-der de kippen van bure-n aan.

Overlast

Toen de klachten bleven aanhou-den, zelfs nadat b en w D. in een brief hadden gewaarschuwd, heeft de politie uiteindelijk besloten in te grijpen. "Laat dat ook een waar-schuwing voor alle 'dierenliefheb-bers' die er niet aan denken dat an-deren geen overlast van hun huis-dieren mogen hebben. Bij klachten treden we op!", aldus de Landgraaf-se politie.

Bestelbus met vlees gestolen

BORN - Tijdens een inbraak in een vleesvervoersbedrijf op het industrieterrein Born hebben onbekenden in de nacht van don-derdag op vrijdag vlees met een waarde van 4000 gulden ges-to-len. De dieven gingen er daarna vandoor met een witte bestelbus. Deze werd vrijdagmorgen in Merkelbeek uitgebrand aan-ge-troffen. De politie heeft een on-derzoek ingesteld.

Coalitie in Onderbanken kleiner

Sjeng Jacobs eenmansfractie

ONDERBANKEN - Raadsnes-tor (en soms enfant terrible) in de gemeenteraad Onderban-ken, Sjeng Jacobs, is uit de fractie Kleine Onderbanken gestapt en heeft een eenmans-fractie gevormd. Hij kondigde dat gisteravond tijdens de raadsvergadering aan, nadat hij behoorlijk in de clinch had gelegen met zijn fractiegenoot wethouder Theunissen over de woonwagenlocaties.

● Sjeng Jacobs, uit de frac-tie gestapt.

Uit het stemgedrag van Jacobs tijdens de raadsvergadering werd duidelijk dat de coalitie daardoor ook een man minder heeft in de raad en nu nog maar op zeven van de dertien stem-men kan rekenen. Overigens kondigde Jacobs ook aan dat dit zijn laatste raadsperiode zal zijn. Bij de verkiezingen in 1986 wil hij

zich niet meer beschikbaar stellen. "Ik wil dan een boerde-rijtje kopen en het raadswerk dat ik lang gedaan heb, voor gezien houden".

Stemgedrag Terpstra wekt wrevel

HEERLEN/LANDGRAAF - De raadsfractie en de afdeling Heer-len van D'66 vinden het bijzonder vervelend, dat hun partijgenoot in de gemeenteraad Landgraaf Jan Terpstra bij de stemming over het gebied Strijthagen, vóór het bun-galowpark heeft gestemd. "Wij zien grote overeenkomsten tussen Strijthagen in Schaesberg en Ter-worm hier in Heerlen. D'66 heeft zich hier in Heerlen en ook regio-naal altijd voor het behoud van de natuur getoond. Wij hebben dan ook erg grote problemen met deze stem van Terpstra" aldus de D'66-fractieleider in de Heerlense ge-meenteraad Hub Oostwegel.

Terpstra's functioneren namens D'66 werd omstreden, toen medio oktober de D'66-afdeling Landgraaf brak met het enige raadslid van deze partij de vroegere Ubach over

Wormse wethouder Jan Terpstra. Terpstra stelde zijn zetel niet ter be-schikking, bleef raadslid en lid van D'66. Het blijkt, dat de kwestie Terpstra begin volgend jaar door het regiona-le bestuur en het hoofdbestuur van de partij zal worden bekeken. "Als D'66 proberen we veel zaken juist regionaal te regelen, een regionaal standpunt in te nemen. Dat hebben we onder andere gedaan betreffende de samenwerkingsverbanden. Nu valt hier iemand zo uit de boot, dat vind ik heel jammer", aldus Oostwegel.

(ADVERTENTIE)

hülsta

Dealer voor Zuid-Limburg

van Sloun

INTERIEUR

Annastraat 19, Geleen

Tel. 04494-52865

Natuurlijk met prijsgarantie!

**oudejaars
avond**

Oudejaars-avond in Hotel Maastricht een unieke gebeurtenis: Ook dit jaar gaat Hotel Maastricht op grandioze wijze de jaarwisseling vieren. Terwijl U geniet van een, door maître Jean Vossen vervaardigd warm/koud lopend buffet, speelt voor U tot in de kleine uren het 10-man sterke dans- en showorkest The Jumbling Band.

HOTEL MAASTRICHT

De kosten voor deze avond bedragen f. 90,00 p.p., overnachting f. 55,00 p.p. (2 pers. kamer) incl. ontbijtbuffet. Aanvang: 20.30 uur, reservering gewenst.

Voor nadere inlichtingen en/of reserveringen: 043-541711.

DE RUITERIJ 1
MAASTRICHT
TEL. 043-541711

GEBOREN

Arment, zoon van Wiel en Maria Sluifmans-Kleijne.
De Kerk 7, 6269 BH Margraten.

Op donderdag 29 december 1983 hopen
onze ouders

Leo Smeets

en
Maria Elisabeth Loomanns

hun 25-jarig huwelijksfeest te
vieren.

Uit dankbaarheid zal op die dag
ter busser ere om 15.00 uur een
eucharistieviering plaatsvinden
in de H. Theresiakerk te
Lauradorp.

Gelegenheid tot feliciteren is van 18.00 tot
19.00 uur bij ons thuis.
Nieuwenhagerheidestr. 50, Ubach over
 Worms.

Vestigt zich per 3 januari 1984

H. FRANK
DIENAREN

Merkelbeekstraat 12
Brunssum tel. 045-273030

Spreekuren ma. t/m vrijd. 9.30-10.00 uur
13.00-14.00 uur
Vrijd. 18.00-19.00 uur
Verder volgens afspraak

Gevestigd (per 27-12-1983)

tandarts
P.J.H. Dols

Burg. Luytenstraat 44
Munstergeleen tel. 04490-28089.

Behandeling volgens afspraak.

**Hier zijn de
prijswinnaars van
Sint Nicolaas' rijwedstrijd
winkelcentrum 't Loon!**

Op 15 december jl. vond de trekking plaats van
de Sint Nicolaas' rijwedstrijd in Winkelcentrum
't Loon in Heerlen. Een bijzonder succesvolle
wedstrijd die nog ganselijk meer deelnemers
trok dan verwacht. Wij danken u allen voor uw
enthousiasme. De prijswinnaars hebben inmiddels
deze allemaal bericht gehad. Het zijn resp.:

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

COHEN, Kerkhof
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 7-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

POELL - VAN HELMOND,
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

KLEIN, Heerlen
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 10-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

MIN. Kerkhof (West)
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.
Sint Nicolaas' rijwedstrijd, 5-dagen
wedstrijd voor 2 personen, 1983.

Enige en algemene kennisgeving

Na een innerlijke strijd, is toch nog plotseling van ons heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, in de leeftijd van 67 jaar, onze dierbare vader, schoonvader, opa, broer, zwager, oom en neef

Wil Schmitz

echtgenoot van

Martha Dols

Brunssum: Marcel Schmitz
Jolanda Schmitz-Buis
Tim
Familie Schmitz
Familie Dols

Sittard, 23 december 1983
Corr.adres: Piet Heinstraat 1a, 6442 XS Brunssum

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben
dinsdag 27 december a.s. om 10.00 uur in de kerk van de H. Pancratius te
Munstergeleen.

Geen condoleren.

De overledene zal bijzonder worden herdacht tijdens de eucharistieviering
van 10.00 uur op tweede kerstdag in bovengenoemde parochiekerk.
Bezoek mortuarium ziekenhuis Sittard, dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.

Enige en algemene kennisgeving

Na een kortstondig ziekbed, heb ik heden afscheid moeten nemen van mijn lieve vrouw

Alma Kleine

echtgenote van

André Govaart

Zij overleed op de leeftijd van 80 jaar.

Sittard: A. Govaart

6133 VX Sittard, 22 december 1983
Gulicksestraat 38

De crematieplechtigheid zal plaatshebben dinsdag 27 december a.s. om
11.30 uur in het crematorium, Imstenaderweg 10 (afslag de Beitel) te
Heerlen. Vertrek vanaf het mortuarium Heinsweg om 10.45 uur. Bezoek:
mortuarium ziekenhuis Sittard dagelijks van 17.30 tot 19.00 uur.

UITVAARTCENTRUM V/H CROMBACH

DR. POELSSTRAAT 26, HEERLEN

TELEFOON 045-714427

Uiterst moderne opbaar- en ontvangruimte. Meer pietieitvolle
verzorging van begravenissen en crematies in binnen-
en buitenland

J.S. Post - gediplomeerde uitvaartverzorgster.
DAG EN NACHT BEREIKBAAR.

Johan Franzen

echtgenoot van

Maria Bertha Schleijsen

De diepbedroefde familie:

Simpelveld: Mevr. M.B. Franzen-Schleijsen

Nieuwenhagen: M. Peeters-Franzen

Nieuwenhagen: P. Peeters

Gulpen: M. Franzen-Meens

Simpelveld: A. Franzen

Gulpen: H. Stienen

Simpelveld: W. Franzen

Gulpen: B. Franzen-Meijls

Simpelveld: L. Senden-Franzen

Simpelveld: G. Franzen

Simpelveld: M. Franzen-Micheels

Simpelveld: J. Franzen

Wijre: I. Karsten-Franzen

Simpelveld: A. Karsten

Simpelveld: H. Franzen

Simpelveld: C. Franzen-Corradis

Simpelveld: S. Gerekens-Franzen

Simpelveld: S. Gerekens

Simpelveld: G. Corradis-Franzen

Simpelveld: W. Corradis

Familie Franzen

Familie Schleijsen

en alle kleinkinderen

en achterkleinkinderen

Simpelveld, 23 december 1983

Irmsstraat 36

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begra-

fenis, zal plaatshebben op woensdag 28 december

om 10.00 uur in de parochiekerk van de H. Remigius te

Simpelveld.

Overtuigd van uw medeleven is er geen condole-

ren.

Van de overledene een h. mis wordt opgedragen in

voornoemde kerk.

De overledene is opgebaard in het mortuarium van

"J. n. Beldie", Dr. Ottenstraat 20 te Simpelveld. Be-

zoeken zaterdag, zondag en maandag van 16 tot

17 uur, zondag van 18 tot 19 uur.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, ge-

lieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Ik weet een Rijk waar Jezus woont,
een Rijk zo wonderbaarlijk

Bedroefd om zijn heengaan, maar dankbaar voor
hetgeen hij voor ons heeft betekend, geven wij ken-

nis van het overlijden, in de leeftijd van 68 jaar, van

zijn dierbare man, onze zorgzame vader, schoon-

vader, lieve opa, broer, zwager, oom en neef

Ewert Gosselaar

echtgenoot van

Everdina Elbertsen

In dankbare herinnering:

Brunssum: E. Gosselaar-Elbertsen

Brunssum: E. Gosselaar

Sittard: J. Gosselaar

D. Gosselaar-Sap

Robert - Maurice - Ingrid

6445 AH Brunssum, 23 december 1983

Vonderstraat 115

De rouwperiodes zal worden gehouden op dinsdag 27

december a.s. om 11.00 uur in de Nieuw Apostoli-

sche kerk aan de Minderburgweg te Treebeek, ge-

volgd door de crematie in het crematorium te Heer-

len, Imstenaderweg 10, om 12.30 uur.

Voor vervoer is gezorgd.

Vader is opgebaard in de rouwkapel van het St.

Gregoriusziekenhuis te Brunssum, bezoekgelegen-

heid van 17.30 tot 18.30 uur, dagelijks.

Gelegenheid tot schriftelijk condoleren vanaf 18.30

uur in de kerk.

Avondwake dinsdag om 19.00 uur in voornoemde

kerk.

De dierbare overledene is opgebaard in het uit-

vaartcentrum "De La", Graabroekerweg 20 te Heer-

len. Bezoek te en 2e kerstdag van 14.00 tot 15.00

uur.

Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving

te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Martinus Keulders

echtgenoot van

Maria Anna Quaetflieg

Klimmen: M.A. Keulders-Quaetflieg

Brunssum: J. Keulders-Keulders

Klimmen: J. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Klimmen: M. Keulders

Klimmen: E. Keulders

Bromfietsen

Te k. gebr. ZUNDAPP,
Puch Maxi, Kreidler, Ya-
maha, DT MX, Gebr. en
nieuwe onderd. Maasstr. 3
Beersdal-Heerlen. Tel. 045-
725309.

Te k. ZUNDAPP f 575,-
Puch Maxi f 675,-
Groenstr. 202 Waubach.

Dankbaar voor de liefde en zorg waarmee zij ons

leven heeft gegeven, hebben wij plotseling af-

scheid moeten nemen van mijn lieve man, onze

zorgzame vader, schoonvader, schoonzoon, broer,

zwager, oom en niet

Helene Dols

weduwe van

Frans Steins

echtgenote van

Jozef Muijs

in de leeftijd van 75 jaar.

Voerendaal: M.J. Muijs

Voerendaal: Kitty en Piet Smitmans-Steins

Voerendaal: Monique en Diana

Voerendaal: Je en Gerda Steins-Degens

Voerendaal: Ingrid en Erik

Klimmen: Leo en Ans Steins-Clement

Klimmen: Familie Dols

Klimmen: Familie Muijs

Klimmen: Familie Steins

6367 TV Voerendaal, 22 december 1983

Spekhouwerstraat 32 A

Corr.adres: Hogeweg 68, 6367 BG Voerendaal

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begra-

fenis, zal plaatsvinden dinsdag 27 december 1983

om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Laurentius

te Voerendaal.

Samenkomst in de kerk; er is geen condoleren.

Liever geen bezoek aan huis en geen bloemen.

Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, ge-

lieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Maandag, 2e kerstdag, zal de dierbare overledene

bijzonder worden herdacht tijdens de h. mis van

11.15 uur.

Moeder is opgebaard in de rouwkapel van de be-

grafenisvereniging Voerendaal aan de de Looker-

straat aldaar. Bezoek van

Gedeeltelijke vrijspraak voor Brunssummer

Fraude in taxibedrijf niet volledig bewezen

MAASTRICHT - De Rechtbank Maastricht heeft gisteren de 59-jarige voormalige taxihouder G. v. L. uit Brunssum vrijgesproken van enkele hem tenlastegelegde vervalsingen, verband houdend met het in dienst hebben van zwartwerkers als chauffeur. De rechtbank achtte de man slechts schuldig aan één geval van valsheid in geschrifte en het verstrekken van onjuiste opgaven over drie belastingjaren en veroordeelde hem daarvoor tot drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en een boete van 25.000 gulden. De officier had voor het hele „pakket” drie maanden voorwaardelijk geëist en een boete van 126.870 gulden, zijnde éénmaal het nadeel dat verdachte naar zijn mening aan de Fiscus heeft berokkend.

De Brunssummer was landbouwer van origine en had pas op latere leeftijd een taxibedrijf gesticht. De officier verweet hem naast fulltime-chauffeurs ook en vooral lieden in dienst te hebben gehad die een sociale uitkering genoten. Om deze uitkering niet in gevaar te brengen, zouden de lonen niet of slechts ten dele in de boekhouding zijn verantwoord. Dat leidde ertoe dat ook te weinig werd opgegeven voor het inhouden van loonbelasting en sociale premies en voorts onvolledige opgaven werden gedaan voor de inkomstenbelasting die v. L. verschuldigd was. Ter zitting bevestigde de man zich nooit in de administratieve kant van zijn bedrijf te hebben verdiept.

Rittenstaten

Zijn administratieve medewerkster, de 23-jarige C. S., was tenlastegelegd rittenstaten valselijk te hebben ingevuld en ook te hebben geknoeid in het kasboek. De officier van Justitie had beide punten bewezen geacht en daarvoor vier weken voorwaardelijke gevangenisstraf en een boete van duizend gulden geëist. De rechtbank sprak haar vrij van het eerste punt van de tenlastelegging en veroordeelde haar voor de fraude in het kasboek tot drie weken voorwaardelijk en een boete van 750 gulden.

(ADVERTENTIE)

**danscentrum
WEISSCHER**

Voor iedereen die
**Plezierig
SNEL
GOED**

wil leren dansen

Maandagavond:

wijkcentrum
Hubertushuis
Jan Willemstraat 1
GELEEN

1e les 16 jan.

Dinsdagavond:

Keldercasé
Kelder 13
Markt 13
KERKRADE

1e les 17 jan.

Woensdagavond:

gemeenschapshuis
De Baandert
F. Erenstraat 12
SITTARD

1e les 18 jan.

Vrijdagavond:

cultureel centrum
d'r Brikke-oave
Lindelein 5A
BRUNSSUM

1e les 20 jan.

Zondagmiddag:

gemeenschapshuis
Cultuureel Trefcentrum
Wilhelminastraat 3
NUTH

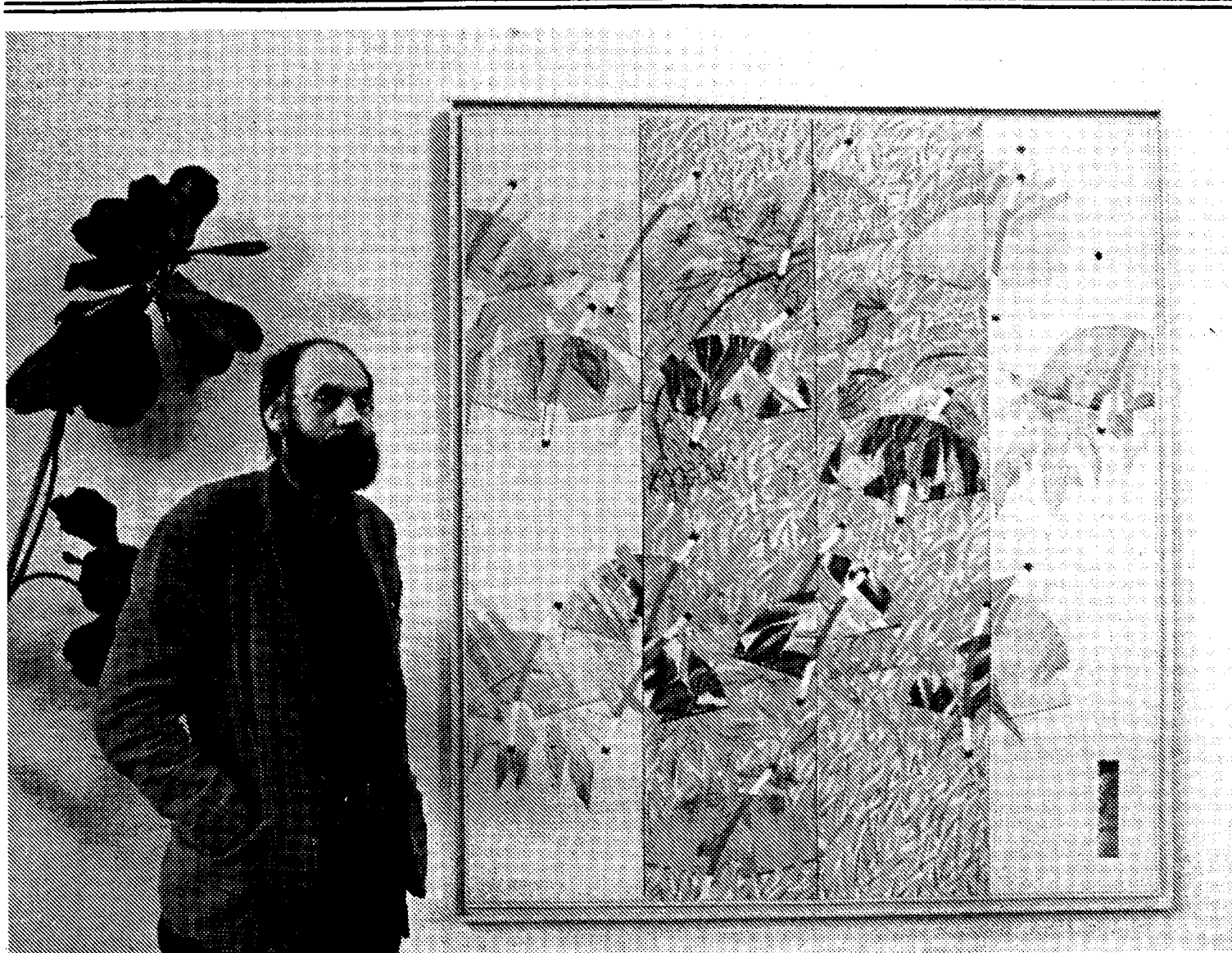
1e les 22 jan.

met
DANSCURSUSSEN in

* **STIJLDANSEN**
16 lessen 1½ uur f.130,-

* **ROCK 'N ROLL**
6 lessen 1 uur f.48,-

* **DISCO free style**
6 lessen 1 uur f.48,-

● Jan Martens bij een van zijn grote „Kimono met waaiers en kendo's” die in de hal van het Heerlens Stadhuis hangen.

Heel bijzonder werk in Stadhuis Heerlen OPZIENBARENDE KLEDINGSCHILDERIJEN VAN JAN MARTENS

HEERLEN - In de hal van het stadhuis in Heerlen hangen opzienbarende kledingschilderijen. Het zijn levensgrote doeken, vervaardigd door de Roermondse kunstenaar Jan Martens. Hij heeft zich daarbij laten inspireren door het Japanse kledingstuk, de kimono. De calligrafische tekenen van de stofmotieven zijn het uitgangspunt geworden van de calligrafische werken van Jan Martens. Men ziet kimono's hangend aan de kledingstok. In een later stadium is de stok verdwenen, zelfs de vorm van de kimono, waarna er alleen het puur menselijk schilderen is overgebleven.

De stofmotieven van de kimono maken in de werken van Jan Martens plaats voor twee andere elementen uit de Japanse cultuur, de waaiers en de kendo, het Japanse vechtsportje. Met deze elementen weet hij een wonderbaarlijke wereld te scheppen, waarin men als in een paradijselijke tuin kan rondwaken.

Jan Martens houdt zich al vele jaren bezig met kleding. Kostuums ontwerpt hij en de huidige expositie is een logisch vervolg op zijn vroeger werk. Jan Martens: „Ik heb een combinatievorm van twee culturen in mijn werk gebracht. De westerse en de Japan-

se cultuur. Het zijn in feite geen Japanse kimono's meer. Ze zijn uitsluitend als uitgangspunt gebruikt. Het zijn nu mijn kimono's, geschilderd in de traditie van de Westerse schilderkunst met hedendaagse invloeden.”

„De kleuren die ik gebruik zijn van hier, hoewel ze Japans aandoen. Er zitten in mijn doeken duidelijk kleurschakeringen, die in een Japanse kimono beslist niet kunnen voorkomen.” Zijn obsessie voor kledingstukken, riemen en brillen groeide in 1979 in de richting van de Japanse kimono. Jan Martens: „In 1975 zat er al een Japanse tendens in mijn werk, maar vier jaar later begon het duidelijk gestalte te krijgen”. De Roermondse kunstenaar werkt op zeil, canvas en bedrukt textiel. Sommige stofmotieven zijn zodanig in het werk opgenomen, dat de toeschouwer niet merkt, dat het bedrukte stof is, maar vier jaar later begon het duidelijk gestalte te krijgen”. De Roermondse kunstenaar werkt op zeil, canvas en bedrukt textiel. Sommige stofmotieven zijn zodanig in het werk opgenomen, dat de toeschouwer niet merkt, dat het bedrukte stof is, maar vier jaar later begon het duidelijk gestalte te krijgen”. De Roermondse kunstenaar werkt op zeil, canvas en bedrukt textiel. Sommige stofmotieven zijn zodanig in het werk opgenomen, dat de toeschouwer niet merkt, dat het bedrukte stof is, maar vier jaar later begon het duidelijk gestalte te krijgen”.

heid geschilderd moeten zijn. De emotie en de kracht spatten als het ware van het doek af en men kan de werken dan ook alleen op ruime afstand in volle hevigheid ondergaan.

Het derde element, de kendo, ondergaat in de handen van Jan Martens ook een transformatie. Hij verkort het vechtsportstokje, idealiseert het en laat het soms overgaan in een bamboestokje. Jan Martens: „De kendo is de ingehouden kracht in mijn werk”. Net als de Japanse prenten steunen de werken als het ware op een rechthoekig blokje, rechts onderaan in het werk. Dat blokje dient als signatuur in de prenten. Jan Martens: „Mijn werken zijn overwegend nog niet gesigneerd. Dat gebeurt in dat blokje, weliswaar in Japanse schrifttekens, die niet mijn naam in het Japans voorstellen, maar die ik gebruik om beweging te creëren. In het verleden heb ik veel moeilijker werk gemaakt, omdat ik ze niet uit een puur schoonheidsideaal opbouwde. Thans is het werk veel toegankelijker voor het publiek geworden. Het is warmer. Men heeft het al de nieuwe prachtigheid genoemd om daarmee het contrast met de nieuwe wilden aan te geven”. Het werk is nog tot 17 januari in het Heerlens Stadhuis te bezichtigen. Vooral doen.

THEO PASING

Tweede Kerstdag in Hoensbroek Finale verkiezing Miss Limburg met 23 deelnemers

HOENSBROEK - Op tweede Kerstdag wordt in kasteel Hoensbroek de finale van de Miss Limburg-verkiezing gehouden. In totaal 23 schone uit de beide Limburg (12 Belgische en 11 Nederlandse meisjes) komen voor het voetlicht.

burg en Hasselt. De finale-avond, die om acht uur begint, wordt gepresenteerd door Jos Roofthoof. Diverse artiesten luisteren de avond op.

Mathieu Ploumen: „Ik ben een half uur vastgehouden”

● Vervolg van pagina 1

HEERLEN - Nadat het zondag bij de kinderboerderij slechts tot wat schelden en handtastelijkheden was gekomen is de verhouding tussen Ploumen en enkele van de dierenvrienden later geëscaleerd. Mathieu Ploumen zocht hen op in de hoop deze mensen als supporters voor zijn kinderboerderij te winnen. Het tegendeel gebeurde. „Ik ben door drie mannen en een vrouw achtervolgd, in een hoek gedreven en door de mannen meegesleept. Ik ben een half uur vastgehouden. Eerst in een berghok, daarna in een woning. Door een man van de groep ben ik zo geslagen dat ik met een gebroken neusbeen naar het ziekenhuis moest,” aldus licht Ploumen zijn aanklacht toe.

Het incident kreeg nog extra allure doordat Ploumen op zijn vlucht voor het kwartel met een bezem een glazen bovendeur insloeg om in een woning de politie te kunnen bellen. In het huis waren slechts twee kin-

deren die in doodsangst verkeerden. Het huis binnenvluchten kon hij overigens niet omdat hij voordien door de drie mannen werd vastgegrepen.

Pas gisteren heeft Mathieu Ploumen zich tot de politie gewend. „Ik had gehoopt dat de zaak kon worden uitgesproken, maar dat kon blijkbaar niet”, verklaart hij. Gistermiddag demonstreerde hij het gedrag van zijn dieren. Na de normale voorbeurt werden twee bakken extra gevuld met voer. De dieren stoven er op af. Daarna speelde een van de medewerkers van de kinderboerderij voor bezoeker door de dieren van buiten de omheining brood aan te bieden. Glunderend constateerde Ploumen zijn gelijk: de dieren verlieten onmiddellijk de voerbakken om naar het brood te grijpen.

Dierenartsen zijn volgens Mathieu Ploumen graag bereid te bevestigen dat het overvoeren met brood fataal kan zijn voor de dieren. Ploumen zal in de toekomst dan ook buiten de boerderij bakken neerzetten waarin bezoekers die brood willen brengen dat kwijt kunnen. „We kunnen dan zelf doseren. Het gaat niet om een paar sneetjes brood. We willen alleen geen zieke dieren. Zoals verleden jaar toen mensen eikels hadden gevoerd aan paarden en die beesten er doodziek van werden.”

● Een deel van de veestapel in de kinderboerderij in Vijlen.

CELSTRAF VOOR 'VOERSCHUTTERS'

VOERSTREEK - De Antwerpse Krijgsraad heeft drie inwoners van Belgische Limburg tot zware straffen veroordeeld voor hun aan deel in de aanslag op het Franse café Chez Liliane. Ludo Haenen, de man die het geweer hanteerde, waarmee de schoten gelost werden, werd veroordeeld tot 4 jaar cel. De Krijgsraad (alle drie de daders zaten op het moment van de aanslag in het Belgische leger) veroordeelde de bestuurder van de auto van waaruit geschoten was,

de sergent Joris Haenen, alsmede korporaal Verluyten die een Molotovcocktail naar het café gooide, tot gevangenisstraffen van drie jaar, waarvan twee jaar voorwaardelijk.

De verdedigers van de drie militairen hadden vooral kritiek op het feit dat Johan Dylst, die als gowleider van de Vlaamse beweging de drie mannen naar Hasselt haalde om de aanslag uit te voeren, niet was vervolgd.

het komend seizoen alleen nog maar de Schouwburg in Heerlen. Zo gaat het in de toekomst ook met toneelvoorstellingen, waarbij de gezelschappen alleen nog die accommodaties zullen bespelen, die naar hun wens optimaal zijn.”

„In de Limburgse theaters proberen we door onderling overleg met de diverse theaterdirecteuren toch een geheel repertoire van bijvoorbeeld het Republiektheater te presenteren. We verdelen de koek onderling, maar dat betekent wel, dat men niet alles van een gezelschap in een theater kan zien zoals in het verleden wel eens het geval was. Bovendien zullen de voorstellingen zo'n aantrekkingskracht moeten bezitten, dat het publiek bereid is ervoor te gaan reizen. Aan de inventiviteit van de schouwburgdirecteur zal het in de toekomst afhangen of er voldoende kwaliteit in het theater komt”, aldus Fons Bruins. Overigens is het theaterprogramma van het komend seizoen niet in gevaar, omdat de diverse toneelvoorstellingen al ingekocht zijn.

THEO PASING

Gezelschappen gaan minder reizen TONEELAANBOD WORDT KLEINER

HEERLEN - Als minister Brinkman van WVC de aankondigde „subsidieruil” per 1 januari 1985 van kracht laat worden gaan de Nederlandse toneelgezelschappen veel minder reizen door het land. Dat betekent dat het aanbod in de provincies aan toneel drastisch ingekrompen zal worden. Dit is een reactie van de Nederlandse Vereniging van Toneelkunstenaars (NVT) op het besluit van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) om voortaan niet alleen meer risicodragers van een voorstelling te zijn. Het risico van een slecht bezette zaal zal voortaan door het gezelschap en door het theater samen gedragen moeten worden, vindt de VSCD.

Hiervoor treedt een zogenaamde partage-regeling in werking, waarbij het gezelschap op basis van de receptie in een procentuele verhouding met de schouwburg uitbetaald wordt. De schouwburg stelt nog slechts een maximaal garantiëbedrag van f 4000 tegenover de komst van een toneelgezelschap. Dat is een teruggang van iets meer dan de

helft. Tot op heden kreeg een gezelschap f 85000 als maximale garantie.

De partage-regeling met een maximale garantie van f 4000,- die overigens al veelvuldig buiten het gesubsidieerd toneel gehanteerd werd, is slechts als tussenfase bedoeld. In de toekomst wil men het garantiëbe-

drag in zijn totaliteit afschaffen, zodat een gezelschap geheel voor eigen rekening naar het theater komt.

Directeur Fons Bruins van de Heerlense Stadsschouwburg: „In de praktijk gaat dit betekenen, dat het aanbod aan toneel kleiner zal worden en dat er geen experimenten

meer op toneel mogelijk zullen zijn. De gezelschappen zullen voornamelijk op safe spelen, omdat zij er op voorhand van verzekerd moeten zijn, dat de zaal vol is, anders kan de voorstelling niet gefinancierd worden. Het publiek zal straks moeite moeten gaan doen om een bepaalde voorstelling te gaan zien. Het Nationaal Ballet bijvoorbeeld bespeelt

's - Avonds studeren in Tilburg kan ook

De Katholieke Hogeschool Tilburg, hogeschool voor mens- en maatschappijwetenschappen, verzorgt ook avond en/of deeltijdse studies. Het merendeel van deze opleidingen wordt in deeltijdse vorm gegeven. Dat wil zeggen dat de studielast lager is dan die van de voltijdse opleiding, maar de cursusduur langer is. De deeltijdse studie is vooral bedoeld voor mensen die niet over voldoende tijd en mogelijkheden beschikken de voltijdse dagopleiding te volgen.

COUPON

Naam: _____

Adres: _____

Woonplaats: _____

Verzoekt informatie over *	Economie	Sociologie	Psychologie	Rechten
Ik zal wel/niet aanwezig zijn op: *				
(Wie niet aanwezig is zal wel informatie worden toegezonden).				
20 januari	☐	☐	☐	☐
21 januari	☐	☐	☐	☐

Adresseren aan: Katholieke Hogeschool Tilburg, Dienst studentenzaken en welzijn, Postbus 90153, 5000 LE Tilburg, tel.: 013 - 662211.

*Aankruisen wat gewenst wordt.

Economie

Fiscale Economie
Deeltijdse avondstudie.
Cursusduur 2 jaar propedeuse en 6 jaar doctoraal.
Studiebelasting ± 20 uur per week.
Colleges propedeuse 2 à 3 avonden in de week.

Psychologie

Deeltijdsopleiding Psychologie. Cursusduur 6 jaar (voltijds 4 jaar) met mogelijke uitloop tot 8 jaar.
Studiebelasting ± 27 uur per week.
Wordt verzorgd op anderhalve middag en aansluitende avonden.

Sociologie

Avondopleiding te volgen als voltijds- en deeltijdsstudie. Cursusduur voltijds 4 en deeltijds 8 jaar.
Studielast 40 uur resp. 20 uur per week.
Colleges op dinsdag- en vrijdagavond en op vrijdagmiddag.

Nederlands Recht

Fiscaal Recht.
Deeltijds dag- en avondopleidingen. Cursusduur 7½ jaar. Studielast ± 20 uur per week. Cursusduur 1½ jaar propedeuse en 6 jaar doctoraal. Colleges worden geheel in de avonden gegeven, dan wel gedeeltelijk overdag en gedeeltelijk 's-avonds.

Vooropleiding

VWO met wiskunde I (A), behalve voor de juridische faculteit, colloquium doctum (een toelatingsproef) en in bepaalde gevallen HBO - diploma/MO-akte.

Studie-informatiebijeenkomsten:

Belangstellenden kunnen deelnemen aan studie-informatiebijeenkomsten welke worden gehouden op: Vrijdag 20 januari om 19.00 uur, Zaterdag 21 januari om 10.00 uur op de KHT. Op die dagen kan verder kennis worden gemaakt met een of meer studierichtingen; het is ook mogelijk om aan beide bijeenkomsten deel te nemen.

universitaire instelling voor **Katholieke Hogeschool Tilburg**
onderwijs en onderzoek in de maatschappij- en geesteswetenschappen

De hogeschool verzorgt volledige dagstudies in de wetenschappen: economie, econometrie, sociologie, psychologie, filosofie, taal- en literatuurwetenschap, rechten en theologie.

Huwelijk kennismaking

Jongem. 21 jr. zkn. nism. m. leuke VROUW. Br. o. nr. 5 L.D., Markt 42, 640 Kerkrade.

Auto's en motor

Let op, let op. Inruil. gerenommeerde zaak. koop voor weggelopen. Kijk en vergelijk in en kwaliteit. Vraag hoe het kan, maar pr. ervan. Let op. BMW 320 aut. gas. 79, 12 Ford Taurus 1600 st. car. 79, f. 4950,-. D. Mazda 818, aut., 80, f. 120 A F2, aut., 80, f. Opel Kadett, 78, f. Simca 1100, 79, f. Mitsubishi Galant, f. 2450,-. Mazda 1300 f. 2450,-. Alfa Romeo 79, f. 2750,-. Citroën Pallas, 78, f. 2250,-. bus, pers. vervoer, f. 3450,-. Mazda 818, f. 77, f. 2450,-. Peugeot combi, 78, f. 2450,-. 77, f. 2450,-. Honda 78, f. 2250,-. Chrysler 78, f. 2450,-. Audi 78, f. 3950,-. Citroën CX m. stuurbekr. 78 f. 3 Mercedes 220 diesel f. 3250,-. Mazda 818 matic 77 f. 3750,-. Ford cort Combi 76 f. 1950,-. ruil, snelle financ. rijk, snel wisselende raad. Crombacher Kerkrade (Gracht), la straat links voor Locht.

Nette jongeman, 25 jr., zkt. ser. kennism. met net. eov. MEISJE, 20-28 jr., om een fijne relatie op te bouwen. Br. o. nr. GE 620 LD, Markt 3, 6161 GE Geleen.

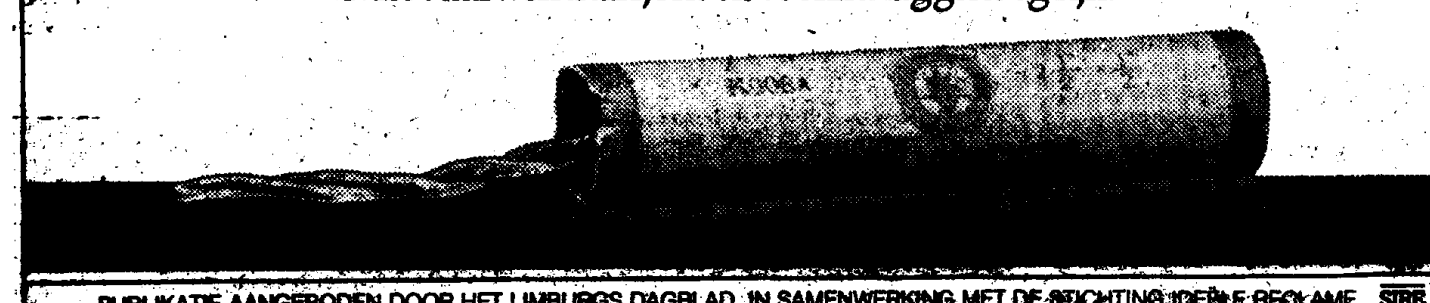
JONGEMAN 30 jr. Straatvrees en onzeker met 'leggen v. soc. contacten zkt. contact m. lotgenoten om hijv. toch samen iets te ondernemen. Br. o. nr. RO 124 LD Postb. 46, 6040 AA Roermond.

R.K. heer, 50e, lang, slank, voorl. taak onderwijs, z.k.m. met beschaafde, charmante DAME, min. lengte 1.63 m. tel. reacties na 19.00 uur. Tel. 08362-3409. Op 26, 27, 28 december ik afwezig.

Nette dame 48 jaar, ongehuwd, uit goed milieu, wil gaarne kennismaken met nette eenvoudige r.k. HEER. Br. o. nr. HK 182 Limburgs Dagblad, Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Marion is'n beleefd meisje. Maar na dat rotje geeft zij alleen haar linkerhand.

Vuurwerk is verraderlijk. Ook als je er mee overweg kunt. Marion bijvoorbeeld stopt vuurwerk nooit in haar broekzak. Omdat je lichaamswarmte onverwachte ontloffing kan veroorzaken. Veilig en verstandig. Maar zij weet niet dat je weigeraars links moet laten liggen. Toen zij dat rotje nog 'n wilde aansteken, ging 't goed mis. Vraag voor informatie en tips de folder van de Stichting Consument en Veiligheid. Tel. 020-736414. Met vuurwerk kun je nooit voorzichtig genoeg zijn.

PUBLIKATIE AANGEBODEN DOOR HET LIMBURGS DAGBLAD, IN SAMENWERKING MET DE STICHTING IDEELE RECLAME. SIB

Landbouw

ONDERDELENBANK
Schinnen. Tel. 04493-2715

Waren HENNEN tegen de leg. Tel. 04767-2009.

Te k. WEILAND, 45 are, te Vlijen, f. 20.000,-, k.k. Tel. 045-27193.

Te k. - ZAAIMACHINE
Stegsted 2,64 mtr. Fraais 1,80 m. Julianastr. 14, Schinveld.

RIPAARDEN In- en verkoop Meerstr. 3 Bunde. Tel. 043-641806.

Te k. gevr. SPRINGMATERIAAL voor manege, tel. 043-641806.

Te k. gevr. LANDBOUWGROND, omgev. Ubachsberg, ook verpacht. Br. o. nr. HK 174 LD Postbus 3100, 6401 DP Heerlen

Diversen

BELASTINGZAKEN, rechtshulp, P. Smeets, Echt, tel. 04754-2695.

Rubber MATTEN in diverse uitvoeringen voor alle doeleinden. Industrie Werkplaats - Huis. Autobanden Sampermans, Willemstr. 80, Heerlen. Tel. 045-725910.

Wegens beëindiging van laderhandel Lohmann verkopen wij ALU-SCHUIFLADDERS. Nu 10 meter van f. 445 voor f. 289. Tevens andere lengtes leverbaar, met DIN-norm, 3 jaar garantie. Wij komen vrijblijvend bij u langs. Internal Ladders B.V. Tel. 04490-20406. Sittard.

TV-reparatie zonder voorrijkosten. Z-Limb. TV-SERVICE. Tel. 045-314122.

GEBIT gebroken? Klaar terwijl u wacht. Borsboom en Moers, Streeperstr. 29, Schaesberg, tel. 045-315921.

Meubelen STOFFEREN. Wij komen u geheel vrijblijvend bezoeken. J. v.d. Waag, Kantstr. 25 Ubach o. Worm. Tel. 045-314522 of 045-312756.

Stardust BOWLING Sittard: 's zondags en 2e kerstdag bowlen f. 15,- per uur per baan, bier en frisdranken f. 1,25 van 13.00 tot 18.00 uur.

Wegens beëindiging van laderhandel Lohmann verkopen wij ALU-SCHUIFLADDERS. Nu 8 meter van f. 375 voor f. 249. Tevens andere lengtes leverbaar, met DIN-norm, 3 jaar garantie. Wij komen vrijblijvend bij u langs. Internal Ladders B.V. Tel. 04490-20406. Sittard.

SPORTPRIJZEN relatie-schenken, reclame-art. Reclameexp. Leon Umels showroom, Annastraat 39, Geleen, tel. 04494-51974.

SAUNA, gezond, gezellig, met zwembad, bubbelbad, zonnendeck enz., elke dag geopend (behalve dondersdags en feestdagen). Voorz. delig middagtarief (behalve zaterdags). Sauna-Spaubeek. Tel. 04493-1996. Op het Broek 6 (zijstraat Dorpsstraat).

De nieuwe kalender is uit!

De handige Limburgse kalender is er weer. Ook in 1984 weet u markten, karmissen, feestdagen, naamfeesten en maanstanden precies te vinden, terwijl de kalender bovendien de nodige ruimte biedt voor aantekeningen. Verkrijgbaar bij alle kantoren van het Limburgs Dagblad, de meeste zaken waar u losse nummers kunt kopen of bij de Limburgs Dagblad-agent in uw wijk. De prijs f. 4,75.

Limburgs Dagblad 'n fijne krant

„Santaclaus” op bezoek bij Valkenburgse peuters

(Van onze verslaggever)

VALKENBURG - De peuters van de oeche van juffrouw Roos van Valkenburg kregen gisteren bij Little Peter en hotel Botterweck in Valkenburg door de Santaclaus, de Amerikaanse kerstman, kerstgeschenken overhandigd. De kerstman was niemand minder dan de 65-jarige Amerikaan Andrea Lippi. De in Limburg bekende heer Lippi, die sinds enkele dagen in Vaals verblijft, is van plan om een groot opgezette organisatie over de hele wereld van de grond te krijgen, waar speelgoed voor kinderen ingezameld en verzameld wordt. Andrea Lippi: „The Worlds Toy Bank (Wereld Speelgoed Bank) moet mensen motiveren om niet zomaar klakkeloos speelgoed weg te gooien. Je kunt er zoveel kinderen een plezier mee doen. Dat is overigens ook mijn doel in het leven; mensen gelukkiger maken en ze meer begrip laten opbrengen voor anderen.”

kan”, aldus Andrea Lippi die speelgoed voor kinderen evenzo belangrijk vindt als goed voedsel voor de maag. De speelgoedbank is in Limburg gevestigd bij mevrouw Berni Brauers, Camilluspark, Vaals.

Buslijn 'Heide' blijft bestaan

SLEKECHT - Het Verenigd Streekvervoer Limburg handhaaft de buslijn op de 'Heide' van Slekecht naar Susteren. Na bestudering van de haalbaarheid van deze busverbinding trok het VSL het wijzigingsvoorstel daartoe in. De ritten over de Slekecht en Hommelheide blijven zeker tot 1985 gehandhaafd. Het VSL gaat in de nabije toekomst wel alle verbindingen tussen Sittard en Roermond bestuderen om te komen tot een algehele herstructurering van het busvervoer in dat gebied.

De gemeente Susteren onderzoekt de mogelijkheden voor het instellen van een nieuwe streekbuslijn naar en tussen de dorpen Nieuwstadt, Roosteren, IJlkhoven en Vissersweert. Een streekbus, van het VSL of van een particuliere maatschappij, zou vaker en op meer gezette tijden moeten rijden dan het geval is met de bestaande verbindingen.

Woning alleenstaande beschoten

BRUNSSUM - Donderdagavond om half negen heeft een onbekende drie schoten gelost op een ééngezinshuis aan de Torenstraat in Brunssum. De schoten vernielden de voorruit van de woning en de overgordijnen en sloegen vervolgens in, in een tegenoverliggende muur. De schoten werden gelost met een luchtdrukwapen van een redelijk zwaar kaliber.

De woning wordt bewoond door de alleenstaande, 22-jarige E. C. Meteen na de melding van het schieten hebben politie en recherche van Brunssum een onderzoek in de woning en in de buurt ingesteld. Om-trent dader en motief is echter nog niets bekend.

Kerstpiek in champignonprijs bleef uit Kasasperges en vleestomaten kwamen tot hoogste scores

door Jan van IJeshout

GRUBBENVORST - Ster van de kerstweek op de groenteveiling in Grubbenvorst waren wederom de geforceerde kasasperges, die f. 44,- tot f. 46,- de kilo deden. De schorseneren, ondanks het „keukemelendervriet” in toenemende mate als winterasperges geget, gingen van f. 1,70 tot f. 1,90 de kilo.

Tot een opvallend hoge score kwamen ook de vleestomaten. De „BB” kostte tot f. 39,50 per bakje van zes kilo, de nog dikker „BBB” tot f. 42. Dat betekent dat één zo'n tomaat in de winkel een rijksdaalder moet kosten. Opvallend was ook de stijging van radijs, waarmee keukenprin-

sessen graag garneren en die het in salades goed doet. Een bosje van 20 kwam aan f. 1,38.

De bladgroenten blijven prijzig. Een kropje sla deed drie kwartjes tot negen dubbeltjes. IJsbegsila die knapperiger is, kwam aan f. 2,81 per krop, terwijl veldsla tot f. 8,80 de kilo ging.

Erg gewild met kerstmis is het witlof, dat door meer vraag enkele dubbeltjes in prijs steeg. Het korte lof kostte rond f. 3,90 de kilo, het lange rond f. 4,20.

Prei, in het midden van de week nog f. 1,60 de kilo, maakte de traditionele kerstbuiteling en kostte gisteren f. 1,20 de kilo. De toenemende vraag naar spruitjes, die culinaire gezagdragers graag bij wild serveren, leidde niet tot een prijsverhoging. Ze kostten evenals vorige week f. 1,- tot f. 1,25 de kilo. Behoudens de savooiekool, die rond f. 0,45 de kilo kostte, stegen alle koolsoorten in prijs. Boerenkool ging tot f. 0,55 de kilo, rode kool tot f. 0,90, witte kool tot f. 0,95 en Chinese kool tot f. 1,10. Peen en knolselderij blijven met negen dubbeltjes tot f. 1,30 per kilo en per knol duur.

Het fruit bleef goed aan prijs. Zelfs Jonathan, tegen kerstmis vooral gevraagd vanwege de kleur, bracht nog f. 1,30 de kilo op. Golden Delicious ging tot

nemende vraag naar spruitjes, die culinaire gezagdragers graag bij wild serveren, leidde niet tot een prijsverhoging. Ze kostten evenals vorige week f. 1,- tot f. 1,25 de kilo. Behoudens de savooiekool, die rond f. 0,45 de kilo kostte, stegen alle koolsoorten in prijs. Boerenkool ging tot f. 0,55 de kilo, rode kool tot f. 0,90, witte kool tot f. 0,95 en Chinese kool tot f. 1,10. Peen en knolselderij blijven met negen dubbeltjes tot f. 1,30 per kilo en per knol duur.

Het fruit bleef goed aan prijs. Zelfs Jonathan, tegen kerstmis vooral gevraagd vanwege de kleur, bracht nog f. 1,30 de kilo op. Golden Delicious ging tot

f. 1,25 de kilo, Blonde en Rode Boskoop tot f. 1,70 en Cox's Orange Pippin tot f. 2,45. Tot de hoogste score kwam Elstar met f. 2,80 de kilo. Bij de peren was Conference met f. 1,30 tot f. 1,40 twee tot drie dubbeltjes duurder dan de Doyenne du Comice.

De prijs van champignons, die pal voor hoogtijdagen fors pleegt te stijgen, bleef vrij stabiel. De „fijn” en de „middel”, de best betaalde sorteringen, gingen van f. 5,50 tot f. 6,20 de kilo. De reuze-champignons kostten rond een tientje en de oesterwammen rond f. 15,- de kilo.

Op de bloemenveiling gooide de anthurium met een hoogste druk van f. 5,75 per bloem de hoogste ogen. De cyclaam ging tot f. 5,- per stuk, de kerstster tot f. 6,50 en de azalea tot f. 12,-. De narcissen kwamen aan twee dubbeltjes tot een kwartje per stuk, de tulpen kostten gemiddeld f. 0,37, de iris- en twee kwartjes en de hyacinthen tot f. 1,20 per bol. Duur waren de exotische bloemen en de orchideeën, die tot f. 1,60 per bloem gingen. De mini-orchideeën kwamen aan f. 5,50 tot f. 6,40 per tak.

BIOSCOPEN

HEERLEN

Royal: Staying alive, a.l. 2e week, dag. 20.30 uur, za en zo 14.30, 19 en 21.30 uur, wo 14.30 en 20.30 uur.
 Rivoli: De vier vuisten slaan op hol, a.l. 2e week, dag. 20.30 uur, za en zo 15.30, 19 en 21.30 uur, di en wo 15.30 en 20.30 uur.
 H 5: Never say never again, 12 jr. 3e week, dag. 14.30, 18.30 en 21.30 uur.
 Woody Woodpecker, dag. 14 uur.
 The King of Comedy, 12 jr. dag. 20.30 uur.
 Jaws 3, a.l. 2e week, dag. 14, 19, 21 uur.
 Aas der azen, a.l. dag. 13.45, 18.45 en 20.45 uur.
 Meaning of life, 6e week, 16 jr. dag. 14.15, 19.15 en 21.15 uur.
 Passage: Zondige melodie, 18 jr. vanaf 14 uur doorlopend. Zes Zweedse meisjes op Ibiza, 18 jr. do t/m zo 24 uur.

UBACH OVER WORMS

Grand-theater: Battle truck, za 20 uur, zo 19 en 21 uur.

KERKRADE

Wingcrachttheater: Smokey and the bandit 2, a.l. ma en wo 15 uur. Even en oneven, a.l. ma 17 en wo 20 uur. De tien geboden, a.l. ma en di 20 uur.

SCHAESBERG

Autokino: Even en oneven, a.l. do en vr 20.30 uur, zo 20.30 uur. Hot bubblegum in het leger, 16 jr. do, vr en zo t/m wo 20.30 uur. Octopussy, a.l. ma, di en wo 20.30 uur. Superman deel 2, a.l. ma 18 uur.

MAASTRICHT

Festival: Never say never again, 3e week, 12 jr. 2e week, dag. 14.30, 18 en 21 uur.
 Palace 1: Tom and Jerry, dag. 14.15 uur. The meaning of life, 16 jr. 6e week, dag. 20.15 uur.
 Palace 2: Aas der azen, a.l. dag. 14.15 en 20.15 uur.

Studio: Sophie's choice, 6e week, dag. 20.45 uur, za en zo 14 en 20.45 uur.

Royal 1: Roommates, 18 jr. dag. vanaf 12.00 uur, za en zo vanaf 13.30 uur. Fascination, 18 jr. vr. za en zo 22.45 uur.

Royal 2: Jaws 3, 12 jr. 2e week, dag. 14.30, 16.30 en 20.30 uur. Kung Fu Masters, 16 jr. vr. za en zo 22.30 uur.

Mabi 1: Staying alive, a.l. 2e week, dag. 14, 16.30 en 20.30 uur. (Kerstavond geen voorstelling na 20 uur, eerste Kerstdag eerste voorstelling om 20.30 uur.)

Mabi 2: De vier vuisten slaan op hol, a.l. 2e week, dag. 14, 16.30 en 21 uur.

Mabi 3: Nena, dag. 14 uur.

Filmhuis: La Colmena, dag. 20 uur. Les petites fugues, dag. 22 uur.

GELEEN

Roxy: Never say never again, 12 jr. dag. 20.30 uur, zo 18, 20.30 uur, ma 15, 18 en 20.30 uur.

Studio Anders: The meaning of life, 16 jr. do t/m di 20.45 uur, zo 18 en 20.45 uur, ma 15, 18 en 20.45 uur.

SITTARD

Forum: Superman 3, a.l. do vr en di 20.30 uur, zo en ma 15 en 20.30 uur. Return op het Jedy, a.l. do, vr en di 20.45 uur, zo en ma 15 en 20.45 uur.

EXPOSITIE

HEERLEN

Galerie Jean Viehoff, Tempelsplein 10: tekeningen en schilderijen van eigen werk. Te bezichtigen na afspraak, tel. 715426.

Geologisch Museum, Voskullenweg 131: energie uit eigen bodem. Open ma t/m vr 9 - 12 en 14 - 16 uur. Tot en met 30 maart.

Stadsschouwburg: werken van Elisabeth Heuff. Open op werkdagen 10 - 16 uur en tijdens de voorstellingen. Tot 18 januari.

Raadhuys: schilderijen van Jan Martens, geïnspireerd op de figuratie van de Japanse klederdracht. Open dag. 9 - 17 uur, za en zo 14 - 17 uur. Tot 17 januari.

Galerie Stadhouders, Polgierstraat 90: beeldhouwwerken en schilderijen van Alfons Stadhouders. Elke zaterdag 10 - 20 uur.

HOENSBROEK

Bibliotheek, Past. Schleidenstraat: foto's van Jan Steen. Open ma, wo, do 10 - 18 uur, di en vr 10 - 20 uur. Tot 15 januari.

Kasteel - Galerie 68: werk van de Spaanse fotograaf Rafael Laquillo. Open ma t/m vr 10 - 12 en 13.30 - 17 uur, za en zo 13.30 - 17 uur (m.u.v. eerste kerstdag). Tot en met 31 december.

Kasteel - Archeologisch Museum: carboonfossielen, mijnlampen en mineralen. Open dag. 10 - 12 en 13.30 - 17 uur (m.u.v. eerste kerstdag en tweede kerstdag in de ochtenduren). Tot en met 31 december.

Kasteel - Expositieolder: groepsexpositie van kunstenaars uit de regio Aken. Open dag. 10 - 12 en 13.30 - 17 uur. Tot en met 31 december.

KERKRADE

Mijnmuseum Klein Rolduc: tal van facetten uit de Limburgse mijnbouw. Open di t/m vr 9 - 17 uur, eerste zaterdag van de maand 13 - 17 uur.

Kasteel - Archaologisch Museum: carboonfossielen, mijnlampen en mineralen. Open dag. 10 - 12 en 13.30 - 17 uur (m.u.v. eerste kerstdag en tweede kerstdag in de ochtenduren). Tot en met 31 december.

Kasteel - Expositieolder: groepsexpositie van kunstenaars uit de regio Aken. Open dag. 10 - 12 en 13.30 - 17 uur. Tot en met 31 december.

UBACH OVER WORMS

Atelier Binnenhof, Grensstraat 87: werk van Joos Damen. Iedere donderdag 10 - 22 uur.

NUTH

Atelier Jac Vinken, Stationsstraat 71: textiele landschappen van Oei Wildschut, keramische objecten Pablo Rueda Lara, zeefdrukken van Marcus van Hoorn. Open di t/m do 9 - 18 uur, za 9 - 17 uur. Tot en met 22 januari.

HULSBURG

Galerie Wanda Reiff: collages en tekeningen van Lei Molin. In de tuin: zeilenmobiel van Jaap Mooy. Open wo t/m zo 13 - 17 uur. Tot en met 22 januari.

SCHAESBERG

Dr. Sjeet: fotografie Abedia. Open 26 en 27 jan. 19.30 - 20.30 uur, 27 jan. 11 - 20 uur. 2 t/m 6 jan. 19.30 - 21 uur. 8 jan. 11 - 20 uur. Van 24 dec. t/m 8 januari.

VALKENBURG

Centrum Cocarde: pentekeningen en etsen van Maud Vroemen, Eugène en Frans Damoiseaux. Open dag. 13.30 - 17.30 uur (m.u.v. de weekeinde en eerste Kerstdag). Tot en met 26 december en van 2 tot en met 13 januari.

Casino: Grafiek 83, prenten van 25 Nederlandse kunstenaars. Tot 15 januari.

MAASTRICHT

Bonnet-Verlenden: Maastricht staat op zijn verleden en Maastricht's aarde en porcelijn 3. Open ma t/m vr 10 - 12 en 13 - 17 uur, za en zo 14 - 17 uur (m.u.v. 25 december de gehele dag en 24 jan. 31 december s middags). Tot en met 2 maart.

Jacques van Brijn, O.L.vrouweplein 28: bronzen beelden, schilderijen en edelsmeedwerk van Spronken cum suis. Open di t/m zo 10 - 18 uur. Tot 8 januari.

MAZJERANG

Dialectrubriek
 onder redactie van:

Veldekekrink Heële
 Amstenraderweg 109,
 6431 EK Hoensbroek

Krismes

(t' Eëzelke, t' sjaoëp en de luuj...)

Sint Joeëzep woar get hoot gao houwe en t' Moddergödske gans verkouwe hauw aan t' ing haos van heur krach zich op Ibozza, 18 jr. do t/m zo 24 uur.

t' Eëzelke hool noe de wach en t' waar es went t' sjitkes zag; „Sjaoap mar leef kindje, ich bin dao Hij kumt dich genne get te nao.

Wat ooch nog bij os is geblieëve is t' sjepke das te has gekneëve, dat is nog nit ins opgesjange en van die krupke voelgeganke...

Ich doeën dat ooch nit; blaos dich werm da has te t' nit zoëë kaot, ocherm doch noe mar gauw de eugsjies tow da veuls te gaar nieks van de kouw...

Dao waar Sint Joeëzep mit t' hoot en wat heë zoog dat doog 'm good; „Dat t' eëzelke en t' sjaoëp versjiet

wat luuj duks gans en al ontgeet...

Jan Huntjens
 de tekening is van
 Elly Kengen-Lemmens

Kaesj-leed

Viëër gönt et Kaeskind bringe Alle iëër die Hem toekumpt. Et is es went viëër ginge Nao de kirk; et haat getumt. Komt toch flotter, lopt get flotter, Dit is de nach, dat der Heiland wuërd verwach.

Adeste fideles.
 Ei leech is opgegange Wied-e-weg en toch zoëë nao. Wieër zint vol va verlange, Wieër viëër toch al mër dao. Laot os houpe, blieve loupe, t' is nóg zoëë wied en iëër hóbbe geine tied.

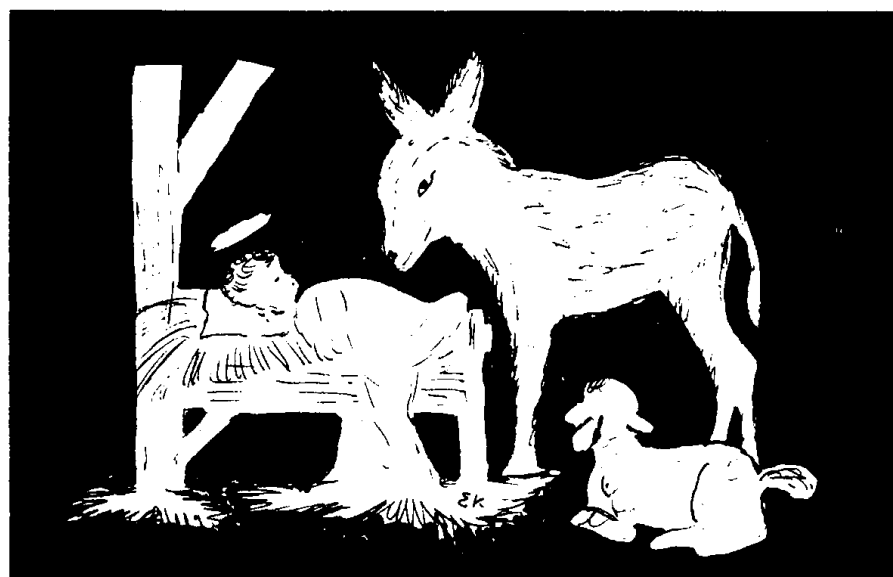
Adeste fideles.
 Dees nach is Hae gebaore In der sjal va Bethlehem, Vuer al wat waar verlaore Alles danke viëër aan Hem.

Zet meer röstig, zingt noe löstig. Dankt God der Hieër en herhaolt noe kieër op kieër.

Adeste fideles.
 Wie spassig es ver ginge Ondanks snieë en kaw en bies. Der Ingel zal weer zinge: „Gloria in excelsis“ Et in terra, et in terra, Vri-j aan de luj, op de welt wuërd al-les nuj.

Adeste fideles.
 (Vrij, naar een Provençaals Kerst-
 lied).

HUB DELAHAYE
 Klimmens
 dialect

● t' Eëzelke hool de wach.....

Alleng in de sjtelte van die wie witte welt ringsum mich heen, zeen ich mielloëne snieëvlökskes nog an t'ing van hun leeve, sipels wie kleng kinger viak vur mieng owwe krieële, wiebele, danse, toemele, zijweeve en doe op de winterwelt neervalle, mè hun sjerreve op dat wit blinkend doeëdsbed, dat huër ich neet.

A.H.F. Meertens
 (Gulpens)

Aod en nuut.

Es t' aod jaar geët, blijft in t' nuut dat kumt, toch vur d'r miensj met al zie leef en leed.

A.H.F. Meertens
 (Gulpens)

● De formatie The Sphere.

Kerstpop in saje

EYGELSHOVEN - In Saje te Eygelshoven vindt maandag 26 december (tweede kerstdag) het Kerstpopfestival plaats.

Het festival begint om 14.30 uur met een optreden van de Heerlense formatie Schweinerei. Vervolgens brengt de groep Joints een mengeling van new-wave en ska. De groep Minx, een duo met zang, bas, synthesizer en rytmesbox treedt rond 16.30 uur op. De plaatselijke groep Gegenmassname speelt pretpunk. De rij wordt gesloten door de Noord-Limburgse formatie The Sphere. Zij spelen eigen rock-wa-venummers met veel melodieuze passages.

Tijdens het festival worden en Cylones hapjes en maaltijden verkocht door de Stichting Wereldmarkt. Verder is er informatie, film en worden er buttons verkocht. De entree is gratis.

ORCHIDEEËN EN FOTO'S

SCHIMMERT - Voor de tweede maal houden Mieke Nafzger en Piet van Weerschen een orchideeën- en foto-expositie in de Koostraal aan de Nieuwstraat 2 in Schimmert. Belangstellenden zijn welkom van 19 tot 22 uur op donderdag 29 en vrijdag 30 december. Oudejaarsdag kan men de expositie bewonderen van 10 tot 17 uur.

Toch kerstborrel in Onderbanken

ONDERBANKEN - Bij wijze van experiment mogen de cafés in de gemeente Onderbanken dit jaar op kerstavond en eerste kerstdag open zijn. De gemeenteraad heeft besloten om voor dit jaar, het artikel uit de politieverordening, dat tot nu toe de caféhouders verbodt op deze dagen open te hebben, geschrapt. Maar in principe alleen voor dit jaar, volgend jaar wil de gemeenteraad bekijken of het schrappen van dit artikel wel goed is geweest.

Zegge en schrijve drie raadsliden vonden dat de cafés dicht moesten op kerstavond en eerste kerstdag. „Kerstfeest is een familie feest“, thuis is de plaats om kerst te vieren vinden ze. Maar om bijvoorbeeld een kerst-inn voor ouders op eerste kerstdag mogelijk te maken, moest het gewraakte artikel uit de politieverordening gehaald worden. Voor t' eerst kan men nu dus in Onderbanken in de kerstnacht aan de borrel, maar wethouder Theunis liet al weten, dat beslist niet alle cafés open zullen zijn. „Veel caféhouders zullen toch de deuren gesloten houden tijdens deze dagen“, zei hij.

Stichtingsbestuur spant AROB procedure tegen gemeente aan

Simpelveld stopt subsidie aan Gulpens regio-centrum

SIMPELVELD - De gemeenteraad van Simpelveld heeft donderdag de subsidiëring van de Stichting Regionaal Centrum voor Jeugd- en Jongerenwerk en de Stichting Vrijwilligers-

centrale in Gulpen definitief stopgezet. Het college is namelijk van mening dat door de deelname aan het Bestuurlijk Experiment Specifiek Welzijn de gemeente zich meer moet gaan oriënteren op het Oostelijk Mijnegebied. Uiteindelijk haalde het voorstel van het college met acht stemmen voor en zes tegen de eindstreep maar net.

Het Regionaal Centrum vindt het besluit op z'n zachts uitgedrukt onzorgvuldig. Dit is ook in een brief aan de raad meegedeeld. „De subsidie wordt stopgezet, alleen omwille van de bezuiniging“, aldus Nick Naus, ambulant functionaris jeugd- en jongerenwerk bij het Regionaal Centrum. „B. en W. hebben een besluit genomen zonder op de hoogte te zijn van het feit dat in het Oostelijk Mijnegebied geen instelling bestaat die zou kunnen voorzien in de ondersteuning van het plaatselijk, door vrijwilligers georganiseerde, jeugd- en jongerenwerk. Men heeft niet eens de moeite gedaan het gevraagde overzicht van de activiteiten in 1983 af te wachten“.

Wethouder Bèr Frijs: „Zeker gaan wij praten met het plaatselijk jeugd- en jongerenwerk. Bovendien kunnen zij gebruik maken van de subsidieverordening. In de kern Bocht, waar geen gebruik wordt gemaakt van de diensten van het Centrum, is aangetoond dat het ook anders kan. Het zou een miskenning van het werk van de vrijwilligers in Simpelveld zijn“.

Raadslid Franssen vond het niet charmant dat niet eerst de evaluatie was afgewacht en vooraf geen contact was geweest onder andere met het Jongeren Centrum Simpelveld en het Kindervakantiewerk.

Ook CDA'er Arno Baumann had er moeite mee dat geen overleg had plaatsgevonden. „De twee PNL-plaatsen bij het Regionaal Centrum zouden hierdoor in gevaar kunnen komen“, aldus de heer Baumann. Verder wees hij op een stuk leegte die nu ontstaat bij het jeugd- en jongerenwerk in Simpelveld.

AROB-procedure

De negatieve uitslag is voor het Regionaal Centrum aanleiding tegen de gemeente een AROB-

procedure aan te spannen. Secretaris Guus Prevoo van de Stichting Jeugd Centrum Simpelveld: „Door het wegvallen van de begeleiding van het Gulpens Centrum komt het jongerenwerk in Simpelveld in gevaar. Het raadsbesluit heeft ook financiële consequenties. Enkele jaren geleden hebben wij van het kerkbestuur een eigen gebouw aan de Irmstraat gekocht. Het is nu goed mogelijk dat het gebouw aan de kerk wordt teruggegeven“.

Ondernemers: „Raad heeft kans gemist“ Koopavond in Ubach o. Worms is op vrijdag

UBACH OVER WORMS - „De gemeenteraad Landgraaf zet op deze manier de klok weer een stuk terug“ vinden ondernemers in Ubach over Worms. In deze plaats wordt namelijk de koopavond al op vrijdagavond gehouden in tegenstelling tot Schaesberg en Nieuwenhagen waar de koopavond op donderdag is en ook op donderdag blijft, althans het komende jaar.

Hete college van Landgraaf stelde de raad die deze week vergaderde voor om de koopavond in de hele gemeente op vrijdagavond te houden, maar dat voorstel haalde het niet en zodoende blijft Landgraaf verdeeld op koopavondlij gebied: Schaesberg en Nieuwenhagen op donderdag en Ubach over Worms op woensdag. „Wij vinden het jammer om de concurrentie van Heerlen te ontlopen, maar ook i.v.m. het Duitse koopavondsfeer was vrijdag voor onze gemeente zeer gunstig. Maar die kans is dus nu voorlopig verlopen“, menen ondernemers in Ubach over Worms.

Kerstkermis in Wijnandsrade

WIJNANDSRAD - In Wijnandsrade wordt per traditie op tweede kerstdag kermis gehouden. Dit hangt samen met het patroonsfeest van de H. Stephanus, de eerste martelaar, waaraan de parochiekerk al sinds het begin van de 14e eeuw is toegewijd. De winterkermis is al jarenlang niet meer in de buitenlucht gevierd met een carroussel en andere speelattracties, maar de traditie is sterker dan dat. Dit jaar is er weer een kermisbal in het gemeenschapshuis. Het orkest Cruise zal dan zorgen voor gezellige muziek, terwijl de toegangsprijs extra laag is gehouden f.2,50. Het kermisfeest begint om 20.30 uur en is de afsluiting van twee sfeervolle kerstdagen.

Over bouw nieuwe openbare school

RK-schoolbestuur wil schorsing GS-besluit

HOENSBROEK/DEN HAAG - De oudvereniging van de RK basisschool De Heyster en van de kleuterschool Maria-Jozef uit Hoensbroek wil schorsing van het besluit van GS waarbij goedkeuring is verleend aan het besluit van de Heerlense gemeenteraad tot stichting van een openbare school in de wijk De Dem of omgeving.

Voorzitter Sonnemans van het RK-schoolbestuur verklaarde tegenover de voorzitter van de geschillenafdeling van de Raad van State, Dr. Veringa, dat hij het niet eens is met GS, die stellen dat er op de bestaande openbare scholen in Hoensbroek onvoldoende plaats is. Toen Hoensbroek ook zelfstandig was, is afgesproken dat de vijfjarige openbare school tot een achtjarige school kon worden uitgeroepen. De gemachtigde van het provinciebestuur antwoordde daarop dat de bestaande school

weer groeiende is en geen plaats zou kunnen bieden aan de 140 kinderen waarvoor het stichten van een school in de Dem is aangevraagd. Namens de ouders, die het initiatief tot de nieuwe school hebben genomen, memoreerde de heer Hees been de heftige discussies die zijn gevoerd in de ouderwijscommissie en in de gemeenteraad. Hij zei verder dat er sprake is van een levensvatbaar initiatief.

De gemachtigde van GS vroeg verder het schorsingsverzoek niet te willen. Geschorst wordt er al onmiddellijke belangen, nog voor dat de hoogste instantie uitspraak heeft gedaan, door een besluit worden geschaad. In dit geval is dat gevaar niet aanwezig. Er moeten bovendien nog beslissingen worden genomen over de lokatie van de nieuwe school en over de bouw zelf.

Regio kort

SIMPELVELD

● Het spreekuur Sociale Begeleiding gaat 27 december in verband met de feestdagen niet door. Het volgende spreekuur wordt gehouden donderdag 26 januari.
 ● De plaatselijke VVV houdt woensdag een natuurwandeling onder leiding van natuurgidsen. Vertrek is om 14.15 uur vanaf het Informatiekantoor aan de Irmstraat. De wandeling duurt ruim twee uur.

KLIMMEN

● Dinsdag wordt in de zaal van café An der Vrijthof, Houtstaart 1 een ruilavond gehouden door de philatelistenvereniging t' Faktureur. Vooraf aan de ruilavond kan men een kleine veiling bezoeken. Aanvang 19 uur.

BRUNSSUM

● Ook rond de komende kerstdagen zal de ontmoetingsruimte van Sheltur in Brunssum open staan voor de jongeren. Vrijdag om 19 uur is er een elpee-avond die verzorgd wordt door de DJ Theo en Silvio. Tweede kerstdag is Sheltur ook open. Men kan er terecht tussen 14 en 19 uur. Op het programma staan: videoband van het laatste optreden van Supertramp. Vervolgens het eerste optreden van de eerste groep

KERKRADE

● De werkgroep kindervakantiewerk Bleijerheide-Nulland houdt woensdag 28 december van 10 tot 12.30 uur een spellenavond in het jongeren centrum Ahimsa. Vanaf 13.30 uur worden er tekenfilms en een lachfilm vertoond. De kosten voor beide activiteiten bedragen twee gulden per kind.

VOERENDAAL

● Van woensdag 28 december tot en met vrijdag 30 december wordt in het sportcomplex De Joffer een sportinstuif gehouden voor de jeugd. Indien men aan alle evenementen wil deelnemen kost dit f.6,-. Woensdag 28 december worden vanaf 10 uur zaalvoetbalwedstrijden gehouden in de sporthal. In de sportzaal is van 10 tot 12 uur Aerobic-dancing en van 13 tot 15 uur turnen. Het zwembad is van 13.30 tot 15 uur een waterspeeltuin. Donderdag 29 december is er van 13.30 uur tot 16 uur onder andere een rolstoelenrace, doeltrappen en kunstengevecht op de evenwichtsbalk. In de sportzaal zijn van 13.30 uur tot 16 uur Vlaamse Volkspelen en balsporten. Het zwembad is wederom een waterspeeltuin. Vrijdag kan men in de sporthal van 13.30 uur tot 16 uur deelnemen aan balsporten. In het zwembad waterspeeltuin en trainen voor het tobbedansen. In de vergaderruimte is op alle dagen van 10 tot 12 uur schaken, dammen en kaarten.

uit het Muziekkolлекief Brunssum. Op 28 december is er in de ochtend een brommertrail. Opgave in Sheltur. s' Avonds wordt een spannende videofilm gedraaid. Vrijdag 30 december wordt het oude jaar gevierd met Het Draagbaar Orkest.

bedarf • debetz idealkauf • möbel debetz • debetz

debetz wohn

debetz

Ein ganz großes

Danke

möchten wir einmal ganz öffentlich zum Ablauf des Jahres '83 und zum bevorstehenden Jahreswechsel unseren vielen Hunderttausend Kunden aus Deutschland, Holland und Belgien sagen, dass wir sie habemus möglich gemacht, dass

DIE DEBETZ

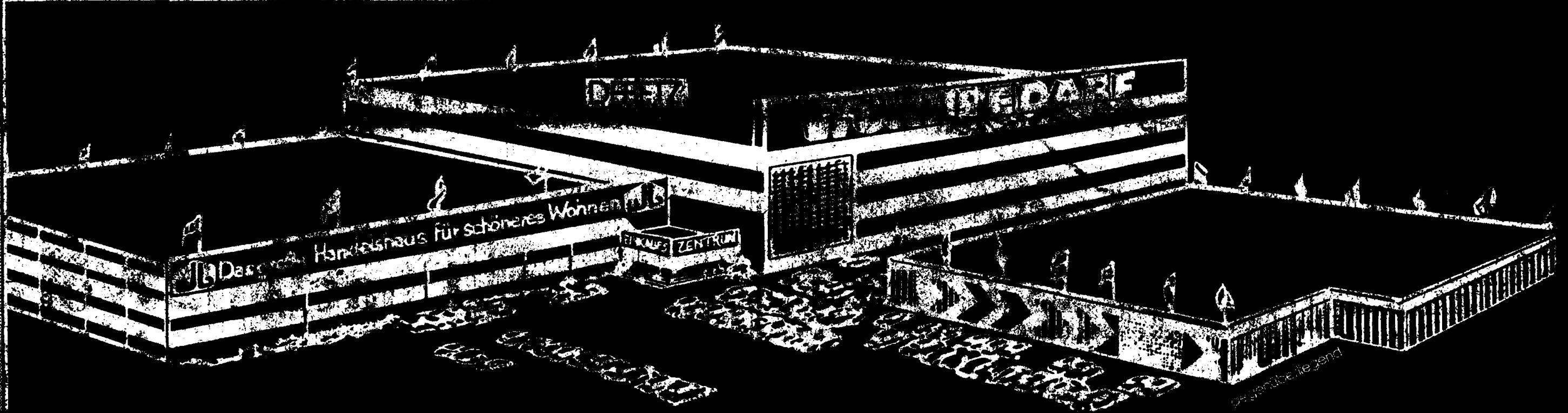
HANDELSGRUPPE

DAS GRÖSSTE

MÖBEL-UNTERNEHMEN

im Großraum Aachen und im Dreiländereck mit seinen 3 Möbel-Riesen

in Herzogenrath wurde. Dieses grenzenlose Vertrauen verpflichtet. Es war und bleibt unser Ansporn zu immer größeren Leistungen und immer günstigeren Preisen. Das weiß man im Großraum Aachen und im Dreiländer-Eck; und darum wird der Kreis unserer zufriedenen Kunden von Tag zu Tag größer.

DEBETZ-WOHNBEDARF

Das Möbel- und Teppich-Einkaufszentrum für Jedermann, denn wir haben seit 3 Jahren von Groß- auf Einzelhandel umgestellt und verkaufen seither an Jedermann zu gleichen Preisen wie zu Großhandelszeiten.

Die Firma Wohnbedarf zählt zu einer der interessantesten Einrichtungsschauer Deutschlands und entwickelte sich im Laufe der Jahre zu einem der beliebtesten Einkaufsziele der Kunden aus dem weitesten in- und Ausland.

Die Küchenabteilung kann man als Leistungsbereich der deutschen Küchen-Möbel-Industrie bezeichnen. Eine ganze Etage des riesigen Hauses zeigt komplett eingerichtete Speisezimmer in allen Preislagen, Hölzern und Stil-Richtungen.

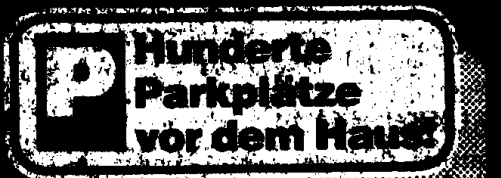
Das komplette, weltbekannte Hülsta-Markennöbel-Programm finden Sie im Großraum

Aachen und im Dreiländereck nur bei uns; auf einer kompletten Etage unseres riesigen Hauses wohnfertig aufgestellt. Die Spezialabteilung für rustikale Wohnen, die gigantische Schlafzimmer-schau, das rustikale Bauernmöbel-Studio, die Dielenmöbelabteilung, unser Betten-Problem-Studio, die Kleinnöbelabteilung sowie eine der größten Orient-Teppichabteilungen im weitesten Umkreis runden das Programm ab.

Kurzum: Eine Einrichtungsschau der Superlative.

Das Möbel- und Teppich-Einkaufszentrum für Jedermann, Herzogenrath, Aachenerstraße 103 gegenüber La Debetz-Idealkauf, Telefon 0241/224740

DEBETZ-WOHNBEDARF

wohnbedarf • debetz idealkauf • möbel debetz • debetz

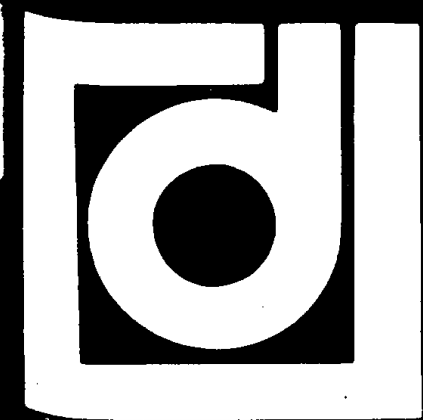
debetz wohn

debetz wohnbedarf • debetz idealkauf • möbel debetz •

Schön

Westdeutschlands exquisites Einrichtungshaus mit dem riesigen Schaufenster-Panorama und den Umgängen vor den Schaufenstern in allen Etagen präsentiert alles, was man heute unter Einrichtungen versteht.

möbel debetz

Herzogenrath,
Telefon 02406/3008

Mitnehmen und Geld sparen ist die große Devise! - Idealkauf hat diesen neuen Weg des Einkaufens und Einrichtens gefunden und realisiert. Überzeugen Sie sich selbst, denn der Besuch dieses riesigen Wohnkaufhauses ist für Jeden ein ganz besonderes Erlebnis. Neben einer gigantischen Großauswahl der schönsten Kiefern Möbel findet man auf einer ganzen Etage unseres mehr als 10.000 qm großen Mitnahmemarktes eine riesige Polstermöbel-Abteilung, Küchenmöbel und Speisezimmer, ein Garten- und Freizeitcenter, die Jugendmöbelabteilung, unsere Bettenabteilung mit Betten-Probier-Studio sowie die Abteilungen für Wohnmöbel, Kleinmöbel, Regale, Anbausysteme und Teppiche. Aber nicht nur Möbel, sondern auch alle Wohnaccessoires, die man für's Heim benötigt, kauft man in unserer riesigen Boutique sagenhaft günstig ein, ob alle Arten von Leuchten, Kunstgewerbe, Keramik, Glas, Porzellan, Heimtextil, Bettwaren, Korbwaren, Tapeten und Farben.

Die Debetz-Handelsgruppe verfügt zusammen über:

51.000 qm Betriebsfläche

27.000 qm Geschäftsfläche

Herzogenrath, Voccartstraße, gegenüber Fa. Debetz-Wohnbedarf.
Telefon 02406/84143

debetz idealkauf

debetz wohnbedarf • debetz idealkauf • möbel debetz • debetz wohnb

edarf • debetz idealkauf • möbel debetz • debetz

Theologisch Katechetisch Instituut, Sittard

Theologisch Katechetisch Instituut (T.K.I.) te Sittard organiseert - in samenwerking met de Katholieke Leergangen - een

AVONDOOPLEIDING THEOLOGIE MO-A en MO-B

De 4-jarige opleiding MO-A, gevolgd door een 2-jarige voor MO-B, is bedoeld voor hen die docent godsdienstonderwijs willen worden bij het voortgezet onderwijs (2e en 1e graads onderwijsbevoegdheid). Verder ook voor hen die - op basis van persoonlijke interesse of uit behoefte van hun functie - een brede theologische en menswetenschappelijke vorming wensen (huisaakte). Voor hen die zich in bepaalde terreinen van de theologie en/of katechese wensen te verdiepen bestaat de mogelijkheid tot het volgen van onderdelen van het cursusprogramma.

Avonden
Lessen vinden plaats in de gebouwen van de Katholieke Leergangen, Princenwal 2 te Sittard op maandag- en dinsdagavond van 18.00 tot 20.00 uur.

Informatie en inschrijving
Voor uitvoerige informatie over toelatingseisen, studietoelagen, studieprogramma en inschrijving wenden men zich tot het adres: Secretaris T.K.I., Postbus 4406, 6401 CX Heerlen, tel. 045-718520. Adres: Ollimolenstraat 60, Heerlen.

STICHTING MARIA AUXILIATRIX

In onze Civiele Dienst is plaats voor een

HOOFD GOEDERENDIENST

die onder supervisie van het Hoofd Civiele en Technische Dienst wordt belast met

- a. de inkoop van goederen en diensten (marktverkenning, offertes aanvragen, onderhandelingen voeren, prijzende afspraken maken, toezicht op naleving afspraken, facturen-kontrolle, bijhouden kontrakten e.d.)
- b. het toezicht op het goederenbeheer door de magazijnmeester (ontvangst, controle, opslag, uitgifte en voorraadadministratie)
- c. het regelen van het intern transport van goederen (2 medewerkers)

Voornaamste eisen:

- Een hogere beroepsopleiding, waarbij onze voorkeur uitgaat naar iemand met de Hogere Huischool, dan wel met Toegepaste Huiswetenschappen of Hoger Economisch-Administratief Onderwijs (commercieel-economische richting).
- Ruime ervaring op het aangegeven of vergelijkbare werktechnen.
- Gedegen mondelinge en schriftelijke uitdrukingsvaardigheid.
- Leeftijd bij voorkeur tussen 27 - 40 jaar

Voornaamste arbeidsvoorwaarden:

- Salaris, dat afhankelijk van opleiding en ervaring vooreerst zal liggen tussen f 2700,- en f 3700,- bruto per maand.
- Overige arbeidsvoorwaarden en rechtspositie volgens de CAO-Ziekenhuiswezen.

Inlichtingen worden verstrekt door het Hoofd Civiele en Technische Dienst, de heer M. Vessiers.

Schriftelijke sollicitaties dienen uiterlijk 2 januari a.s. in het bezit te zijn van de Dienst Personeelszaken.

REGIONALE VERENIGING HET GROENE KRUIS BRUNSSUM EN OMSTREKEN

roept sollicitanten op voor de functie van

Wijkverpleegkundige m/v

Eisen:

- Opleiding MGZ of HBOV
- Ervaring als wijkverpleegkundige
- Rijbewijs BE
- Bereidheid met andere disciplines in de 1e lijn gezondheidszorg samen te werken
- Goede contactuele eigenschappen en bereidheid tot een goede samenwerking in teamverband.

Salarisering geschiedt overeenkomstig de CAO voor Kruiswerk en Tuberculosebestrijding, alsmede eventuele opname in P.G.G.M. Pensioenfonds.

Inlichtingen over deze functie worden gaarne verstrekt door mw. H.W.M. de Jong, waarnemend hoofdverpleegkundige of de heer L. O.V. de Wolf, verpleegkundig coördinator, telefoon 045-252845.

Schriftelijke sollicitaties binnen 14 dagen te richten aan het bestuur van de Regionale Kruisvereniging Brunssum en Omstreken, Kloosterstraat 17 te Brunssum.

provincie limburg

Bij het bureau beheer en uitvoering van de afdeling sociaal-economische zaken ter provinciale griffie kan worden geplaatst een

medewerker midden- en kleinbedrijf m/v

vac. no. G/84/4

functie-inhoud

- het voorbereiden en begeleiden van diverse midden- en kleinbedrijfprojecten;
- het adviseren te aanzien van maatregelen op het gebied van bedrijfsverplaatsingen;
- het vervullen van diverse secretariaten;

functie-eisen

- een voltuiste HEAO-opleiding, economisch juridische studierichting;
- tenminste 3 jaren ervaring met soortgelijke werkzaamheden;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukingsvaardigheden, alsmede goede contactuele eigenschappen;

salaris
afhankelijk van opleiding, leeftijd en ervaring wordt een salaris geboden van minimaal f 2256,- en maximaal f 4409,- per maand;

inlichtingen en sollicitaties
sollicitaties binnen 14 dagen te richten aan Gedeputeerde Staten van Limburg en in te zenden aan het Hoofd van de Centrale afdeling Personeelszaken en Organisatie, Bouillonstraat 3, 6211 LH Maastricht, onder vermelding van het vacaturnummer op brief en enveloppe.

Nadere inlichtingen kunnen telefonisch worden ingewonnen bij de heer P.J. Dohmen, tel. 043-849989, toestel 277.

In de laatste fase van de selectieprocedure zal een vertegenwoordiging van het bureau c.q. de afdeling worden ingeschakeld, terwijl een psychologisch onderzoek tot de procedure kan behoren.

V21/51-83.

SAMENWERKENDE ZIEKENHUIZEN EN VERPLEEGHUIZEN WESTELIJKE MIJNSTREEK

Binnen bovengenoemde Stichting begint in maart 1984 de

Inservise-opleiding tot verpleegkundige A.

Ten behoeve van de opleiding van het ziekenhuis St. Barbara te Geleen zijn er voor deze maartgroep '84 nog plaatsingsmogelijkheden voor

leerling-verpleegkundigen A (m/v)

vakaturnummer PW 6.

De opleiding, die 3 1/2 jaar duurt, bestaat uit een praktijkgedeelte in de vorm van stages op diverse afdelingen van het ziekenhuis en een theoretisch gedeelte in de vorm van lesweken.

De opleiding begint met een introductieperiode van 3 maanden waarvoor een leerovereenkomst wordt afgesloten en waarin alleen theorie wordt gegeven.

Kandidaten voor deze opleiding dienen aan de volgende criteria te voldoen:

- op 1 maart 1984 de leeftijd van 17 jaar en 7 maanden hebben bereikt;
- in het bezit zijn van het diploma VWO/HAVO (met bij voorkeur biologie en scheikunde in het examenpakket) of MAVO met biologie en scheikunde.

Interne huisvesting in de personeelsflat is mogelijk. Salaris en overige arbeidsvoorwaarden zijn conform de C.A.O. Ziekenhuiswezen.

Schriftelijke sollicitaties met vermelding van het vakaturnummer (in de linkerbovenhoek van brief en enveloppe) en de gewenste functie, voor de instellingen te Geleen zenden aan:

Dienst Personeelszaken Medisch Centrum, Barbarastraat 1, 6164 HK Geleen, telefoon 043-44-4566.

BEHEERDERS- ECHTPAAR

gezocht voor de kantine van het tenniskomplex gelegen aan de Vestastraat voor de periode van 15 maart tot 15 oktober 1984.

Gedagden dienen in het bezit te zijn van de vereiste horecadiploma's.

Schriftelijke sollicitaties binnen 14 dagen te richten aan het bestuur, p/a Gertrudisstraat 15, Amstenrade.

H.R. helio repro bv

Een internationaal georiënteerd modern diepdruckreproductiebedrijf waar films en cilinders voor drukkerijen worden vervaardigd, zoekt op korte termijn een

ERVAREN FOTOLITHOGRAAF M/V

Sollicitaties te richten aan:

Helio Repro BV, Spekholfsstraat 20, 6466 LZ Kerkrade.

PLEM

De NV Provinciale Limburgse Elektriciteits-Maatschappij is een openbaar nutsbedrijf met ruim 1600 personeelsleden dat de elektriciteitsvoorziening in Limburg tot taak heeft.

Sollicitatiebrieven in de rechterbovenhoek voorzien van het kenmerk tuit u, tot 14 dagen na publicatie in dit blad, richten aan het Hoofd van de afdeling Personeelszaken, postbus 3920, 6202 NX Maastricht.

Nadere inlichtingen: Chef Personeelsbeheer S.M.H. Janssen, tel. 043-855574. Onze vacatures staan voor mannen en vrouwen open.

WGO BEDRIJVEN GELEEN e.o.

HERHAALDE OPROEP

Met een totale bezetting van ca. 660 medewerk(st)ers en een zeer gevarieerd activiteitenprogramma op het gebied van de Sociale Werkvoorziening, verdeeld over vier bedrijven, roepen sollicitanten op voor de functie van

WERKMEESTER LEDERAFDELING (M/V)

voor het industriële bedrijf te Spaubeek.

De aan te stellen functionaris rapporteert rechtstreeks aan de bedrijfsleider van bedrijf Spaubeek.

Taak:
het begeleiden en leiding geven aan ca. 50 verstandelijk minder begaafde medewerk(st)ers, bij de fabricage van diverse soorten lederwaren. Hij wordt hierbij geassisteerd door voorlieden.

Vereist wordt:

- opleiding MTS-nivo (werktuigbouwk/leder of konfektie);
- ruime ervaring in leidinggeven;
- ervaring in de lederwaren- of konfektie-industrie streekt tot aanbeveling
- bereidheid tot het volgen van gerichte opleiding;
- leeftijd tot ca. 40 jaar.

De bij de overheid gebruikelijke bezoldigings- en overige rechtspositiefregelingen zijn van toepassing. Aan deze functie is - afhankelijk van ervaring en opleiding - een salaris verbonden van maximaal f 3841,- bruto per maand. AOW/AW-premie zijn voor rekening van de werkgever.

Over deze functie kan nadere informatie worden ingewonnen bij het hoofd-personeelszaken, de heer Eusebi, Tel. 04493-3000.

Sollicitaties binnen 10 dagen te richten aan het hoofd personeelszaken van het Werkvoorzieningschap Geleen en Omstreken, Postbus 16, 6176 ZG Spaubeek.

DE NIEUWE PABO OPLEIDING IN ROERMOND

De Pedagogische Akademies van Echt en Roermond worden samengevoegd tot 'n nieuwe opleiding: de PABO in Roermond.

De Pedagogische Akademie voor het BASISONDERWIJS leidt op voor leerjaar of lerare voor het basisonderwijs: de nieuwe school voor kleuters en kinderen van 4 t/m 12 jaar (start in 1985).

Aanmelden: zo spoedig mogelijk.

Aanmeldingsformulieren of meer informatie kunt u aanvragen via bovenstaande bon.

Naam: _____

Straat: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Tel.: _____

☐ verzoekt toezending aanmeldingsformulier

☐ heeft interesse voor de Open Dag

☒ verzoekt toezending informatiemateriaal

In gefrankeerde envelop sturen naar:

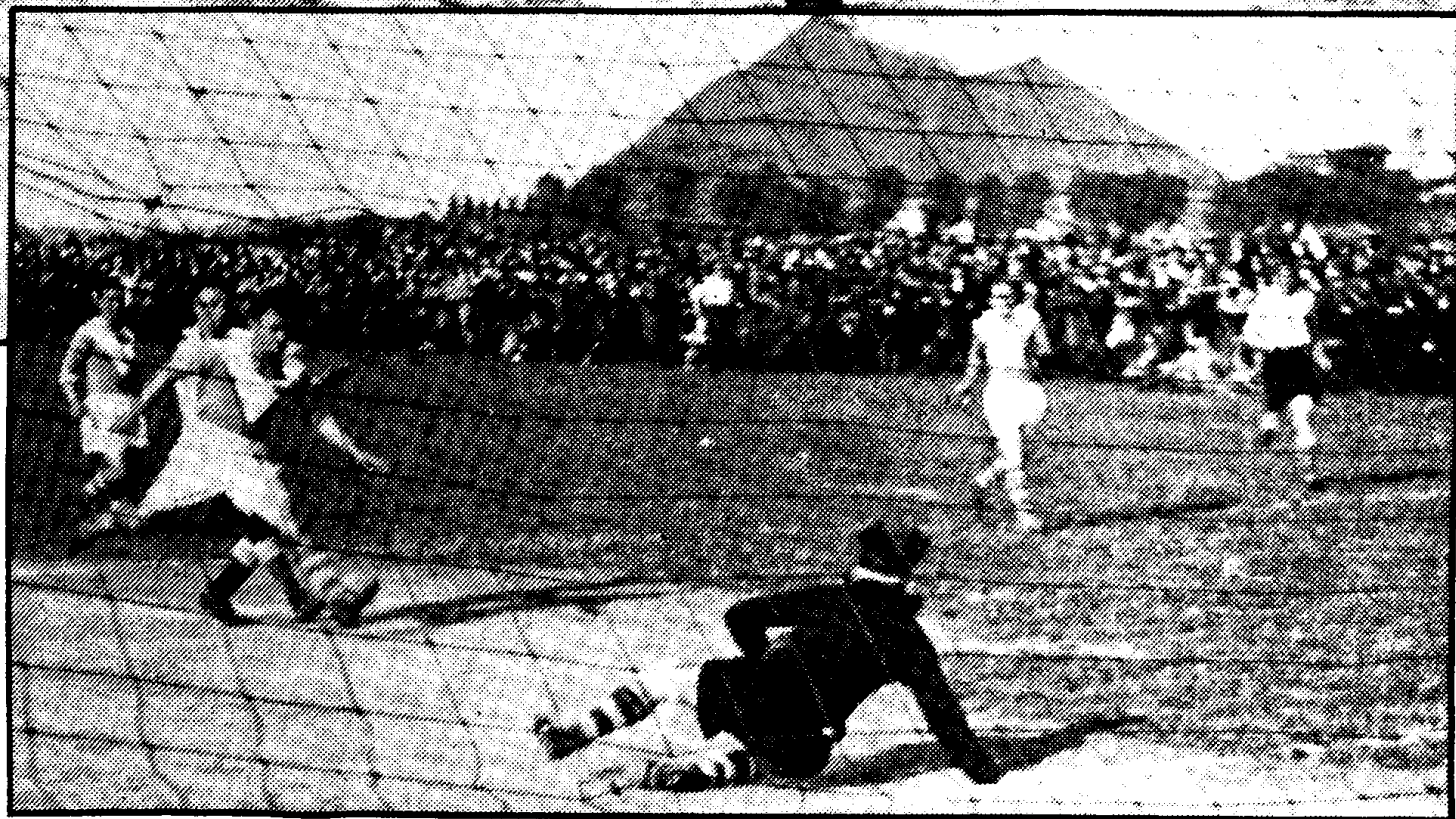
**KATHOLIEKE
MIDDEN-LIMBURG**
Burg. Goulsman 18, 6041NB Roermond
Wijnstraat 7A, 6101 AK Echt

Open Dag: dinsdag 31 januari 1984 in Roermond.

Dré Lang: „Je kreeg in de ere-divisie vijf gulden per wedstrijd”

limburgs agblad

Zaterdag 24 december 1983 • Pagina 19

● Deze foto's zijn vijftig jaar oud; de 'heilige grond' van SV Juliana aan de Heerlenersteenweg, met het karakteristieke silhouet, de steenberg van de Wilhelmina. Het legendarische elftal van SV Juliana bekronde het seizoen 1933/1934 met promotie naar Nederlands hoogste voetbalklasse. Staande vlnr: Martin Senden (grensrechter), Jantje Wouters, Mathieu van Kan, Wiel Willems, Jan de Boer, Johan Habets, Mathieu Schlangen, Sjef Jörissen, Laslow Reisinger en voorzitter Louis Franssen. Knielend vlnr: Antoon Lang, Dré Lang, Jaak Voorjans en Louis Meesters. Van dit elftal leven nog: Mathieu van Kan, Johan Habets, Mathieu Schlangen, Laslow Reisinger, Dré Lang en Louis Meesters. Voor de thuiswedstrijden in de eerste klasse (hier tegen Eindhoven) liep het storm. Dré Lang heeft de bal 'tot corner verwerkt'. Laslow Reisinger schermt ten overvloede een Eindhovense aanval af. De Hongaar van SV Juliana verschaft doelman Dré Lang nogal wat extra werk in de vorm van onnodige penalty's.

ton en Sjef, naar de kostschool op Bleijerheide, het pensionaat Sint Maria van de Engelen. Daar leerde je turnen, maar voetballen mocht niet. We hadden een buitenbal met een varkensblaas erin. Antoon was de oudste. Had dus al wat verstand van voetbal. Hij kon goed schieten. Ik moest in het doel. Dat allereerste schot vergeet ik nooit: ik grijp de bal en de lucht loopt eruit. Ziezo, ik kan keepen, dacht ik. Later zijn we met z'n drieën naar VVH gegaan. Dat was normaal als je op de Molenberg woonde.

Op de Molenberg waaide een frisse, Heerlense voetbalwind. „Je wilde in het eerste komen! Ik ben 'n keer van school gestuurd omdat ik voetbalde. De paters op de HBS waren streng. Ze controleerden of je 's zondags naar de mis ging. Als je ging voetballen, kreeg je 'n pak slaag. Je moest gehoorzamen.”

Voetbal was het toppunt van burgerlijke ongehoorzaamheid. Maar Dré Lang maakte het nog bonter. Als aankomend mijnbeambte op de Willem Sophia liet hij zich 'voor geld' transfereren naar Juliana. Dat grensde aan doodzonde. „Rector Gillissen, de geestelijk adviseur van VVH, heeft me die misstap nooit vergeven.”

„VVH was een gezellige club, maar bereikte nooit iets. Ik was 19. Antoon en ik bedachten ons geen moment toen Juliana ons kwam halen. Vader was veel te vroeg gestorven, silicose. In de mijn werd nog niet nat geboren. We waren met een groot gezin. Pensioen bestond niet. Moeder kon de eindjes moeilijk aan elkaar knopen. Ik was blij dat ik iets voor haar kon doen. Je kreeg bij Juliana gemiddeld vijf gulden per wedstrijd. Zeven gulden vijftig voor een overwinning, vijf gulden voor een gelijkspel en twee-vijftig bij een nederlaag. Als je de jas aandede, rammelde dat losse geld in je zak.”

Hij was een heel speciale doelman: nauwelijks een-meter-zeventig, maar met de sprongkracht van een kangoeroe. „Dat kwam omdat ik een goede turner was. Ik was een tikkeltje jaloers op een figuur als Steiger van PSV. Die was een kop groter. Ik was atletischer en beter over de grond. Uittrappen was mijn zwakke kant. Ik heb dertig jaar een blauwe teen gehad. Ik moest altijd met de punt uittrappen om over de middenlijn te komen.” Dré veert overreid en schuift door de huiskamer. „De meeste keepers van tegenwoordig staan verkeerd. Je moet meedraaien met de opstelling en het spel van de tegenstander. Ik gaf rechts 'n stukje breder, omdat ik rechts het gemakkelijkst viel. Je moest een speler dwingen in een be-

paalde hoek te schieten. In het moderne voetbal worden veel te vaak muurtjes gebouwd. Daar beginnen ze al mee op de rand van het strafschopgebied. Ik had een gloeiende hekel aan muurtjes. Heeft een goede keeper niet nodig.”

Zijn carrière was even kort en krachtig als zijn postuur. Na de promotie speelde hij nog drie seizoenen bij Juliana. „We zaten altijd in de middenmoot. In 1940 werd Juliana kampioen in de eerste klasse, maar toen was ik er niet meer bij. Je bouwde maatschappelijk iets op. Sport kwam bij mij altijd op de tweede plaats. De uitwedstrijden naar Brabant en het hele gebeuren rond het voetbal, daar wilde ik geen huwelijks op bouwen. Daar kon ik mijn gezin niet mee belasten. Wij waren diep godsdienstig. Je ging 's zondags naar de kerk. Ik ben principieel. Ik hang mijn principes niet aan de kapstok voor duizend gulden.” Voetballers werden, ook toen al, in de slotfase van de competitie benaderd door clubs in degradatielood om 'iets te ruisen'. Dat is Dré ook ooit overkomen. „Maar toen speelde ik juist mijn beste wedstrijd.” Een doelman gaat geen compromis aan. Hij neemt beslissingen.

„De pure sport zit bij mij heel diep. Ik turnde bij Velocitas in Heerlen en ik bleef actief bij Anthraciet, de sportclub van de Willem Sophie. Je hoefde alleen thuiswedstrijden te spelen, het was allemaal minder gecompliceerd. Anthraciet won het toernooi bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de Willem Sophie. Lach niet, maar die titel deed me meer dan de promotie met Juliana. Ik kan niet precies uitleggen waarom. Het franje rond het topvoetbal heeft me nooit geïnteresseerd. Ik stond tussen de palen en concentreerde me anderhalf uur op het spel en de bal. Omkleeden en meteen naar huis. Een goede keeper is na negentig minuten mentaal en fysiek op. Na de promotie speelde Juliana een verschrikkelijk mooie vriendschappelijke wedstrijd

bij FC Royal Antwerp. Ik heb na afloop uren in de bus zitten wachten tot de jongens terug waren uit de stad. Dat uitgaan na een wedstrijd was niets voor mij.”

Een keeper kijkt niet graag achterom (want dan is er iets mis). „Ik ben nog een paar keer als toeschouwer bij Juliana geweest. Ik kreeg de kriebels, wilde zo het veld op rennen. Dat onweerstaanbare gevoel ging gelukkig vlug over. Rapid JC heb ik maar één keer gezien. Bij Roda JC ben ik nooit geweest. Allemaal vreemde spelers tot Engelsen toe. Dat is toch geen echte eenheid meer?”

Deze week zette Dré Lang voor de eerste keer na vijftig jaar weer voet op het oude Julianaterrein. Dat kostte heel veel overredingskracht. Hij stevende zo fit als een hoentje regelrecht over het gras naar het doel, zijde Heerlenersteenweg. „Dat waren nog tijden!” Hij zei het niet, maar dacht het wel.

Dré Lang traint hard voor de toekomst. Hij loopt dertig kilometer per week. Vijftien kilometer op maandag, de rest op vrijdag. Die afstanden worden exact geregistreerd door de pedometer (kilometerteller van de wandelaar) om de enkel. Hij draait elke dag tien kilometer op de hometrainer. Hij is verslingerd aan volleybal, vaste klant bij de thuiswedstrijden van de VCH-dames. Tot voor anderhalf jaar volleybalde hij actief bij... Anthraciet.

„De kans dat je een heup breekt werd me te groot. Op mijn leeftijd moet je lopen. Stevig doorstappen. Het bloed laten circuleren, anders droog je uit. De ouderen doen te weinig en de jeugd overdrijft. De voetballers trainen te veel. De spelers raken geblesseerd op de training en 's zondags op het veld zijn ze moe. Wij vlogen elkaar niet om de hals na een doelpunt, maar ik denk dat onze spelvreugde toch groter was.”

● Dré Lang, na vijftig jaar terug op het oude Julianaterrein! Het gras ruikt nog altijd hetzelfde... Foto: DRIES LINSSEN

hebben wij niet veel van gemerkt. Contracten bestonden niet. Je was gewoon lid. Hub Lejeune was onze trainer. Werkte ook op de 'koel'. Een filjne vent; hij was er een van ons. „Zouden we straks 'n uurtje gaan trainen?”, zei hij. Dan deed hij wat voor, een keer in de week, twee uurtjes. Als je moe was, ging je naar huis. Taktiek was er niet bij. Je wist toch wat je doen moest. Presteren moet je zelf.”

Die van Juliana waren hun tijd ver vooruit. Vijf aanvallers was de normaalste zaak van de wereld. Over modern voetbal gesproken! „Wij hanteerden de W-formatie. Drie punten en vlak daarachter de rechts- en de linksbinnen. Louis Meesters en Mathieu van Kan waren de buitenspelers. Jan de Boer stond centervoor. De binnenspelers, Wiel Willems en Sjef Jörissen, gingen de ballen ophalen en leverden ze af aan de vleugels. De tweede lijn bestond uit spij Jantje Wouters en Mathieu Schlangen. We voetbalen met twee backs, mijn broer Antoon en Jaak Voorjans of Laslow Reisinger. Die twee wisselden elkaar af. Dat had te maken

met het type tegenstander. Laslow Reisinger, een Hongaar, was onze beste man als een gevaarlijke centervoor bewaakt moest worden.”

Twee backs; dat ging natuurlijk om de haverklap fout. „We hebben vaak lelijk verloren. Er waren spelers, die schoten zo hard, dat de bal nog in je handen rondraaide van het effect. Ik heb er een hoop langs die oren gekregen. Je had wel 'ns een slechte dag. Tegen De Baronie stonden met 3-0 achter. Gelukkig maakte Sjef Jörissen vier goals achter elkaar. Dat kon toen nog. Omdat we toch graag wilden promoveren, zijn we wat aan taktiek gaan doen. Afgrendelen met drie backs, want in de promotiewedstrijden was het resultaat het belangrijkste. Juliana was de eerste ploeg die ging stopperen, terwijl dat woord nog niet bestond. Pas jaren later had iedereen het over het beroemde stopperspel-systeem.”

Dré Lang is van de generatie die het voetbal heeft uitgevonden. „In 1903 kwam mijn vader uit Beieren naar Nederland. Er was grote vraag naar mijnbouwdeskundigen. Pap was hoofdopzichter. Ik ging met twee broers, An-

HEERLEN – Het zonnetje van de kortste dag beschijnt twee vergeelde kranteknipseltjes, een handvol chamoiskleurige spelmomenten en de matig gefixeerde, dus flets geworden reproductie van de elftalfoto van SV Juliana 33/34. Roem en foto's hebben een ding gemeen: ze verbleken. Wat wil je, na vijftig jaar. Het flatje-twee-hoog aan de Heerlense Marcellusstraat, zuidrand Romeinse klassiekenbuurt, kijkt uit op de voetbalvelden van Bekkerveld en, een doeltrap verder, het Benzenraderbos. Toeval? Waarschijnlijk niet, want filosofeert Dré Lang: „Ik moet de ruimte hebben, een vrije blik, net als Jan Jongbloed. Weg voor de goal! Dat riep ik een halve eeuw geleden al tegen de backs.” Hij wordt 71, maar heeft nog altijd die typische, wiegende gang van DE doelman, de armen als pompzwengels langs het lichaam zwaaiend. „De wedstrijd Philips-Juliana... doelman Lang had veel ruimte nodig”, schreef een Eindhovense journalist. Vroeger was keepen een levensbeschouwing.

Jacobs, Belski, Pötgens, Cox en vul verder maar in; dat zijn de Limburgse monumenten die nu nog regelmatig eerbiedig worden onthuld. Dré Lang bleef anoniem, omdat hij dat zelf op prijs stelde. En monumenten moet je respecteren. „Historie? Ach, ik kan me niet voorstellen dat iemand behoefte heeft aan mijn verhaal. Zelf zie ik er in elk geval het nut niet van in. Straks misschien, als ik tachtig ben... Ik kijk naar de toekomst.” Anticiperen heet dat; het extra zintuig waarmee alle grote keepers geboren worden. Lang keek altijd even verder dan zijn neus lang was. In zijn tijd snapte er niemand een bal van hoe hij de ballen snapte.

TEKST: Harry Mure

Dré Lang, het nooit gepubliceerde verhaal van een Beierse zoon, die SV Juliana in 1934 naar de ere-divisie keepte; de story van een korte, maar hevige liefde; toen voetbal nog geen oorlog, maar een tweede geloof was.

„Juliana was altijd een van de beste ploegen in de tweede klasse. In de promotiewedstrijden redde de club het net niet. Voor het seizoen 33/34 werden nieuwe aanwinsten aangekondigd. Mijn broer Antoon en ik kwamen over van VVH. Juliana werd kampioen. De promotiecommissie ging tussen vier clubs, Middelburg, De Baronie – dat was 'n peuleschil-, Venlo en Juliana. Zes

wedstrijden. Wij wonnen en promoveerden naar de eerste klasse, de huidige eredivisie. Daar zijn we nooit meer uit gevlogen.”

Limburg had er een nieuwe voetbaltempel bij: het Julianaterrein 'Op jen Hey' aan de Heerlenersteenweg. Met de invoering van het echte betaalde voetbal verdween de club van het gras, maar het begrip Juliana is nooit helemaal uitgewist. De J handhaafde zich, eerst in Rapid JC en anno 1983 in Roda JC, de Roda Juliana Combinatie. Het veld ligt er nog. De smeedijzeren boog met de letters SV Juliana boven de ingang kwam pas een jaar geleden bij het oud ijzer terecht. De 'heilige grond' zelf houdt tot op heden stand tegen de meest profane projectontwikkelaars.

„De laatste promotiewedstrijd speelden we uit tegen Middelburg. Een massa marinevolg uit Vlissingen langs de lijn. Onze penningmeester tracteerde die jongens goed en het publiek was op onze hand. In de slotfase, bij een 1-1 stand, stuurde scheidsrechter Vermeeren uit Rotterdam centervoor Suykerbui van Middelburg van het veld. Dat beeld vergeet ik nooit. De keeper van Middelburg, Vijgeboom, was 'n bokser. Hij protesteerde. „Zonder Suykerbui spelen wij niet verder”. Vijgeboom hield voet bij stuk. „Goed”, zei de arbiter, „dan stoppen we. U staakt de wedstrijd”. Voor ons geen probleem, want wij hadden genoeg aan een gelijkspel. Toch jammer dat het zo afliep. Pas zes weken later kwam het bericht van de bond dat wij officieel gepromoveerd waren. Door die zaak is onze promotie toen niet echt spontaan gevierd.”

SV Juliana was rijp voor de hoogste klasse. „De club had de naam dat ze zwart betaalde. Daar

Westerhof veldtrainer • Westduitser directeur-sportief

George Kessler doelwit MVV

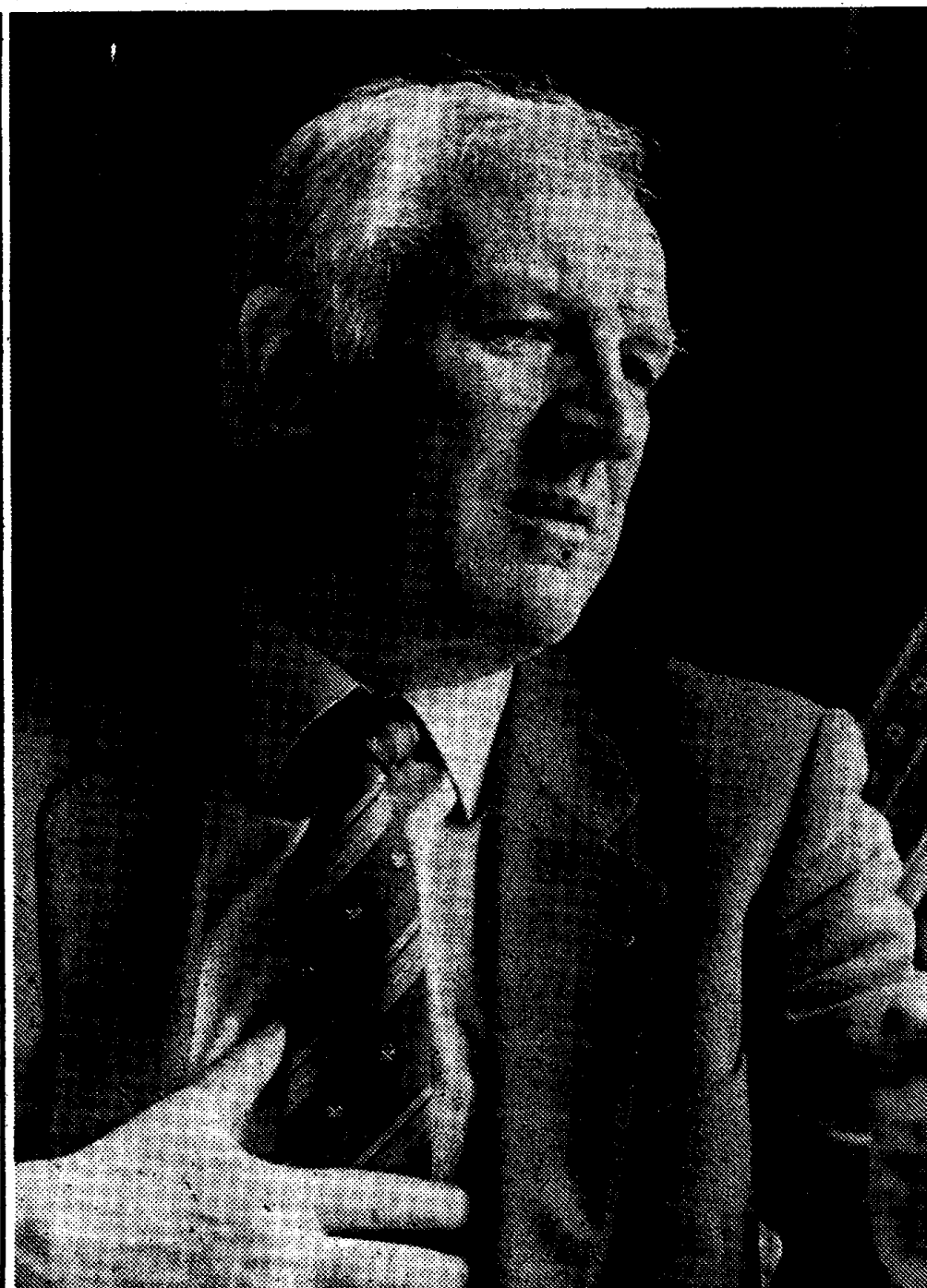
Blauw Wit contra Sittardia in bekerstrijd

HEERLEN - Donderdagavond plaatste NCR Blauw Wit zich verrassend voor de achtste finale om de Nederlandse handbalbeker. Niet alleen dit succes, ook het meespelen van Piet Kivit was opmerkelijk. Aan het eind van het vorig seizoen nam Nederlands beste handballer afscheid van de hoofdmacht van Blauw Wit om in het tweede af te bouwen.

Op verzoek van Hans Brouwers ben ik donderdag meegegaan. Ik heb er heel lang over moeten nadenken. Blauw Wit kampt met een aantal blessures en Hans zat verlegen om spelers. Ik was me bewust van het feit dat een slechte prestatie een afgang voor me zou betekenen. Je moet het zien als een incidenteel geval. Er komt beslist geen vervolg. Desondanks komt Piet Kivit in de achtste finales toch aan de bak. Want het tweede team van Blauw Wit plaatste zich ten koste van Heracles.

Gistermorgen werd in Nieuwstadt de toing voor de achtste finales, die gespeeld worden tussen 2 en 14 januari 1984, gehouden. Het resultaat: Hellas 1-Gazellen, Attila-Internos/Griffioen, Blauw Wit 2-Hellas 2, AHC '31-E en O 2, Aalsmeer 2-V en L 2, Quintus-V en L 1, Tachos-Swift A, Blauw Wit 1-Sittardia.

Uitslag damesbekerwedstrijd Sittardia DVO - Actief Rotterdam 9-7.

George Kessler bestist binnen enkele dagen over MVV.

door huub paulissen

MAASTRICHT/BRUGGE - MVV heeft George Kessler een lucratief aanbod gedaan om met ingang van volgend seizoen de Maastrichtse club onder zijn hoede te nemen. De trainer van het Belgische Club Brugge heeft het voorstel in beraad genomen en zal naar verwachting tussen Kerst en Nieuwjaar MVV van zijn beslissing op de hoogte stellen. 'Sir' Georg gaat niet over één nacht ijs, omdat hij naast de mogelijkheid tot contactverlenging bij Club Brugge, ook bij FC Köln ijzers in het vuur heeft.

De eventuele komst van Kessler betekent trouwens niet automatisch dat het contract van de huidige oefenmeester Clemens Westerhof niet wordt verlengd. Uit een eerste reactie van Westerhof bleek gisteravond dat voor George Kessler waarschijnlijk de functie van directeur-sportief is weggelegd.

Westerhof

„Ik weet niets definitiefs, maar bij het uitstippelen van het beleid van het nieuwe MVV-bestuur is het idee geopperd, een technisch directeur aan te stellen. Een man die fungeert als schakel tussen de trainer - ik heb geen reden om aan te nemen dat ik dat niet blijf - en het nieuwe bestuur. Het is het goed recht van MVV om buiten mij om een nieuwe trainer te charteren. Maar zoals de verhoudingen momenteel liggen, geloof ik niet dat de club dat doet, zonder mij daarvan in kennis te stellen”, meent Westerhof.

Tijdens de onderhandelingen zijn zowel de Maastrichtse eerste divisieclub als Kessler uitgegaan zijn van een langjarige, gesproken wordt over een vijfjarige, verbintenis. De motivatie van de ex-trainer van het Nederlands elftal, Sparta, PEC Zwolle, Hertha BSC, Wacker Innsbruck en AZ'67, om de Belgische sub-topper te vervullen voor Maastricht, zou zijn, dat hij op 50-jarige leeftijd het trainerschap wil verruilen, voor een positie in het management.

Het grote knelpunt bij een transfer naar MVV vormt, volgens insiders, het verschil tussen vraag en aanbod in het jaarsalaris, dat naar schatting tussen de twee en drie ton moet gaan bedragen. George Kessler, woonachtig in het Eiffelstadje Schleiden, was gisteren niet bereikbaar om zijn toekomstplannen nader toe te lichten.

Inmiddels heeft ook Fortuna Sittard bij MVV aangeklopt, met het

oog op het trainerschap. De Sittardse club bood eerder deze week Frans Körver aan bij de Maastrichtse. Voorzitter Paul Boels van Fortuna is momenteel op winter sportvakantie, maar Frans Körver, die met de Sittardse staat over

een één- of tweejarig contract, zei gisteren van niets te weten. „Best leuk. Maar ik denk wel dat het Kessler wordt. Ik wacht rustig totdat voorzitter Boels terugkeert van vakantie en wij op 7 januari de onderhandelingen hervatten”.

Jan Timman (links) en Boris Spasski feliciteren elkaar met het vervroegde kerstcadeau.

Timman en Spasski kerstgratificatie

HILVERSUM - Jan Timman en Boris Spasski hebben gisteren de buit in de schaaktweekend eerlijk verdeeld. Beide grootmeesters namen genoegen met het niet onaantrekkelijke salaris van vijftien-duizend gulden voor een weekje schaken om des keizers baard. In de zesde en laatste partij van hun tweekamp in de KRO-studio in Hilversum waren beide spelers niet bereid een gokje om drie duizend gulden (het verschil tussen winst en verlies) te wagen. Na negentien zetten kwam het duo remise overeen, waardoor de tweekamp gelijk eindigde: 3-3.

Verwondingen Ocana ernstig

MONT-DE-MARSAN - De verwondingen die de Spaanse wielploegleider Luis Ocana donderdag bij een botsing met een vrachtwagen in de buurt van Nogaró opgelopen had, zijn ernstiger dan aanvankelijk werd gemeld. Over vier maanden zal Ocana hersteld zijn en zijn activiteiten hervatten.

Hij werd in het ziekenhuis Mont-de-Marsan opgenomen. Winnaar van de Ronde van Frankrijk in 1973 bevond zich niet in vensgevaar. Volgende week wordt Ocana geopereerd. Hij heeft hersenschudding en verschillende wonden in het gezicht ter hoogte van het linker oog. Voorts is een jukbeent gebroken. Zijn beide knieën zijn ontworpen, is zijn rechterkniebeschijf gebroken.

Wiersma niet titeltoernooi

DEN HAAG - Harm Wiersma heeft de werelddambond (FMJD) laten weten niet te zullen deelnemen aan het toernooi om het wereldkampioenschap. Wiersma zal in april een tweekamp tegen de Sovjetdame Vladimir Vinnitsky afwerken. De dambond van de Sovjet-Unie schouwt die match als de titelstrijd. De FMJD beslist volgende maand of de tweekamp als zodanig wordt erkend. Momenteel staat het toernooi om de wereldtitel in het najaar van 1984 op de agenda. Aan Westeuropese zone-toernooi, waar vijf dammers zich plaatsen voor titelstrijd in Afrika, doen vier Nederlanders mee. De dambond van Jos Stokkel, Bouke Scholma, Ruud Palmer al aangewezen. vierde dammer wordt geselecteerd voor voorstel van de commissie.

Miljoenen dans voor Zico

RIO DE JANEIRO - De Braziliaanse voetbalclub Flamengo werd gisteren door de rechtbank van Rio de Janeiro verplicht de voetballer Zico een bedrag van zeshonderdduizend dollar, een slordige 1,8 miljoen gulden, te betalen. Zico werd in de zomer voor een astronomisch bedrag door Flamengo aan het Italiaanse Udinese verkocht. Zico was gisteren met Kerstverlof in zijn geboorteland. Zijn eerste daad was zijn oude club voor de rechtbank slepen. Hij had zijn vijftien procent aandeel in de transfer nog niet gehad. Voorzitter Dunshee de Abranches van Flamengo getuigde dat Zico had beloofd af te zien van zijn percentage als hij in Italië mocht gaan voetballen. De ster-voetballer, inmiddels topscorer in Italië, beweerde iets dergelijks nooit gezegd te hebben. De tien rechters geloofden de speler en veroordeelden Flamengo tot het betalen van Zico's vijftien procent.

KERSTMAN VELIS ALS EEN TYFOON

SCHAESBERG - Wim Velis zorgde in de hoofdkoers in Schaesberg voor een daverende verrassing door met Tyfoon Hazelaar de zeven concurrenten te verslaan. De ruiter had zich de afgelopen vier maanden geen enkele keer weten te plaatsen, maar bleek nu te sterk voor Tirano R. (Reuten), Titana P. (Duivenvoorden) en favoriet Racy Simabru (Koning). Ook Romeo Hollandia (Blok) kon geen roet in het Montfortse eten gooien. De trio-uitbetaling was uiteraard ook een klapper: f 909,80.

Met Tara Fortuna liep pikeur J. de Leeuw naar de eerste plaats in de Kerstkoers-Prijs. Limburger Schou trop boekte weer een succes met Treizebon door tweede te worden. De ren voor amateurs en amatrices leverde mejuffrouw De Brauw de overwinning op (Mickemans). De Sittardse Marianne Davies eindigde met Dutch Abbot als tweede voor mejuffrouw Oerlemans (Jodelife).

Eigenaar Boonen had opnieuw succes met Waldi Lebejos, een dochter van Monty Buitenzorg en Iris Volo. De kilometerrijd van 1.23,6 was de beste tot nu toe voor deze merrie. Sjeng Hendriks behaalde met Wicky de tweede prijs. In de koers om de Kerstboom-Prijs werden na een valse start drie paarden uitgeschakeld, zodat er nog vier deelnemers overbleven. De overwinning ging naar Walele du Bois (Hoejenbos) voor Wilko Schuitgraaf (Piet Dijkstra). De zegereeks van Wim Velis (Wicky Hazelaar) werd knap doorbroken door Yvonne Wagenaar, die

met Wesley Cup meteen naar de start de leiding nam.

Bij de amateurs waren de bloemen voor pikeur Van Beek (Vincent Ulandia). Mevrouw Duivenvoorden werd met Tatzjana W. tweede. De ren over 1200 meter was een prooi voor Henk van der Kraats, die met Songs Pride overtuigend won. De Sittardse trainer-eigenaar Davies nam door de tweede plaats van General Times (Riley) de leiding in de competitie voor trainer-eigenaar over van mejuffrouw Schielen. De tweede ren, over 2600 meter, bracht winst voor Charley Guest met de door Wolfers getrainde vosmerrie Belle Jackie voor Arlington Girl (Riley). Jockey Ilic verdiende voor trainer Pubben vier punten in de Afterprint-competitie.

De uitslagen:

Kerstster-Prijs: 1. Waldi Lebejos (L. Boonen) 2.59.0 km.tijd 1.23,6; 2. Wicky; 3. Volant Princess. Winn. 2,80; pl. 1,50, 1,30, 4,70; koppel 9,10; trio 255,20.
Niarcoprijs: 1. Songs Pride (H. v.d. Kraats) 1.18,9; 2. General Times; 3. Signal Raaphorst. Winn. 2,80; pl. 1,50, 1,30; koppel 8,90; trio 27,50.
Kerstboom-Prijs: 1. Walele du Bois (J. Hoejenbos) 3.02.1 km.tijd 1.25,9; 2. Wilko Schuitgraaf; 3. Val Fleurie. Winn. 2,30; pl. 2,20, 3,10; koppel 5,80; trio 25,40.
Kerstkrans-Prijs: 1. Wesley Cup (Mej. Y. Wagenaar) 3.35.0 km.tijd 1.22,7; 2. Wicky Hazelaar; 3. Whitesummer. Winn. 7,10; pl. 1,40, 1,00, 1,60; koppel 2,50; trio 94,80.
Rivermen-Prijs: 1. Belle Jackie (C. Guest) 3.06,0; 2. Arlington Girl; 3. Afterprint. Winn. 20,80; pl. 3,40, 5,80, 2,90; koppel 30,20; trio 44,40.
Kerstbrood-Prijs: 1. Vincent Ulandia (E. van Beek) 2.57.8 km.tijd 1.23,0; 2. Tatzjana W.; 3. Varianta K. Winn. 5,00; pl. 1,90, 1,30; koppel 9,60; trio 50,00.

Jennen twaalfde op Costa Rica

SAN JOSE - Martin Schalkers is in de eerste etappe van de wielronde van Costa Rica als derde geëindigd. Tien meter voor de eindstreep werd de Nederlandse amateur na een vluchtproef ingekasht. De overwinning in de openingsrij ging naar de Costaricaan Roberto Zuniga. Carlos Alvarado, ook een Costaricaan, werd tweede. Wim Jennen uit Grevenbicht klassificeerde zich als twaalfde.

Voetballers op zakenpad

ROTTERDAM - Roud Gullit, Peter Houtman en Wim van Hanegeem hebben gistermiddag in Rotterdam de oprichting van hun besloten vennootschap bekendgemaakt. In deze vennootschap, waartoe ook andere sportlieden kunnen toetreden, staat het belang van de individuele sporters centraal. De sportmensen zullen de belangrijkste uitvoerende werkzaamheden zelf verrichten. Gullit, Houtman en Van Hanegeem hebben Hans Kraay en Gerard Huyser als zakelijk adviseurs aangetrokken. De commerciële verantwoordelijkheid ligt bij Nico de Raadt.

Nederlanders ooggetuigen zware val Hongaarse

„Zij hing volledig kapot over de ski's”

door huub paulissen

SALZBURG - De dramatische val van de Hongaarse Csilla Apjok op de afdaling om de wereldbeker in het Oostenrijkse Haus, heeft de internationale skiwereld flink geschokt. Carolien Drommel, lid van de Nederlandse ski-equipe, was ooggetuige van de afgrijpselijke wijze waarop de 18-jarige skister uit het Oostblok, die over geen enkele internationale ervaring beschikte, na de finish

uit op de omheining knalde en zware hoofd-wonden opliep.

„Het was vreselijk. Die Hongaarse vertrok als laatste. Toen zij de finish naderde was duidelijk te zien dat er iets niet in orde was. De loodzware afdaling had haar krachten zo gesloopt, dat zij volledig kapot achterover over de skies hing. Door haar vermoedheid kon zij voorbij de finishvlag niet meer afremmen en knalde tot grote ontzetting van de omstanders op een van de hokjes die in de omheining zijn aangebracht”, verteld de Zandvoortse, gisteren, nog zwaar onder de indruk van het gebeurde.

De Hongaarse verkeert nog steeds in levensgevaar en ligt met een open schedelbreuk en hersenletsel op de intensive care-afdeling van het ziekenhuis in Salzburg. De dokters durven operatief ingrijpen niet aan, omdat de risico's te groot zijn.

Dat de Hongaarse bondscoach het heeft aangedurfd nieuwkomer Csilla Apjok woensdag te laten debuteren op de afdaling in Haus, die te boek staat als één van de langste en zwaarste wedstrijden om de wereldbeker, heeft de internationale skiwereld met stomheid geslagen. Carolien Drommel daarover: „De dag

voor de wedstrijd heb ik nog met het meisje gesproken. Zij vertelde dat het haar allereerste internationale afdaling was en als de eerste echte training zag. De afdaling in Haus is veel langer dan de meeste andere (zo'n twintig seconden tijdsverschil) en zo vreselijk, dat je die beslissende niet als een oefening kunt zien. Het was onverantwoord haar hier te laten starten. De Hongaarse coach zal dit ongeluk nog lang heugen, dunkt mij”.

Uitgeschakeld

De wedstrijd in Haus had voor de Nederlandse skiploeg tot gevolg dat zij definitief niet in aanmerking komen voor een ticket naar de Olympische Winterspelen in Sarajewo. Katusha Esser en Carolien Drommel moesten het hoofd buigen voor de zeer scherpe limiet van de Nederlandse Ski Vereniging. „Katusha deed het erg goed, maar kon het uiteindelijk toch niet bolwerken. Mijn race was ronduit slecht. Ik maakte twee grote blunders en dan kun je een fatsoenlijke tijd wel vergeten. Wij zijn niet teleurgesteld, omdat de piste in Haus, door de geringe sneeuwval, ronduit slecht was en weinig perspectief bood”, reageert de 20-jarige Carolien.

(ADVERTENTIE)

GOKKEN DOE JE MET DE TOTO. NIET MET JE HYPOTHEEK.

DAAROM MAAKT HET BOUWFONDS EEN EIND AAN ALLE ONZEKERHEID

Het Bouwfonds helpt Limburgers aan een eigen huis. Door alle onzekerheid rond de hypotheekrente weg te nemen: 30 jaar vast of Rente-Rust Hypotheek. Door u met een WoonWaarborg voordelig te verzekeren tegen de financiële gevolgen van onvrijwillige werkloosheid. Het Bouwfonds: voor alle zekerheid.

Natuurlijk, met een hypotheek gok je niet. Stuur mij daarom alle informatie over de Bouwfonds-hypotheek en de WoonWaarborg.
Naam: _____
Adres: _____
Postcode/plaats: _____
Telefoon: _____
Bon in envelop zonder postzegel aan:
Bouwfonds, Antwoordnummer 28, 6160 VB Geleen

Bouwfonds voor Limburgse Gemeenten (BLG)
niet voor niets het grootste hypotheek-fonds van limburg

Dwergstaat Nederland pronkt met reuzin van de witte piste

HAUS IM ENNSTAL – De mondiale skiwereld moet schuddebuikend de nog maagdelijke pistes zijn afgerold. Nederland, in die kringen toch niet helemaal voor vol aangezien, strikt voor het seizoen '83-'84 de prima donna van de slalom. De Westduitse Christa Kinshofer met het rood, wit, blauw in het vaandel; stuntwerk op hoog niveau. Haar imponerende succesreeks werd weliswaar twee jaar geleden gestuit, maar toch... 'Kinsy', zoals zij liefkozend wordt genoemd, is in de publiciteit nog altijd één van de belangrijkste exponenten van het damesskiën. En Oranje pronkt toch maar mooi met de levenslustige en goed ogende zilveren medaillewinnares tijdens de Olympische Winterspelen in '80 in Lake Placid. Het mes snijdt trouwens aan twee kanten, want door de adoptie maakte de Nederlandse Ski Vereniging (NSV) een einde aan de nachtmerrie van de 22-jarige. Een knallende ruzie en de mindere prestaties leidden tot de breuk met de Westduitse skibond. Haar sprookje dreigde een vroegtijdig einde te krijgen. Pas sedert zij met onze nationale skitoppers Katusha Esser en Carolien Drommel een hecht team vormt, gaat het weer bergop met Kinshofer. Het LIMBURGS DAGBLAD zette zich begin deze week in het spoor van de Nederlandse equipe. De Kinshofer-story; de successen, de jaloezie, het Größ Gott en het Servus van de Westduitse bond, Nederland als de reddende Sint Bernards Hond en de enorme brok promotion voor de Oranje-ploeg. Maar bovenal het handelsmerk van deze ballerina op de lange latten, de eeuwige glimlach die op haar gezicht is vastgevroren.

met trainer Dutzi aan de voet van de berg. Naarmate de middag verstrijkt wordt de toon waarop Kinshofer meedeelt dat het 'Scheisse' is steeds vinniger. Klankbord Dutzi vangt zijn pupil geroutineerd op, maar Christa is aanvankelijk niet te troosten. Zij kan in haar jacht op de concurrentie geen dag verspillen.

Voordat de Nederlandse ploeg zich op de après-ski in het dorpje Altenmarkt stort, presenteert 'Kinsy' haar spontaneiteit alweer ten voeten uit. De organisatie heeft voor de ervaren skier een permanent slalomtraject uitgezet en vraagt de 22-jarige daarop een richtlijn voor de liefhebbers neer te zetten. Christa lijkt verheugd met het feit dat zij die dag tenminste nog iets kan doen, gaat enthousiast op het verzoek in en zet bovendien nog een tijdje er - te meten naar de wijze waarop de tijdwaarnemers bewonderend tussen de tanden fluiten - mag zijn. Kinshofer daarover: „Ook hier kunnen wij gratis gebruik maken van de skilift en staan zij altijd voor ons klaar. Dan ben je blij dat je iets terug kunt doen”.

Achter een flinke kruik Jagerthee loopt Christa Kinshofer goed warm voor het interview. Onderwijl met de beschonken gasten aan naburige tafeltjes 'Oh Suzanne' zingend, praat zij als een iawine. Over de sportzaak met als voornaamste drijfveer - hoe bestaat het - skiartikelen, die zij samen met haar vriend in Miesbach bestiert, zodat zij ook après-ski een maatschappelijke basis heeft gecreëerd. Over de internationale pers die haar tot haar grote verrassing nooit echt met de grond gelijk heeft gemaakt. „Pikante anecdote: jaren geleden vernam de Bild-zeitung dat op mijn slaapkamer een poster van de legendarische Jean-Claude Killy hing. Daarop stond de kop in de krant: 'Kinsy slaapt met Killy'. Ik heb me rot gelachen en de Bild uitnodigt een foto te maken, waarop ik in mijn slaapkamer zat en de poster aan de muur hing. Die hebben ze daags erna geplaatst. Waarmee ik maar wil zeggen, van zulke publicaties lig ik niet wakker”, reageert de skister.

De Olympische Spelen blijken een heet hangijzer. Als uitgestoten door de Duitse bond moet zij in Serajewo verstek laten gaan. Zij kan niet voor Nederland uitkomen, omdat zij de Westduitse nationaliteit behoudt. „Een bittere pil. Vier jaar geleden nog op het podium en nu, als het even meezit, langs de piste het gebeuren gadeslaan. En dat terwijl ik, voor de breuk, op de wereldranglijst nog altijd de vierde Westduitse was. Echter, ik heb gekozen voor een nieuwe start en dan moet je niet zeuren over dingen die inmiddels 'Kalter Kaffee' zijn”, meent de 22-jarige.

De komst van routinier Christa Kinshofer lijkt voor Katusha Esser en Carolien Drommel een geschenk uit de zevende hemel. De 'stimmungsmacher' uit Miesbach doet haar uiterste best om de jeugdige Nederlanders met grappen en grullen over een dood punt heen te helpen, als zij bijvoorbeeld, zoals in Haus, een beetje bevangen worden voor heimwee. Ingrijpende veranderingen hebben ook plaats gevonden in de skifaciliteiten voor het tweetal. De NSV houdt weliswaar nog altijd angstvallig de knip op de beurs, er zijn ontwikkelingen die de Nederlandse equipe tot lichte tevredenheid stemmen. Het begeleidingsteam van de drie dames en A-skier Hans van der Veldt - die in Haus niet present is vanwege verplichtingen in Nederland - bestaat naast 'Andy' Dutzi inmiddels uit drie assistent-trainers annex materiaal-beheerders.

Terwijl één van de knapen de lange latten prepareert, glimlacht Carolien Drommel: „Dat moest ik vorig seizoen nog zelf doen. Christa en ik hebben voorts tien stel supersnelle K 2-wedstrijdskien weten los te peuteren. Normaal zijn die alleen voor de echte cracks. Maar denk nou niet dat voor ons alles optimaal geregeld is. De bond geeft geen krimp, waardoor wij in feite verdoord zijn tot de bedelstaf. Wij moeten steeds terugvallen op de goodwill van anderen, maar met de achtergrond van Christa is het natuurlijk makkelijker bedenken dan met iemand anders”.

Opmerkelijk is ook dat de Nederlandse skiole plotsklaps een flinke dosis publiciteit geniet. Televisie en andere media staan regelmatig op de stoep voor een reportage. Voor Katusha en Carolien iets om aan te wennen, want in voorgaande jaren behoorden zij tot het legerje naamloze topsporters in Nederland. Dat de grootste aandacht naar paradebaardje Kinshofer gaat, deert de anderen nauwelijks. De dames Esser en Drommel zijn blij met elk greintje erkenning en hebben een ding in de gaten: „als het op Christa regent, druppelt het op ons”. Als deze hartekreet ook van toepassing is op de prestaties van de Nederlandse skiers, dan... 'Hals- und Beinbruch'!

Christa Kinshofer

Skiffee van Oranje

● De Duitse slalomspecialiste op weg naar het toppunt van haar carrière, de zilveren medaille in Lake Placid.

Crisiscentrum van de skiprinsessen was deze week het Oostenrijkse plaatsje Haus, een sneeuwbalworp afstand van Schlading op de flanken van de Krummholz. Wij hadden het niet beter kunnen treffen. Niet alleen is de populariteit van Christa Kinshofer in dit gebied grenzeloos, het Land Salzburg heeft de minuscule Nederlandse equipe aan de borst gedrukt. Waar bondscoach 'Andy' Dutzi en zijn discipelen in de professionele aanpak 'geboycot' worden door de gierigheid van de Nederlandse Ski Vereniging, reikt het Land (vergelijkbaar met onze provincie) financieel de helpende hand. Gedurende het skicircus kan de dwerg Nederland rekenen op gratis onderkomen en uitstekende trainingsfaciliteiten.

Een ongekende weelde voor de nationale skiploeg. Eindelijk kunnen ook de Nederlanders zich concentreren op hetgeen, waarvoor in de wintermaanden de Alpen en de Dolomieten worden afgestroopt: wedstrijdskiën. Geen rompslomp en kopzorgen, over hoe de financiële eindjes aan elkaar te knopen. Voorrechten die verworven zijn op de naam van Christa Kinshofer. Zilver in Lake Placid, in '81 derde in de World Cup combinatie, zes wereldbekerwedstrijden, de slalomspecialiste heeft zich in de skiwereld even onsterfelijk gemaakt als haar legendarische voorganger Rolf Mitterer.

woonster van Miesbach namelijk in alle opzichten een goudduifje in huis gehaald. Maar hoe is het in godsnaam zover kunnen komen dat ons kikkerlandje, zo'n skitroef in handen krijgt gespeeld. Als je denkt daarmee een gevoelige snaar te bespelen of zelfs een open deur in te trappen, omdat zij het verhaal al talloze malen heeft afgeleefd voor de vakpers, kom je bedrogen uit. Kinshofer is er alles aan gelegen om haar geschonden image van alle blaam te zuiveren en zegt de ware versie zwart op wit niet vaak genoeg onder ogen te kunnen krijgen.

„Kinsy zou te oud zijn, Kinsy zou de andere Duitse skisters opjutten tegen de trainer, Kinsy zou altijd dwarsliggen. Om doodziek van te worden. De sfeer en in het Westduitse team was geweldig en de successen navenant. Echter de nieuwe trainer was een misleken. De man voelde totaal niet aan wat er leefde in de groep en hoe hij ons naar belangrijke wedstrijden moest begeleiden. Alle meisjes waren het erover eens dat de trainer niet kon worden gehandhaafd. In de voorbije drie jaar was ik aanvoester van de Westduitse dames en dus was het mijn taak om de grieven over te brieven. Dat was het begin van het hoofdstuk, waarin ik de grote zondebok werd”.

„Ik rekende op de steun van mijn teamgenoten toen het hard tegen hard ging. Wat bleek, enkele meisjes waren zo verbitterd over het feit dat ik de grootste blikvanger was, dat zij mij lieten vallen als een baksteen. Er waren tal van voorvallen die de jaloezie van de anderen hebben aangewakkerd. Zoals met de fotograaf van een groot skiblad, die een uitgebreide reportage van de Westduitse ploeg wilde maken. Hij had reeds alles in stelling gebracht, toen hij tot de ontdekking kwam dat ik niet present was. Zonder één foto te klieken pakte hij zijn spullen en verdween, de meisjes verbouwereerd achter latend. Ik kan me de woede van mijn ploeggenoten voorstellen, maar wat kan ik daar nou aan doen”, meent het lachbekje met de goudblonde haren.

Echter, zo snel zetten zelfs Westduitsers een coryfee met erelijst, waarop je een reuzeslalompiste kunt uitzetten, niet aan de kant. Al was het alleen maar uit vrees voor de publieke opinie, die zon-

● De Nederlandse skiploeg schaaft zich rond het nieuwe paradebaardje Christa Kinshofer. V.l.n.r.: Katusha Esser, Carolien Drommel, de Westduitse en bondscoach Andreas Dutzi.

der twijfel op hand van Kinshofer zou zijn. Nee, om de 'querulant' te (ont)slaan, moest een flinke stok worden gevonden. En die werd door 'Kinsy' min of meer zelf aangereikt, toen haar resultaten in '82 beduidend minder werden.

„Vorig jaar heb ik inderdaad niet best gepresteerd. Maar het is rond uit achterbaks dat de Westduitse skibond de feitelijke oorzaak naar buiten uit gewoon negeert. In de aanloop naar het seizoen raakte ik namelijk zwaar geblesseerd en was daardoor zes maanden uit de running. Zeven jaar lang alles gegeven om de Westduitse eer hoog te houden en dan geeft de bond je niet eens de kans om terug te vechten naar de top. Uit eigen zak heb ik kapitalen in de sport gestopt, in de wetenschap dat je veel meer moet doen dan het programma van de bond toelaat om een echte topper te worden. Weet je wat het meeste pijn doet? Ik werd uit de selectie gezet met dezelfde onpersoonlijke brief, die twaalf andere meisjes kregen. Zo Sang- und Klanglos, dat vreet aan me”.

En daarmee zetten de Westduitsers een enorm geprikkelde Christa Kinshofer in de kou. Overigens was het warme onthaal van de 22-jarige bijna aan de neus van Nederland voorbijgegaan. Zij had aanvankelijk verre-gaande contacten met Mexico,

maar mocht niet voor dit land uitkomen, omdat het niet is aangesloten bij de internationale skifederatie (FIS). Nederland betaalt wel trouw contributie aan deze overkoepelende organisatie en kreeg derhalve wel permissie de Westduitse in te lijven.

„Dit is de grootste uitdaging in mijn skicarrière”, vertoelt 'Kinsy' haar verbetenheid. „Met de bewering dat ik de pensioengerechtigde leeftijd zou hebben bereikt maken de Duitsers zich zelf belachelijk, want Irene Eppler is 27 en viert momenteel grote triomfen. Om het in dit wereldje te kunnen volhouden, moet je keihard zijn voor jezelf. Mijn motivatie is optimaal, desondanks realiseer ik me verduveld goed, dat de weg terug naar de top vreselijk lang is. De affaire met de bond heeft mij ook alle FIS-punten gekost. Iedere wedstrijd kamp ik daardoor met een hoog startnummer, zo rond de tachtig. Ik heb inmiddels weer wat punten vergaard, maar de nieuwe FIS-lijst komt pas eind januari uit. Het duurt dus nog even voordat ik opschuif”.

In de voorbije weken legde Christa Kinshofer op de afdaling voortdurend beslag op plaatsen rond de 30, werd zelfs een keer derde. Op de slalom, haar favoriete discipline, vlot het voor haar gevoel iets minder, omdat zij daarop meer hinder onder-

vindt van een lichte schouderblessure. Aan de eerste prijs tijdens een slalomwedstrijd die niet meetelde voor de World Cup hecht zij dan ook nauwelijks waarde. De drang naar hernieuwde erkenning is de Westduitse onder Nederlandse vlag van het gezicht te lezen, als bijvoorbeeld de test van nieuwe ski's door een te sterke wind de mist ingaat.

De Nederlanders hadden daarvoor een hooggelegen stukje ijs piste in Altenmarkt am Zauchensee, zo'n 25 kilometer van het basiskamp in Haus uitgezocht. Christa en Carolien Drommel - Katusha Esser had haar skikeuze reeds bepaald - moesten noodgedwongen duimen draaien in een skihut. Afwachten of de wind gaat liggen. Per wakkertalkie staat het duo steeds in contact

● Een zeldzame opname van de goedlachse 'Kinsy'. In gedachten, verzonken lijkt zij te peinen: „Ik zal wraak nemen”.

TEKST:
Huub
Paulissen

maier. Dat haar laatste succes uit '81 stamt, deent met name de Oostenrijkers niet. „Die Kinsy bleibt die Kinsy, in haar gloriejaren heeft zij ook nooit naast haar schoenen gelopen”, luidt het oordeel.

Haus zorgt ervoor dat het Oranje-team zich 'wie zu Hause' voelt. „Je kunt het zo gek niet bedenken, op de naam van Christa krijgen wij alles gedaan”, verkneukelt zich trainer Dutzi. Zijn woorden worden onderstreept door één van de drie begeleiders, die illustreert hoe onze skiers anno 1983 tegenslagen met speels gemak opvangen. De geringe sneeuwval in het gebied rond Haus stuurt de trainingen voor de wedstrijd om de wereldbeker danig in 't honderd. Om de piste te sparen, wordt de tweede training afgelast. Geen man overboord, telefoon gepakt en in de namiddag staat een uur lang de plaatselijke sporthal voor een fikse conditietraining ter beschikking. Direct na de Amerikanen, maar dat men qua faciliteiten op één lijn zit met de crème de la crème, imponeert hooguit de gasten uit Limburg.

Rond de Kerstdagen zou het gepast zijn als de NSV de Duitse bond voor het verbannen van Christa Kinshofer een klein bedankbriefje stuurt. Nederland heeft met de in-

Aangeboden betrekkingen

Relatievorming Limburg

erkend huwelijks- en partnerbemiddelingsbureau vraagt free-lance medewerkster voor Sittard en Geleen, met sociale levensinstelling groot verantwoordelijkheidsgevoel, liefst met ervaring in maatschappelijk en/of welzijnswerk, in bezit van auto, telefoon en typemachine. Geboden wordt een verantwoordelijke baan in een prettige sfeer tegen normale vergoeding. Sollicitaties richten aan: Relatievorming Limburg, Vestahof 41, 6215 XA Maastricht. Tel. 043-435231.

MEISJES gev. voor goedlopend privéhuis, zeer hoge verdiensten, ervaring niet vereist, intern mogelijk. Tel. 045-721759.

Gevraagd HULP in de huishouding bij gezin met 2 kinderen, maandag t/m vrijdag, te Beek, tel. 04402-72329, bellen na 18.00 uur.

Gevraagd van Kerst tot Nieuwjaar HCR KELLER of serveerster en/of studentenvoorzitter. Air Oor, dorstest. 66 Houthem. 04406-40415.

Exclusieve bar Play-Boulevard kan 2 MEISJES plaatsen. Tel. 04745-312.

MEISJE gev. voor werkzaamheden in restaurant te Zwitserland (Duits sprekende ged.), liefst i.v.v. rijbewijs. Va. 1 feb. '84. Br. onr. HO 207, L.D. Koudvenderstr. 215, 6431 HE - Hoensbroek.

Videofilm distributiebedrijf zoekt voor de verkoop van haar producten in het rayon Zuid-Limburg een ervaren VERKOPER. STER op free-lance basis. Het bezit van auto en telefoon noodzakelijk. Overalspraken kunt u bellen tel. 085-333383.

Gevraagde betrekkingen

Parket

Profiteer, deze maand bij aankoop van een parketvloer, stof-wissapparaat cadeau. Schoonwater, Hobbelerade 32, Spaubeek, tel. 04493-1968.

New Look GEVELREINIGING B.V., Schaesberg. Reinigen, uitkappen en voegen. Tel. 045-312154/312709.

Theo Crijns

dakdekkersbedrijf. Wij zijn gespecialiseerd in pannenhwerk, platte daken, zinkwerk, rioolontstoppingen, schoorsteenvegen. Maas-trichterstr. 72 Brunsum tel. 045-256509.

Voor al uw dakvernieuwingen en reparaties, dakdekkersbedrijf HET ZUIDEN. Tel. 045-216151.

DAKDEKKERSBEDRIJF M. Haas, het vertrouwde adres voor alle vernieuwingen en reparaties van alle soorten daken, goet en schoorstenen, dakkapellen, dakbeschoten en dakisolatieplaten. Vraag vrijblijvend advies en offerte. Tel. 045-451862.

Trap BEKLEDEN. RAILS hangen. Gordijnen maken. Voordeelprijzen en vakmanschap. Gratis prijsopgave. Schillings Interieur. Markt 39, Nieuwenhagen. Tel. 045-312613.

TV-ANTENNES, plaatsen rev., onderh. Antennebouw Vandeweyer, Emmen. 8, Heerlen. Tel. 719414.

Uw dak in goede handen bij dakdekkersbedrijf DE NOK. Wij vernieuwen alle daken, reparatie en zinkwerk. Met de langste officiële garantie. Bel voor vrijblijvende offerte. 045-224459.

Alles in één hand! Bel Hans Lips bv. voor al uw timmer- en DAKWERK. Spanten, dakkapellen, isolatie, kozijnen, interieurbetimmering enz. zinkwerk alle soorten daken, zinkwerk v. nieuwbouw of onderhoud. Tel. 045-453818.

ANTENNEPROBLEEM? Antennebouw Kochen. Tel. 045-441693.

STUCCADOOR neemt alle werkzaamheden aan. Tel. 045-459073.

CENTRALE VERWAR-MING, bouwpakket met montage 120,- per aansl. Vrijbl. inl. 045-711608.

All-round KAPSTER zoekt nieuwe werkkring. Tel. 04494-4812.

Nette jongeman 23 jr. zoekt WERK, onversch. w. Br. o.n. MA 407 L.D. Stationsstr. 27 Mstr. 6221 BN.

Te koop aangeboden

Gebr. BANDEN m. gar. AB Sampermans, Willemstr. 80, Heerlen.

Aurora racebanen

Kompleet vanaf f 88,-. Enorme sortering radiografisch bediende racewagens, boten en vliegtuigen.

Shamrock Modelbouw

Mat Heugenstr. 14, Heer-Maastricht (Achter Warps Essers Meubelen). Tel. 043-613334.

AANHANGWAGEN, dubbelassig, f 2695,- excl. BTW, alleen bij Jo Kops aanhangwagens. Rijksweg 2d, 195, Sittard. 04490-12718.

Te koop verse bruine KITT-PE-ELIERS aan venters en wederverkopers. Terstraten 13, Nuth.

Voor een le kas TAPIJT-TEGEL in div. kleuren, vanaf f 1,45 per stuk en alle maten matrassen en spalleten naar Wijnhoff B.V. Hoensbroek, Stationsradweg 9, tel. 045-211976.

Bankstelkussens

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Oudejaarsopruiming!!!

slechts 5 dagen van 27 t/m 31 december

wegens vernieuwing van onze showroom in het nieuwe jaar.

Kortingen van 40% tot 60% op showroomkeukens

Bijvoorbeeld: B.H.M.I. Komeet mooie hout-kunststofkeuken 270 cm. Kompl. met 4-delige apparatuursat, zoals geïntegr. koelkast, van f 4800,- voor f 2995,-. Bauformat 488 blank eiken, 300 cm, hoogte 245 cm. Kompl. met 4-delige app.set, geïntegr. koelkast, 230 liter, van f 10.618,- voor f 5143,-. Hebaform Rondo, wit, moderne witte softline keuken, lgt. 320 cm. Kompl. m. witte app., f 8243,- voor f 4298,-.

Te geef:

Hebaform 250 hout-kunststof m. gaskookpl. en wasemkap, van f 4626,- voor f 1200,-. Nobilia Napels 270 cm, kunststof. Kompl. met 4-dlg. apparatuur, f 2729,-. Bauformat 212, kunststof, 270 cm. Kompl. met 4-dlg. apparatuur, van f 3899,- v. f 2384,-.

5 massief eiken keukens in L-vorm etc., alle met 50- tot 60% korting, v.a. c. f 3700,-.

Laatste week unieke Weiler-aanbieding:

Kunststof 1903/4 blok 270 cm, f 1390,- ex. app.; Massief landhuis blok 270 cm, f 1990,- ex. app.

Inbouwapparatuur:

Diverse showroomapparaten met 40%, o.a. Atag, Miele, Bauknecht etc. Inbouwkoelkasten, div. maten. Electr. inbouwovens vanaf f 595,- voor f 395,-. Electr. heteluchtovens vanaf f 1195,- voor f 795,-. Gas-, electro-inb. fornuizen v. f 695,-.

Spoelbakken v. a. f 95,-, mengkranen v. a. f 65,-. Werkbladen Duropal 244/60 v. a. f 139,-. Inbouw-gaskookplaten, enkele stuks, v. a. f 259,-.

Kachels - allesbranders - gashaarden

Nu met 30 tot 50% korting Vossen Keukens

Glaspaleis, Kerkplein 45 Passage 2, Heerlen Tel. 045-717555

Geopend dag. van 10 tot 18 uur, donderdag koopavond. In het nieuwe jaar zijn wij van 2 t/m 14 januari wegens vakantie gesloten.

Bankstel of kussens, enz. nieuw BEKLEDEN prachtige collectie meubelstoffen, vernieuw. schuimrubber v. a. f 35,- per kussen, Woninginrichting - stofleverderij Kloppege, Akerstr. 70, Kerkrade-West, 045-412735.

GARAGEDEURAANDRIJVING, zelf ophangen. U hebt nodig een boormachine, een schroevendraaier en twee uur tijd. De rest komt van Straten. Een complete garage-deuraandrijving met verlichting en zender, eigen instelbare zendcode. Fa. Straten, Eykskensweg 18 Geulle, tel. 043-641044.

Kleurentelevisies, o.a. Philips, Blaupunkt vanaf f 195,-, *zwart-wit vanaf f 100,-.

Radio-TV Frank B.V.

Bokstraat 33, Heerleerheide, tel. 045-213432.

500 KACHELS plus alle hulpstukken zoals: goet, bochten, mica, gas, bestekkoord, haardstellen, vuurkorren en schermen enz. Wijnhoff B.V. Hoensbroek, Amsternaderweg 9, tel. 045-211976. Ma. gesl. Dond. koopavond.

Bankstelkussens

Set compleet (10 stuks) in diverse kleuren, reeds vanaf f 400,- uit voorraad leverbaar. Wij maken tevens alle afwijkende maten. Tevens bekleden wij stoelen en fauteuils, repareren uw bankstel op breuken en krassen. Limatic BV, Akerstraat 22, centrum Heerlen, tel. 045-711118.

HOUT, board, triplex, meubelp., div. soorten, lak, lijn, beits, gips, kalk, cement, stucadoormortel, tempex en glaswol, ijzerwaren, verfwaren, tuinartikelen, plastic golfpl. en dakpl., plastic dakgoet, regenpijp en 1001 andere doe-het-zelf. Kozijnen, deuren, rustieke planken op maat en op bestelling. Boumans, Brunsum. Allos voor de doe-het-zelfver. Kuypersstr. 8a, Haansberg.

Bang en Olufsen-KLEUREN-TELEVISIES, nog steeds de beste met 10 kanalen. De Teletekst en de videorecorder met een afstandsbediening vanaf f 1.995. Electro Bemelmans, Wannerstraat 12, Heerleerheide. 045-212330.

KEUKENS, keukenapparatuur, melkzuigen, laag in prijs met garantie. R/J Handelsonderneming, Daelderweg 16, Nuth (industrialterrein). Tel. 045-242602.

Tegen fabrieksprijzen te k. AANHANGWAGENS en onderdelen hiervoor. Dabekausen, Funterweg, 14, Sampermans, Willemstr. 80, Heerlen. Maastricht, tel. 043-629510.

Opgelet. In onze zaak staan ca. 65 KASTEN van f 200,- tot 45 bankstellen vanaf f 200,- ca. 30 oet-keuken vanaf f 200,- Ook enkele antieke kasten en eteotheken. Inruil mog. LooRomer, Einderstr. 46, Heerleerheide (Heerlen-Nrd.) tot, sauna Pogliani, naast tankstation, Tel. 045-215716. Geop. v. 10 tot 18 u. Donderdag koopavond.

400 voorbespeelde VI-DEOCASSETTES VHS te k. Tel. 045-311217.

Bankstelkussens

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Bankstelkussens

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Vochtige kelder? Bel fa. Cosa voor vrijblijvend bezocht offerte met 5 jr. garantie. Offerte: COSA, Wyenweg 147, Brunsum, tel. 045-218877.

VLOERBEDEKKING en gordijnen, goed en betaalbaar. Ook steeds vele coupons aanwezig. Woning-inr. Grooten, Kloosterstr. 22, Simpelveld. Tel. 045-454628.

Te k. BOOMSCHORS v. div. doeleinden, zoals manager, etc. tuncintra. Fijne schors f 400,- per 30 m., grove schors f 125,- per 30 m. Vervoerskosten f 30,- per km v. Venlo. Tel. 077-44122, van 8 tot 16 uur.

SCHILDERSEZEL te k. Tel. 045-412636.

Te k. goede tweedehands AUTOBANDEN f 15,- p. st. Tel. 045-719068.

Te k. elec. ORJEL Cosmo-v. F 20 L, 2 jr. oud, weinig gebruikt. Tel. 045-727663.

Te koop: HOUTDRAAI-BANK, draailengte 1.65 m, draaghoogte 22 cm, merk Kity 550. Bostenstr. 15, Ubachsberg. Tel. 045-731758.

Gesl. AANHANGER en Davonette kolenhaard en oud theekastje te k. Valkenburgweg 75 Wijre.

Te k. BRUIDSJURK, wit met kant, mt. 40 in Kerkrade gedragen. Pr. no. Lk. Tel. op werkd. 04492-4782 of 045-351784.

Tek dames en HEREN-RIJWIEL, 3 versn. i.z.g.st. Tel. 045-324584.

BLAUPUNKT Kleuren TV, tiptronic, 8 zenders, prima spelend, koopje f 325,-, 045-341977.

Zw./wit TV merk ERRES 1½ jr. oud, pr. f 200,-, na 12 uur, Voorsterstr. 118, Kerkrade.

Te k. COMBINATIE-HOUTBEWERKINGS-MACHINE, merk Zinken. Tel. 04499-3046.

POTKACHELS, houtkachels, kolenhaarden, fornuizen v. a. f 250,-. Tel. 04459-1638.

Antieke KACHELS, 100% opgeknapt, nergens goedkoper. Tel. 04459-1638.

EVEN Smickelen

"HOLLAND" KERSTMENU'S van f 45,- en f 50,-. Reservering gewenst

Rijksweg 65, 6325 AB Berg en Terbijt (L) Tel. 04406-40525

Stalmeier Music

Hoofdstraat 32 - Hoensbroek - Tel. 045-214253

Voordelige aanbiedingen

Orgels, accordeons, gitaren, slagwerken, blaasinstrumenten, orkestapparatuur, enz. Eigen service- en reparatiedienst.

Te k. SYNTHESIZER MS 10 van Korg f 450,-. Tevens Korg Sequencer f 650,-. Tel. 04494-53383.

Te k. 2 zeer mooie gerest. oude KLOKKEN, t.e.a.b. Tel. bevr. 04450-1625.

Zonnebanken en zonnehemels

De beste sortering en garantie voor lage prijzen. Van Uden, Hoofdstraat 10-12, Hoensbroek. Telefoon 045-212655.

Allesbranders - Helex-Barbas Boley - Thermocet - Openh.inz.

Hout, kolen-, gas-, oliehaarden. Keus uit 200 stuks energiezuinige c.v.-ketels, radiatoren. Dit alles bij Jac. Köhnen, Rijksweg-Nrd. 104. Sittard (bij ziekenhuis). Tel. 04490-13228 - 14862.

Te k. MODELBOUW-BOOT + zender en toebehoren. Tel. na 20.00 u. 045-227601.

Staannde KLOK te k. Belen na 18.00 uur 045-720297.

Oudejaarsavond en nieuwjaarsavond amusements- en dansorkest Wesley Sound Disco Hollywood Spekholzerheide Akerstr. 37, Kerkrade-West, tel. 045-411575.

Te koop aangeboden Div. metaalbewerkingsmachines w.o. draaibanken, freesbanken, schaaftbanken, kolomboormachines, afkortzaagmachines, hydr. persen, excenterpersen, profielknipscharen, plaatschraaf, kantpersen, spindelpersen, elec. zetbank, puntlasmachines, alle soorten luchtcompressoren, regelbare aandrijving, electromotoren, motorreduktoren, electrotakels enz. Tevens zijn wij geïnteresseerd in uw overvallige machines. Bij bezoek gaarne tel. afspraak.

Jareco b.v.

Tech.-ind. Handelsonderneming. Hazenspoor 11, 6051 AB Maasbracht. Tel. 04746-4340, b.g.g. 3227.

MUZIEKINSTRUMENTEN Adams Muziekhandel B.V. Casino 28, Thorn. Tel. 04756-1324 of 1461. Het adres voor nieuwe en gebruikte blaasinstrumenten, o.a.: saxofoons, böhmlarinetten, schuiftrubomeren, trompetten, cornetten, sousafoons, bassen, fluiten.

HIFI-VIDEO FANS! Videorec. Phil. type 2020 f 998,- Sony 8080 SL f 848,-. Blaupunkt 211 RTV f 1498,-. Nieuwe videorec. VHS v. a. f 1640,- ook nieuwe en gebr. hi-fi apparatuur o.a.: Blaupunkt B+O tv-verst. weg. Sony, Siemens audiorec. in kl. afstandsbed. f 1400,-, inr. mogel. F. Meyer, Verzetstr. 15, Heerleerbaan, tel. 045-417691.

CENTRALE VERWAR-MING, bouwpakket met 7 rad. f 2900,-, montage f 120,- per aansl. Vrijbl. inl. 045-711608.

Uit voorraad leverbaar in diverse bloemmotieven en effen kleuren. Harde vulling complete set (10 stuks) vanaf f 595. Runderlederen kussens in diverse kleuren complete set (10 stuks) vanaf f 998. Nieuw!!! Runderlederen kuisskussens, rug en zit uit één stuk, dus geen geschuif meer, vanaf f 375 per stuk. Führen Woninginrichting, Wannerstr. 14, Heerlen-Noord (Heerleerheide). Tel. 045-222622.

Te k. GASFORNUIS met bakoven, aanrecht m. r.v.s.-blad. Wijnaggen 3D, Schinnen. Tel. 0443-2912.

Te k. KLEUREN-TV, vol. 100 cm, met tiptoetsen. 045-454628.

Te k. 2 mooie REGENO-VERALLS m. XS en S. Tel. 04408-2269.

KLEUREN-TEVEE'S grote sort. o.a. Philips, Blaupunkt. Tiptronic vanaf f 295,-, alle toest. prim. spelend met garantie r.dio/t.v. Curvers, Dr. Calstr. 23 (station) Schaesberg tel. 045-312091.

Etalagematerialen Winkelinstallaties

Konfektierrekken, toonbakken, verkoopbakken, draagstang, wandrail, complete winkelrichtingen, decoraties voor elk seizoen.

Harry Schroen

Hofdarsweg 42, 6161 DD Geleen. Tel. 04494-47231.

C.v.-ketel defect?

Huur een Radson-ER-ketel bij Hesi Dr. Ottenstraat 7, Simpelveld. Tel. 045-442326.

CROSSFIETS m. sterwiel, crosshells, renfiets m. 5 versn. Tel. 451364.

Te k. 2 CV 4, bwj. '75, nw. motor, nw. banden, pr. f 1000,-. 04492-3031.

Oudejaarsavond en nieuwjaarsavond amusements- en dansorkest Wesley Sound in Disco HOLLYWOOD, Spekholzerheide, Akerstraat 37, Kerkrade-West, tel. 045-411575.

Oudejaarsavond en nieuwjaarsavond amusements- en dansorkest Wesley Sound in Disco HOLLYWOOD, Spekholzerheide, Akerstraat 37, Kerkrade-West, tel. 045-411575.

Koopje! Prachtige moderne EETKAMER en kast voor weinig geld. Kerkraderweg 164, Heerlen-Molenberg.

Te k. enkele MINI-TRENNEN (Trix-Fleissman) ½ pr. v. nieuw, zaterdagmidd. 14.00-15.00 uur, dinsdag 20.00-21.00 u. Stationsstr. 2, Heerlen, to overweg.

Te k. acoustic 270 Watt VERSTERKER, tel. 04490-19750.

Te k. weg. omstandigh. zwarte lanka BONTMAN, TEL. donkerbr. nerts-kraag, persianer patis mt. 44, pr. f 650,-, nerts bontkap, bruin, pr. f 200,-, tel. 045-417634 tussen 10 en 12 uur.

Te k. electr. inb. FORNUIS, kookpl., m. Trompstr. 4, Brunsum, tel. 257234.

Hoogste prijs voor alle GOUD, postzegels, munten. Akerstr. 208 Hoensbroek.

Inkoop van GOUD en zilver tegen contante betaling. Juwelier Vaessen, Markt Heerlen, tel. 045-712440.

POSTZEGELS te k. gev. Postzegelhandel van de Wed. beëdigd taxateur W. Bolst, 41, Heerlen, tel. 045-710571.

Hoge pr. alle goud, zilver, munten, briljant, bestek, etc. + postz. Groenstr. 109, Geleen.

Gebruikte DIEPVRIESKASTEN en -kisten, defect geen bezw. Tel. 045-224225.

GOUD en zilver: bv. armbanden, ringen, kettingen, munten etc., tegen topprijzen en contante betaling. Wij kopen ook zilveren sieraden. Gebr.

FIETSENDE MILJONAIR LEVENDE LEGENDE

Piet van Kempen:

BRUSSEL – Een halve eeuw en nog langer geleden was hij keizer van de zesdaagsen. In die tijd verdiende hij per dag méér dan Jan Modaal anno 1983 per maand. Momenteel bewoont Piet van Kempen een bescheiden flatwoning aan de Oorlogskruisenlaan in Nederoverheembeek, een deelgemeente van Brussel.

Het keizerrijk van de Nederlander, die geboren werd in Ootgensplaat, op een van de Zuidhollandse eilanden, bestaat niet meer. Patrick Sercu, Peter Post, René Pijnen, Rik van Steenbergen en nog een paar andere grootheden uit het na-oorlogse cyclisme stevenden hem qua overwinningen voorbij. Het imperium dat beheerst werd door dollars, D-marken en keiharde guldens, in decennia toen de TV nog uitgevonden moest worden en ruimtevaart alleen in de boeken van Jules Verne te vinden was, is ook anderszins voor Piet van Kempen verleden tijd. De fietsende miljonair, de latere hoteleigenaar, de man die op een gegeven moment dertien renpaarden bezat en vervolgens bouwvigant was van peperdure flats, leeft nu in alle rust en eenvoud. Alleen de herinneringen bleven. De herinneringen van iemand die enkele weken geleden zijn 85ste verjaardag vierde.

'Vrouwen waren gek op mij'

Ik heb net een operatie achter de rug. Prostaat, begrijp je. Dat betekent een paar dagen rustig aan. Kaarten met m'n vrienden. Nee, fietsen is er voorlopig niet bij. Overigens, ik heb gelezen dat de zesdaagse van Maastricht nogal veel belangstelling heeft getrokken. Ik had durven wedden dat Pijnen-Kristen op de overwinning beslag zouden leggen, maar Thureau en Fritz zijn uiteraard goeie pistiers'.

'Thee met cognac was beste doping'

Met deze woorden ontvangt Piet van Kempen zijn bezoekers, daags na de six-jours van Maastricht. Operatie achter de rug; 85 jaar oud en toch nog steeds belangstelling voor de sport waarin hij eens triomfen vierde. Piet van Kempen ten voeten uit. Niet verbitterd, ook al heeft hij het allemaal veel en veel beter gehad.

Come-back

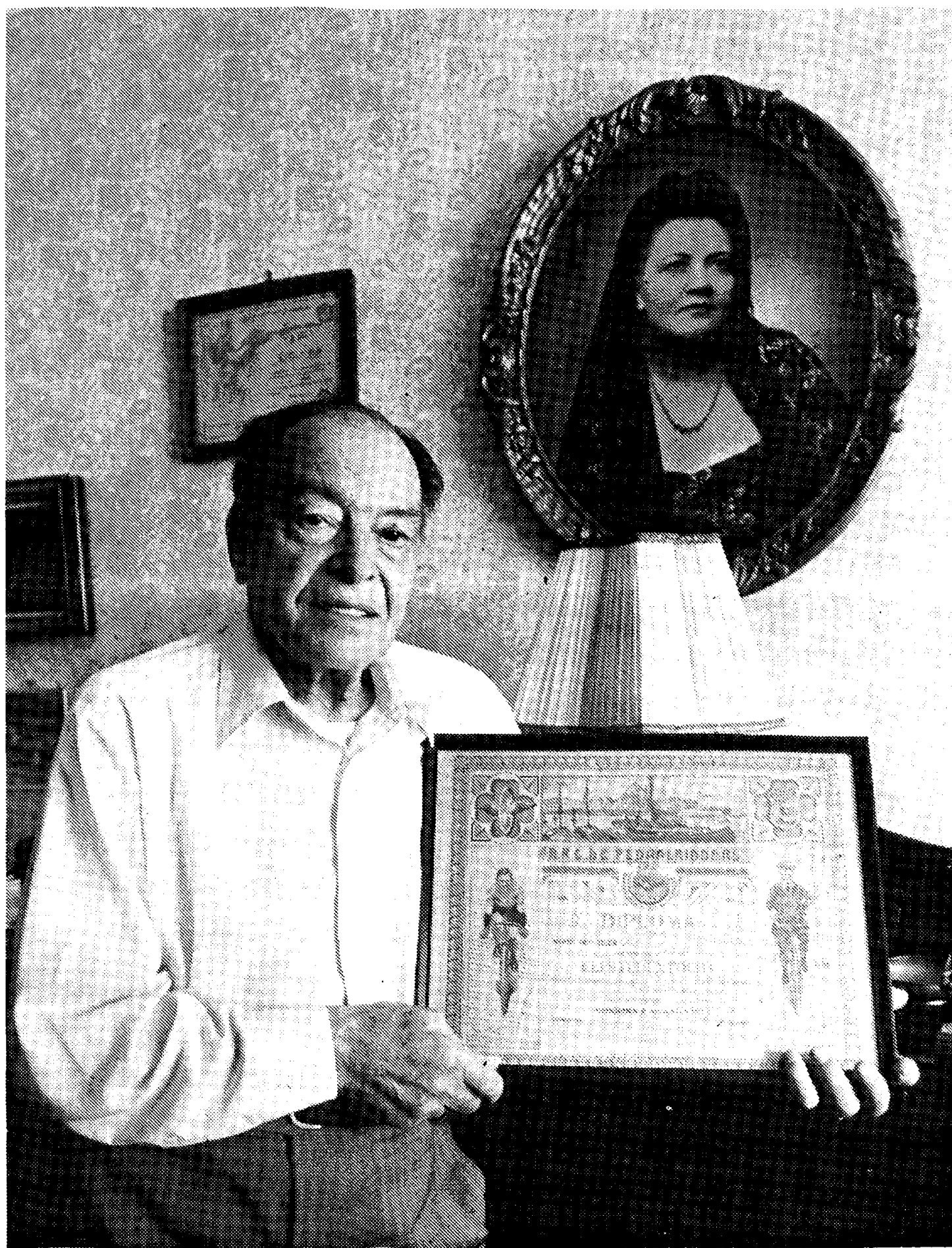
Bijna dagelijks nog een ritje op de fiets? Piet van Kempen ziet de vragende blik. Hij lacht.

Ja, ook al ben ik reeds in de vorige eeuw geboren, dan wil het niet zeggen dat ik alleen nog maar in een stoel blijf zitten. Er gaan weinig dagen voorbij zonder dat ik 20 of 30 kilometer rij. Bijna altijd op hetzelfde traject. Trouwens, toen ik 57 jaar was heb ik nog een come-back op de piste gemaakt. Ik reed in Antwerpen een omnium tegen profs waarvan ik, bij wijze van spreken, de vader had kunnen zijn. Vijfhonderd meter in één-en-dertig seconden. Na afloop kwam men naar mij toe en zei: „Piet, stop er asjeblief mee. Je maakt op jouw leeftijd menigeen in de baanwielersport belachelijk”. Zie je het vóór je? Ze zijn bang voor een man op leeftijd’.

„Ik stopte, want ik begreep dat men mij geen contract meer zou geven. Met Rik van Steenbergen, Stan Ockers en Miel Severeyns trainde ik destijds 150 kilometer per dag. Hé, nu ik deze namen opsom beseft ik opeens dat van dit groepje alleen Van Steenbergen en ik nog leven. Ockers is verongelukt; Severeyns stierf een paar jaar geleden aan een hartaanval. Veel van mijn generatiegenoten zijn ook al dood”.

Debuut

Piet van Kempen won vier-en-dertig zesdaagsen en honderden andere wedstrijden. Hij debuteerde op 11 augustus 1912. „Het was in de Elfstedentocht, een lange afstandsrit van de Rotterdamse Rennersclub Pedaalridders”, herinnert hij zich. „Kijk, hier is het diploma dat ik kreeg omdat ik de wedstrijd tot een goed einde had gebracht. Zes jaar later werd ik prof. Vlak vóór de oorlog stopte ik”. Tussen het debuut en het einde van zijn carrière reisde Piet van Kempen van de ene wieleraan naar de andere. Hij deed dat per auto en per trein, ook al ging dat toen écht nog niet zo snel als vandaag de dag. Hij trok duizenden toeschouwers naar de sportpaleizen van Berlijn, Parijs,

● Piet van Kempen, herinneringen aan veel dat hem lief was. Aan de wand de foto van zijn vijftien jaar geleden gestorven vrouw; in de handen het diploma dat hij kreeg na zijn eerste wedstrijd in 1912.

Antwerpen, Milaan, Gent, Breslau, Keulen en Londen, maar ook aan de andere kant van de Atlantische Oceaan. In Canada en Amerika was tijdens zijn loopbaan zeker zoveel wielervedrijvigheid als in Europa.

Amerika

„Hoe vaak ik de bootreis naar New York of een andere Amerikaanse stad heb gemaakt, weet ik niet meer. In het begin duurde zo'n oversteek een dag of twaalf. Later amper een week”.

Piet van Kempen in Amerika? Een apart verhaal. „Ik won er mijn eerste zesdaagse”, zegt hij. „Het gebeurde in New York. Maart 1921. Waar blijf je dan? Oscar Egg, de Zwitser, was mijn koppelgenoot. Hij had me al verschillende keren in actie gezien. Toen het tijdstip van de zesdaagse van New York naderde, was Egg nog vóór mij afgereisd. Bij Chapman, toentertijd de grote man van de wielersportorganisaties in de Verenigde Staten, drong hij aan om een koppel Egg-Van Kempen op de affiches te zetten”.

„Chapman aarzelde. „Wie is Van Kempen eigenlijk?”, vroeg hij. „U zult het gauw genoeg weten”, antwoordde Egg. Nou, Chapman heeft het geweten. Ik heb honderden contracten van hem gekregen, zowel voor de zesdaagsen als ook

voor de wedstrijden op de zomerbanen”.

„Amerika was mijn tweede vaderland. Soms bleef ik er enkele maanden; soms een jaar. Ik woonde in Hollywood en New York. Mijn vrouw, Fientje, maakte veel trips mee. Onze zoon is in New York geboren. Ik heb tijdens de jaren vijftig nog eens geprobeerd de zesdaagsen in Amerika opnieuw van de grond te krijgen. Het lukte niet. Cleveland werd nog een redelijk succes. Chicago een fiasco. Misschien dat er nu weer een markt ligt. De Amerikanen hebben de fiets herontdekt. Ze bezitten zelfs de wereldkampioen op de weg, Greg Le Mond”.

Extase

Piet van Kempen won in San Francisco, Kansas City, Minneapolis, New York, Los Angeles, Pittsburgh, Milwaukee en Chicago. Hij bracht het Canadese publiek eveneens in extase, ondermeer in Toronto en Montreal. In Toronto legde hij eens op de derde plaats beslag met Clignet en Muller als teamgenoten.

„De Canadezen dweepten destijds met William-Torchy Peden. Hij heeft een paar zesdaagsen méér gewonnen dan ik. Toch vond ik hem niet sterker. Hij had vooral in eigen land altijd een goeie koppel-

genoot. Ik moest het wel eens met een mindere doen. Bovendien, Peden had vaak geen concurrentie van ons, de Europeanen, omdat wij in ons eigen werelddeel aan de slag waren. Op een keer startte hij met vrouw, Fientje, maakte veel trips mee. Onze zoon is in New York geboren. We hebben ze gewoon naar huis gereden. Peden was overigens een reus van een kerel. Een boerenzoon. Hij had vuurood haar”.

Geen lofuitingen voor Peden. Evenmin bewondering voor de meeste zesdaagserenners uit de moderne tijd, zelfs niet voor Peter Post die het toch tot 65 zegespraken bracht. Steekt er jaloerie achter? Heeft Piet van Kempen er dan misschien toch moeite mee dat na hem landgenoten koersten die ook de titel van baankeizer kregen?

„Beslist niet”, zegt hij. „Post had volgens mij veel minder tegenstand. Ook in de dernyritten. Daarin zette hij sommige renners op 10 of 20 ronden. Nou, neem me niet kwalijk. Dan zijn dat geen profrenners maar briefvrienders. Schulte, die vond ik beregoed. René Pijnen kan me ook bekoren. Hij heeft souplesse. Een koppel Sercu-Pijnen zou in onze tijd hebben meegestreden om de overwinning; negentig procent van de rest niet”.

Van Kempen vindt zelfs dat het woord zesdaagse momenteel eigenlijk niet gebruikt mag worden. „Een zesdaagse die wij vroeger reden duurde 145 uur. Er moest altijd iemand van het koppel op de baan zijn. Nu zijn het zesavonden-wedstrijden. Ze kunnen wel vertellen dat er bij ons uren lusteloos rondgereden werd, maar je moest toch maar present zijn. En dan? De jachten waren veel langer dan nu”.

„In Parijs hebben we het meegemaakt dat we met enkele koppels de hele nacht in volle strijd gewikkeld waren om een achterstand van één ronde terug te pakken. Het werd zes uur. De kijkers moesten de hal verlaten want de schoonmaakploeg kwam er aan. Tumult, want het publiek wilde zien hoe het afliep. We zijn toen maar gestopt en hebben 's middags de strijdbijl weer opgegraven”.

Populariteit

De populariteit van Piet van Kempen was zo groot dat in Parijs vaak de politie te paard er aan te pas moest komen, om het oprindende publiek tegen te houden. In Duitsland was het niet anders. „Ik stapte eens in Breslau uit de trein. Wat zag ik? Er hing in de straat tegenover het station een spandoek van de zesdaagse. Wanneer het evenement zou plaatsvinden, was in kleine letters neerge-

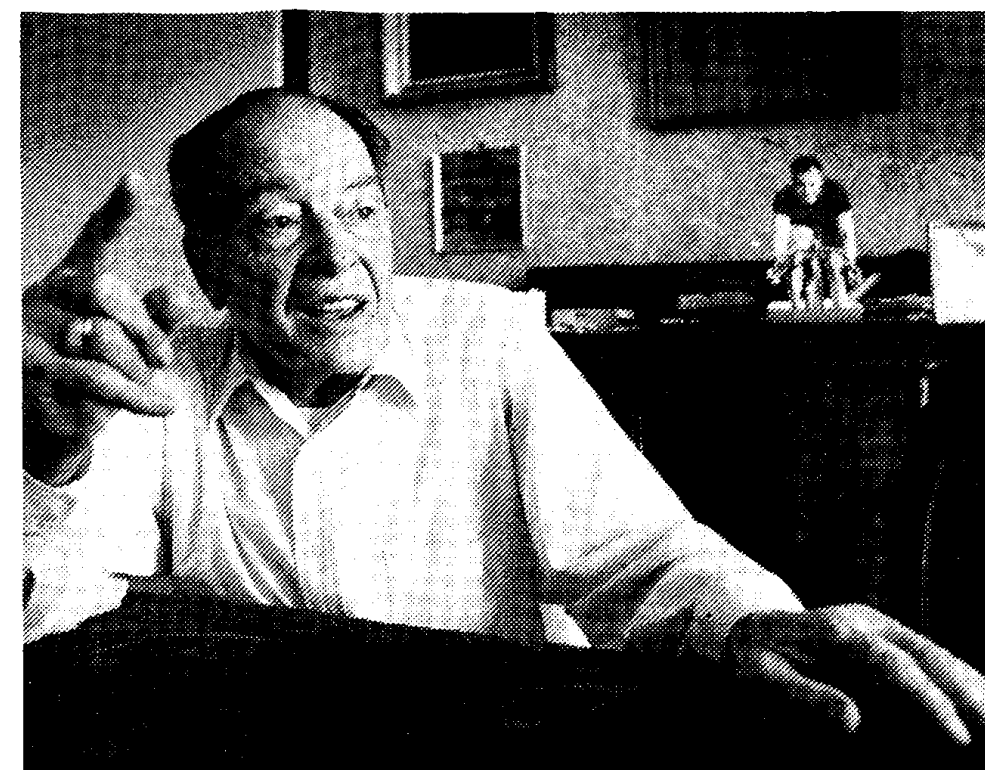
TEKST:

Wiel Verheesen

FOTO'S:

Thijs Habets

kalkt. In grote letters stond er op: „Piet van Kempen komt”. Meer niet. Zo ging dat in die tijd. De vrouwen waren gek op mij. Sommigen bleven de hele nacht op de tribunes, in de hoop dat ze 's morgens, als er niet meer voluit gekoerst werd, met mij in contact konden komen. Mijn vrouw wist dat. Ze heeft het vaak gezien, want ze ging zeker zeven van de tien keer mee als ik ergens moest koersen. Ze was jaloers, maar ze besefte ook dat het allemaal bij het spel hoorde. Ach ja, Fientje, ze is vijftien jaar geleden gestorven. Kijk, daar aan de muur hangt een portret van haar”.

● „Ik heb méér meegemaakt dan menige prins of koning”, zegt Piet van Kempen.

● Van Kempen, de keizer van de wielersporten in Europa, Amerika en Canada tijdens de periode 1920-1938.

Het succes van Piet van Kempen was vooral de manier waarop hij sprintte. „Nee, niet hard rijden, van kop af”, zegt hij, „maar in een flits vanuit zesde, zevende of achtste positie. Het publiek op de tribunes veerde overeind. Piet, Piet, Piet, schreeuwden ze. Omdat ik goed kon sprinten, werd ik vorstelijk betaald. Duizend dollar per dag in Amerika was niks. Een bedrag van 2500 D-mark in Duitsland evenmin. Het is gebeurd in de zesdaagse van Berlijn 1926 dat ik in één dag achttien duizend mark aan premies verdiende. Als er gesprint moest worden voor vijfhonderd mark, deed ik niet eens mee. Voor zo'n bedrag mochten de mindere goden zich druk maken. Toen ik uit Berlijn thuiskwam had ik in die zes dagen zoveel verdiend dat ik een stuk grond kocht en er huis van vier etages op neerzette. Let wel, dat was de verdienste van die ene zesdaagse”.

Gouden tijd

De jaren twintig en dertig. Gouden tijden voor de toppers van de piste. Piet van Kempen noemt een aantal namen. Kilian, Vopel, Buschenhagen, Schön, Göbel, Rausch en Hürtgen uit Duitsland; Jan van Bugenhout, Maurice Dewolf, Cesar Debaets, Albert Buysse, Albert Biliel, Jules van Hevel uit België; Georges Serres, Broccardo, Guimbretiere, Wambst en Lacquehay uit Frankrijk; de Australiër McNamara, de Zwitser Oscar Egg, een handvol Amerikanen en Canadezen en een aantal Nederlanders zoals Jan van Kempen („een halfbroer van mij”), Klaas van Nek, Kees Pellaars en Jan Pijnenburg.

„Mijn beste koppelgenoot was de Australiër McNamara. Hij woont nog steeds in Amerika. Met wijlen Jan Pijnenburg, die jonger was dan ik, ging het ook prima. Buschenhagen en Van Nek idem dito, maar volgens mij hadden ze nog meer kunnen bereiken, net als mijn halfbroer Jan. Hij had niet altijd zin om te koersen. Moet je nagaan. Nu is

hij een flink stuk in de zeventig en hij zit praktisch iedere dag op de fiets. Jan is geboren uit het tweede huwelijk van mijn vader. Mijn moeder stierf toen ik zeven jaar was. Vader trouwde toen met een zus van moeder. We woonden destijds in Den Haag. Daar ben ik opgegroeid. Ik was een kleuter van 3 jaar toen ik al op een fietsje rondreed. Ik bracht de boterhammen naar mijn vader die in lompe, metaal en alderhande materialen handelde. Bang dat ik onder een auto kwam hoefden mijn ouders niet te zijn. Er waren geen auto's”.

Een bewogen leven, jawel. „Ik heb veel van de wereld gezien. Veel meegemaakt. Méer dan menige prins of koning”, aldus Piet van Kempen. „De wielersport bezorgde me vele successen en beslist niet alleen in de zesdaagsen. Ik won ook koppelkoersen, achtereenvolgende en sprinttoernooien. Spears versloeg ik in de Grote Prijs van Berlijn. Ik werd zowel bij de profs en amateurs sprintkampioen van Nederland. Een week na zo'n titelstrijd won ik een wegkoers over 160 kilometer met honderd twintig deelnemers. Uit handen van Prins Hendrik kreeg ik een beker. Dat zijn gebeurtenissen die je nooit vergeet”.

Verkocht

Combine in het gewirwar op de piste? „Ik heb heus wel eens koersen verkocht”, aldus Van Kempen. „Een keer zowel de overwinning als de tweede plaats in de zesdaagse van Berlijn. Het waren Franse koppels die er een lief sommetje voor over hadden. Och, er is altijd iets geritseld, maar je kunt ten enenmale niet overal winnen. Neem van mij aan. Ik kon een zesdaagse verkopen omdat ik de beste was. Vergeet het anders maar”.

„Zo gaat het ook met doping. Als je geen klasse en karakter hebt, kom je er niet. Of wij destijds ook iets gebruikten. Ja, nu en dan een pilletje. De spuit kenden we niet. Trouwens, als we in de finale van een zesdaagse bezig waren deed ik cognac in de thee. Dat was voor mij de beste doping, evenals een slok champagne. Jan Pijnenburg had weer wat anders. Die gooide als het moest de nodige cognacjes achter z'n kiezen. Dat werkte stimulerend, maar was niet schadelijk. In de moderne topsport, dus niet alleen in het wielrennen, schijnt men hormonen en cortisonen bijna vanzelfsprekend te vinden”.

Top

Honderdvijftig zesdaagsen waarvan vier-en-dertig overwinningen. Ontelbare andere triomfen. Daarna in de zakenwereld naar de top en weer terug. Net als in de six-jours. Winst- en verliesronden. Piet van Kempen was keizer van de wielersporten. Daarna hoteleigenaar, bezitter van renpaarden, bouwvigant. Hij reed in peperdure auto's; hij genoot van het succes, van het leven en van zijn populariteit. Hij heeft veel meegemaakt. De herinneringen neemt in ieder geval niemand hem meer af.

Van vedette tot marktkoopman

en eventueel bij de reserves spelen om zijn wedstrijdritme te behouden.

„Ik wilde Goethals en voorzitter Petit op die manier dwingen mij terug te nemen. Later is mij duidelijk geworden dat ze het reuze fijn vonden dat ik niet meer kwam. Ze betaal-

moet 3½ miljoen franc op tafel leggen; alle anderen kunnen voor tweeënehalf miljoen (140.000 gulden) gebruik maken van zijn diensten.

NAC

„Verleden jaar was er belangstelling van NAC. De Bredase club, gesteund door een financiële injectie van Jamin, kon me voor een half seizoen huren. Er kwam een Belgische televisieploeg bij mij thuis. Ik schrok me dood toen ik mezelf op de TV zag. Veel te zwaar. Ik kon de twijfels van anderen over mijn terugkeer in het betaalde voetbal ineens wel begrijpen. Direct na de uitzending ben ik aan een vermageringskuur begonnen. Drie weken heb ik alleen maar Modifast gegeten. Dat was rond de Kerstdagen. Alle lekkere hapjes gingen aan mijn neus voorbij. Voetbal ging echter voor; dus moest ik me het een en ander ontzeggen. Na een paar weken was ik weer de oude. Het ging eindelijk een stuk beter met me. Op het moment dat gesproken moest worden over een vaste overeenkomst, stapte 'Meneer Jamin' echter uit de voetbalbusiness". Inmiddels heeft de Bredase eerste divisieploeg toch weer belangstelling getoond voor Dusbaba. De mogelijkheid dat Dusbaba een half jaar de kleuren van NAC gaat verdedigen is toegenomen. Het Bredase bedrijfsleven moet het geld op tafel brengen.

Buitenspel

Dusbaba stond weer buitenspel. Hij ging op pad, zoeken naar een andere werkgever. Hij stroomde als WW-trekker de voetbalmarkt af. Want één ding heeft de voorstopper van Ajax, Anderlecht en Standard Luik zich voorgenomen: hij wil terug in het betaalde voetbal, terug naar de top.

„Voor dit seizoen was er van diverse clubs belangstelling. Ik koos voor Anderlecht. Alle andere managers, onder meer van Club Brugge en Antwerp, heb ik afgezegd. Vlak voor het verstrijken van de transfertermijn kwam het fatale bericht dat de overgang naar Anderlecht geen doorgang kon vinden. Geen verdere opgave van reden, niets. Daar stond ik weer. Het was te laat om nog iets anders te ondernemen".

Echtscheiding

Dus weer niets. Ondertussen slonk de bankrekening. Veel

stond er sowieso niet meer op, na de mislukking met het restaurant en de echtscheiding.

„In de periode dat ik met Standard overhoop lag boterde het thuis ook niet. Mijn vrouw en ik zijn uiteindelijk uit elkaar gegaan. De echtscheidingsprocedure heeft veel geld gekost. Ik heb gelukkig een goede regeling kunnen treffen om mijn kind elke week te zien. Wekelijks ga ik naar Den Haag, haal mijn dochter op, verwen haar zo veel mogelijk en breng haar 's woensdags weer terug. Voor Kim en de dochter van mijn vriendin, Anja, blijft de kinderboerderij achter mijn huis bestaan. Daar kan mijn dochter die in de drukke binnenstad van Den Haag woont, tenminste genieten van een beetje rust. Zij is gek op dieren. Voor haar zijn die paar dagen in Liedekerken een soort vakantie, al breng ik haar hier wel elke dag naar school", aldus Johnny Dusbaba, die bij zijn dochtertje enige troost vindt voor het verprutste verleden.

Restaurant

Om enigszins zeker te zijn een goed belegde boterham voor la-

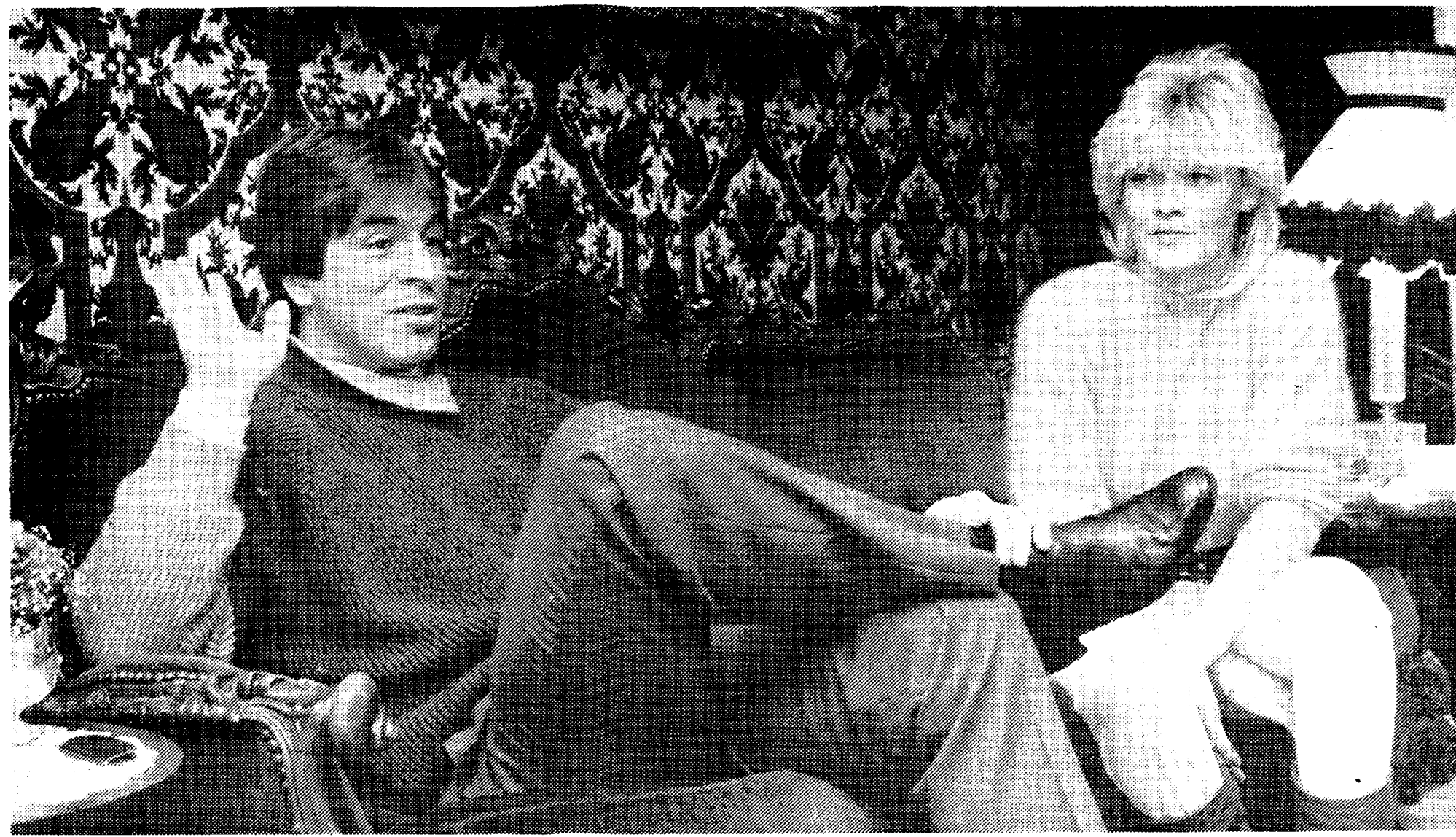
ter, dacht Dusbaba aan een baan in de horecasector. Hij vond een compagnon met de benodigde papieren en samen kochten ze, niet ver van Dusbaba's woonplaats, een pand. Het was uitermate geschikt. De verbouwing tot restaurant duurde enkele maanden, kostte weer handenvol geld, maar er zat voldoende perspectief in dit object.

„We hadden net de opening van het restaurant achter de rug. Ik zat stuk. Ik kon niets meer. Enkele weekjes vakantie zou me goed doen. Toen ik terugkwam, was het hele interieur van het restaurant, de complete keuken, en het 'gerief' verdwenen. Mijn compagnon was eveneens met de noorderzon vertrokken. Op dit moment buigen zich diverse advocaten over het geschil tussen mij en dat fraai heerschap", zegt Johnny Dusbaba, die met deze gang van zaken weer een kapitaal armer, maar een ervaren rijker werd. „Ik geloofde nooit de verhalen over Cuijff en zijn Spaanse compagnon. Ik vroeg me af hoe iemand op zo'n manier erin kon tui- nen. Nou, ik heb het meegemaakt".

De affaire met het restaurant was niet het laatste. Via een makelaar liet de Bundesligaclub FC Nürnberg weten dat er belangstelling bestond voor de potige voorstopper.

„Ik was dolgelukkig dat er tenminste één club was die informeerde. Mijn vriendin en ik hebben de koffers gepakt en zijn naar Nürnberg gereisd. Na een dag Duitse organisatie en mentaliteit, zag ik het niet meer zitten. Miriam heeft me overgehaald om langer te blijven. Ik mocht niet met mijn eigen auto naar het stadion komen. Ze kwamen me voor elke training met een taxi afhalen. Dan werd ik in een hokje gestopt, waar ik me moest omkleeden, dus niet bij de rest van de groep. De trainer haalde me af en er werd getraind. Ik alleen. Op de andere helft van het speelveld was de groep bezig. Tijdens het enige contact dat ik met de spelers had, werd het me duidelijk dat zij iets dergelijks ook

● Met zijn vriendin Miriam van Ginderdeuren bewoont Johnny Dusbaba een riante villa in het Belgische Liedekerken. „Het enige wat overbleef van een losbandig voetballeventie", zegt de voormalige vedette.

niet op prijs stelden, maar dat dit nu eenmaal de gang van zaken was in Nürnberg. Het leek wel of ik een besmettelijke ziekte had. Na een week vroeg ik uitsluitend aan de trainer. Hij draaide eerst een uur om de brei heen, om me vervolgens mee te delen dat ik niet was aangegomen. Ik kon terug komen als er vijf kilo afgetraind was. Belachelijk". „Dat gebeurt me niet meer", dacht Dusbaba. Hij leefde, ondanks het gemis aan wedstrijden, weer als een voetballer. Dagelijks loopt hij kilometers in de bossen rond Liedekerken. Elke dag een paar uur tennis. De clubkampioen van Liedekerken vindt steeds iemand die als sparringpartner wil dienen. „Het is bittere noodzaak. Komt een club, dan moet ik topfit zijn. Het enige wat ik dan mag missen, is wedstrijdritme. Dat moet je opdoen tijdens vriendschappelijke partijen of in de competitie. Het is me duidelijk geworden dat een luizeleven en betaald voetbal niet samengaan".

Vijf uur

Elke morgen om vijf uur uit de veren. Tapijten in de Volkswagen-combi laden en naar een of andere weekmarkt. „We moeten er vroeg uit, want wie het eerst komt, het eerst maalt. Het is niet als in Holland, waar je een vaste standplaats hebt". Tot het middaguur staat Johnny in het prettige gezelschap van zijn vriendin op de markt. Dan naar huis, want om twee uur moet de zaak open

TEKST:
Jo Gerards

FOTO'S:
Theo Gijzen

aan de Kasteelstraat in Denderleeuw. Tot zeven uur 's avonds. Dusbaba krijgt 's middags wel gelegenheid om zijn trainingsschema af te werken.

„Een heel ander leven dan drie à vier jaar geleden. Er moet gewerkt worden. Ik ben in dit soort wereld terecht gekomen, heb met mijn vriendin afspraken gemaakt voor de toekomst en dus moet het zo gebeuren. Trouwens, wat blijft me anders over? Niets. Ik mag blij zijn dat het nog op deze manier gaat. Alles kan echter veranderen als ik een contract krijg bij een club. Op dat moment gaat de zon weer schijnen".

Toekomst

Johnny Dusbaba leeft nu in een ander wereldje. De vedette, die op zestienjarige leeftijd karrevrachten geld binnenhaalde, die kon kiezen tussen sponsor Quick of Adidas, die vijfduizend piek kreeg voor het openen van een zaak en duizend gulden voor een handtekeningenbeurt, moet dagelijks aan de bak. „Pas nu ken ik de waarde van het geld. Nu weet ik hoe hard mensen moeten werken voor een luttel bedrag", erkent Dusbaba.

Hij is méér kwijt dan geld. Het is lang geleden dat de straat versierd werd als Anderlecht won. Supporters staan niet meer op de stoep met geschenken, zoals een pony voor zijn dochter. Hij kan zeker niet elke drie maanden, zoals vroeger, een nieuwe auto aanschaffen. Dusbaba werkt gewoon als ieder ander mens. Hij wil niet meer terug in de wereld van glitters en glamour. Gewoon weer voetballen. De kost verdienen door achter de bal aan te lopen. Johnny Dusbaba: „Nooit meer als vroeger. Ik heb geleerd".

Johnny Dusbaba:

„Ik heb stomme fouten gemaakt"

den natuurlijk niet uit. Ik kwam niet opdagen, was niet ziek of geblesseerd, dus hoefden zij geen frank aan mij over te maken. Koren op de molen van Standard".

De verhouding tussen Dusbaba en zijn Luikse werkgever bekoelde. De heren hadden geen goed woord voor elkaar over. Dusbaba had in Luik afgedaan. Als het even mogelijk is, wil Standard wel nog een aardige franc voor de voorstopper vangen. Dusbaba is in de aanbidding. Een club die Europees voetbal speelt,

werd vanaf de tribune kon be-
rekenen. Hij had geen plaats meer
voor me".

Dwarsliggen

Dusbaba ging dwarsliggen. Hij verscheen niet op de training, ging niet meer naar stadion. Slechts, kortom hij liet Luik voor wat het was. Eén ding ver-
at Dusbaba. Hij stond onder
contract bij Standard. Als goede
prof had hij gewoon de trainin-
gen moeten volgen, afwachten
tot een speler geblesseerd raakte

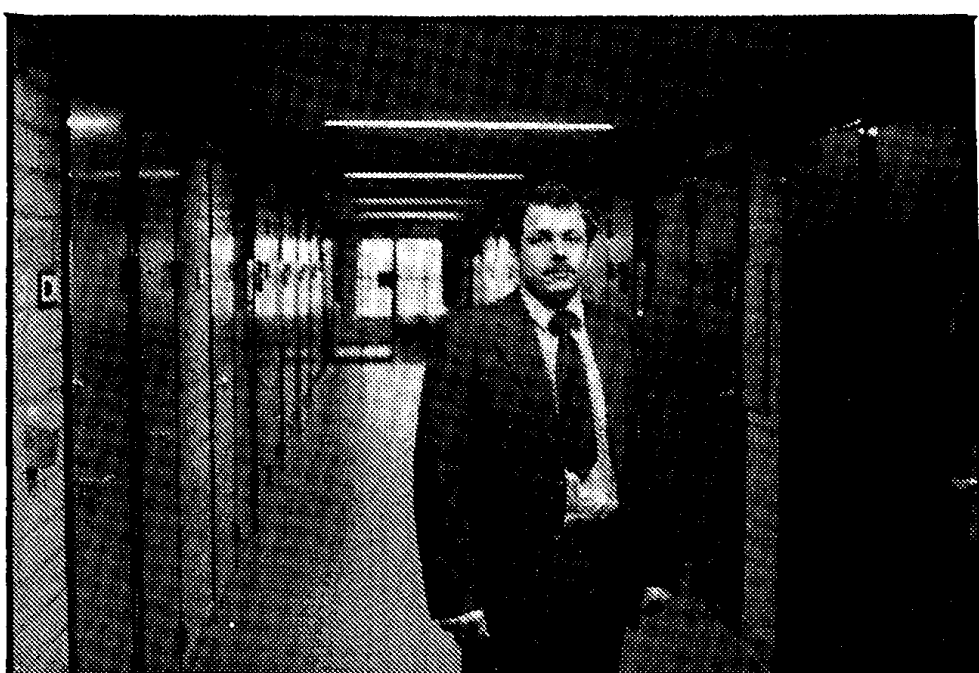
MAASTRICHT – Eerste Kerstdag, paviljoen zoveel in het Huis van Bewaring in Maastricht. Het gezamenlijke kerstdiner is tot oplichting van de talrijke bewaarders, ondanks onrustbarende signalen vooraf, zonder noemenswaardige voorvallen verlopen. In de grote recreatiezaal groepeerde de eerste gedetineerden luider dan bijeen voor de in het Kerstprogramma opgenomen film, een van de hoofdpunten van verstrooiing deze dag. Aan het raam staat een eenzame figuur, een jongen nog. Hij maakt een vaag gebaar met zijn rechterhand en draait zich dan bruusk met gebalde vuist en tranen in de ogen af van het venster waar doorheen aan het eind van de buitenplaats, achter de gevangensmuur, in het schemerdonker drie zwaaiende silhouetten nog net te onderscheiden zijn. Zijn eerste Kerst buiten de familiekring. Hij weet dat er zo nog enkele zullen volgen. De film hoeft voor hem niet meer. Hij gaat naar zijn cel en trekt het grauwe gordijn dicht.

Kerstfeest in de bajes, een feest dat geen feest kan zijn, maar toch een gebeurtenis waarbij de saamhorigheid onder de gevangenen een apart sfeertje doet ontstaan, dat hoofdbewaarder Huub Smeets met een hand voor zijn ogen illustreert: „En dan doen wij ook weleens zo”. Maximaal vierentwintig 'zware jongens', in meerdere of mindere mate, trekken van 's middags één tot 's avonds half tien ononderbroken met elkaar op in de wetenschap allemaal in hetzelfde schuitje te zitten. Na half tien gaan de celdeuren weer op slot tot de volgende dag één uur en is ieder alleen met zijn eigen gedachten.

Dat opgekropte gevoelens en door gedwongen vrijheidsberoving ontstane frustraties zich tijdens de feestdagen gemakkelijker ontladen dan anders laat zich raden. De stoorzenders en kankeraars, degenen die licht

● De nachtmis is ook in de gevangenis een van de hoogtepunten van het Kerstfeest.

● Bewaarder Peter Porters in Paviljoen 8: „Met de feestdagen kunnen de spanningen soms (te) hoog oplopen”.

● Adjunct-directeur Geurts van Kessel: „Beter dat ze geen familie zien met Kerstmis”.

hun agressie uiten en nog slechts destructieve gevoelens kennen ten opzichte van hun omgeving, fungeren als katalysatoren. Super-egoïsme blijkt een typisch criminele eigenschap, zo wordt me verteld. Uit gesprekken met de bewaarders Huub Smeets en Peter Porters blijkt overduidelijk dat de spanningen soms (te) hoog oplopen. Met name Oudejaarsavond heeft wat het afreageren van onlustgevoelens betreft een reputatie hoog te houden. Peter Porters: „Vooraf als er buiten geknald wordt gooien velen hun frustraties in de cel eruit. De spanning wordt te groot. En dan gaat het er vaak emotioneel aan toe. Er is ook een grote groep die er geen last van heeft. Die mensen zijn al blij dat ze een dak boven het hoofd hebben. Die spanning voel je al zeker veertien dagen vóór Kerstmis groeien onder de gedetineerden”. Huub Smeets: „Via bezinningsdagen proberen we langzaam naar de Kerst toe te werken als ze een speciaal programma krijgen voorgeschoteld dat in de voorbereiding erg veel werk vergt. Je probeert die spanningen af te bouwen maar een garantie dat dat lukt heb je nooit.”

In het ongunstigste geval vliegt het kerstdiner dan langs de muren en moeten de bewaarders zich in een klunv vechtenden gooien waarna het feest voorbij is. Maar dat is toch eerder uitzondering dan regel.

Zieleroverselen

Als adjunct-directeur Geurts van Kessel ondergetekende en fotograaf John Baan oppikt bij de receptie, is er al één automatisch beveligende deur achter ons in het slot gevallen. Aan een zeker gevoel van beklemming ontken je niet. Er zullen op die manier nog zeker drie deuren achter ons dichtvallen alvorens we de recreatiekamer te de begane grond bereiken. Daar spreken, na de foto-sessie, vier tot diverse jaren gevangenisstraf veroordeelden openhartig over hun zieleroverselen met betrekking tot Kerstmis-achter-tralies. Een vijfde heeft het op het laatste moment laten afweten. Een onthullend gesprek voor de buitenstaander. Vier criminelen, veroordeeld wegens heroiënhandel en medeplichtigheid tot moord, blijken ondanks hun voor-geschiedenis ook mensen met humane gevoelens, die kunnen huilen en met pijn in het hart denken aan de respectievelijke vrouwen, kinderen en ouders die elders, verdrietig om hun afwezigheid, een droef Kerstfeest vieren. Samen hebben ze nog zes jaar en acht maanden voor de boeg.

Op verzoek van de vier blijven hun werkelijke namen uit de krant. Het soort delicten waarvoor ze zitten is van dien aard dat elke aanduiding voor de buitenwacht al voldoende kan zijn voor identificatie. Met publicatie van hun leeftijden hebben ze geen moeite. Volgens afspraak worden in dit artikel gefingeerde namen gebruikt. Voor de Turkse deelnemer aan het gesprek lijkt Ahmed een voor de hand liggende keuze. De rest moet het maar doen met Eric, Hans en Jan. Ahmed (38), Eric (22), Hans (18) en Jan (25) zijn van tevoren uitgekozen. Ze verblijven elk in een ander pa-

viljoen. Weloverwogen kiezen ze hun woorden, welhaast bij een teer punt als dit te mogen toelichten.

Hoe wordt Kerstmis door jullie in gevangenschap ervaren?

De als eerste aangesproken Ahmed verwijst voor het antwoord meteen door naar zijn metgezellen, die er eveneens nog wat onwennig bijzitten. Hans, de jongste zit zenuwachtig in zijn handen te knijpen. Hij heeft zijn eerste veroordeling net achter de rug. Eric, die nog vier maanden voor de boeg heeft en niet voor de eerste keer Kerstmis in de nor viert, bijt de spits af: „Dat verschilt per paviljoen. Hoe is de sfeer en hoe verloopt de samenwerking onderling. Je zit met vierentwintig man met vierentwintig verschillende karakters en problemen kunnen er zich altijd voordoen.”

Hans, woonde tot voor enkele maanden nog bij zijn ouders thuis totdat een afschuwelijk drama een kentering in zijn nog jonge leven bracht, vult aan: „Ik heb nog totaal geen ervaring hiërme. Het zal in elk geval heel anders zijn dan buiten. Daarom kan ik me ook niet zo vinden in dat liedje van André Hazes. Het is maar heel betrekkelijk allemaal. Je viert met vierentwintig mensen samen. Het merendeel van de dag ben je buiten je cel. Qua sfeer is het me tot nu toe sowieso erg meevallen.”

Een heel ander geluid van Jan. Hij moest vrouw en zoonje achterlaten voor een gedwongen verblijf dat nog twee jaar en vier maanden zal duren en heeft het nu al moeilijk. „Ik zie er zwaar tegenop. Mijn zoonje zie ik niet die dagen. Daar pieker je over. Je mist de gezinssfeer. Dat het voor mij de eerste keer is maakt het extra moeilijk. De sfeer móet goed zijn, zodat er afleiding is en je met je gedachten niet steeds bij je gezin bent. Als je na half tien 's avonds weer alleen zit, besef je keihard hoezeer je gestraft wordt.”

Ahmed vervolgt. Hij zit al 26 maanden en viert zijn derde Kerstfeest in 'Hilton' Maastricht. Hij woont/verblijft al ruim 12 jaar in Limburg, verstaat het dialect wel maar spreekt het niet en bedient zich van onmiskenbaar met Oriëntaalse tongval uitgesproken, maar goed verstaanbaar Nederlands. Hem wachten nog twee jaar gevangenschap. Ahmed: „Verleden jaar was Kerstmis hier erg leuk. We kregen Kerstpakketten van buiten gestuurd die onder de kerstboom op het paviljoen werd gelegd. Er is muziek gemaakt en er werd samen gegeten. Maar je mist vrouw en kinderen.”

Ik begreep eerder al van een van de bewaarders dat het er niet altijd zo gemoedelijk aan toe gaat. Wil je daar wat meer over vertellen?

Ahmed: „Je moet natuurlijk rekening met elkaar houden. Rustig zijn. Het ligt maar aan jezelf wat je ervan maakt. Rotzooi trappen is niet de bedoeling. Het programma dat door de leiding wordt opgesteld heb, je

wel nodig als compensatie voor het gepeiker als je alleen in je cel zit.”

Jan: „Ik zie nu al dat het in mijn paviljoen wellicht niet goed gaat. Je hebt steeds groepjes van een man of drie, die zich steeds onder elkaar afzonderen van de rest. Sommigen zijn heel fel tegenover elkaar. Ik ben benieuwd hoe dat met Kerstmis afloopt. Ik zie het somber in. Agressie welt op en dan heb je nooit in de hand wat er gaat gebeuren.”

De bij het gesprek aanwezige adjunct-directeur Geurts van Kessel („Soms gaan ze emotioneel op hun delicten in. Daar moeten we voor waken en hen tegen zichzelf in bescherming nemen”) interrumpeert: „Ze hebben het paviljoen natuurlijk niet voor het uitkiezen.”

Bewaarder Peter Porters: „Wij zijn er als personeel al tijden vantevoren mee bezig om juist die conflict-situaties te voorkomen. Zeker als we vooraf al wrijvingen constateren. Door onderling praten probeer je de problemen op te lossen. Het uiterste middel is verplaatsing van iemand naar een ander paviljoen. Maar als de persoon in kwestie dat weigert, dan gaat het niet door. Wij zitten dan ook met een stress-situatie opgescheept.”

Geurts van Kessel wil die laatste bewering wat afzwakken, maar Porters houdt voet bij stuk. „Ik wil de indruk voorkomen dat wij niets zouden doen.” En de adjunct-directeur: „Als ze elkaar in de haren vliegen dan wordt het programma aangepast.” Geen denkbeeldig probleem dus.

Hoe staan jullie zelf tegenover dit soort zaken?

Ahmed: „Geen probleem eigenlijk, als iedereen maar meewerkt. Als iemand uit de rij danst, wordt hij er door de anderen op gewezen dat hij zich rustig moet houden.”

Eric: „Je moet de bewaarders natuurlijk niet tegen je in het harnas jagen.”

Sociale controle dus, die er toe moet leiden dat een eenling het niet voor de rest verpest. Geurts van Kessel voegt eraan toe: „Al mag dat niet leiden tot het eigen rechter spelen”. En hoofdbewaarder Huub Smeets: „Het spel moet van beide kanten goed worden gespeeld. Het is geven en nemen. Ik maak dat nu al zo'n twintig jaar mee”.

Kerstmis benadrukt het idee van vrijheidsberoving voor jullie?

Jan: „Zeker. Nu weet je precies wat je mist. Kerstmis is toch een feest van vrede dat in de familiekring behoort te worden gevierd. Dat ontbreekt nu heel sterk. Het is misschien raar, maar net in je huidige situatie hecht je veel meer belang aan bepaalde zaken dan voorheen.

Ook als je uit je raam kijkt, dan zie je veel meer dingen dan wanneer je thuis dezelfde handeling verricht. De krant spel je uit. Je weet precies wat erin staat, terwijl je buiten er snel doorheen bladert”.

Ahmed: „Je gaat meer over dit soort dingen die je mist nadenken. Maar je moet dat probleem zelf oplossen. Ikzelf heb het er erg moeilijk mee.”

Hans: „Nu besef je pas wat het is om Kerstmis in het eigen gezin te vieren. Voorheen vond ik het allemaal maar heel normaal. Je weet niet beter dan dat het zo is. Nu denk je aan je ouders die thuis zitten en jij zit hier. Er is wel telefonisch contact met hen, maar ik voel me er niet zo happy bij. Je voelt je straf meer. En als je contact met thuis hebt gehad, wil je ook meer. En juist omdat dat niet mag voel je je vrijheidsberoving nog erger. Je zelfstandigheid wordt uitgeschakeld. Je hebt totaal geen verantwoordelijkheid meer”.

De mannen krijgen geen bezoek tijdens de Kerstdagen. De vrouwen, afzonderlijk ondergebracht, wel. 's Zaterdags en Eerste Kerstdag is er voor hen telkens een uurtje ingeruimd. Stellen jullie prijs op bezoek tijdens de Kerstdagen?

Jan: „Ik vind het jammer dat er geen bezoek komt. Dat zou mij net over het dieptepunt heen helpen. Dat zou me echt goed doen. Voor mij is elk bezoekuurtje een stimulans. Daar leef je een hele week naar toe. Dan kun je weer verder. Je leeft feitelijk maar voor twee dingen, het bezoekuurtje en de post. Dat zijn de enige contacten met buiten”.

Hans: „Een uur is ook veel te kort. Voor anderen misschien niet. Maar ik heb dan nog liever dat er niemand komt. Want je wilt daarna meer”.

Ook Eric ziet om dezelfde reden liever af van bezoek. Ahmed: „Vrouw en kinderen zien maakt het erger. Ik zit hier en zij daar. Het is beter dat ze na de kerstdagen komen”.

Geurts van Kessel stelt ook dat het voor veel gevangenen beter is dat ze geen familie zien tijdens de kerstdagen. „Een gedetineerde heeft me eens gezegd toen dit gebouw in gebruik werd genomen en als een 'hotel' gold: 'Je kunt wel in een gouden kooi zitten, maar het blijft een kooi'. En juist dat gouden tintje eraan kan de vrijheidsberoving weleens nog moeilijker te aanvaarden maken dan ze al is”.

● Al is de bajes nog zo mooi, het is en blijft een gouden kooi.

Jan: „Toen ik hier kwam dacht ik ook, het lijkt wel een hotelkamertje. Zo had ik het me niet voorgesteld. Ik kon meteen gaan sporten. Dat was te gek. Maar alle comfort maakt het er toch niet gemakkelijker op. Al viel het schrikbeeld dat ik tevoren van gevangissen had best wel mee. Vrijgezellen hebben het denk ik dan ook nog beter dan gehuwden.”

Bewaarder Porters: „Dat klopt wel. Vrijgezellen nemen veel intensiever aan de diverse activiteiten deel dan anderen. Op die manier verdringen zij de dingen die op hetzelfde moment buiten plaatsvinden. Dat merken wij goed. Vooral als buiten in de verte familie staat te zwaaien krijgen velen het moeilijk”.

Dat contact met buiten tijdens de dagen vermijden jullie dus liever?

Hans: „Wat mij betreft wel. Zo is het ook met post. Je leest wel honderd keer die Kerstkaart die je wordt gestuurd. Je weet dan dat er buiten nog aan je wordt gedacht. Mijn ouders hebben ook staan zwaaien buiten. Maar ik heb hun gevraagd dat niet meer te doen. Want als ik ze zie wegdrijven is de breuk die dan ontstaat onoverdraaglijk. Ik zou iedereen die momenteel buiten zit willen meegeven, denk ook eens aan al die anderen in de Derde Wereld die in een nog veel beroerder situatie zitten. Niemand hoeft medelijden met ons te hebben. We hebben straf verdiend en gekregen”.

Jan: „Ja, misdaad dient bestraft te worden, al valt over de hoogte van die straf te twisten. Ik zou ze trouwens niet de kost willen geven die graag in het Huis van Bewaring komen overwinteren. Dat is nog steeds zo. Sommigen kennen het wat de hoogte van hun straf betreft precies zo uit dat ze in de wintermaanden hier terecht komen”.

Porters en Smeets bevestigen dat verhaal. Volgens Peter Porters zijn het wel voornamelijk junks die zo handelen, omdat hun situatie buiten de gevangenis vele keren miserabel is dan er binnen. „Die mensen hebben helemaal geen dak boven hun hoofd. En manipuleren via uitstel op bepaalde gronden van je straf is mogelijk”, zegt Porters. „Hier krijgen ze een echte opleving”, weet Jan. En Huub Smeets: „We kunnen dat verschijnsel vooral bij de jongeren constateren”.

Als het gesprek is beëindigd, druk je hen de hand in de wetenschap dat jij je vrijheid weer tegemoet gaat. Je ziet hen de lift inschuifelen die hen weer naar hun cellen terugbrengt en je overlegt hoezeer zij op dit moment met jou willen ruilen. „Maar je moet altijd voor ogen houden waarom zij hier zitten. Je komt hier niet zomaar binnen”, zegt adjunct Geurts van Kessel bij het afscheid.

TEKST: René van Zandvoort

In zijn uit in de Bijlmerbajes opgetekende verhalen samengestelde boek Bajesverhalen uit 1980 kruipt de huisarts Paul van Mook, die lang tussen gedetineerden verkeerde, in de huid van de gevangene en stelt: „Het gezag heeft medelijden willen tonen en ons, misdadigers, een comfortabel verblijf toegedacht. Welwillende commissies, liberalen, socialisten, de christussen van deze tijd, zijn jarenlang doende geweest een op alle manieren verantwoord gebouw te ontwerpen. Ambtenaren tot in de hoogste rangen hebben hun hoofd gepijnigd met de sloten, zonder sleutels; hun speciale liefde geschonken aan het glas, zonder tralies. Helaas, als je ook maar één keer in je leven een halve dag in de gevangenis hebt gezeten, ben je van ieder ambt uitgesloten. Zodat niemand die aan den lijve heeft ondervonden wat onvrijheid inhoudt erop heeft kunnen wijzen dat het wezen van vrijheid gekenmerkt wordt door eigenschappen die niet inwisselbaar zijn, waar geen afkoop-som voor bestaat. Geen enkele psychiater, hoe welwillend en progressief zijn baard, is in staat iets verstandigs of desnoods iets troostends over de jou ontnomen vrijheid te berde te brengen. Ik heb over vrijheid dan ook subtiel dingen horen zeggen, juist in de gevangenis.”

ing Lin

Li
Se
da
m
jae
...I
W
av
Al
ge
he

ge
E
k
m
m
S
st
g
p
d
n
s
w
d
h

416

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE

1. *What is the main purpose of the text?*
 2. *What is the author's attitude towards the subject?*
 3. *What is the main idea of the text?*
 4. *What is the author's main point?*
 5. *What is the author's main argument?*
 6. *What is the author's main conclusion?*
 7. *What is the author's main recommendation?*
 8. *What is the author's main suggestion?*
 9. *What is the author's main opinion?*
 10. *What is the author's main belief?*
 11. *What is the author's main feeling?*
 12. *What is the author's main emotion?*
 13. *What is the author's main attitude?*
 14. *What is the author's main perspective?*
 15. *What is the author's main viewpoint?*
 16. *What is the author's main stance?*
 17. *What is the author's main position?*
 18. *What is the author's main role?*
 19. *What is the author's main function?*
 20. *What is the author's main purpose?*

[illegible]

75

—

12255

Figure 1: A schematic diagram of a two-dimensional lattice. It shows a grid of points with horizontal and vertical bonds. A specific path is highlighted with a thicker line, starting from a point on the left and moving towards the right. The diagram is labeled with 'x' and 'y' axes and a 'z' axis pointing out of the plane.

100

j.w. offermans
makelaardij o.g. bv
scharnerweg 104
6234 JL Maastricht, tel. 043 624200*

telex 56232 ofmak nl

WENEN – Tweemaal zag hij de dood in de ogen. Driemaal poogde hij zichzelf van het leven te beroven. Zeker twintig keer is een aanslag op zijn leven gepleegd. Op 11 juli 1982 legden neo-nazi's een bom voor zijn huis. Sedertdien wordt het huis aan de rand van Wenen dag en nacht bewaakt. Onder politiebewaking viert Simon Wiesenthal er op 31 december zijn 75-ste verjaardag.

„Ik kan het niet geloven, dat ik al 75 ben”, zegt Simon Wiesenthal, die overdag vergeet te eten, maar 's avonds de schade inhaalt. „Ik kan niet zonder soep. Als ik geen soep heb gehad, is het alsof ik niet heb gegeten: een erfenis van de kampen. Voor het overige is het mij allemaal goed”.

„Een roker ben ik nooit geweest. Sinds ik een half jaar geleden griep heb gehad, ben ik zelfs van het roken af. Een drinker ben ik evenmin. Ik kan er niet tegen. Toen ik in Polen kazernes bouwde, moest ik met officieren meezijsen. Vaak wist ik niet hoe ik in bed was gekomen. Gekleed werd ik wakker.

Stress doet me goed. Ik behoor tot de weinigen, die stress nodig hebben”. Zijn bureau in het „Textielkwartier” van Wenen is waarlijk een kweekcel van stress. Er gaat geen week voorbij of er zitten dreigbrieven bij de post. De huisbel klinkt als de ramshoorn op de Dag des Oordeels sedert politie ook het joods documentatiecentrum van Simon Wiesenthal dag en nacht bewaakt. In de kille trappengang zit een agent met de stengun binnen handbereik. Van binnenuit monstren welschapsen secretarissen via de televisiescherm in de deur alle bezoek. Bezoekers met boze bedoelingen hebben geen schijn van kans om ongezien te naderen.

Overigens vreest Wiesenthal zijn vijanden niet. „Als ik angst had, zou ik dit werk nooit kunnen doen”.

Muren hangen vol eerbetoon. Oorkondes en plaquettes getuigen van de dankbaarheid, dat Simon Wiesenthal de verdediging op zich nam van hen, die zich niet meer kunnen verdedigen. Vijf eredoctoraten werden hem verleend en vele hoge onderscheidingen vielen hem ten deel. Erg vereerd voelt hij zich met het Commandeurschap van de Orde van Oranje Nassau en met de gouden medaille van het Amerikaanse Congres.

De werkkamer van de gelauwerde ligt bedolven onder boeken, kranten en tijdschriften. Memos herinneren hem meedogenloos aan afspraken en beloften. Zijn bureau ziet uit op de kaart van Hitler-Duitsland. Alle concentratiekampen en bijkampjes staan erop aangegeven. Hij slaakt diepe zuchten als hij andermaal een Odyssee langs Hitler's hellekrochten maakt. Gedurig interrumpeert de telefoon.

Simon Wiesenthal werd op 31 december 1908 in Buczacs in de Karpaten geboren. Het was toen Oostenrijks, later Pools en is nu Russisch grondgebied. Simon was zeven, toen zijn vader sneuvelde. Hij diende in het Oostenrijks leger. Zijn moeder hertrouwde met een directeur van een steenfabriek. Van kindsbeen doorkruiste Simon met zijn jongere broer Hillel te paard de uitgestrekte bossen. Bij een val brak Hillel zijn ruggegraat. In 1923 overleed hij.

In de zesde klas van het gymnasium leerde Simon Wiesenthal Cyla Müller kennen, de evenoude koopmansdochter, die hij in 1936 huwde. Simon studeerde in Praag en Lemberg, waar hij zich als architect vestigde.

Op 6 juli 1941 werd Lemberg door Duitse troepen bezet. Op de binnenplaats van de gevangenis zag Wiesenthal diezelfde dag de dood in de ogen. Een dronke Oekraïner zette een groep joden tegen de muur en gaf de een na de ander een nekschot. Er waren nog vier wachtenden vóór Simon Wiesenthal, toen klokken begonnen te luiden. Een ander bewaker riep de Oekraïner toe, dat het tijd voor de avondmis was. Die zondag in juli werd Simon Wiesenthal opnieuw geboren.

TEKST:
Jan van
Lieshout

Een tweede rendez-vous met de dood had hij op 20 april 1943. Hitler vierde zijn 54-ste verjaardag. Bewakers van het concentratiekamp in Lemberg vonden dat de Führer recht op een passend verjaardagsgeschenk had. Dertig joden werden aan de rand van een zandgroeve geplaatst. Een SS'er pikte Simon Wiesenthal uit de rij. De anderen werden als honden neergeknald.

Poolse ondergrondse, die hij als tewerkgesteld tekenaar bij de spoorwegen had leren kennen, hielpen hem vluchten en onderduiken. Echter op 13 juni 1944 stond Wiesenthal opnieuw oog in oog met SS-Hauptmannschärführer (sergeant-majoor) Oscar Walty. „Normaal zou de sadist mij ter plekke hebben neergeschoten, maar omdat hij aantekeningen en schetsen had gevonden, wilde hij mij daarover aan de tand voelen. In de auto sneed ik mijn polsen door. Ofschoon ik half leegbloedde, overleefde ik het. Op rapport bij de dokter zag ik kans een flesje pillen weg te grissen. Terwijl mijn medegevangenen slapen, nam ik alle pilletjes in. Het bleken 500 sacharines te zijn, die mijn maag terstond opgef. Tenslotte viel mijn oog op het venster boven het toilet. Toen mijn medegevangenen slapen, knoopte ik de onderbroek aan de venstervleugel en stak mijn kop in de strop. Ik sprong, maar de strop beghaf het, waardoor ik op mijn celgenoten terecht kwam, die luid begonnen te schreeuwen. „Maar kindje, wil jij je van kant maken?”, sarde Hauptmannschärführer Oscar Walty. „Ik wil enkel met je praten”.

„In die derde mislukte zelfmoordpoging zag ik een Godsteken, dat ik moest blijven leven. Op 16 juli waren Russische troepen Lemberg tot op een paar kilometer genaderd. In de cel hoorden we de kanonnen bulderen. Op 17 juli werden we op het binnenplein van de gevangenis in twee groepen opgedeeld. Tijdens dit appél viel een bom. In paniek zocht iedereen een heenkomen. De SS'ers hielden slechts dertig gevangenen over. Voor hen waren wij een levensverzekering. Te voet, in gevorderde auto's en per trein trokken ze met ons terug”.

„Het verschrikkelijkste kamp, dat we aandeden, was dat van Plaszov bij Krakau. Een deel van het kamp was kerkhof. Die lijken stonden boven de grond uit. Om naar de wc te kunnen moest je opgehangen gevangenen opzij duwen. In de latrines dreven lijken. Van die beelden schrik ik 's nachts nog soms wakker.

Van Plaszov werden we op transport naar Auschwitz gesteld. Drie dagen stonden we op het station. We werden niet toegelaten. Auschwitz zat vol. Via Grosz Rosen en Buchenwald kwam ik in Mauthausen, waar we op 5 mei 1945 door Amerikanen werden bevrijd”.

Die zaterdag weende Simon Wiesenthal voor het eerst. Hij had de wedloop met de dood gewonnen. Hij

SIMON WIESENTHAL GETUIGE BIJ ACHTSTE HUWELIJK VAN LIZ TAYLOR

Banket voor holocaustmuseum

WENEN – Amerikaanse bewonderaars van Simon Wiesenthal vierden op 6 november reeds diens 75-ste verjaardag. Hollywood-star Liz Taylor had de Los Angeles-zaal van het Century Plaza Hotel in Los Angeles afgehuurd voor een banket, waaraan 1.600 man aanzaten. Onder hen filmsterren en industriëlen, die zes miljoen dollar bijeenbrachten voor een nieuw Simon Wiesenthal Center voor Holocauststudies. Daarin komt ook een Holocaustmuseum, opdat de mensheid niet vergeet tot welk een massa-slachting een door haat geleide dictatuur in een crisistijd met medewerking van een welwillende bureaucratie door middel van een misdadige technologie jegens een minderheid kan komen.

Gewillig poseerde Simon Wiesenthal tussen glamour en glitter, met zijn drie kleinkinderen en met Liz Taylor, die de jarige als getuige vroeg voor het achtste huwelijk, dat zij met de Mexicaanse advocaat Viktor Gonzales Luna wil sluiten.

Liz is joods sedert haar huwelijk met Michael Todd en wil dat blijven. Luna is katholiek, maar in zijn hart jidisch. Eerst wilden ze in Jeruzalem trouwen, maar toen ze hoorden, dat daar geen burgerlijk huwelijk kan worden gesloten, viel hun

oog op Zwitserland. Een datum is nog niet bepaald. Maar Simon zei gewillig: „Ja, ik wil”. De nazi-jager is Liz Taylor grote dankbaarheid verschuldigd. Eerder verleende de filmster belangeloos haar medewerking aan de film Genocide, waarmee het Wiesenthal Center in Los Angeles een Oscar won. De film wordt ingeleid door Simon Wiesenthal en de commentaarstemmen zijn van Liz Taylor en Orson Welles. De muziek wordt door het London Philharmonic Orchestra gespeeld. In 1984 zal de film ook in Nederland worden

gedraaid. Het Wiesenthal Center wil voorts een documentaire over Raoul Wallenberg maken. De Zweedse diplomaat reddde in Boedapest duizenden Hongaarse joden het leven. Op 17 januari 1945 werd hij op weg naar een Russisch hoofdkwartier voor het laatst gezien. Van Russische zijde wordt beweerd, dat Wallenberg in 1947 in een gevangenis in Moskou is overleden, maar Sowjet-emigranten zeggen hem nadien nog te hebben gezien. Ofschoon Wiesenthal vanuit zijn bruggehoofd in Wenen onverdroten verder

speurt naar de oplossing van dit en andere mysteries, is duidelijk dat ook hij reeds zijn gedachten over de eindbestemming van zijn documentatiecentrum heeft laten gaan. Hij verheelt niet dat het zijn biologisch einde nadert. De documenten uit zijn verdelende onder Yad Vashem: het Israëliësch documentatiecentrum in Jeruzalem en het Wiesenthal Center in Los Angeles, dat in ieder geval de complete bibliotheek knigt.

Daaronder ook de negen boeken, die Wiesenthal schreef. „Die Mörder unter uns” werd in negentien talen

vertaald. „Die Sonnenblume” in zeventien. In 1984 hoopt Wiesenthal zijn memoires te schrijven. „Het probleem is, dat ik niet alle tipgevers kan noemen: ze zouden er schade van kunnen ondervinden.

Wordt Joseph Mengele, de kamparts van Auschwitz-Birkenau gepakt, dan schrijft hij er een apart boek over. Anders wordt het een hoofdstuk in zijn memoires.

In Oostenrijk worden de boeken van Wiesenthal duidelijk geboycot. Zelfs in de grote boekenwinkels van Wenen zijn de werken niet verkrijgbaar, wel te bestellen. „Dat komt omdat de meeste boekhandelaren eer-nazi-verleden hebben of zonen van oud-nazi's zijn”. Wiesenthal zit er niet mee. Hij is een van de weinige auteurs, die van zijn boeken kan leven.

Zijn documentatiecentrum in Wenen en zijn medewerkers worden betaald van de giften, die uit alle delen van de wereld naar Wenen stromen. Om de onafhankelijkheid van het joods documentatiecentrum niet te ondergraven, worden gelden van regeringen niet aangenomen.

Gelden uit Israël worden teruggestort op jiddische fondsen. Een soort aartsvaderlijk altruïsme, waarin Simon Wiesenthal steeds meer welbehagen schept.

ODYSSEE LANGS HITLER'S HELLEKROCHTEN

Simon Wiesenthal

was nog slechts een wandelende tak: een Muzelman, zoals in het kampjargon de levende skeletten werden genoemd. Ofschoon vel over been, schraapte hij alle krachten bijeen om een doorlaatsbewijs te bemachtigen. Zonder pasje mocht niemand de poort uit. Er konden zich nog SS'ers onder de gevangenen bevinden.

„Wat jij, Muzelman”, sloeg een potige Pool Wiesenthal bruit in het gezicht. „Buiten getrapt weende ik voor de tweede keer. Ondersteund door twee medegevangenen diende ik bij de Amerikaanse kampcommandant een aanklacht tegen de Revierschreiber in.

Het was Casimir Rusinek, de latere Poolse minister van cultuur. Onder druk van diens vrienden trok ik de aanklacht in, nadat hij voor het front van zo'n 700 gevangenen zijn verontschuldiging had gemaakt. Ik weigerde zijn hand. „Als U na de bevrijding mensen hebt geslagen, hoeveel zult U er dan vóór de bevrijding niet hebben geslagen?”

Simon Wiesenthal dacht niet aan repatriëren. Wederopbouw van gerechtigheid sprak meer tot de verbeelding van de architect dan nieuwbouw in Polen. Omdat hij te mager was, weigerden Amerikanen hem in dienst te nemen. Een professor in internationaal recht vond hem met 55 kilo uiteindelijk gewichtig genoeg om de Amerikanen te helpen bij het opsporen en verhoren van SS'ers.

„De gerechtigheid was soms ver te zoeken”, aldus Wiesenthal. „Oorlogsmisdadigers, die Amerikaanse officieren hun vrouw of dochter hadden laten gebruiken, werden vrijgelaten. Ook gebeurde het dat ik 's morgens om zeven uur aan een gesloten deur kwam en door wachtposten werd uitgelachen. Dat gaat zo niet, dacht ik bij mezelf. We moeten de zaak in eigen hand nemen: in joodse handen. Per slot van rekening had het joodse volk de zwaarste verliezen geleden.

● Simon Wiesenthal: deze zomer op het oorlogskerkhof in Margraten. Tegenover ex-politieke gevangenen, die op Rolduc congresseerden, bekende hij ook momenten te hebben gekend, dat hij een punt achter de opsporing van oorlogsmisdadigers had willen zetten. „Op die momenten trok ik me terug en speelde een week met mijn kleinkinderen. Ik zei niets, sloeg hen enkel gade en bedacht hoeveel kinderen ik heb zien sterven. Wanneer ik dan terugkwam, was mijn motor weer geladen”.

een rechter en een vechter ondanks zijn 75

Dertig mannen vond ik bereid om mij te helpen. Van de Amerikanen kreeg ik een barak en van een vriend Pools parlementariër 50 dollar om er een telefoon te kunnen aanleggen. In elk kamp werd een correspondent aangesteld, die oorlogsmisdaden inventariseerde en daders en getuigen in kartotheek bracht.

Na een half jaar kon de militaire tribunaal der geallieerden een lijst van honderden oorlogsmisdaden worden voorgelegd compleet met namen van daders en getuigen. Aan de hand van die lijsten werden verdachten opgehaald en in Dachau geïnterneerd”.

Onderwijl speurde Simon Wiesenthal ook naar zijn vrouw. Volgens Poolse vrienden in Linz was Cyla tijdens de opstand in het ghetto van Warschau om het leven gekomen. In feite was zij in een wapenfabriek in Essen tewerkgesteld. Poolse verzetslieden hadden Cyla verteld, dat Simon door Gestapo was opgepakt en dat het ergste werd gevreesd. Toch wilde zij terug naar Lemberg. In Krakau had de trein een oponthoud, dat zij benutte om een bevriend advocaat te bezoeken. Het toeval wilde, dat hij diezelfde dag een brief van Simon uit Linz had ontvangen. Het contact was toen snel gelegd.

„Op een avond zijn mijn vrouw en ik de namen gaan afstrepen van familieleden, die de oorlog niet hadden overleefd. We kwamen aan 89 namen. We wilden bewust een kind. Het werd een dochter, die we Pauline Rose noemden. Pauline naar de moeder van Cyla, die door een Oekraïner met een nekschot was afgemaakt en Rose naar mijn moeder, die in Belzec was vergast”.

Op de geboortedag van Pauline Rose zwoer Simon Wiesenthal de oorlogsmisdadigers geen rust te gun-

nen, hen op te sporen en aan te klagen.

Een nieuwe impuls kreeg hij, toen hij met drie rabbinen een kasteel in de buurt van Villach bezocht. „In de kelders lagen duizenden en duizenden joodse boeken opgeslagen, welke nazi's uit alle delen van het Derde Rijk hadden bijeengesleept. Ze waren bedoeld voor een joods museum: om nazaten te kunnen aantonen hoe slecht het joodse volk en hoe terecht zijn uitroeiing was geweest.

Terwijl de rabbinen boeken doorbladerden, werd een hunner onwel en viel ter aarde. Tussen de boeken van de Portugees-Israëliësch Gemeente van Amsterdam had hij zijn eigen gebedsboek aangetroffen met een briefje van zijn zuster. „Wie dit gebedboek in handen krijgt gelieve het mijn broer te geven”, zo schreef ze. „De moordenaars zijn in het huis naast ons. Alstublieft, vergeet ons niet en vergeet onze moordenaars niet”.

„Vergeet onze moordenaars niet: het is de boodschap van miljoenen. Het was hun laatste wil. Het is onze opdracht die uit te voeren”, oordeelde Simon Wiesenthal, die vanuit Linz zijn jacht op voortvluchtige nazi's begon.

Bovenaan op de lijst van op te sporen oorlogsmisdadigers plaatste hij Adolf Eichmann, de SS-Obersturmbannführer (luitenant-kolonel), die met de Endlösung der Juden was belast. Op een conferentie aan de Wannsee in januari 1942 was tot de uitroeiing van joden besloten.

Door de koude oorlog kwam er een einde aan de nazi-jachten. Ineens gebeurde er niets meer. „Wat heeft

het nog voor zin, Simon?”, vroegen zijn medewerkers, die – gefrustreerd – emigreerden. Gedesillusioneerd zond Simon Wiesenthal in 1954 alle documentatie – meer dan één ton – naar Yad Vashem, het Israëliësch documentatiecentrum in Jeruzalem en werd hij directeur van een achttal scholen in Oostenrijk, waar vluchtelingen werden omschoold tot beroepen, waaraan in emigratielanden behoefte was.

Toch had hij één dossier achtergehouden: dat van Adolf Eichmann, die hij eind 1953 in Argentinië op het spoor was gekomen. „Door teamwork” kon de „boekhouder des doods” worden aangehouden, ontvoerd en in Israël berecht. Zijn assen werden over de Middellandse Zee uitgestrooid.

Uit dit Eichmannproces putte Simon Wiesenthal de kracht om opnieuw een joods documentatiecentrum op te zetten. „Omdat tachtig procent van de medewerkers van Eichmann Oostenrijkers waren en met de jacht op Eichmann in Linz veel haat was aangewakkerd”, opende hij aan de Rudolfsplatz in Wenen een bureau.

Politieke partijen was het een doorn in het oog. „In Oostenrijk dingen politieke partijen naar de gunst van de oud-nazi's. Ik schat hun aantal op 200.000, van wie 1.500 tot 2.000 tot de harde kern behoren. Die vijf procent bepalen wat er in Oostenrijk gebeurt. Zij kunnen een partij tot meerderheid verheffen. Dank zij hun steun kwam Bruno Kreisky aan de macht. Ofschoon jood hoopte hij er zich dan ook voor om de nazi's tegen zich in het harnas te jagen. SS'ers worden wel ingezeept, maar niet geschoren. Van de acht processen, die de laatste dertien jaar tegen oorlogsmisdadigers zijn gevoerd, leidden er zes tot vrijspraak”.

Door de dreigementen en de druk, die nazi's en politici op buurtbewoners aan de Rudolfsplatz uitoefenden, zag Wiesenthal zich genoodzaakt naar de Salzorgasse te verhuizen. Bij toeval werd het bureau gevestigd op de plek, waar de Gestapo tijdens de oorlog haar hoofdkwartier had gehad. Dat was in hotel Metropol aan de Morzinplatz. De Salzorgasse gaf echter toegang tot de kelders, waar politieke gevangenen werden gefolterd.

„In totaal hebben wij 1.100 oorlogsmisdadigers opgespoord. De beste vangst was natuurlijk Adolf Eichmann. Een goede vangst was ook Franz Stangl, de commandant van de vernietigingskampen Sobibor en Treblinka. Hij was verantwoordelijk voor de dood van 400.000 joden. Hij wist naar Brazilië te ontkomen, waar ik hem in 1964 op het spoor kwam. In 1967 werd hij aan de Duitse Bondsrepubliek uitgeleverd. Hij kreeg levenslang. Ook achterhaalde ik Oscar Walty, de meubelfabrikant uit Hannover, die mij in Lemberg tot die zelfmoordpogingen had gebracht. Hij kreeg acht jaar.

Het allermeestelijke van de 1.100 gevallen was de opsporing van Franz Silberbauer, die in Amsterdam Anne Frank had gearresteerd. Ik wilde hem per se hebben, omdat nazi's beweerden, dat het dagboek van Anne Frank, dat miljoenen mensen heeft bewogen, een valschrift was en dat Anne Frank niet zou hebben bestaan. Op 23 november 1963 vond ik Silberbauer. Hij was inspecteur van politie in Wenen.

„Kerstmis: commercie”

WENEN – Kerstmis is voor Simon Wiesenthal „een feest van de commercie”. Al die kerstkrabbes en kerstbomen hebben met religie niets te maken. Sedert de geboorte van onze dochter viert wij Chanoeeka compleet met latkes en Chanoeeka-liederen. Ook komt de menora met brandende kaarsen op tafel. In feite is Chanoeeka geen religieus, maar een nationaal feest. Daarmee wordt de opstand van de Makkabeërs tegen de Griekse overheersers herdacht. Voor het overige viert wij de joodse feesten uit traditie: omdat onze ouders het deden.

Doordat Kennedy op dezelfde dag werd vermoord, werd mij veel publiciteit ontnomen. Silberbauer werd slechts aan het openbaar verkeer onttrokken. De vader van Anne Frank verklaarde tegenover de rechter, dat Silberbauer zijn dochter slechts had opgehaald. Zo zijn er tienduizenden: mannen zonder bureau. Ze zijn het moeilijkst te vinden”.

Op de lijst van gezochte oorlogsmisdadigers staan Joseph Mengele en Walter Rauff ex aequo eerste.

SS-Obersturmbannführer (overste) Rauff was de commandant van een macabere mobiele colonne. Op het oog waren het Rode Kruis-wagens, maar in feite waren het mobiele gaskamers. Zodra de colonne zich in beweging zette, stroomden uitlaatgassen in de afgesloten ruimten. „De dood in een gaskamer was hu-maan, vergeleken bij de dood in zo'n gaswagen. Het duurde veertig minuten voordat de inzittenden dood waren. Verkrampd en paars rolden de lijken uit de wagens. Zeker 250.000 joden in Joegoslavië, Polen en Rusland zijn zo vergast.

Toen de gaskamers van Auschwitz in gebruik werden genomen werd Rauff naar Italië overgeplaatst. In 1945 werd hij in Milaan gearresteerd. Een non hielp hem ontvluchten. Hij woont nu in Santiago, in Chili, dat hem niet wil uitleveren”.

Joseph Mengele was de kamparts van Auschwitz-Birkenau, die allerlei misdadige proeven met tweelingen en dwergen nam. Waren schedels, oorschelpen, neuzen, monden, handen en voeten van de overlevenden door een Praagse schilderes nagetekend dan werden de „proefkonijnen” naar de gaskamer gevoerd.

Mengele zwierft nu door Zuid-Amerika. Volgens Wiesenthal slaapt hij geen twee weken in hetzelfde bed. „Tussen 1961 en 1983 zijn er vijf gelegenheden geweest om hem te arresteren. In januari waren mijn medewerkers in Zuid-Amerika net te laat. De een was vanuit Sao Paulo naar Paraguay vertrokken, de ander vanuit Buenos Aires. Op 4 januari 's avonds kwamen

ze aan op de boerderij, waar Mengele tussen 23 en 30 december bij Duitse Mennonieten had gelogeed. „Na de dood oordeelt de hoge rechter over hem”, was het commentaar van de Mennonieten. Voor de hoge rechter heeft Mengele geen angst, wel voor de lage rechter. Daarom gunnen we hem geen rust”.

Geen rust kende Wiesenthal toen oorlogsmisdaden in Duitsland per 1 januari 1980 dreigden te verjaren. Hij ontkende een handtekeningactie, die mede leidde tot de beslissing, dat ook in Duitsland oorlogsmisdaden niet verjaren. „Verjaring zouden de Russen hebben aangegrepen om SS-misdadigers te compromitteren. Het zou tweespalt tussen Bonn en zijn bondgenoten hebben gezaaid”.

Opsporing en berechting hebben volgens Wiesenthal nog wel degelijk zin. „De misdadigers van morgen, die vandaag al geboren kunnen zijn, moeten weten dat zij geen rust zullen kennen. Met bijbelse waak heeft dat niets te maken. Als recht doen, wreken is, kan de justitie de rechtzalen wel sluiten.

De Twee van Breda? Zij zijn het symbool van een onmenselijk regime. Trailies completeren die symboliek. Barmhartigheid is misplaatst. Er zijn kinderen, die door hun toedoen hun ouders verloren. Er zijn nog mensen, die door hun toedoen kreupel door het leven moeten gaan. Het zou onbarmhartig tegenover hen zijn die twee vrij te laten. Men staat derhalve voor de keuze: barmhartigheid tegenover twee of onbarmhartigheid tegenover duizenden. Daarom: laten krepere-n”.

Het is Simon Wiesenthal ten voete uit: een rechter en een vechter, ondanks zijn 75.

Californische wormen fokten niet in Hollandse konijnekeutels

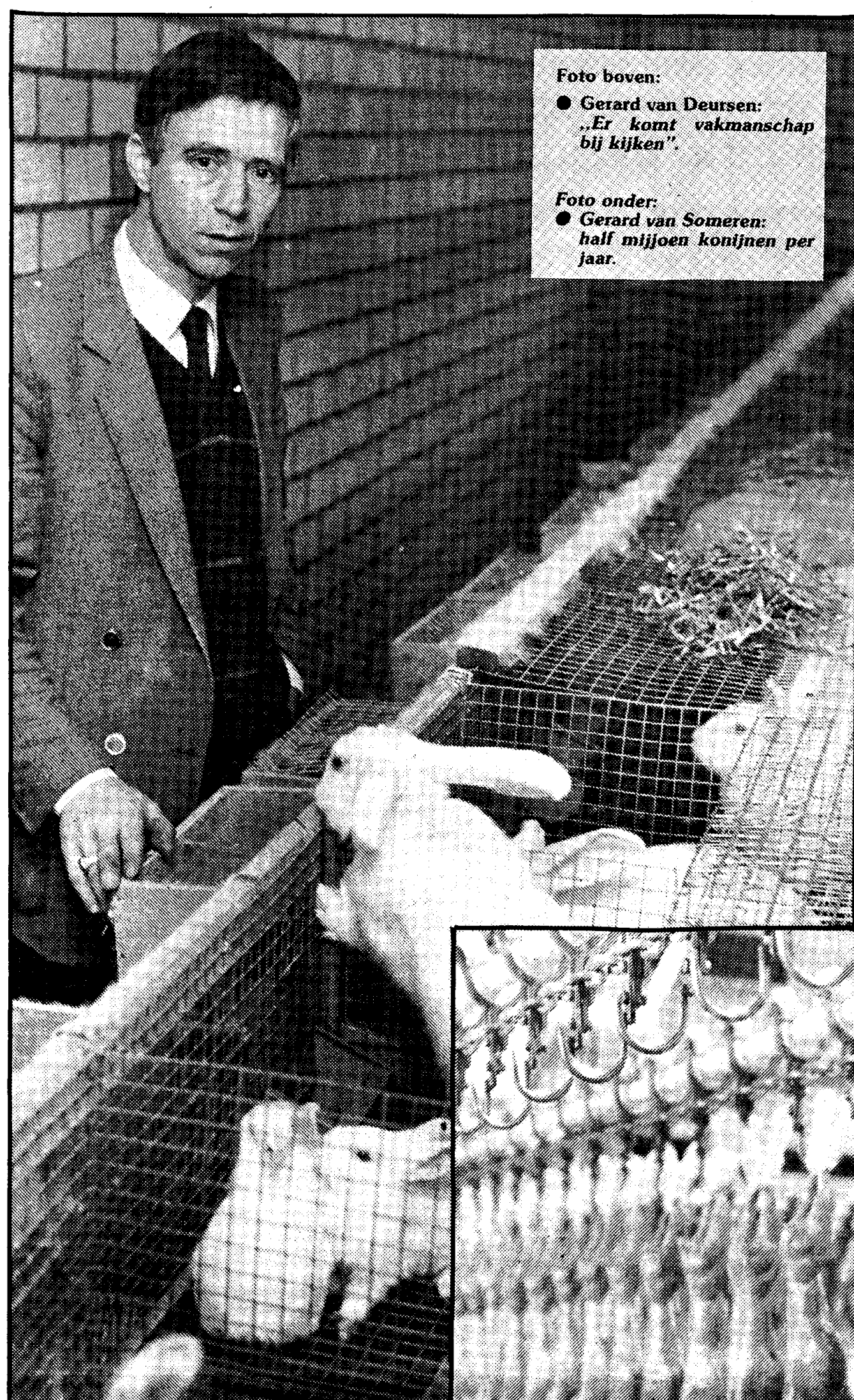

Foto boven:
● Gerard van Deursen:
„Er komt vakmanschap
bij kijken”.

Foto onder:
● Gerard van Someren:
half miljoen konijnen per
jaar.

Gerard van Deursen slacht per jaar 500.000 konijnen

„Ik geloof dat we weer soberheid en zelfdiscipline zullen moeten betrachten; net als onze ouders, die ook begonnen met geiten, kippen en konijnen...”

doen. Ze weigerden het huisje af te breken, waardoor ze op staande voet werden ontslagen. Daardoor kwam de directeur van Publieke Werken letterlijk en figuurlijk in zijn hemd te staan. In zijn eentje bij subtotale temperaturen kon hij tot groot vermaak van de goegemeente het huisje afbreken.

De rekening, die Gerard van Deursen werd gepresenteerd, kostte hem een behoorlijk aantal konijnen, waarin hij vanaf zijn vierde jaar liefhebberde.

Het ontging de konijnenliefhebber niet, dat halve haantjes in het begin van de jaren zestig

een hoge vlucht hadden genomen. Pluimveehouders hadden tot dan voornamelijk leggenen gehouden, die uitgelegd, als soepkip werden verkocht. Echt om den vleeze was het pluimvee niet gefokt. Dat veranderde toen boeren zonden bij gebrek aan akker- en weiland zich

SOMEREN-HEIDE – Ofschoon er alom sprake van een crisis is, weten veel keukenprinsessen nog niet wat ze met de feestdagen zullen klaarmaken. Een biefstuk of een varkenshaasje? Fazant of kalkoen? Haas of konijn?

In de crisistijd dertig was die keuze gemakkelijker. Een pan mussen was een delicatessen, die ook binnen het bereik van de werkloze lag. Maar de meesten slachten het konijn, dat ze met het groen uit de weg-berm en de moestuin hadden vet gemest.

Konijnevellen werden opgevuld met stro en op stal te drogen gehangen tot de leunders en kramers zich aandienden. Hun roep „Haze-, konijnevellen” was stratenverruiser. De vellenman is uit het straatbeeld verdwenen, maar konijnen worden er nog steeds gehouden. Zelfs worden ze al bedrijfsmatig gefokt en gemest.

Pionier en prijszetter in Nederland is Gerard van Deursen, die in de Peel een farm met 650 voedsters en 5.000 slachtkonijnen heeft en een konijnslagerij exploiteert. Per jaar worden er een half miljoen konijnen geslacht. Ook bouwt hij van gepuntlast gaas konijnhokken compleet met voeder- en drinkwaterbakjes. De totale omzet beliep in 1982 ruim vijf miljoen gulden.

Op wielen

Gerard van Deursen, getrouwd en vader van twee zonen, werd op 28 november 1933 in Heerlen geboren. Zijn vader voer er met paard en kar voor de gemeente. In Someren aan de zoom van de Peel kocht de voerman 20 ha. hei, die hij ontgon en bebouwde.

„Wat hebben mijn ouders moeten ezelen”, spreekt Gerard van Deursen met respect over zijn gehemelde vader en zijn 90-jarige moeder. „Die oudere mensen hadden twee deugden: soberheid en zelfdiscipline. Ik geloof dat we die weer moeten betrachten. We klagen wel, maar het kan best allemaal wat minder. Ik herinner me, dat wij na schooltijd probeerden als eerste thuis te zijn. Je kon dan de dikste boterham uitzoeken, die moeder had gesmeerd. Nu heeft men een voorkeur voor d'n dunste”.

Gerard was de zesde uit de rij van zeven. Gehandicapt door kindervlamming, begon Gerard na zijn MULO-opleiding een administratieve loopbaan. Hij was achterenvolgens klerk op een advocatenbureau, op de DAF en op de TH in Eindhoven. Het viel hem zwaar tussen vier muren.

Gretig trok hij zich in weekends terug in het bos, dat hij na de dood van zijn vader had geërfd. Gerard bouwde er een weekendhuisje, dat ras ook de blikken van ambtenaren van Bouw- en Woningtoezicht ving. Hij kreeg een lastgeving, dat het huisje moest worden afgebroken. Het stond in verboden gebied en was zonder vergunning gebouwd. Gerard kocht een paar ploegwielen, groef aan weerszijden van het weekendhuisje een gat, zodat het voor het oog op ploegwielen rustte. Maar het kon er bij de ambtenaren niet in, dat het daardoor een woonwagen was geworden.

De drie gemeentewerkers, die met de sloop werden belast, hadden met de gehandicapte boerenzoon te

KONIJNEN APOSTEL GERARD VAN SOMEREN: „WW'ers en dierenartsen beginnen zich in konijnen te interesseren”

NEERKANT – Weer onderging het adresbestand van Gerard van Someren uit Neerkant een forse uitbreiding. Waren er in 1977 in Nederland vijf volwaardige konijnenbedrijven, nu zijn het er vijftig: tien meer dan vorig jaar. Onder volwaardige konijnenbedrijven verstaat de 42-jarige bedrijfsvoorzitter van de konijnenhouderij in Nederland, „bedrijven met 400 tot 500 voedsters, waar derhalve continu zo'n 4.000 tot 5.000 konijnen worden gehouden”.

„Verder was er een toenemende vraag om informatie van WW'ers, die een konijnenhouderij willen beginnen. De overheid komt hen tegemoet. Ze is bereid de uitkering één tot drie jaar door te betalen, als de winsten nog onvoldoende zijn. Door het enthousiasme wordt de realiteitszin wel eens uit het oog verloren. Succes van een ondernemerschap is van vele factoren afhankelijk. Er komt vakmanschap bij kijken, maar de ondernemer is ook afhankelijk van de huisvesting, de uitrusting en de inrichting”.

Een beperkte toename van konij-

nenhouders registreerde Gerard van Someren onder de agrariërs, voor wie de konijnenhouderij een belangrijke bron van neveninkomsten zou kunnen zijn. „De terughoudendheid was te wijten aan de slechte prijzen begin dit jaar. In tien jaar is die prijs niet zo slecht geweest. Zelfs niet in een zomer, wanneer er aanmerkelijk minder konijn wordt gegeten. Er werd slechts f 2,40 per kilo levend gewicht genoteerd”.

Overvoerd

„Dat kwam omdat de Belgische markt was overvoerd met konijnen uit Polen, Hongarije en China. Er was veel te veel ingekocht. Tegen de dumprijzen konden onze konijnenhouders niet op. Ze kregen de rekening gepresenteerd van hun eenzijdige export, waarvoor ik hen had gewaarschuwd. De Nederlandse konijnen gaan voornamelijk naar België”.

Het doet de voorlichter deugd dat zijn raad ter harte schijnt te zijn genomen. „Naar Frankrijk was in de eerste helft van dit jaar al meer geëxporteerd dan in 1982 over twaalf maanden. Verscheidene konijnenhouders hebben de Duitse markt

verkend. Ook in Spanje en Noord-Italië liggen markten en niet te vergeten in Oostenrijk en Zwitserland, waarheen Frankrijk exporteert”.

Omdat bij export buiten de Benelux strengere eisen aan het vlees zullen worden gesteld, zal er strenger moeten worden gecontroleerd en zullen er konijnenkeurmeesters moeten komen. De praktijkschool in Horst heeft op de premature behoefte reeds ingespeeld. Onlangs werd de eerste acht konijnenkeurmeesters afgeleverd.

Goede zet

Een goede zet was ook de productiebeperking, waartoe Gerard van Someren begin dit jaar adviseerde. De fokkers bespaarden zich kosten en moeite. Door alleen jonge opkweekvoedsters aan te houden en die vervolgens vlugger achtereen te laten dekken – een konijn kent geen bronstcyclus – werd de achterstand enigszins ingelopen, maar kwamen de nakomelingen aan de markt in een periode, dat de prijs in de lift zat. In de herfst en in de winter is de vraag naar konijn nu een-

maal aanzienlijk groter, de prijs daarom hoger.

Wederom werden er foktechnische vorderingen gemaakt. De Nieuwzeelanders en de Californiërs, die zich door een zwart neusje, zwarte oren, zwarte poten en een zwarte staart van de witte Nieuwzeelanders onderscheiden, bleven de basisrassen. Talrijk waren de kruisingen onder meer met Belgisch zilver en de Gele van Bourgondië, waardoor een nog beter vleeskoniijn werd verkregen.

Een doorn in het oog van Gerard van Someren is de witte vlek in de kennis van de dierenartsen. „Ze weten ontzettend veel van koeien en varkens, maar nog bitter weinig van konijnen. Ademhalingsmoeilijkheden en darmstoornissen blijven konijnenhouders zorgen baren. Voor konijnen is nog geen enkel medicijn ontwikkeld.

Gezien de toenemende belangstelling voor de konijnenhouderij in Nederland begint op de faculteit voor diergeneeskunde in Utrecht eindelijk ook interesse voor konijnen los te komen. De Peellandse konijnenapostel vindt dat een goede zaak.

op de intensieve veehouderij gingen toeleggen en in toenemende mate slachtkuikens gingen houden.

Pionier en prijszetter was wederom een Peellander: Gerard Goossens uit Asten-Ommel. Hij begon een kippen-slachterij en ging de bouten hoogst persoonlijk vermarkten. Door de publiciteit kraaide de halve haan dra victorie.

Wat met kippen kan, moet met konijnen ook kunnen, oordeelde Gerard van Deursen, die van kippenhokken een konijnenfarm timmerde en bedrijfsmatig konijnen ging houden. Aan fokkerij en meesterlijk koppelde hij een slagerij, waar hij ook konijnen van anderen slachtte. Zo ontstond de Eerste Nederlandse Konijnen Industrie: de ENKI.

Gouden greep

De gok bleek een gouden greep. Met zijn konijnen zette Gerard van Deursen zoveel kredietwaardigheid in de stellingen, dat hij uit steen een fokkerij, meesterij en slagerij kon bouwen en zijn intrek in een nant landhuis kon nemen. Dertien mensen verdienen bij ENKI hun boterham. Ofschoon directeur vervangt Gerard van Deursen in weekends de knecht in de farm, die wit ziet van de Nieuwzeelanders: witte konijnen met rode ogen.

Gerard van Deursen experimenteerde met vele rassen; ook met Vlaamse reuzen, die forser zijn, maar meer afslachten. „Een Nieuwzeelander weegt na twaalf weken tweeënhalf kilo, slacht veertig procent af, waardoor je ongeveer anderhalve kilo overhoudt: genoeg voor een gezin van twee kinderen om er eens goed van te eten”.

De konijnen krijgen korrel, die voor eenderde uit lucerne bestaat.

Lang heeft Gerard van Deursen over een bestemming van de konijnekeutels gedubb. Hij oriënteerde zich in Californië, waar in mest wormen worden gekweekt. Daarmee worden vogels gevoerd en bezaan vissers hun haken. Ook worden er in de palingkwekerijen jonge aaltjes mee gevoerd. „Ik importeerde een zootje, zette die in de konijnekeutels, maar de Californische wormen fokten niet. Ze kropen weg. De temperatuur was te laag, het amoniakgehalte te hoog. Het was geen haalbare kaart. De keutels worden nu voor bemesting op het land gebruikt”.

Bij de ENKI in Someren-Heide worden per week 10.000 konijnen geslacht. Met vijven worden per uur zonder moeite 250 konijnen de jas uitgetrokken.

Zonder sokken

„Per vrachtwagen worden de konijnen opgehaald. De producenten zitten in het hele land: van Ter Naar aan de Waddenzee tot in Zuid-Limburg. Onder hen 40 beroepsmatige fokkers, die 400 tot 800 voedsters hebben, maar ook

TEKST:
Jan van Lieshout

liefhebbers, die met een paar voedsters een cent willen bijverdienen. Het ras doet er niet toe. Grovere konijnen worden gestukt en op schaaltes in de handel gebracht. De andere worden heel gelaten; met of zonder sokken afgeleverd. De klant heeft het voor het zeggen. Aan de slachting komt geen druppel water te pas. Het vlees blijft mooi blank.

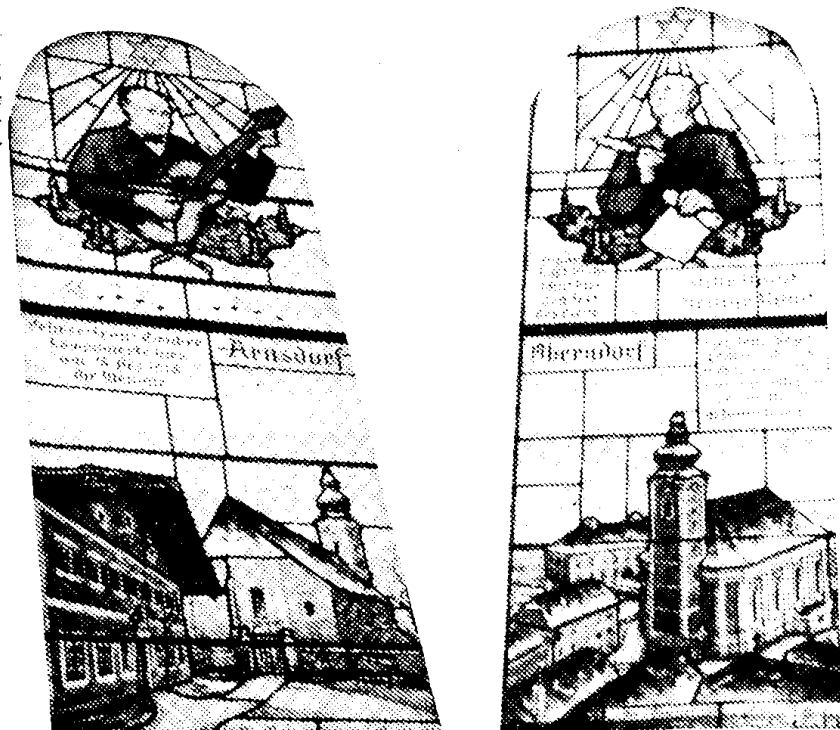
De vellen zijn niets meer waard. Vroeger nam de bontindustrie de pelsen af. Er werden bontkragen en moffen van gemaakt. Ook werd van konijnehaar vilt gestanst, waarvan hoedjes en vloerbedekking werden gemaakt. Door de akties van het Dierenbewaringsfront kwam de klad in de bontindustrie. In de stad loop je in een bontjas niet veilig meer.

Ook Gerard van Deursen kreeg de anti-bontbrigade op bezoek. Zijn administratie werd ontvreemd en er werden vijftig fokkonijnen meegenomen. Het zijn geen dierenliefhebbers: anders hadden ze de dieren niet in de tocht achtergelaten. Wel zijn het goedgeleerde mensen, die doelbewust toeslaan. Zo ontvreemden ze in het Centraal Instituut voor Voedingsonderzoek in Zeist een aantal honden en vernielden ze op de universiteit van Amsterdam instrumenten, waarmee proeven op dieren worden genomen. Het gaat hun om de publiciteit. Ze bellen het ANP en met de berichtgeving pogen ze de publieke opinie te beïnvloeden. Het is hun goed recht om het ergens niet mee eens te zijn. Maar laten ze dan democratische wegen bevandelen in plaats van in het holst van de nacht in te breken. Laten ze in discussie treden en met alternatieven komen. Ze schuwen de discussie. Ik niet. Ik heb geen geheimen. Ze mogen bij mij alles zien. De konijnen worden gefokt, gemest en geslacht, opdat de mens zich met het vlees kan voeden.

Parelhoenders

Konijnevlees is niet alleen lekker, maar ook gezond. Het bevat geen cholesterol, is caloriearm, heeft een hoog mineraal- en een zeer hoog eiwitgehalte. Van daar dat er in ontwikkelingslanden, waar een groot gebrek aan proteïne is, zoveel belangstelling voor de konijnenhouderij bestaat. Ze hebben er meer aan dan aan al die moderne machines. Het zou een fantastisch ontwikkelingsproject zijn om mensen in ontwikkelingslanden konijnen te leren houden. Onze voorouders zijn zo ook begonnen: met geiten, kippen en konijnen”, aldus Gerard van Deursen.

Omdat konijn in huize Van Deursen regelmatig op het menu staat, maakt Wil van Deursen met kerstmis de parelhoenders klaar, die tijdens dit interview nog parmantig rond zijn konijnenfarm paradeerden.

SIMPELE MELODIE NOG STEEDS OP MONDIALE TRIUMFOCHT...

OBERNDORF — Vanavond zingt „de wereld“ massaal een eenvoudig lied. Simpel van woorden en melodie. Ongeunsteld en ontroerend tegelijk. Het lied is honderdvijfenzestig jaren oud. Iedereen kent het. Jong en oud, rijk en arm, gelovige en atheïst. Van blank, zwart, koperkleurig of geel ras. Iedereen... Vanavond verzamelen zich in Oberndorf, een dorpje in het Salzburgerland, mensen rond een kapelletje. Oostenrijkers, Duitsers, Zwitsers, Amerikanen, Italianen, Fransen, wellicht ook Nederlanders. Van heinde en ver zijn ze gekomen om gezamenlijk in de sneeuw, in het licht van brandende fakkels en stralende schijnwerpers het lied van de vrede te zingen. In de koude valavond luisteren zij naar woorden uit de mond van pastoor Hofbauer en burgemeester Traintinger, naar koorgezang en blaasmuziek. Het hoogtepunt van de jaarlijkse (herdenkings)bijeenkomst echter wordt bereikt als twee mannen aan gitaren ijle akkoorden ontlokken. Dan vaart er een lichte huivering door de menigte: dan klinkt onder de winterse, avondlijke hemel het universele Kerstlied Stille Nacht, Heilige Nacht...

Honderdvijfenzestig jaren geleden. Het lot heeft twee mannen in Oberndorf aan de Salzach bij elkaar gebracht. De ene is JOSEPH MOHR, buitenechtelijk kind van straatarme breister Anna Schoiberin. Zijn vader, de gedeserteerde en spoorloos verdwenen soldaat Joseph Franz Mohr, leert hij nooit kennen. Zijn moeder vindt in...de beul van Salzburg. Joseph Wohlmuth, een peetoom voor haar derde buitenechtelijk kind. De andere is FRANZ XAVER GRUBER. Zoon van linnenwever Joseph Gruber en -weefster Anna Dannerin. Twee kinderen die, terwijl zij opgroeien, noodgedwongen vertrouwd raken met armoedige levensomstandigheden. De tijden namelijk zijn zwaar, de Napoleontische oorlogen pas beëindigd.

Begaafd

Joseph Mohr en Franz Gruber blijken begaafde jongens. Hun gemeenschappelijk maar nog sluimerend talent is de muzikaliteit. Hun nog slapend vermogen om ritmische en melodische elementen te verstaan en uit te drukken, wordt echter tijdig onderkend. Door, wat men noemen mag, een speling van het fortuin...Want, Joseph Hiernie, „Salzburger Domchorvikar“, neemt de jonge Mohr onder zijn hoede. Hij laat hem

TEKST:
Nino
Tomadesso

het gymnasium bezoeken, neemt hem op als zanger (en violist) in het universiteits- en Benedictijnerkloosterkoor. Andreas Peterlechner, onderwijzer en muziekleraar, doet zijn uiterste best Grubers vader te overreden diens zoon Franz niet de weg van wever maar van leraar te laten gaan. Zijn bemoeienissen worden met succes bekroond. Mohr en Gruber worden onttrokken aan de ellendige sfeer van hun eerste levensfase.

Mijlpalen

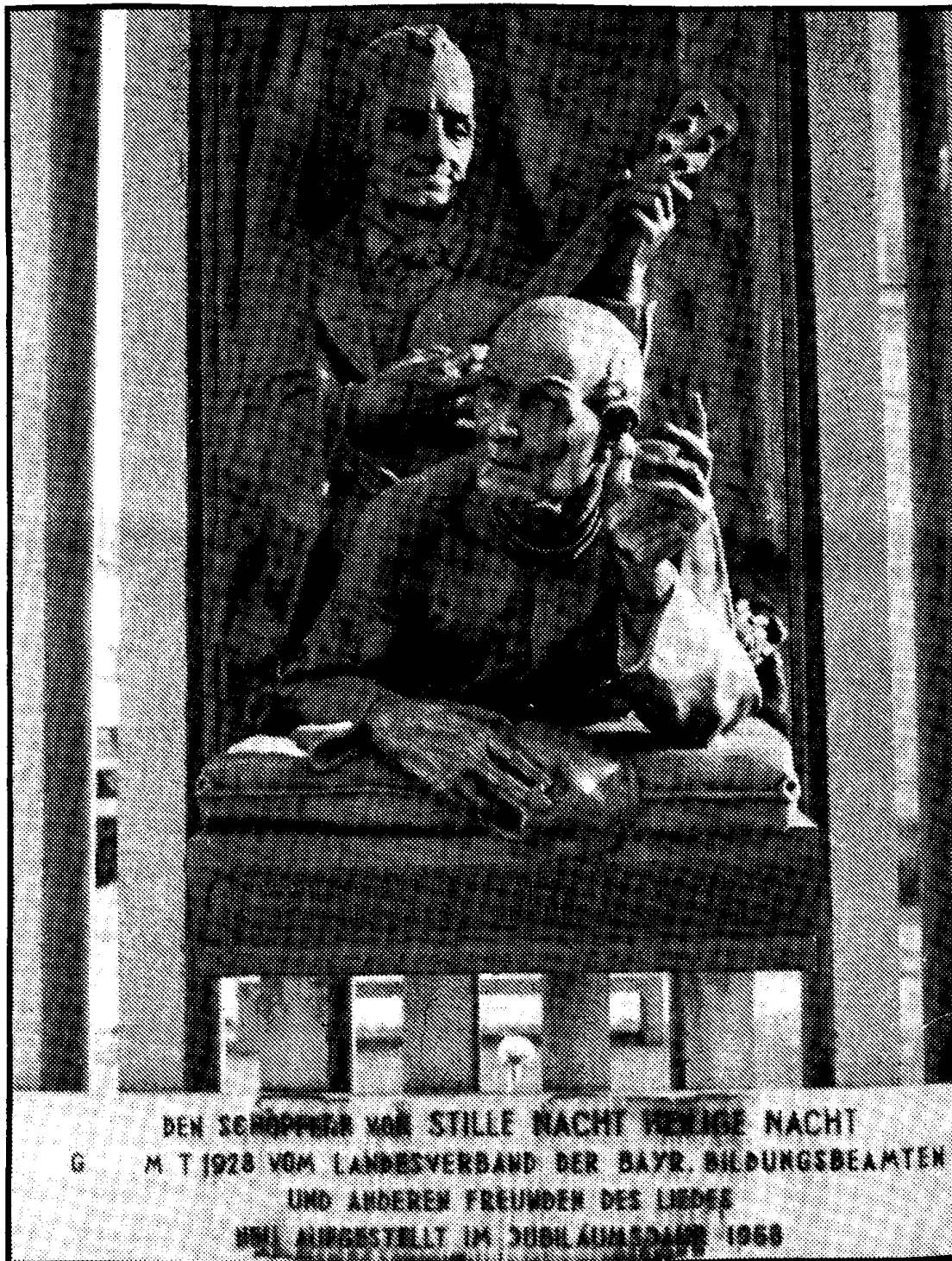
Joseph en Franz stellen hun weldoeners niet teleur, beschamen geen enkele verwachting. Plichtsgetrouw, ijverig ontwikkelen zij zich tot jonge mannen die dienstbaarheid aan anderen als leidraad voeren. Grubers mijlpalen. 1805-1807: leraarsopleiding in Salzburg en in Ried. 1807: benoeming tot leraar, organist en koster in Arnsdorf. 1816: aanstelling tot organist en koorleider in Oberndorf. Mohrs mijlpalen. 1808-1811: filosofiestudie aan het lyceum in Kremsmünster en in Salzburg. 1811-1815: theologiestudie in Salzburg. 1815: wijding tot priester. 1815-1817: hulp-priester in Ramsau en in Mariapfarr. 1817: hulp-priester in Oberndorf.

Piraten

Oberndorf. Een dorp aan de Salzach. Negentien kilometer noordelijk van Salzburg. Eens woonplaats van schippers, van mannen die bekend raakten om hun zouttransporten over de rivier tot diep in Oostenrijk toe. Transporten niet zonder gevaar. De werkelijkheid van toen wordt thans om de vijf jaar als schouwspel op de Salzach gefimiteerd door leden van de zevenhonderdjarige jaar oude schutten „Schifferschützen-Corps Oberndorf-Laufen“. Een „piratenslag“ herinnert dan aan de tijd van de zouttransporten die vaak doelwit waren van rivierrovers. De schippers hadden het zwaar te verduren, maar met behulp van scheepsschutters lukte het wel eens de piraten te verdrijven. Dat het daarbij niet zachtzinnig toeging, lag voor de hand. Als rovers overmeesterd en gevangen waren, volgde na veroordeling meestal terechtstelling. In dat dorpje dan, waar de mannen maanden afwezig waren, waar vrouwen hun kroost moeizaam groot brachten, leerden hulp-priester Mohr en organist Gruber elkaar kennen. Zij werden vrienden...Zij zouden, vergeten door iedereen en „naamloos“ gestorven zijn, als niet toeval én muzikaliteit hen voor eeuwig verbonden hadden.

Simpel

De ochtend van 24 december 1818. Joseph Mohr trof in „zijn“ kerkje voorbereidingen voor „Heiligenabend“, voor de nachtmis. Zijn vriend Gruber stak een handje toe. Mismoedig bedachten zij dat het door houtwormen en muizen aangevreten orgel niet meer

● Twee vrienden, twee mannen achter tekst en melodie van een wereldberoemd lied vereeuwigd in een monumentje voor de dorpskerk in Oberndorf.

● Op een heuveltje de „Stille Nacht Gedächtniskapelle“...

Niet alleen in Oberndorf, in het Salzburgerland, in Tirol en in Pruisen raakte Het Lied bekend, maar geraakte samen met Oostenrijkse immigranten in Amerika ook de oceaan over. Een lied veroverde vervolgens de wereld. Een lied dat met Kerstmis overal werd en wordt gezongen als hét vredeslied par excellence. Stille Nacht, Heilige Nacht. Silent Night. Holy Night. Douce Nuit. Sainte Nuit. Noche de paz. Noche de luz. Taciota notte, sacro mister....

Handel

Oberndorf, nu honderdvijfenzestig jaren later. In het dorpje wijzen groene borden met witte letters de weg naar een kapelletje. Het staat op een heuveltje, op de plaats waar vroeger het „Sankt Nikolaus“-kerkje stond. De „Stille Nacht Gedächtniskapelle“ is dagelijks van 9 tot 18.00 uur geopend. Vrijwel dagelijks ook arriveren er in auto's en in bussen bezoekers uit de gehele wereld. Zij kijken naar gebrandschilderde ramen (voorstellende Franz Gruber en Joseph Mohr); naar een kleurrijke, houten reliëf achter het altaarje (scheping uit 1915 van ene Hermann Hutter, een Kerstknibe uitbeeldend); naar een collectiebus waarvan de inhoud bestemd is voor een Stille Nacht-orgel; zij werpen tien Schilling in een apparaat en luisteren vervolgens naar de Duitse en Engelse versie van het verhaal over Het Lied; zij lopen langzaam het kapelletje weer uit en de trappen af om zich spoorloos te vervoeien bij het door Anna en Alois Niedermayer beheerde, kleine souvenirkioskje. Ansichtkaarten, sierkaarsen, langspeelplaten, boeken, dia's, cassettes, schilderijtjes, enveloppen met speciale Stille Nacht-stempel op postzegels, vlaggetjes...Handel dus. De bezoekers kopen grif.

Overal

Het staat vrijwel vast dat Gruber en Mohr aan hun „wereldhit“ geen stuiver verdiend hebben. Het originele muziekblad is nooit meer teruggevonden. Maar wie kent Het Lied niet, wie heeft het niet gezongen? De slagersjongen en Benjamino Gigli, de secretaresse en Mahalia Jackson, Bing Crosby en de Wiener Sängerknaben, de Heilsoldaten en de hoer. Het klonk in sjeke salons, in krotten, in cantines, in nachtclubs, in kerken en kroegen. Het klonk overal. Waar dan ook. En het klinkt nog steeds. Vanavond zingt „de wereld“ weer massaal een eenvoudig lied. Stille Nacht, Heilige Nacht....

gebruikt kon worden. Het krakkemikkige instrument van pijpen en klavieren was vrijwel verstornd. Een nachtmis zonder instrumentale begeleiding heeft, zeg nu zelf, niets feestelijks... Joseph Mohr liet zijn vriend alleen in de kerk achter. Enkele uren later was hij terug, overhandigde Franz Gruber een vel papier en zei: „Ik heb een tekst voor een Kerstlied geschreven. Wil jij er niet een passende melodie bij schrijven? Voor twee zangers en een koorje. Plus gitaarbegeleiding. Speel je dat vóór vanavond klaar, Franz...?“. Gruber liet zijn ogen over het gedicht gaan. Hij dacht na. Mohr drong aan. „Een eenvoudig melodietje is toch voldoende. Mijn tekst is ook niks bijzonders. Het koor kan het makkelijk leren. Wij zullen vanavond de mensen in de kerk, nu het orgel het niet meer doet, toch nog iets bijzonders kunnen bieden“. Franz Gruber gaf toe. „Goed, ik zal het proberen...“. De avond was al gevallen toen de twee vrienden elkaar in het kerkje weer ontmoetten. Gruber zong Mohr zijn melodie voor. Mohr nam zijn gitaar en begon te begeleiden. Een eenvoudig lied nam vormen aan. Simpele melodie, even simpele woorden. Later op de avond hadden de leden van het kleine koorje met de gelegheidscompositie geen enkele moeite.

Historisch

De nacht van 24 december 1818. Kerstnacht. Nachtmis in het „Sankt Nikolaus“-kerkje van Oberndorf. De mis liep bijna ten einde. Het leek of er een diepe stilte viel. Verboden plotseling door gitaarakkoorden. Vervolgens...een donkere bas (Gruber), een heldere tenor (Mohr), achtergrondstemmen (koor), gitaarmuziek (Mohr). In het kerkje klonk voor het eerst „Stille Nacht, Heilige Nacht“, alles schlief, einsam wacht; Nur das traute heilige Paar, Holder Knab im lockigten Haar; Schlafe in himmlischer Ruh! Schlafe in himmlischer Ruh!“. Oberndorfs dorplingen in de kerkbanken luisterden geboeid. Verrast en ontroerd. Een gevoel van diepe vrede, van dankbaarheid ook overviel hen. Zij beseften uiteraard niet dat zij historische momenten beleefden, dat zij aan de wieg stonden van een lied dat de wereld veroveren zou. Die nacht, december 1818, was niet alleen de nacht dat de

geboorte van een Kindje in een Kribbe herdacht werd maar tevens de nacht van het toevallige ontstaan van, wat worden zou, hét lied van de vrede. Stille Nacht, Heilige Nacht....

Volkswijsje

Joseph Mohr en Franz Gruber hebben hun lied, tijdens een nachtmis, samen geen tweede maal meer gezongen. Hun wegen gingen na de „première“ uit elkaar. Mohr werd tot hulp-priester in Kuchle benoemd. Gruber bleef nog enkele jaren in Oberndorf. Mohr stierf op 4 december 1848 op 56-jarige leeftijd aan een longziekte. Hij werd op het kerkhof van Wagnrain begraven. Gruber overleed in 1863 op 76-jarige leeftijd; zijn resten rusten in Hallein tegenover de „Stadtpfarrkirche“. In Oberndorf en dicht omstreken bleef „Stille Nacht, Heilige Nacht“ voorlopig niet méér dan een volkswijsje dat inheemsen met Kerstmis zongen.

Oceaan

Zeven jaren na de geboorte van Het Lied arriveerde in Oberndorf orgelbouwer Karl Mauracher. Hij kwam uit Fügen en had als opdracht in Oberndorfs kerkje een nieuwe orgel te bouwen. Tijdens zijn verblijf leerde hij „Stille Nacht, Heilige Nacht“ kennen. Hij maakte er notities over, keerde na gedane arbeid terug naar zijn Tirolerland en bracht het lied daar ten gehore. In die tijd trok de familie Strasser uit Laimach in het Zillertal regelmatig langs s'heren wegen. Zij bracht zelf vervaardigde handschoenen aan de man en overal volksliederen uit haar geboortestreek ten gehore. Op een dag, naar alle waarschijnlijkheid in 1831, was zij in Leipzig. En zong als toegift „Stille Nacht, Heilige Nacht“. Langzaam, heel langzaam ging het lied, beschouwd nog als een „Tirols volkswijsje“, door het Duitsland van toen. Tot op de dag dat koning Friedrich Wilhelm de Vierde, de kunstzinnige vorst van Pruisen, het hoorde en er zo door gecharmeerd raakte dat hij keer op keer het koninklijk domkoor verzocht het voor hem te zingen en opdracht gaf wetenschappelijk vast te stellen waar het precies vandaan kwam.

● Het souvenirkioskje doet het gehele jaar door goede zaken...

provincie limburg mededeling

M 163/51-83

Gedeputeerde Staten van Limburg maken bekend, dat het in het voornemen ligt de gebouwen, waarin provinciaal bestuur en delen van het ambtelijk apparaat zijn gehuisvest, te verkopen.

Het betreft het gebouwencomplex Bouillonstraat 1-3 (de tot dit complex behorende panden, voornemen genummerd Bouillonstraat 3 t/m 13, kunnen eventueel voor afzonderlijke bewoning geschikt worden gemaakt), het kantoorgebouw Kapoenstraat 2 en de panden Minderbroedersberg 5, Lenculenstraat 18-18a, 30, 32, 34 en 36 en Tongersestraat 49 te Maastricht.

De desbetreffende gebouwen zullen naar verwachting op 1 januari 1986 vrij worden opgeleverd. Kandidaat-kopers kunnen zich vóór 1 februari 1984 schriftelijk richten tot Gedeputeerde Staten van Limburg, Bouillonstraat 3, 6211 LH Maastricht. Maastricht, 24 december 1983.

TE KOOP

BECK, Besserveldlaan
Fraai gelegen hoekperceel van 680 m² voor de bouw van een vrijstaand landhuis/herenhuis. Vrije keuze van aannemer en architect. f 60.000,- v.o.n.

VALKENBURG, Centrum
Zeer gunstig in het complex Trianon gelegen appartement met eigen c.v.-gas, hal, w.c., badkamer met ligbad, slaapkamer, grote woonkamer m. open keuken, ruim balkon. f 110.000,- k.k.

VALKENBURG, Kasteelsteeg
Centraal en toch rustig gelegen jarenveerd woonhuis met fine living, 2 slaapk., 2 badkamers, dakterras. Zeer geschikt voor 2 vrijgezellen. f 135.000,- k.k.

BEEMLEN, Wolfshuis
Landelijk gelegen bouwperceel met een oppervl. van 2845 m² en bijbeh. vrij uitzicht. Prijs in overleg.

VALKENBURG, Broekthelm
Vrijstaande villa met c.v., dubbele inrijende garage, riante indeling en grote tuin. f 350.000,- k.k.

VALKENBURG
Aan de rand van Valkenburg gelegen vrijstaande villa met c.v., zeer ruime indeling, garage, oprijt en prachtige tuin. Riante ligging met bijbeh. vrij uitzicht. Prijs en aanv. in overleg.

KATERDAG GEOPEND VAN 10 TOT 13 UUR

N nicolai
makelaardij
tel 043 - 54555

KNALEND 'T NIEUWE JAAR IN

Wijnkoperij • slijterij

bour

Saroleastraat 73 Heerlen
(t/o station Heerlen)

OUDEJAARSAANBIJDING

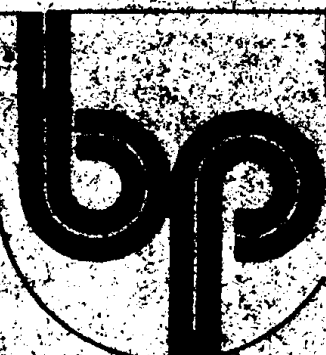
2 flessen mousserende Franse Saumur
wijn, methode Champenoise, met gratis
origineel proefnapje

van 34,50 voor **31,50**

PARKET
te kust en te keur
voor uw modern interieur

ONZE PRIMEUR:
zelfs in een witte kamer

**boeuten
parket**

HOENSBROEK - Tel 045214305

Woustenroodstraat 45
t/o Stm. Entree - Kerkplein
1e weg rechts, 1e weg links

Honda Jazz Nieuw - Nieuw Nu in onze showroom Garage Central Geleen

Uw dealer waar service
een begrip is.

Te k. wagens omstandig.
FIAT Uno 55 S, sept. '83,
km.st. 3500 / 5000,-. Onder
nw. prijs. Wiegelraderstr.
12, Bingleade.

Te k. OPEL Commodore,
1976, autom., pr. f 2700,-.
04494-52848, na 12 uur.

Te k. RENAULT 20 TS, bj.
'76, autom., schuifd., 4-drs.
met st. radio/cass., l.z.g.st.,
pr. f 1950,-. Margrietstr. 61,
Beek, na 16.30 u.

Aca DYANE bestel, km.
63.000, nov. '78, v.p.r.
f 3500,-. Tel. 04494-41455.

Te k. VOLVO 343 DL,
km.st. 10.000, bj. '83, kl.
wit. Tel. 04498-52988. Ade-
laarstr. 12, Houtum-Born.

Te k. ALFA Sud Sprint
Coupe 1300 cc, grismet,
sp. velgen, radio-cass.,
km.st. 6000, zeer mooi.
Tel. 04494-41455.
11214, Poelderstr. 4, Sit-
tard.

ALFA 100 GTV, bj. '77-4
sp. velgen, 80.000 km, gel.
f 4950,-. Hagedoornstr. 3,
Heerlen. Tel. 045-423372.

Te k. LANCIA Beta, bjw.
'77, Burg. Coenlaan 42,
Nieuwenhagen.

Te k. VW Kever, bjw. '73,
l.z.g.st., pr. f 950,-. Tel. 045-
441437.

Te k. AUTOMATIEK Mazda
323, bjw. 27-8-79, in
staat van nieuw, 43.000
km, v.p.r. f 6400,-.
Tel. 04402-75609.

Te k. RENAULT 16 TL, bj.
'78, l.z.g.st., pr. f 1850,-.
Bergstr. 6, Sibbe, tel.
04406-12782.

Te k. OPEL Ascona 1900,
bjw. '81, z.g.n. Mir-
bachstr. 12, Eygelshoven.

Te k. van Ieff, BMW 1602
oranje, in perfecte st., zeer
goed onderh., o.a. spec.
velgen, br. banden. Woon-
dershof 26, Brunsum, tel.
045-251117.

MERCEDES 280 S, 1978,
groenmet., schuifdak,
sportvelgen, Pullman,
verk. in abs. nw.st.
f 18.000,-. Tel. 04450-2250.
Rijksweg 67, Gulpen.

Honda

Nog enkele showroomau-
to's met duizenden gul-
dens korting. Kortstken
1984. Bij uw Honda-dealer.
Garage Central Geleen,
Rijksweg-Centrum 97.

Te k. CITROEN GS Palás
bjw. '76, Prins n.o.l.k.
Woondershof 4 Brunsum.
045-251114.

Te k. MERCEDES bjw. '78
V.p.r. f 1250,-. Tel. 045-
251114.

Terugneme van financie-
ringbank MERCEDES
BENZ 300D autom. met
zilver, bjw. '77, f 12.750,-
04498-51201.

Te k. HONDA Civic, 3-drs.
bjw. '77, l.z.g.st. Vraagpr.
f 2650,-. Inr. mog. tel.
04498-51201.

Te k. FORD Taurus 2000L
combi m. LPG, '77, Fiat
Florino '78, tel. 04498-
18401.

Te k. FIAT 127 800L '78,
tevens Ford Taurus 2000,
GXL coupe f 139,-. Bern-
hardstr. 12, Munsterge-
leen.

Te k. RENAULT 4 TL type
'77, Renault 6 TL '78, Bern-
hardstr. 12, Munsterge-
leen.

Te k. FORD Escort bestel,
bjw. '78, km.st. 63.000,
staat, redelijk tot goed.
pr.n.o.l.k. Tel. 045-710400.

schols woonfestiva

Tussen Kerst en Nieuwjaar
houdt Schols in al zijn filialen een grot
KERSTMEUBELSHOW.

Straks gaat de BTW omhoog. Als U daarom nú meubelen koopt,
kunt U geld verdienen!

Twee fauteuils en driezitsbank in massief eiken

2218,-
netto.

Directie en medewerkers van Schols
wensen u en uw familie
Kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar!

schols meubelen

da's 'n echt vertrouwd adres!

Kerkrade, Hoofdstraat 83-95 Tel. 045-455146
Heerlen, Geleijstraat 72 Tel. 045-713463
Kerkrade, Markt 2 Tel. 045-455098
Kerkrade, Markt 45 Tel. 045-452885
Vloerbedekking, tapijten en vitra

Sparen met systeem

- Bonus sparen
(tot 14% bonus) 3-5% p.a.
- Spaarbrief sparen
7-7,25% p.a.
- Obligatie sparen
6-10% p.a.

Sprekt U nu
met ons

Uw
Deutsche Bank

Deutsche Bank AG, Postfach 10 15 50, D-5000 Köln 1, Tel. 0211-2404-1/2404-1000
Deutsche Bank AG, Postfach 10 15 50, D-5000 Köln 1, Tel. 0211-2404-1/2404-1000
Deutsche Bank AG, Postfach 10 15 50, D-5000 Köln 1, Tel. 0211-2404-1/2404-1000
Deutsche Bank AG, Postfach 10 15 50, D-5000 Köln 1, Tel. 0211-2404-1/2404-1000

Munstergeleen: een woonplaats bij uitstek!

In de ideale gestuurde woonomgeving
Munstergeleen worden, op een voortvorige
lijning doordat het naburige gebied van de
Wijkbeheerder, gezellige woningen ge-
bouwd. Met een ideale woonomgeving
met garage en een brede, levendige architect-
uur. Met een ideale woonomgeving en een
brede, levendige architectuur. Met een ideale
woonomgeving en een brede, levendige archi-
tectuur. Met een ideale woonomgeving en een
brede, levendige architectuur.

Voor maar f 450,-* profiteert u in een eigen
huis van de voordelen van een ideale foren-
plaats in een prachtige omgeving.

Een nieuwe fase,
weer met hoge rijksbijdrage!

De beste woningen met een uitstekende ligging in de woon-
gemeenschap Munstergeleen spreken mij wel aan. Ik wil graag
mijn woonomstandigheden verbeteren.

O verstrekt u mij daarom op korte termijn de documentatie van
deze woningen in Munstergeleen.

O maakt u daarom met mij een afspraak. In een persoonlijk
gesprek wil ik graag uitgebreide inlichtingen.

naam
adres
postcode/plaats
tel.

Opzenden, in geloten enveloppe zonder postzegel, aan: Makelaars-
kantoor Drs. Ruijters B.V., Antwoordnummer 5, 6130 VB SITTARD.

DRS. RUIJTERS

makelaarskantoor goed-sittard woonruimte
6131 AS sittard stationsplein 1 tel 04490-19151

Auto's en motoren

Te k. OPEL Rekord 1700,
met LPG en radiocass., bj.
'79, f 1100,-. Tel. 04490-
20897.

Te k. Ford ESCORT, rev.
type, bj. '76, pr. f 2.000.
Limburgdijk 143, Mee-
senbroek-Heerlen.

Yamaha CROSSMOTOR,
'83, 125 cc, met Witte Po-
wer. Niet van nieuw te on-
derscheiden. f 2.950. Tel.
725481.

Te k. DAF 66 Automatiek
'76, pr. f 900. Bovender-
vponstr. 4, Zeswegen-
Heerlen.

MAZDA E 1600 bestelbus
1983-02 f 12.600,-. Renault
5 GFL 1980 blauw f 9250,-
Ford Capri 1.6 f 1.980
f 9750,-. Datsun Sunny
1901 + lpg f 9250,-. Saab 99
automat 1978 f 6750,-
Pontiac automaat
lpg f 6250,-. Morris Ital
1981-88 + lpg f 8750,-. Vol-
vo Albert Klein, Kestanje-
laan 83 Hoensbroek. Tel.
045-299055.

VW POLO bjw. '78,
f 4500,-. Rijnstr. 31, Beers,
dal, Heerlen.

Te k. PEUGEOT 304
bjw. '77, vraagpr. f 1500,-.
Willemweg 2b, Merkel-
beek.

Te k. FORD vrachtauto,
bjw. '76, Peugeot 504 die-
sel, bjw. '78, Peugeot 305,
diesel, bjw. '80, pr.n.o.l.k.
Marebo-Brs. Tel. 241777.
Tel. 84, gedurende kantoor-
uren.

BUICK Sky coupe aut.,
lpg, v.p.r. f 4900,-. Max-
da f 2500,-. lpg
f 2050,-. VW Scirocco TS
'75 f 3250,-. Mini 1100 spe-
dal f 2750,-. Met 280 S
nw. mot. f 4500,-. Cor-
roll aut. f 1900,-. Escort
'75 f 1250,-. Fiat 124 SL '78
f 900,-. Simca 1307 '78
f 750,-. Inr. mog. Ook boot
of caravan. Tel. 045-211071.

Overbroekerstr. 54 Hoens-
broek.

Te k. Opel ASCONA
Lzw. 100% in orde. Bj.
'77. Niet te duur. Peststraat
'27, Geleen. Hele dag
iemand aanw.

Te k. Opel ASCONA
Lzw. 100% in orde. Bj.
'77. Niet te duur. Peststraat
'27, Geleen. Hele dag
iemand aanw.

Honda ACCORD LX
4-deurs sedan, 1981, met
vele extra's. Voordelig en
met volle garantie. Bij uw
Honda-dealer, garage
Central, Rijksweg-C 97,
Geleen.

Te k. PORSCHE 928, bj.
'78, autom., zeer veel ex-
tra's. Jaguar XJ 6.4 '2 se-
rie 3, bj. '80, nieuw model.
Klaverstr. 1, Lumbrecht-
veld - Sittard.

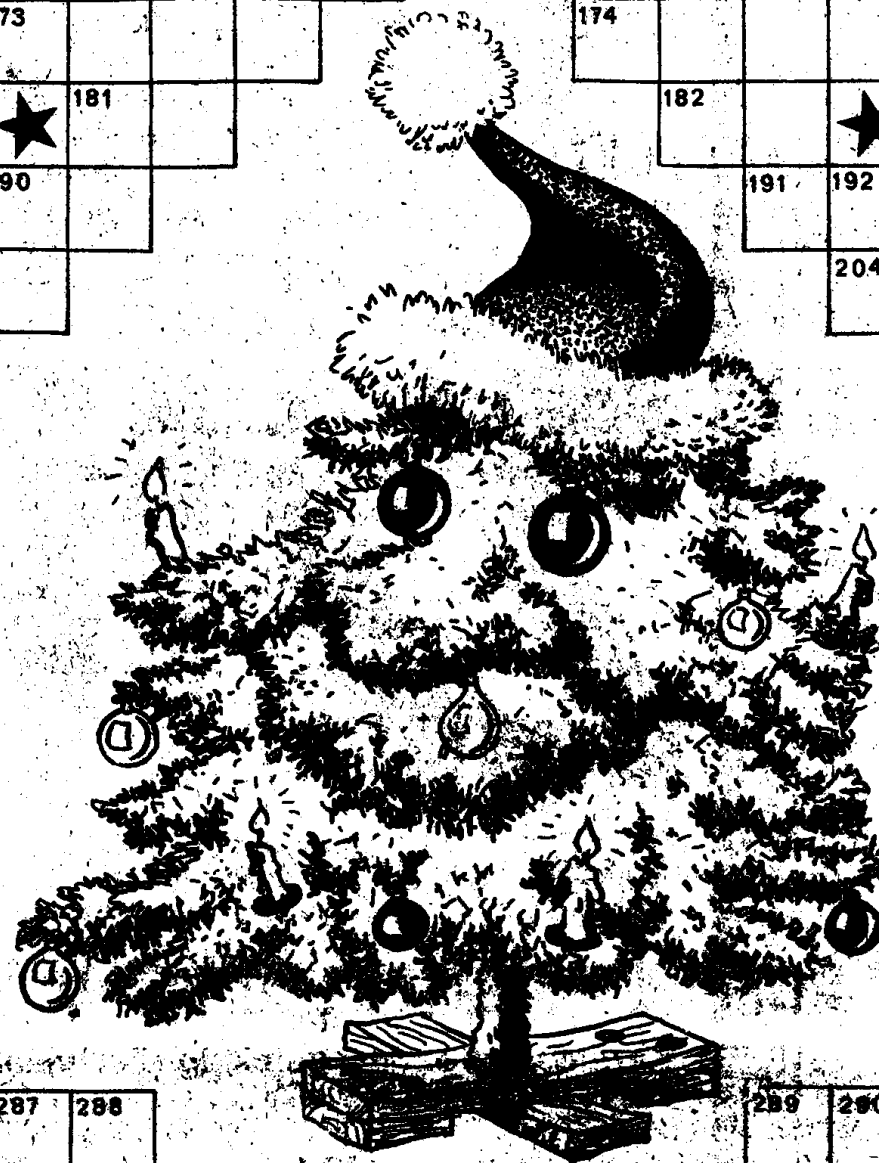
KADETT L, l.z.
f 2950. Inr. mog. l.
derstr. 26 Hrl. (t.o. k.)
KADETT Combi, l.z.
f 2750. Rotterdamstr.
Heerlen.

VW Jetta E18n, m.
blauw, sportvelen,
cass. f.B. Garant. bj.
km. 13.000 te eig. f 15.
Inr. en financ. mog.
045-412593.

GRANADA 2 L m. ga-
event, ruit zw. motor.
352516.

VOLVO 164 E aut., lpg
f 3590,-. Peugeot 304
cabriolet f 3500,-. Inr. f
045-211071.

KADETT L, l.z.
f 2950. Inr. mog. l.
derstr. 26 Hrl. (t.o. k.)
KADETT Combi, l.z.
f 2750. Rotterdamstr.
Heerlen.

312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

verrassende meubel show

op 27-28-29-30
december
tot 9 uur
's avonds

DE KNALLERS

OP DE GRANDIOZE
OPEL-NIEUWJAARSSHOW!

WIJ LUIDEN '83 UIT. Wij willen het oude jaar graag met een schone lei beëindigen. Zodat u het nieuwe jaar goed beginnen kunt. In een nieuwe Opel van uw keuze. Voor de oude prijs. Dus: zonder de BTW-verhoging m.i.v. 1 januari a.s. Of... voor duizenden guldens minder...

DUIZENDEN GULDENS TE VERDIENEN...

Een bezoekje aan onze showroom kan u zomaar enige duizenden guldens voordeel opleveren. Want wij hanteren tijdens onze Nieuwjaarsshow heel aantrekkelijke voordelen. En werken ook met zeer sympathieke inruilprijzen. Wij bieden u daarnaast ook ruime keus uit gegarandeerd goede OK-inruilwagens:

GEZELLIG DAGJE UIT MET HET HELE GEZIN...

Kom eens kijken en maak er een gezellig dagje van met uw gezin. Wij hebben onze

showroom veranderd in een feestzaal. 'n Gezellig drankje of een lekker kopje koffie staat voor u klaar. Laat u eens informeren over onze soepele financieringsmogelijkheden. Maak een vrijblijvende proefrit in de Opel van uw keuze (talloze verschillende uitvoeringen in elke prijsklasse). En verdient daarmee een lekkere fles wijn voor thuis... Een eventuele aankoop belonen wij met een aardige rekenkundige verrassing. Over verrassen gesproken. In onze Opel-shop vindt u originele cadeaus en accessoires. Van heel eenvoudig tot zeer exclusief en... altijd feestelijk geprijsd.

DE NIEUWE LEGENDE: OPEL CORSA.

De nieuwe Opel Corsa was nauwelijks op de markt, of hij was meteen al uitverkocht. En zo werd de nieuwe Corsa in een rekordtijd de best gekochte auto in Nederland, in z'n klasse. Een nieuwe legende is meteen al begonnen. En... zo ontstonden ook lange levertijden. Maar die zijn gelukkig weer voorbij. De Corsa is nu volop leverbaar. In de snel-ogende 3-deurs uitvoering, of als ruime 2-deurs Corsa TR met gescheiden kofferruimte. Opel Corsa: vanaf **f14.410**

OPEL ASCONA: VANAF f21.561.

De Opel Ascona. Hij heeft alle eigenschappen die Opel nu al 15 jaar Nederlands meest gekochte auto maken. Zekerheid. Comfort. Economie. Hoge inruilwaarde. Met een grote keus in modellen. 2-, 4- en 5-deurs. Basis, de Luxe, Berlina, SR/E of CD. Krachtige motoren van 54 tot 115 DIN-pk. Prijzen: vanaf **f21.561**

FORS VOORDEEL OP DE OPEL ASCONA SPORT.

Een zeer krachtige en sportieve Ascona, met een vinnige 1.8 liter injectiemotor, goed voor 85 kW/115 DIN-pk. Zet in 10,5 seconden 100 km op de klok. Top: 187 echte kilometers. Met sportinstrumentarium en sportpack. Van binnenuit verstelbare buitenspiegels. Achterspoiler, 5-bak en nog veel meer. Kost normaal: f30.281,-. Voordeel: f1.681,-. U betaalt dus nu: **f28.600**

MAAR WIJ HEBBEN NOG VEEL MEER VOOR U IN PETTO.

De razendsnelle Opel Manta. De comfortabele Rekord. De representatieve Senator en Monza. De talloze dieseluitvoeringen, voor wie een beetje keuze wil hebben in diesel. Enfin, komt u ze allemaal eens

bekijken. En rijden. Zo tussen Kerst en Nieuwjaar is de beste tijd om nog voor de oude prijs een nieuwe auto te kopen. Wij heten u graag van harte welkom, op onze grandioze Nieuwjaarsshow.

WELKOM VAN 22 T/M 31 DECEMBER BIJ:

HBO WACHTENDONCK

studierichtingen:

- diëtetiek
- toegepaste huishoudwetenschappen (thw)

bij voorkeur aanmelden
vóór 1 febr. a.s.
aanmeldingsformulier wordt
na telefonische aanvraag
toegestuurd.
kasteellaan 141, 6415 hr
heerlen, tel.no. 045-720333

SUBEN MEUBELN

Maasniel 33 Roermond Maasniel telefoon 04750 16141 nabij Philips

Vrijblijvend prijsopgave
**MICA
ZONWERING**
ROLLIJZEN
JALOEZIEËN
ZONNESCHERMEN
Showroom
Sitterdweg 116, Heerlen
Telefoon 045-721658

Auto's en motoren
CHEV. Camara LT aut.
Pullm., suinr. sportv.
nyl top bj. '77, 100% in
orde. Pr. n.o.t.k. 045-
314028.
Te k. Opel KADETT Coupé,
bj. '74; Datsun 100A, bj.
'75; Golf, bj. '76; Ford Tau-
nus 1300, bj. '74. Tel. 045-
425969.
Te k. BMW 2500, autom.,
'75, tel. 04495-7567.

Huwelijk/kennismaking
Eenzaam... doe er iets aan
Samen leven, samen praten, samen beslissen.
Mist u dit in uw leven?
Reeds 42.000 alleenstaanden hebben via
Stichting Centrum Europa een fijne relatie opgebouwd.
Wilt u meer weten?
Bel vrijblijvend één van onze medewerkers
(ook 's avonds).
STICHTING/CENTRUM EUROPA
Erkend door de Raad van Toezicht, ingesteld door het ministerie van C.R.M.
Nederlands grootste instelling voor duurzame man/vrouw relaties.
KERKRADE: Peschbeemdenstraat 17, 045-459448
MAASTRICHT: Einsteinstraat 201, 043-612291
SPAUBEEK: Bongerd 56, 04493-2395
Hoofdkantoor: Zeestraat 145, Beverwijk. Tel. 02510-29023

Eenvoudige weduwnaar,
49 jr., zkt. lieve VROUW,
kind, geen bezwaar.
Br.ond.nr. HO 202 LD,
Kouwendestr. 215, 6431
HE Hoesbroek.
Heer, 48 jr., 180 gr., wil
graag een MEISJE uitno-
digen om na Kerstmis een
vakantierisje te maken.
Br. met foto o.n.r. 168 LD,
postbus 3100, 6401 Heer-
len.
Ik ben 52 jr. oud, zeer
besch. en zoek een eerlijke
charmante VROUW.
Leeft onbelangrijk. Liefde
geven en liefde ontvangen,
alleen dat is belangrijk.
Huwelijk niet uitgesloten.
Br. o.n.r. HK 183 LD, Post-
bus 3100, 6401 DP Hrl.

Nog steeds geen partner?!
Belt u ons voor vrijblijvende informatie. Gewoon door
Wij zijn erkend door de Raad van Toezicht tot het be-
delen van een duurzame man/vrouw-relatie. Mevr. Ba-
lieux, 043-611563; mevr. Seelen 045-722323; mevr.
Paffen 04492-1926, mevr. De Ligt 04756-5826; mevr.
Geurts 045-244632. Hoofdkantoor Stichting Aktief 04-
722333, Heerenweg 1, 6414 AC Heerlen. Eventueel
huisbezoek!
MAN 50+, sl. 176 m groot,
zkt. vriendin. Voorlopig
voor een avond in de week,
uit en thuis. Br.o.n.r. HK
176 LD postbus 3100, 6401
DP Hrl.
Jongeman, 24 jr., zkt. leu-
ke VRIENDIN. Br.o.n.r.
HO 202 LD, Kouwendestr.
215, 6431 HE Hoesbroek.
Aleenstaanden a.s. mag
dag 2e kerstdag DANSEN
in het Irenehuis te Brun-
sum. Ork. de Echo's. Aan-
vang 20.00 u. Gratis koffie
en kerstbrood. Teven-
trekking stempelkaartje.
Bew. v. alleenst. verpl.
Oudejaarsavond en nieuw-
jaarsavond amusement-
dansorkest Wesley South
Disco HOLLYWOOD
Spekholzerheide, Aker-
37, Kerkrade-West, 04-
411575.
Welke VROUW tot 45 jr.
geïsoleerd geraakt in
staande situatie, wil vrij-
int. rel. aang. met
man, flinke postuur, go-
mil. Discreet en betrou-
baar. Br.o.n.r. HK 184, L-
Postbus
6401 DP Hrl.

Een goede relatie
wordt opgebouwd in vertrouwen. Hierbij kunnen wij u
helpen. Vraag vrijblijvend inlichtingen voor persoonlijke
bemiddeling.

Relatievorming Limburg
Erkend door de Raad van Toezicht. Mevr. Reulen, Heer-
len, 045-412847. Mevr. A. Driessen, Maastricht, tel.
043-435231. Mevr. Beckers, Susteren, tel. 04499-1435.
Mevr. Riley, Heythuizen, tel. 04749-3903. Voor schrift.
inf. hoofdkant., Vestahof 41, Maastricht, 043-435231.

Te koop of te huur aangeboden
CAFÉ DE LEEUW
Tunnelstraat 10, Geleen
Het pand voldoet aan de eisen inzake de drank- en
horecawet.
De woning is centraal verwarmd. Kandidaten die-
nen in het bezit te zijn van de benodigde vestigings-
papieren en enig kapitaal.
Sollicitaties te richten aan: P. Prooy, Oranjeplein 3,
6333 BD Schimmert of tel. tussen 9-10 uur onder
nr.: 04406-13434 tst.: 38

Belangengroep ALLEEN-
STAANDEN Z.L. Maan-
dagavond kerstbal in 'n
Kaar, Stationsstraat 126,
Beek. Orkest Piet en
Frans. Inl. 04494-42798 en
043-625657. Bestuur wenst
alle alleenst. prettige
kerstdagen en een geluk-
kig nieuwjaar toe.